

Den handel der amouresheyt, inhoudende vier poetische spelen, 1. Van Aeneas ende Dido. 2. Narcissus ende Echo. 3. Mars ende Venus. 4. Leander ende Hero

<https://hdl.handle.net/1874/35649>

De tyd en heeft noyt weghgenomen

So blinckt hun deugt voor iedereen.

Den naam en 't overschot der vromen

Want nadat zy zijn overleên

DEN
 handel der
Amoureuſſheyt
 Inhoudende
 Vier Poetiſche Spelen.
 1. Van Aeneas ende Dido.
 2. Narcifſus ende Echo.
 3. Marij ende Venus.
 4. Leander ende Hero.
 Poeteliſch geinventeert en
 Rethorijckelijck ghecom-
 poneert, Door
 Heer ende Meester Joſan
 Baptiſta Houwaert.
 Tot Rotterdam
 By Jan van Waesberghe
 de Jonge, op de Korten
 N. 1621

Gedicht op de vier Boucken,
inhoudende den *Handel der Amoureuſheyt,*
ghemaect door *Johan Baptiſta*
Houwaert.

IN alles dat het oogh des *VVerelds* kan beſtralen,
Is alles dat in aerd, op aerd, en boven aerde
Is *vonderlijck* in daed, is *vonder* te *verhalen*
Den *Handel* vā de *Min*, die noyt geen *God* en *ſpaerde*,
Ick *ſvrijge* noch den *menſch*, die zo *van hem* *geſolt*,
Getrocken en *geſleurt*, *gevent* *vert* en *gerolt*,
Dat 't *menſchelijck Vernuft* hier *gansch* *zoud' stille ſtaen*,
Zo de *geleerde Pen* dat niet *vvat* had ont daen.
Als dat te *ſcheppen* is met ons *verſtandes* net
Uyt eenē *Houwaerd* *frifch*, die in *vier* *grootte* *boucken*
Zo *levendigh* en *vel* ten *toone* heeft *geſet*
De *Min* in t *openbaer*, of *heymelijck* om *boucken*,
De *Min* uyt *rechte* *liefd'*, de *Min* uyt *geyle* *luſt*,
De *Min* *vol* *ongelucks*, de *Min* *vol* *lange* *vreughd*,
De *ongeſta'ge* *Min*, in *droufheyd* of *geneughd*.

Niet Snel Al-be-recht.

EER-GHEDICHT

Op het eerste Bouck vanden Handel der Amou-
reusheyt, van Æneas ende Dido, door
Johan Baptista Houwvaert.

Komt Dido, komt ghy voort, voor meught ghy
recht-~~v~~vel komen:

Ghy die, dien armen Man ter herberg' had genomen,
Ontbloot van goed en haef, die naect zich op syn knien
Voor u gebogen heeft (dat deerlijck vvas om zien)

Ghy die eē Koningin rijk, machtigh vvaert, vol vveelde,
VVien alle het versouck van't houvvelijck verveelde:
Geen Koningh zo van staet, geen Koningh zo ge-eert,
Geen Prince zo vernaemt, is oyt van u begeert.

Ghy die gesvoren had met niemand te verhouven:

Doen ghy Æneas zaecht, zo viel u zin te trouven.
Eē beed' laer vāde straet, en een land-vluchtigh mensch
Vvas boven al v'keur, vvas boven al u v'vensch.

Maer laes, ô arme Vrou, slavinne vanden Armen,
VVat kost u dat gevveē, vvat kost u dat v'vel karmē?
Als quam het hoogh bevel, dat hy vertrecken most;
En u verlaten zoud', hoe noode dat hy kost.

Doen v'vierd de liefd' vergalt, en ghy berooft vā zinnē:
En als ghy hem niet meer in't v'vesen mocht beminnen,
Neemt ghy dat schoon geschenck, dat hy u had vereert,
Steeft af u eygen hert met syn Troyaensche svveerd.

Niet Snel Al-be-recht.

11

Kort begriip van't tweede Bouck van den
Handel der Amourensheyt, van Narcissus ende
Echo, door *Johan Baptista Houwvaert*.

NARCISSI schoon en heerlijk wesen,
Twelck menigh Vrou raeckt' in het hert;
Had ECHO, boven al ghepresen,
Zo zeer deur Min in liefd' verwert,
Dat nacht en dagh haer herte gloeyde
In't zoete vyer van syn gesicht.

NARCISSVS doch die jeughdigh bloeyde,
Was hertigh hard; ja noyt verlight
Deur Min; maer was zeer wederstrevigh;
En wie hem ried tot eenigh Vrou,
Daer op zo was hy wel zo hevigh,
Dat hy hen kop-verplett'ren wou.
Maer armen dwaes, die noyt Vrou minden,
En synen tijd ter jaght verdreef,
Als hy zich aenden born liet vinden,
Daer hy tot syn verversching bleef,
En zagh daer in het klare water
De schim alleen van syn gedaent:
Daer was doen desen Vrouwen-hater
In syne schoonheyd zo verwaent,
Dat hy daer na deur Min ging duycken;
Maer in't verderf hy zich daer smeet,
Waer van een blom sleghs quam ontluycken,
Dewelcke noch NARCISSVS heet.

Niet Snel Al-be-recht.

Kort begrijp van't derde Bouck van den
Handel der Amourensheyt, van Mars ende
Venus, door *Johan Baptista Houwvaert*.

ZO iemand waer beluft, om opentlijck t'aenschouwen,
De ongetoomde lust van rechte geyle Vrouwen;
Zeer aerdigh hebt ghy hier een straeltgen op syn best
Van *Venus* zoete Vrou, die hated' als de pest
Haer eygen eghte Man, die was haer vreeslijck tegen,
Om dat hy synen fesch niet na haer lust moght legen;
Die was haer al te vuyl, besmuyftert en besmeert,
Hy stonck haer na de smits te zeer (zo sy dat keert:)
Maer *Mars* eē Krijghsman frisch, als hy maer gaf eē lonckē,
Dat was haer in het hert terstont een vyerigh voncken.
Dat was een jonger Man, die wouder oock wel aen,
Die bluste *Venus* lust, die kost het pad ras gaen.
Maer als dees zoete *Bruyd* haer Man dus hoornen stelde,
Als sy met desen *Mars* ging dagelijcks te velde,
En *Sol* haer alle beyd' had op het bed verspiet,
Die dat aen haren Man zeer heym'lijck weten liet;
Dien haer een kunstigh net, gewroght deur syne handen,
Geworpen heeft om 'tlijf, in plaets van and're banden:
En hadden sy doen niet hen recht verdiende loon,
Als sy daer lagen beyd' tot spot van al de Goon?
Zo gater mette Min, die and're wert ontstolen;
Alst eens komt aenden dagh, 'tgeen sy doen zo verholen,
Dat sy een geyle Hoer van ieder wert bekend,
En krijgen tot hen loon een ongeluckich end.

Niet Snel A'-be-recht.

V

Kort begrijp van't vierde Bouck van den
Handel der Amourensbeyt, van Leander ende
Hero, door Johan Baptista Houwvaert.

ZO de gestolen Min, die Hero en Leander
Zo vyerichlijck in't hert staegh drougen tot malkander,
Bleef oock niet ongeloot: Want boven het verbod
Van Ouders die geset haer hadden op een Slot;
Zo vond de Min eē vont (vvat kan de Min niet vinden?)
Die swaerlijck viel om doē: maer sy haer ondervvinden
Het zelfde te bestaen. Doch als hy eens de baeck
Gemist deur ongeluck, doen vvasst een droeve zaeck.
Want als Leander vvas vāt vwater overvallen,
Zo is oock Hero med' van boven neer de vwallen
Gesprongen inde Zee, om zo oock met haer Lief
Te hebben 'tselfde lot, of nutten een gerief.
Die dan ontsteken is met minnelijcke zinnen,
Die lese in dit bouck het zinneloose minnen;
Op dat hy deur de Min niet rake buyten zin,
En rape voor syn moeyt' de berffeloose Min.

Niet Snel Al-be-recht.

HET EERSTE BOEC

vanden

Handel der Amouresheyt:

Inhoudende verscheyden schoone Spelen
van Zinnen van Æneas ende Dido.

*Poëtelijsken gheinventeert, ende Rethorijckelijcken
ghecomponeert door Heer ende Meester
Iohan Baptista Houwaert.*

TOT ROTTERDAM,

By Ian van Waesberghe de Jonghe op't Steygher,
aen de Koren-maerck. 1621.

1870

1871

1872

1873

1874

1875

1876

1877

1878

1879

1880

BRADY

BRADY'S PHOTOGRAPHY

3

Namen der Personagens van't Speel
van Æneas ende Dido,

Op den Reghel:

Imperium sine fine dedi

V E N U S.

I V P P I T E R.

Ionfich herte, } Zinnekenst
Fame van eeren, }

A C H A T E S.

Æ N E A S.

Metfere.

Gravere.

D I D O.

S E R G E S T V S.

G I A S.

C L O A N T H E S.

C V P I D O.

A S C A N I V S.

A N N A.

De Wachtere.

5

SPELEN VAN ZINNEN
VAN ÆNEAS ENDE
DIDO.

Venus.

Iuppiter Godt in't hoogste dominerende,
Hemel, Aerde eeuwich regerende
Naer dijn behaghen,
Donder, blixem, door v is cesserende,
VVater, vyer, 'tis v al obedierende
Van daghen tot daghen:

Met tranenden ooghen kome ick v klagen,
Ghy die perijckel, anxct by brengt, en doet verjaghen
Æneas myn sone met den Troyanen.
Heeft hy noch niet verdriets, ongheluck en plaghen
Ghenoech gheleden? O druckich vermanen!
VVildy Troyen nu gheheel uyt planen,
Zeght by wat zaken?
Italien te bouwene, ist al ydel wanen,
'tLandt dat hem belooft is, mach hy't niet ghenaken?
Daermen hem na ziet haken:
Al zachmen Troyen vyerich branden en blaken,
Ick werde ghetroof van zulcken verdriet,
Door de belofte te voren gheschiet:
En ist nu noch al niet,
Waedy met de winden ghelijck een riet,
Hebben v woorden Vader anders gheen macht?
Anthenor werdt wel in't Landt van peyse ghebragt:

Vanden handel der

O Iuppiter waert doen beter bedacht,
Want synen wille zachmen hem verwerven,
Moeten wy nu alleene druck beerven,
En Italien derven,, door grooten tempeest,, och!

Iuppiter.

O Venus Venus weest onbevreesst,, doch,
Onder blixem komt ghemeynlijck den dondere,
Alle myn wercken zijn wercken van wondere.
Laet staen v klaghen van zulcke nieu-maren,
Naer eenen donckeren nacht komt altoos eenen klaren,
Naer Sonne-schijn komt dickwils een duyfter werck,
Dat eerst teer is, wordt namaels wel sterck:
O Venus het werck en is noch niet ten halven,
Ick sta, ick ghenese, ick quetse, ick kan zalven,
Ick doen vallen, op-staen, blijde wesen, en trueren,
Al dat hem beloofst is, zal hem ghebueren,
Maer hy moet wel bezueren,, die wil bezoeten,
Al mach hem nu perijckel en druck ontmoeten,
Peyst d'eerste groeten vallen altoos stranghe.

Venus.

Och 'tis al waer, maer het duert te langhe,
Want zint dat Troyen is komen ten ruine
Heeft hy oyt op d'Zee ghedwaelt mette syne,
Alzoo't noch ten schijne,, is ghebleken,
Nu in Strophodas, dan in Cyclopas verstecken
Maenden en weken,, storm, tempeest ghenietende:
Wie en zou zulcx niet zijn verdrietende,
Door Iunoos bede, zoo ick bewijsen,, zal,
Heeft Æolus de winden laten rijfen,, al.
Moetet al gheschien naer Iunoos vermeten?
Och is Paris judgement noch niet vergheten!
Och is mer zulcke gramschap den Hemel bevest,, nu!
En Æolus hierom de winden verweest,, nu,
Zoo dat hy Italien niet en kan krijghen,, noch.

Amoureuſheyt.

Juppiter.

Italien zal hy doen ſtuypen en nijghen,, noch,
Al mach hem nu eenighen teghenſpoet,, dwinghen,
Italien zal hy noch onder de voet,, bringhen,
Nieuw' Wetten ſtellen, nieuw' Steden fonderen,
En van hem zal Romulus proſperen,
Vvaer af de Romeynen (wilt hier op betrouwen)
Eeuwich en eeuwich den naem zullen behouwen,
Ende ſterck zullen bouwen,, als de behende,
Een Rijck hebbick hem ghegheven zonder ende
Als de bekende,, ten eeuwighen daghen:
Al iſt dat Iuno ſtraf hem met plaghen
Verneert by vlaghen,, acht niet zulcx verzeeren,
Sy zal de zake noch helpen ten beſten keeren,
Denck harde weeren,, zietmen noch klieven,
Mercurium zal ick zenden om v believen
Naet Cartago, om Didonems inſpiren,
Om Æneam vry en vranck te logieren
En t'alementieren,, als de vailjande,
Die nu daer ontrent is ghearriveert te lande.

Nu komender twee Zinnekenſ uyte, d'eene weſen-
de een Vrouwe ende d'ander een Man.

V *Ionſtich herte, een Vrouwe.*
Aer zijdy Heerſchap?

Fame van eeren, een Man.

Wat belieft v myn Vrouwe?
Secret en ſtille ligge ick hier en luyſtere.

Ionſtich herte.

Wa komt doch voort, en ſlacht de ghetrouwe,
Waer zijdy Heerſchap?

Fame van eeren.

Wat belieft v myn Vrouwe?

Vanden handel der

Willen wy 'tkatken laten kijcken uyten mouwe
'tWelck al te noode schuyt in't duyfters.

Ionstich herte.

Waer zijdy Heerschap?

Fame van eeren.

Wat belieft v myn Vrouwe?

Heymelijck en stille liggh'ick vast en luyftere.

Ionstich herte.

Een wonderlijck windeken dunct my zoo ruystere

Binnen Cartago oft daer ontrent,

Ghy Fame van eeren die alomme zijt bekend,

In dit regiment,, moetty 'tprincipael,, wesen.

Fame van eeren.

En wat isser te doene?

Ionstich herte.

Hoort ick zal v 'tfinael lesen,

V mondeken zalder quets om monckefroyen:

Ghy kent ommers wel Æneam van Troyen,

Die zint de destrucxtie heeft ligghen dolen

Al naer Italien zoo't hem is bevolen,

En weetty wel waer hy is ghearriveert,, nu?

Fame van eeren.

En waer doch?

Ionstich herte.

En daer Dido 'tLandt regeert,, nu,

Die voor een schoon machtighe Vrouwe vermaert,, is.

Fame van eeren.

Als 'tvyer en 'twerck t'zamen vergaert,, is,

Och al te gheeren komet aen't berren,

Komen die by een, certeyn wy en derren

Gheen zolffer-stecken halen om 'tvyer t'ontsteken.

Ionstich herte.

Wa Æneas ghelijcke en is noyt ghebleken,

Wort hy van Dido bekeken,, hy krijghes verwijt,, noch.

Fame

Amoureuxheyt.

Fame van eeren.

Ghy Ionstich herte maect dat ghy neerstich zijt,, docht,
Ick Fame van eeren zal oock myn kueren,, spelen,
Maer voor al eer wy ons rueren,, zelen
Moeten wy maken dat hy binnen den stocke,, is.

Ionstich herte.

Ba dat's al factum, ghegoten de klokke,, is,
T'onfer Scholen zal ick hem met ghemake,, stouwen.

Fame van eeren.

Och Dido doet zoo scherpen wake,, houwen,
Datter nauwelijck eenen voghele mach in-komen,
Want veel vyanden heeft sy t'haerder onvromen,
En wordt benijt van menighe personagie.

Ionstich herte.

Zijt daer af gheruft, ick weet ragie,
Mercurius heeft van Iuppiter last,, al.

Fame van eeren.

Wat duyvel en wat last.

Ionstich herte.

Dat Aeneas als weerdich gast,, zal
Binnen korten tijden worden ontfanghen
Binnen haren Rijke.

Fame van eeren.

Met betraende wanghen,
Zorgh'ick, zullense in't leste noch scheyen:
Hoort Ionstich herte, wy onder ons twee beyen
Moeten prijs en eere behalen,, daer.

Ionstich herte.

Haer doen rasen,

Fame van eeren.

En hem doen dwalen klaer,
Want hy en mach hier gheen blijvende stadt,, hebben,
Van 'tLandt van Italien moet hy te badt,, hebben
Om syn nakomelinghen, wilt hier na merck,, slaen.

Vanden handel der

Ionstich herte.

Het zalder al te gheckelijck te werck,, gaen,
Wilt hy hier in t'Landt blijven pannekoecken.

Fame van eeren.

Wy moeten 'tvyer stoken in alle hoecken,
Ons en roers wanneer dat zal ghebluscht,, worden.

Ionstich herte.

Door hem zal Dido noch zoo ongherust,, worden:
Ick Ionstich herte weet duyvels quaet,
Al schijn ick deuchdelijck, menighe boose daet
Hebb'ick in't Ichijn van deuchden ghewracht,, felijck.

Fame van eeren.

Door v werdt Vrias ter doot ghebracht,, snellijck,
Maer dat zijn al vande minste stucken,, oock:
Wie wast die Holofernim de ducken,, oock,
Wast niet Ionstich herte met een gheveyft samblant
Ick houw' wel jaet.

Ionstich herte.

Nu slaet dat vander hant,
En laet ons malkanderen gheen quaey mijten,, bien,
Wy slachten doch beyde d'hypocrijten,, lien,
Is d'een een Rave, d'ander is een Kraeye.

Fame van eeren.

Nu dan 'tis al ghenoech, het wordt heel spaeye,
Laet ons wel gaeye,, slaen desen uytlanlere,
Ghy van d'een zijde, en ick van d'andere,
Hy moet syn neeringhe waernemen t'allen rijen,
Die hedens-daechs, zeytmen, wil bedijen.

Achates een Ridder van Troyen, komende met
Aeneas uyte.

Achates.

O Aeneas Heere verkoren ghetrouwe,
Wat hebben wy gheeden in'truym sijn't nouwe,

Amoureuſheyt.

Te lande, te watere, in't zeylen, in't reyſen,
Door ſtorm en door tempeeft, het overpeyſen
Doeghet herte vereyſen,, en verdwijnen 't bloet.

Aeneas.

Och 'tzal nu worden, hop'ick, beteren voorſpoet,
Laet ons den moet,, niet verloren,, gheven,
Wy die metter hulpen Godts noch oorboren,, 't leuen,
Vreeſe, ancxt, druck ſtelt doch op d'zije,
Met wonderlijcker avontueren onblije
Komen wy als de vrije,, in Italien machtich,, noch,
Daer wy ons gheruſte plaetſe eendrachtich,, doch
Vinden zullen, en om ons verfroyen,
Wederomte vernieuwen het Rijcke van Troyen,
Ons verdriet, hop'ick, wordt daghelijcx mindere.
Hola! wie zie ick daer, wie zie ick gindere?
Het dunct my een Godtlijck weſen,, klaer.

Achates.

Het ſchijnt te zijne een Maghet eerbaer
Aen 'thabijt, luſtich in't behaghen.

Venus veranderende in een Maghet.

Ghegroet weeft Ionghelinghen: Ick kome v vrighen,
Hebby niemant van myn ſulters hier ontrent
Ghezien met eenen pijl-koker, maket my bekend,
Zoo de Maecheden zijn ghewent,, in't veldt te gane?

Aeneas.

Niemant vanden uwen, zoo ghy ons gheeft te verſtane
Op dees bane,, en hebben wy ghehoort noch ghezien:
Maer hoe zal ick v noemen? wilt ons dat bedien
Reyn maechdelijck engien,, want allen v weſen
Schijnt onſterfelijk, en v ſtemme by deſen
Ghelijct gheen en menſche, maer een Goddinne minjoot;
Hoe't is, wie ghy zijt, helpt ons doch uyer noot,
En gheeft ons te kennen bloot,, zonder falen
Op wat landt, op wiens aerde wy hier dwalen;
Vreemde paſen,, moet hy dickwils bezoeken,

Vanden handel der

Die hem ter Zee begheeft en wilt verkloecken,
Onbekende hoecken,, moet hy dickwils aenschouwen;
Helpt ons uyten droom, ô bloeme van Vrouwen,
Die een Goddinne vol trouwen,, schijnt manjerich.

Venus.

Onweerdich ben ick zoodanighen eere cierich,
Maer uyt liefden vyerich,, zal ick v ontbinden
Waer ghy zijt, wat Heere ghy hier zult vinden,
Den verdoolden moetmen wijfen den rechten padt,, **zaen:**
Ghy ziet hier Cartago eens Agenoris Stadt,, staen,
De Landen van Libien groot en,, machtich,
'tVolck zijn Tyrien ter oorloghen,, krachtich,
Dido voordachtich,, regeret Rijcke,
Die haren broedere ontvloodt met practijcke,
Pygmaleon boos en moordadich van wille,
Die Sichæum haren man secreet en stille
Vermoort hadde, om dat hy was rijcker van goede:
Dies Dido wefende op haer hoede,
Is ghevlucht als de vroede,, en heeft hem gheschout,
Met haer nemende schat, zilver en gout,
En als een Vrouwe stout,, is hier ghearriveert,
En heeft nieuwe mueren, nieuwe poorten ghesondeert,
En noch neerstich laboreert,, met scherpe wake:
Maer zeght my goey mannen, want icker na hake
Met vyerighen appetijte, en t'uaerts deyse,
Wie ghy zijt, van waer ghy komt, waer leyt de reyfe?
My dunct dat in't vlieden wijlheyte ende verstant,, is.

Aneas.

Wy zijn Borghers van Troyen, dat eylaes verbrant,, is,
Zoekende Italien zoo't ons is bevolen,
Die met twintich schepen hebben ligghen dolen
Over Zee, over zandt, maenden, jaren ende weken,
Zoo dat wy ten lesten hier zijn verstecken
Vol ramps, vol ghebreken,, 'tblijft tot desen stonden,
Myn kloeckste Capitainen ghetrouwich bevonden

[Heeft

Amoureuſheyt.

13

Heeft de Zee verſlonden,, dies ben ick in lijca.

Venus.

Weeft gheruſt goey mannen v naect verblijen,
Stoutelijck zonder mijen,, wilt henen ſpeuren
Na de Stadt die voor u ſtaet, v zal ghebeuren
Ionſte, eere en blyſchap vol trouwen,, oock,
V mede-ghezellen zuldy aenſchouwen,, oock
Die vol rouwen,, oock en drux belan,, zijn.

Aneas.

Och Achates ! dat docht my myns Moeders vermaen,, zijn,
In't aſſcheyden my haer kenniſſe openbaerde:
O Moedere hoe zijdy zoo wreet van aerde,
Dat v moederlijck herte hem zoo veysen kan?
Ortſa laet ons nu voorts gaen reysen,, dan
Naer deſe Stadt als de onbekende,
Ous verdriet hop'ick zal eens komen ten ende.

Nu ſtaen hier twee Wercklieden en wercken, d'een
een Graverende d'ander een Metſere.

De Metſere.

VVel los van ghelde wat dunct v maect
Beſt ſchier niet tijdt om quenselen?

De Graverende.

Wa trouwen jae't,
Dit ſchof dunct my langher dan't plach,, dueren.

Metſere.

Ia, ja, ghy prijft al korte en luye dach,, hueren,
Maer aen een Tafel zoudy als een quant,, leven,
Daer zijdy al kloeck ghenoech.

Graverende.

Ke wilt my de handt,, gheven,
Den Duyvel zou gheerne den Necker beſchamen.

Metſere.

Al wercken wy dat wy koude krijghen: t'zamen,

Wy

Vanden handel der

Wy maken dat Didoos Groot-moeders gheldecken laest.

Gravere.

Daer wordt oock menighen penninck op ons ghekaest
Van onse Meesters mochtmen't hun verwijten.

Metsere.

Die minst wercken hebben de meeste profijten,
Ghelijck toe-zienders, telders en schrijvers loos.

Gravere.

Hoe scherp zijns op onsen arbeyt altoos,
Al verzuymen wy maer een schof binnen der weken,
Het wordt ons afghekort.

Metsere.

Wa dat zijn de treken,
Godt weet oft sy't steken,, in hun zelfs buydel bloet.

Gravere.

Dido die wijs is, subtiyl ende vroet,
Zal de boeverije noch al gheware,, worden.

Metsere.

Dese schrijvers maken't te bont, 'tmoet openbare,, worden,
'tIs al zilvere en goudt dat mender ziet blincken,, zaen.

Gravere.

Ochermen als wy een half weke drincken,, gaen,
Dan zijn wy eenen oogft t'achtere, wie zoudt volheerden.

Metsere.

Waey los van ghelde, wy slachten de kar-peerden,
Hoe wy meer wercken hoe wy magherder blijven:
Nu daer af ghenoech, dat laten wy drijven,
Tenbaet geen kijven,, wy en hebben maer'tklappen,, koen.

Gravere.

A dieu, ick wil gaen een pintken tappen,, doen,
Hier ten naesten neme ick den ganck,
Die naer de ure werct heeft zelden danck.

Aeneas

Æneas met Achates.

Æneas.

Vat wonderlijcker werck, wat vremder verſinnen
 Zie ick hier Achates te Cartago binnen.
 Alomme beghinnen,, leeghen en hooghe,
 Waer ick my keere, wende oft pooghe,
 Men graeſter, men wercter zonder af-laten,
 Hier nieuw' poorten, daer nieuw' mueren, ghinder nieuw'
 ſtraten,
 In alle gaten,, wordt wat bedreven:
 O Troya Troya, waer zijdy ghebleven?
 Wiens mueren verheven,, ligghen in ruijne,
 Ick mach wel zegghen met droeven ſchijne,
 Zoo de wercken hier tuyghen en bewijſen:
 O wel den ghenen wiens mueren dat oprijſen.

Nu komt Dido van d'ander zijde uyte, ende dry
 andere Troyanen volghen haer na, ende Æneas
 blijft ſtaende.

Dido.

MAcht, kracht, verſtandt, wijsheyt, neerſtichede
 Is my nu hier van noode, en ſubtylheyt mede,
 Met grooten onlede,
 Om te fonderen poorten, veſten en mueren,
 En ſtercke fortrefſen tot deſe Stede,
 Op dat my hier met eendrachtighe zede
 In peyſe in vrede
 Gheduerich een woon-ſtadt zou moghen ghebueren,
 Vreeſende myns broeders valſche kueren
 Tot allen uren,
 Die my met wreetheyt in tijden te vueren
 Wt myn vaderlijcke erven
 Verjaecht, doen vlieden heeft, dus mach ick wel trueren

Vanden handel der

Vol van dolueren ;

Dan isser Hearbas die wilt my oock bespueren ;

Om dat hy myns niet en mach verwerven,

Maer min dan scherven,, acht' ick haer spueren, haer jaghen.

Is Godt met my, ick en acht gheen plaghen.

Nu komender dry Troyanen, ende sy en weten van
Aeneas niet.

Sergestus.

O Ch twee wonden in een zijn harde slaghen,

Mars en Vulcanus, zoo elck wel weet,

Deden ons binnen Troyen groot leet,

Ende *Aeolus* wreet,, wederom bestoot,, ons

Met syn winden, benauwende kleyn en groot,, ons,

Dies den noot,, ons och valt veel swaerdere.

Gias.

O *Sergestus* treet nu wat naerdere,

Ziet hier de Koninghinne komt ons in't ghemoete,

Bewijst haer heusheynt met een eerbaer groete,

En valt haer te voete,, ghy als de notabelste.

Sergestus.

Ghenadighe hooghe laudabelste,

Die hier als de abelste,, regerende,, zijt,

En poorten, mueren, sloten fonderende,, zijt,

En ordonnerende,, zijt rechten en statuyten,

Ontfermt doch onser armer Troyanen van buyten,

En wilt ons niet sluyten,, buyten uwe palen,

Die in Zee breedt en wijdt hebben ligghen dwalen,

Tot v wy dalen,, als de ootmoedighe.

Cloanthes.

Denct niet, ô wijse voorspoedighe,

Dat wy met yser oft stael zijn hier ghekomen,

Om v oft v Landt tot uwer onvromen

Te minerene cft te bespiene,

Amoureuſheyt.

Oft met eenighen roof weder wech te vliene,
Oft ſchande te biene,, uwer Heerſchappijen:
Maer een Landt iſſer, 'twelck in voorleden tijen
Hesperia hiet, machtich en groot beſaemt,
'tWelck nu Italien alomme wordt ghenaeamt,
Derwaert wy zeylden, derwaert was ons reyſen,
Maer Æolus tempeeft heeft ons hier doen deyſen,
Dies wy ons gheven in uwer ghenaden.

Gias.

Ons was eenen Koninck, noyt vremder daden,
Wiens rechtveerdicheyt oyt ghebleken,, is,
Æneas ghenaeamt, waer hy gheweken,, is
Oft waer hy verſteken,, is, wy onvroet,, zijn,
Dies wy nu zonder trooſt oft zonder moet,, zijn,
En zonder goet,, zijn,, ſlachtende de Weeſen.

Dido.

Ghy Heeren van Troyen en wilt niet vreeſen,
Al doen ick alomme myn palen bezetten,
Dat's voor de ghene, die door nijdich beſmetten
My willen beletten,, deſe Landouwen:
Ducht niet, ick zal v als de ghetrouwen
Byſtaen met lijve met goede zonder wanen,
En vry logeren, want der edelder Troyanen
Naem, fame, daet, my zeer wel bekend,, is,
Landt, zandt, huys, hof, al dat hier ontrent,, is
In't Zuyden in't Noorden, Ooſten in't Weſten,
Ia de Stadt te timmeren, 'tis al t'uwen beſten:
Ghy edel Troyanen, vermaerde Heeren,
Van v verdriet, lijn en verzeeren,
Troyen ter eeren,, zal ick v ommers helpen:
Waer Æneas hier, zoo mocht ick ſynen kommer ſtelpen,
En ſynen noodt oock, die groot en ſwaer,, is,
Ick zal hem doen zoeken oft hy verre oft naer,, is,
Oft nieuwers ontrent hier in boſſchen in weggen,

Vanden handel der

Oft ieuwers aen't stranghe vande Zee ghesleghen,
Zoo de zulcke pleghen,, door storm van winden.

Achates staende met Aeneas aen d'ander zijde.

O Aeneas wilt nu uwen druck ontbinden,
Dit is 'tghene dat v Moeder vermaende,
Ziet hier ons mede-broeders voor ons staende,
Die van alle perijckelen oock verlost,, zijn,
Vreucht, blijfchap mach nu wel begoft,, zijn,
Zoo ick hier aenmercke, dus v verkloeckende,, zijt
Om hem aen te sprekene.

Aeneas.

Ick ben die ghy zoeckende,, zijt
Aeneas van Troyen, hier als de presente:
O voorzienighe weerdighe Regente,
Die ons arme Troyanen uytlandighe
Begheert te logerene als de bystandighe:
O zalich schepsele, der Troyanen behoedere!
O zalighe ure! ô zalighe Moedere!
Die zulcx voort-bracht moghen wy wel belijen,
Lof, eere, danckbaerheyt, van tijen tot tijen
Zy v zonder mijen,, gheduerich v leven.

Dido.

O Aeneas vroom Ridder verheven
Weest willekom, willekom edel Anchises kint,
Grondt en erylce wordt v van my ghegheven:
O Aeneas vroom Ridder verheven,
En al den ghenen die v zijn beneven,
Al zijdy verdreven,, ghy en zijt niet gheschint:
O Aeneas vroom Ridder verheven
Weest willekom, willekom edel Anchises kint.

Ionstich herte ende Fame van eeren komen uyte,
maer Aeneas ende Dido blijven staende.

Ionstich

Amoureuſheyt.

Jonſtich herte.

Zoo zoo ruyterken zoo ſteke't vyer inden wiat,]
V werck beghint,, alree te werckene.

Fame van eeren.

De Vincke komt inden ſlach.

Jonſtich herte.

Tjan dat's goet te merckene,
Door v ſy gheringhe en haest verdult,, is.

Fame van eeren.

Syn eerlijcke fame voorwaer de ſchult,, is,
Dat ſy tot hem zoo jonſtich gheneghen,, wordt.

Jonſtich herte.

Ghewillich de Quackele in't net ghekreghen,, wordt,
De Bruyt zal te bedde met ghemake,, gaen.

Fame van eeren.

Dat's goet te hooren aen hunder beyder ſprake,, zaen,
Met weynich ghebaers, met luttel gheweens,
Want my dunct dat ſy't alree worden eens,
En met malkanderen ſchier te vreden,, zijn.

Jonſtich herte.

Daerom moetenſe met een zoet toomken bereden,, zijn,
Ghewillighe peerden en behoeven gheen ſporen.

Aeneas.

O moghende Vrouwe edel gheboren,
Hoc zullen wy arme ellendighe verſchoven
V konnen te vollen ghedancken en loven
Van uwer preſentation, jonſtich uyt minnen,
V deucht, vrientschappe moeten wy bekinnen
Zoo langhe als zinnen,, memorie en verſtant
De leden regeren.

Dido.

O edel Riddere triumphant,
Wiens feyten abundant,, gheſpreyt,, zijn,
En zeer menichvuldich verbreyt,, zijn
In alle Rijcken in't Zuyden in't Noorden:

Vanden handel der

Wie en zoude v niet met wercken en woorden,
Met macht, met goede, met ziele en lijve
Bystandelijck helpen, want met valschen bedrijve
Door Mars bloetgierich v macht ghecorrompeert,, is,
Maer v deucht en fame noch onghemincert,, is,
Ia al hebby bezuert verdriet en onghemake,
Weest willekom edel Heere, schuyt onder myn dake,
Al ben ick hier machtich nu prospererende,
Fortuyne was my oock eens contrarierende,
Doen Sichæus myn man met verradelijcke daet
Secretelijck vermoort werdt, dies ick desolaet
Herwaerts was vluchtende met druck en pijn,
Godt en zal nimmermeer laten de sijne.

Aeneas.

Waer zijdy Achates? hoort wat ick ontbinde:
Gaet rasschelijck t'schepe,, en mynen kinde
Ascanio de beminde,, zeght al ons gheschienisse,
Oms goede fortuyne met klaerder bedienisse,
En komt wedere, en brenght hem herwaert na Stede,
En zeght hem dat hy de juweelen brenghe mede,
Die Helena met onlede,, konstich ghewracht,
Doen haer Paris ontschacde, uyt Griecken bracht,
En den Scepter van Troyen met de goude Kroonc,
Ick wil't al schencken de schoonste schoone,
Die mynen persoone,, en onse Troyanen
Dese eere bewijst nu.

Achates.

Aeneas, v vermanen
Zal ick zonder wanen,, volbringhen,, Heere,
Den ghewillighen derftmen niet dwinghen,, zeere.

Jonstich herte.

Ou ziet Monsieurken,
Fame van eeren.
Hoe gaet de Muys in't valleken,

Jonstich

Amoureuſheyt.

Ionſtich herte.

Stout zonder vaer.

Fame van eeren.

Nu hebben wy koy,

Ionſtich herte.

Noyt beter partuerken,

Fame van eeren.

Hoe ſchoon komt dat balleken.

Ionſtich herte.

Ou ziet Monſieurken,

Fame van eeren.

Hoe gaet de Muys in't valleken.

Ionſtich herte.

Sluyt toe nu 'tdeurken,

Fame van eeren.

'tPeerdt is in't ſtalleken,

Ionſtich herte.

'tBlijct openbaer,

Fame van eeren.

Brenghet havere en hoy.

Ionſtich herte.

Ou ziet Monſieurken,

Fame van eeren.

Hoe gaet de Muys in't valleken,

Ionſtich herte.

Stoutelijck zonder vaer.

Fame van eeren.

Nu hebben wy koy.

Ionſtich herte.

Maer wat dunct v van Dido?

Fame van eeren.

Met allen moy

Iſſe parmaſoy,, weerdich om vrijen,

Help hoe teerkens.

Vanden handel der

Ionstich herte.

Wa sy en zou nau ten drijen
Stoutelijck derren schrijen,, over een stroyken.

Fame van eeren.

Nochtans zoufe wel een pricxkens broyken
Over gapen, na dat ickse aenschouwe,

Ionstich herte.

'tIs een blinckende beeldt.

Fame van eeren.

Een excellente vrouwe,
Ghelijck den gouwe,, kostelijck bepeerelt,
Schijnende een Goddinne,

Ionstich herte.

'tIs, zeggh'ick, een weerelt,

Fame van eeren.

Hupsch van moede,

Ionstich herte.

Fracz ter tale,

Fame van eeren.

Rijck van goede.

Ionstich herte.

Daer volzeghdy't altemale,
Die hedens-daechs rijck is, zal haest ghewilt,, zijn.

Fame van eeren.

En wat zeghdy van Aeneas, schijnt dat oock een wilt,, zijn?
Reyn is syn wesen,

Ionstich herte.

Heusch en zedich

Fame van eeren.

Zijn alle syn manieren,

Ionstich herte.

Van herten vredich,

Groot van name door syn uytghelesen,, daet.

Fame van eeren.

'tIs al dat een man zou moghen wesen,, jaet,

Amoureuſheyt.

Door wiens ghepreſen,, ghelaet,, Didoos herte verwildert?

Ionſtich herte.

Ient van leden,

Fame van eeren.

Al waer hy gheſchildert,

Daer hy komt daer ſchijnt een ſtraet vol mans,, ſpringhen,

Ionſtich herte.

Wy moetenſe t'zamen aen den dans,, bringhen,

Al zoudenſe in't eynde rou-kleeren draghen,, al;

Ick zorghe datmer noch deerlijck klagen,, zal,

Eerſe noch zullen aen 'thoochſte blat,, torden.

Fame van eeren.

Tjan van dien reghen zal ick luttel nat,, worden,

Alzulcke buyen ick al ghewent,, zy.

Ionſtich herte.

Och wat iſſer menighe vrouwe gheſchent,, vry,

Die ghekoppelt is door uwen looſen perte

Met een quaet houwelijck.

Fame van eeren.

Wa Ionſtich herte

Brenghter noch daghelijcx zoo in't verzeeren,

De zulcke die ſchijnt een man van eeren,

En dat al rijkheyt is dat hem aenkleeft,

Ja die tienmael meer ſchuldich is dan hy heeft,

Waer door d'onnooſele komt in't verdriet.

Ionſtich herte.

Wat iſſer oock menich loos rancxken gheſchiet

t'Antwerpen op de Borſe door v valſch Makelaer.

Fame van eeren.

Wa daer help' ick de Kooplien.

Ionſtich herte.

Ia dat's doch waer,

Die dickwils jagen ter poorten uyte.

Fame van eeren.

Ick Fame van eeren, met korten beſluyte,

Vanden handel der

Make datse ghelooft zijn menich duyfent realen.

Ionstich herte.

Iaſen dan wildy komen betalen
Met een respijt oft brief van cefſe,
Dan iſt adieu honneur.

Fame van eeren.

Wa dat's d'ouw' leſſe,
Met dien meſſe,, worter vele ghekeelt:
Nu dat laet ick daer, te vele verveelt,
En laet ons 'tſpeck niet heel wt de pot,, kallen.

Ionstich herte.

Dees twee zullen noch van liefden zot,, mallen,
Die vol triumphen nu zijn ghezeten;
Ziet 'tbancket wordt ree ghemaect.

Fame van eeren.

Men gater eten,
Wat lackerder beten,, worden daer gheſtout.

Ionstich herte.

Wat iſſer koſtelijckheys,
Fame van eeren.

Van zilver ende goudt,
Eeſt jonck iſt oudt,, 't iſſer al vol vreuchden,

Ionstich herte.

En melodijs,
Fame van eeren.

Als jonghe jeuchden.
Ionstich herte.

Men tuytter, men fluytter,
Fame van eeren.

Men ſpeelter, men zinghter,
Ionstich herte.

Men braſter, men hoofter,
Fame van eeren.

Men klinſter, men drinſter,
Men danſter, men ſpringhter,, zonder ghetruct,, vry.

Ionstiche

Amoureuſheyt.

25

Ionſtich herte.

Wy moetender oock weſen met neerſtlich labeur,, by,
Maer Fame gaet veur,, ghy,, en valter voort ane.

Fame van eeren.

Ick beñs content, want hier langhe te ſtane,
En zouden ons, zoo ick wane,, zonder lieghen
Gheen ghebracye Duyven in den mondt vlieghen.

Cupido uytkomende met eenen pijl-koker in d'ee-
ne handt, ende met eenen vlamighen brandt
in d'ander handt.

Cupido.

Ick Cupido Godt der liefden expect,, groot,
Ghelijckende den kinde, 'twelck onwijs, onweert,, bloot,
Zonder verſtandt alomme gheacht,, wordt:
Tſghelijcx den Minnaer, die door my verſmacht,, wordt,
Is zonder wetenſchap tot elcken beghinne,
Onwijs in ſyn zaken, kleyn van ghewinne,
Bloot van zinne,, variabel van herten,
Myn ſtralen en pijlen menighen ſmerten;
De zulcke zijn loyen, dewelcke ſtralen krachtich
Haet en nijdt gheneeren, zoo't ſcheen onzachtich
Aen Paris waerachtich,, die ick daer mede raeſte:
D'ander van goude, daer elck reyn Minnaer na haefte,
Waer Thisbe door blaefte,, en Pyramus deerlijck,
En met mynen vlamighen brandt verveerlijck
Menighen begheerlijck,, ick kan onſteken
Tot onghereghelden luſt, zoo't is ghebleken;
Dit zijn myn treken,, ſtout en vailjant.

Venus.

O Sone der amoureuſer vreucht playſant,
Myn hulpe myn byſtant,, ras zonder mijen,, ſtept
Naer Cartago, daer nu verblijen,, ſchept
Aeneas van Troyen met Dido eenpaer:

B 5

Maer

Vanden handel der

Maer want de vrouwen zijn wanckelbaer,
Ia en onghestadich van zinnen,, fier,
Zoo moetty haer ontfteken met der minnen,, vier,
Op datter gheen vyantschappe en rijse
Door Iunoos ingheven.

Cupido.

Moeder dat's dat ick prijse,
In meest weelden is dickwils perijckel ghelegghen,
Ghewillich ben ick t'uwen dienste ghenegghen:
Want redene natuere vermanich,, tuyghen,
Dat 'tKindt de Moeder moet onderdanich,, buyghen
In alle zaken, hoe groot hoe lastich;
Maer wat raect, op dat sy nu stantvastich
En gheduerich mach metter minnen brandt,, leven.

Venus.

Hoort ick zal v daer af'tverstandt,, gheven:
Afcanius Æneas sone jonck van dagher,,
Daer Dido in schept oock groot behagghen,
Zal na 'tPalleys komen met ghiften en gaven,
Die uyt Troyen ghebracht zijn, wilt derwaert draven,
Ick zal hem slapende maken aen d'een zije,
En zelve zuldy dragghen de ghiften ghye,
Veranderende v ghedaente in't sijne:
Als dan Dido met minlijcken aenschijne
V zal omhelsen en kussen aen den mont,
Zoo zuldy haer'tvyer der liefden inblasen terstont
Tot inder herten gront,, en zoo vyerich pramen.

Cupido.

Daer toe en zal ick my gheen zins schamen,
Maer beyde te zamen,, met myn stralen,, vaten,
Myn vleughels zal ick om leeghe dalen,, laten,
En met syn habijten my verkleeden snel:
Daer 'tKindt de Moedere wilt helpen daer gaghel wel.

Fame van eeren.

Zoo Moeder en Kindt helpt den waghē kruyen,

Alzulcken

Amoureuſheyt.

27

Alzulcken windt waeyt rechts in ons zeyl.

Ionſtich herte.

Dit wordt nu victorie.

Fame van eeren.

Ia laet de klokken luyen.

Ionſtich herte.

Zoo Moeder en Kindt helpt den waghcn kruyen.

Fame van eeren.

Nu en ontzie ick ſtorm noch buyen,
Als ons Venus te hulpe komt, 'twordt al gheluck en heyl.

Ionſtich herte.

Zoo Moeder en Kindt helpt den waghcn kruyen.

Fame van eeren.

Alzulcken windt waeyt rechts in ons zeyl.

Ionſtich herte.

Venus heeft dat ghepeghelt juyſt na onſen peyl,
Haer ſnaren die dienen ſijn op ons Luyten.

Fame van eeren.

Wy paſſen op een.

Ionſtich herte.

Zoo Mampa op ſyn fluyte,
Dit wordt noch een kluyte,, om t'aenziene.

Fame van eeren.

Tſus Cupido komt, elck beghin hem eere te biene,
Nu zullen wy mercken Venus treken,, zoet.

Ionſtich herte.

Ke ſwijcht doch dat v de moort ſteken,, moet,
Zeght Aſcanius hier mach iemandt ontrent,, zijn.

Fame van eeren.

Wa dat zijn ghiften die excellent,, zijn,
Weerdich om een Koninghinne te ſchinckene.

Aſcanius.

Edel Princeſſe om Troyen te ghedinckene
Worden v ghejont dese ghiften eenpaer.

Acha-

Vanden handel der

Achates.

✓ hoocheyt Troyen noyt en dacht te krinckene.

Ascanius.

○ edel Princeffe om Troyen te ghedinckene,

Achates.

Want ghy ons conforteert, zoo Phœbus doet blinckene,
Alle krayden en vruchten in elck jaer.

Ascanius.

Edel Princeffe om Troyen te ghedinckene,
Worden v ghejont dese ghiften eenpaer.

Dido.

○ Ascanius edel Ionghelinck eerbaer,
Grootelijcx neme ick dese ghiften in dancke,
Van v manierlijk wesen verwondere ick voorwaer:

○ Ascanius edel Ionghelinck eerbaer,
Hoe ghelijckende zijdy uwen Vader klaer,
Kloeck, vroom van leden, niet flachtende de krancke:

○ Ascanius edel Ionghelinck eerbaer,
Grootelijcx neme ick dese ghiften in dancke.

Fame van eeren.

Ziet dit vriendelijck omhelsen,

Ionstich herte.

Noyt zoeter rancke,

Fame van eeren.

Hoe subtijlijk kan hy

Ionstich herte.

'tVyer der liefden inblasen,, haer.

Fame van eeren.

Sy wordt alree ontfteken,

Ionstich herte.

Sy zal schier rasen,, klaer.

Fame van eeren.

Ziet dit worp-ooghen nu,

Ionstich herte,

Ziet dit kussen en lecken,

Amoureuxheyr.

Fame van eeren.

Ba ziet dit moddermuylen,

Ionstich herte.

Ziet dit treckbecken,

'tVyer en kanse nauwe ghedecken,, zoo't schijnt,, alree.

Fame van eeren.

My dunct datse van liefden verdwijnt,, alree,

Eneas woorden al naer haer ghedachten,, varen.

Ionstich herte.

Cupidoos werck kan alree syn krachten,, baren,

'tGhepeys van minnen heeft alree'tlandt,, kreghen.

Fame van eeren.

Schaemte is los, daer en is slot noch bandt,, teghen,

'tGhezichte is verblint, oft ghebroken,, ware.

Ionstich herte.

Eere is wech, oftse haer ontdoken,, ware:

O mutse, mutse, wat kondy al brouwen,, ghy.

Fame van eeren.

Dees hitte zal al te qualijcken kouwen,, vry,

Nauw' en kanse ghehouwen,, sy,, middel oft mate.

Ionstich herte.

Nimmermeer en krijchtse hier af haer zate,

In huys op strate,, onruste op haer dauwen,, zal.

Fame van eeren.

Och ! dit vyer dit vyer haer zoo benauwen,, zal,

Datsenoch krauwen,, zal,, haer bollement,, deerlijck.

Ionstich herte.

Men zalder af hooren een vrecmt regiment,, kleerlijck,

Want sy is ontfteken alle de leen,, deure,

Zeer quaet om helpen.

Fame van eeren.

Ia daer is ghebeen,, veure,

Want hebben de Maeghden eenighen zin,

De Weduwen hebben den Duyvel in.

Vanden handel der

Aeneas zittende met Dido bancketterende.

Aeneas.

O Ontallijcke deucht weerdich ghepresen,
Die ghy hebt aen my ende de myne bewesen,
Wie hoorden oyt lesen,, van meerder trouwe:
Wy arme Troyanen zoo beladen met rouwe,
Door v jonstighe Vrouwe,, zijn bevrijt alleene,
Die ons zoo minlijck, groot en kleene,
Met vreuchden reene,, ontfanght in ghenade.

Dido.

Ick doe, zoo ick wilde datmen my dade
Vroech en spade,, ô Ridderlijck bloet,
Domineert,, logeert,, tot elcker spoet,
En maect eenen moet,, als de vrije
In myn jurisdictie in myn heerschappije,
Wt jonsten blijje,, jonne ick v volheerdich
Alle dat myne is.

Aeneas.

Dies ben ick onweerdich,
O Bloeme rechtveerdich,, om vol-loven,, quaet;
V ghewillighe jonste te boven,, gaet
Myn simpel danckbaerheyt kleyn van prijse,
Die ick v toonen mach.

Dido.

De verstandighe, wijse,
Is weert alle jonste, als een vrient verkoren;
Maer voor d'onwetende isse verloren,
Die als onedel gheboren,, alomme niet vermeert,, wordt:
O Riddere een bede van my nu begheert,, wordt,
Alomme verkleert,, wordt,, Troyens neerlaghe wreet,
Maer de waerheyt wordt altoos met leughenen verbrect,
En 'trecht bescheet,, wordt dickwils ghesweghen:
Daerom ben ick zeer vyerich gheneghen
Om te aenhooren met waerachtighen schijne,

Amoureuxheyt.

31

Hoe dat Troyen is komen ten ruijne
Van v, die daer altijd gheweest ontrent,, zijt.

Aneas.

Der Troyanen aerdt, die elcken is bekend,, wijt,
Zou my wesen om verhalen een kranck verblijen:
O Koninghinne ghy begheert zonder mijen,
Dat ick't hinderlijck lijen,, zou vernieuwen bloot,
De jammerlijcke bloetstortinghe groot,
Pyramus doot,, en Hectors deerlijck ende:
Al waer hier iemandt van Vlyffes wreede bende,
Die oyt zeer quellijck was den Troyanen,
Hoe zou hy hem moghen onthouwen van tranen,
Hoorende vermanen,, van zulck ongheval.

Dido.

O Aneas laet varen die droefheyt al,
'tIs een vreucht den ghenen die in vreden,, is,
De bitterheyt die overleden,, is,
Strijdt die ghestreden,, is,, perijckel dat ghepasseert,, is,
Te verhalene wanneer men ghesalveert,, is
Door goede fortuyne, oft Godtlijcke gratie;
Dus wilt ons vertellen met zoeter narratie,
En wilt v zelve daer toe eenen moet,, gheven,
Hoe 'tRijck van Troyen is onder de voert,, bleven,
Der welckers groote macht was altoos nakende,, eer.

Aneas.

Om dat v zinnen daer na zijn hakende,, zeer,
O Princesse Dido, wie zoudt v refuseren?
Ghewillich wil ick my daer toe verneren,
En v declareren,, met een kort verhael,
Hoe dat, eylaes, Laomedons Rijck generael
Van Vlyffe principael,, versmacht is te gronde,
Die tien jaren lanck de Stadt in't ronde
Was benauwende met groote smerte,
En hoe Sinonis verraderlijck herte
Met een valsche pette,, ons heeft verblint,, heel,

En

Vanden handel der

En Troyen deerlijck ghemineert, gheschint,, heel,
Zoo ghy hooren zult Regente zedich,, zaen.

Dido.

Laet de Tafel opnemen, zoo wil ick my ledich,, gaen
Stellen om den zin t'aenhooren met verstande,
Want ick de Princeffe ben vanden Lande,
Luttel weetty wat my noch ghebueren,, kan:
'tVerraet wilt my te rechte rueren,, dan,
Op dat ick mach houwen te scherper wachte,
Die hem aen eenen anderen spieghelt, spieghelt hem zachte.

P A V S A groot.

Ionstich herte.

○ Fame van eeren hebby dat wel ghehoort,
Wat een fraey relaes daer Æneas ghedaen,, heeft?

Fame van eeren.

Noyt vreemder destrucxie.

Ionstich herte.

Noyt bijsterder moort:

Ou Fame van eeren hebby dat wel ghehoort?

Fame van eeren.

Hoe deerlijck is Troyen inden grondt vermoort
Vanden Griecken, zoo hy vertelt zeer plaen,, heeft.

Ionstich herte.

○ Fame van eeren hebby dat wel ghehoort,
Wat een fraey relaes daer Æneas ghedaen,, heeft?

Fame van eeren.

En wat prijs wat cere hy oock begaen,, heeft,
Dies Dido noch duyfent mael meer meynt t'ontzinnen.

Ionstich herte.

Ia doen de Griecken quamen Troyen binnen,
Hoe kloeckelijck dat hy hem noch stelde ter weyre.

Fame van eeren.

Hoe simpelijck quam Sinon uyt 't Griekfsche Heyre,
En hem zeiven ghevanghen gaf, twelck valscheyt bediede.

Ionstich

Amoureuſheyt.

33

Ionſtich herte.

En hoe ſubtijlick hy Troyen beſpiede,
Door hem gheſchiede,, 'tprincipael feyt.

Fame van eeren.

Wat heeft Æneas op d'Zee oock menighe droefheyt
En zorghe gheleden, 'twelck hy oock verhaelde.

Ionſtich herte.

Swijcht, ſy komt hier gaende half als de verdwaelde;
Die haer eens aentaelde,, ſy en zou, quets, nauwelijck
Konnen gheſpreken.

Fame van eeren.

Wa ſy ziet te flauwelijck,
Van minnen blauwelijck,, vol totten kroppe.

Ionſtich herte.

Hoe iſſe begoten met S. Ioris viſch-foppe,
Ghelijck cenen toppe,, mach haer 'thooft wel draeyen.

Fame van eeren.

Tſus tſus, laet ons haer wat hooren kraeyen,
Dan zullen wyſe paeyen,, met ſchoone woorden,
Op onſen zanck zalſe zeer wel accoorden.

Dido.

O brandt der liefden hoe zijdy my dus plaghende,

O Cudido is dit v beſtieren?

Hoe zijdy my 'therte dus inwendich knaghende,

De zinnen jaghende,, wilder dan dieren:

O Venus moet ick v nu obedieren,

En gherekent worden met blamatie

Onder v Scholieren,

En dat door Æneas zoete gratie,

Wefen en manieren,

Dies ick 'tſap van onruſten tot deſer ſpatie

Zuerlijck proeven moet met dolatie,

Noyt meerder temtatie.

Wien zal ick't derren klagen ? waer ? achter oft voren?

Dit's d'arguatie:

C

Klagh-

Vanden handel der

Klagh'ick't, zoo ben ick der weerelt spot-kindt gheboren,
Hele ick't, zoo zal ick inwendich verfmoren,
En blijven verloren:
Best gaen ick tot myn weerde suster verkoren,
Verzoeckende aen haer raedt, troost en bystant,
Myn grieffelijck lijen haer ontdeckende, want
Door verborghen brant,, komt dickwils groot hindere:
Och ick hebse ghezien, sy komt ghindere,
Nu hóp'ick wordt mindere,, myn pijnlijck smerten.
O Anna weerde suster, 'tsecret mynder herten,
Mynder zielen troost, mynder zinnen confoort,
Wat dunct v van desen Riddere? die ons aen boort
Hier nu ghekomen is, als de vailjande,
Kloeck van moede,, edel van bloede,, wijs van verstande,
Hooch van name,, groot van fame,, ter deucht ghewent,
En in alle vromicheden excellent,
Wiens feyten bekent,, ter weerelt wijt,, zijn.

Anna.

O Suster te rechte meuchdy wel verblijt,, zijn,
En ghebenedijt,, zijn,, moet ure, minuyte en dach,
Dat hy oyt eerst v oft v Stede aenzach,
Door wien v mach,, lof, hoocheyt en eere
Aenkleven en ghebeuren: want aizulcken Heere
(Al is syn macht nu teere) is alleen weerdich
Dit Rijck te regerene volheerdich
Met v, rechtveerdich,, wijs en voordachtich.

Fame van eeren.

Ia dat mocht ghy willen dar v Landen machtich
Verciert waren eendrachtich,, met zulcken personagie,
Groeyende in deuchden.

Ionstich kerte.

Vol alder couragie,
Die menighe passagie,, met een stout verzoeck
Heeft doortrobbelt.

Fame van eeren.

Ter oorloghen kloeck.

Ionſtich herte.

Wijs in ſyn daet.

Fame van eeren.

Victorieus in't ſtrijen,

Ionſtich herte.

Vroech en laet.

Fame van eeren.

Patientich in't lijen,

Die in ſyn tijen,, zoet en zuer gheproeft,, heeft?

Ionſtich herte.

Want hem fortuyne zoo dickwils ghetoeft,, heeft,

Nu verblijt, dan bedroeft,, heeft,, ick zegghet v plat,

'tIs den tweeden Alexandere.

Fame van eeren.

Een man zonder dat,

Die gheduerich een Stadt,, zou houwen in vreen.

Ionſtich herte.

Ghy en mocht v zelven niet bat,, beſteen,

Al haddy ghebeen,, op beyde v knien.

Fame van eeren.

Al dat v nu deeren wilt,

Ionſtich herte.

Zou dan voor vlien,

En hem ontzien,, als Hector de ghewelde.

Dido.

O Fame ghy maect my, als d'ongheſtede,

De zinnen twijffelachtich, vol fantaſijen.

O Suſtere 'tis waer, ick moet oock belijen,

Vveerdich is hy myns, vol alder deuchden,

En noyt en heeft mans liefde my konnen vervreuchen,

Sint Sichæus onnooſel doot beklachelijck,

Dan deſen alleene, die nu klaechelijck

Door ſyn liefde behaechelijck,, 'therte doorwont:

Vanden handel der

Maer Sichæus eerste liefde, trouwe, verbont,
Hebb'ick ghejont,, met reynder herten eerbaer,
Gheen en man meer te bekennen eenpaer,
Och ! 'twelck my swaer,, valt met inwendich ghetreur,, nu.

Anna.

Schout Suftere zulcke ghepeyfen onpuer,, nu,
Denct op v vyanden die op v verhitten,
Benijdende 'tRijck 'twelck ghy dorft bezitten,
Zonder Man oft Heere stoutelijck onbedacht:
Een Vrouwe alleene is luttel gheacht,
Peyft als v Broeders macht,, v komt omswermen,
Wie zal v bystaen, wie zal v beschermen?
Sichæum ocharmen,, en zuldy dan niet vinden,
Met zulck voornemen en laet v niet verblinden,
En Æneam wilt ontbinden,, ws zins secreten.

Fame van eeren.

Ia ja, wilt de doode met de levende vergheten,
Proeft weder van Venus beten,, 'tis v 'tzienste.

Ionstich herte.

Wildy die begraven zijn staen ten dienste,
Zulcke afgoderije zou v Rijck vernielen.

Fame van eeren.

Waer zijns die oyt zulcken belofte hien,
Hy is ter zielen,, ke denct om een andere.

Ionstich herte.

Peyft dat v Godt toe-zeynt desen uytlandere,
Noyt gheen vailjandere,, in't Oost oft in't Weste,
VVorpt v koten te gadere.

Fame van eeren.

Ia dat's d'alderbeste,
Vliechter me ten neste,, om v verfroyen,
En maect eenen jonghen Koninck.

Ionstich herte.

Oft Ridder van Troyen,
Ghy en zult den doyen,, daer mede helpen oft letten,

Wast

Amoureuſheyt.

Waſt ende vermenichfuldicht.

Fame van eeren.

Naer Godts inzetten,
Ghy zijt gheſchapen om de weerelt te ſterckene.

Ionſtich herte.

Ghy ſlacht den boom noch zonder vrucht.

Fame van eeren.

Pijnt zulcx t'aenmerckene,
VWie zal v Rijcke naer ws doots reſtoor,, erven?

Ionſtich herte.

Waer't niet jammer dat ghy zoudt zonder oor,, ſterven,
Ghy die zoo machtich zijt, noyt dwaſer voornemen.

Fame van eeren.

V Landt zou dan heel vervremmen,
Oft v Broeder zou komen met groote felheyt,
Willende de naeſte zijn.

Ionſtich herte.

En door rebelheyt
Zoudt al ghedeſtrueert worden achter en voren,, zaen.

Fame van eeren.

Den& dus zal v Rijcke namaels verloren,, gaen,
Scheydy vander weerelt zonder wettelijck zaet.

Anna.

Suſter doet wiſſelijck, ghebruy& goeden raet,
Eender Vrouwen daet,, zonder 'sMans aſſistentie,
Is al te kleyn van weerden,, maer 'sMans preſentie
Is d'eere vanden huylſe tot ghemeen,, plecken,
En 'tPeerdt kan oock den waghien niet alleen,, trecken,
Een Voghel kan qualijck ſyn neſtken alleen maken.

Dido.

Och deſe woorden, redenen ende ſpraken
My vlamnich doen blaken en branden van binnens:
O liefde, liefde, mach ick nu wel bekinnen,
Kan't al verwinnen,, iſt rijp iſt groene.
Suſter v vermaen zal ick als de koene

Vanden handel der

Pijnen te doene,, zonder eenich befwaren,
De doode wil ick laten varen,
En my paren by hem, die in't leven,, is,
Dat's Aeneas, die in't herte gheschreven,, is;
Door jonste en hoocheyt beghint den zin te keerene,
'tIs al ydelen dienst de dooden te eerene.

Dido gaet met Anna binnen.

Ionstich herte.

VV A zoo, laet uwen swaermoedigen moet,, zincken,
Aeneas zal v der vreuchden boet,, schincken.

Fame van eeren.

Ke doet dat ghy gheerne doet, en swijcht al stille.

Ionstich herte.

Wy hebbense ommers ghenesen van dien gheschille,
'tWas wel haren wille,, al hieltse haer nauhertich.

Fame van eeren.

Ghemeynlijck schijnen dees Vrouwen zoo flauhertich,
Als haer Mans ghestorven zijn, eylaes ochermen!

Ionstich herte.

Sy weenen, sy zuchten.

Fame van eeren.

Sy klaghen, sy kermen,

'tMoet elcken ontfermen,, die'r na en by,, is.

Ionstich herte.

Niet meer te houwene ieghelijcx bely,, is,
Zoo langhe als den Man op der baren,, staet.

Fame van eeren.

Ja en meenen door zulcken klaren,, daet
Den dooden te believe met handen ghewronghen.

Ionstich herte.

Maer requiem aeternam en is nau ghezonghen,
Sy dencken om na eenen jonghen weer te speurene.

Fame van eeren.

Ghemeynlijck placht alzo te ghebeurene,

Niet

Amoureuſheyt.

Niet langhe en willenſe in droef heyts gheſpan,, zijn?

Ionſtich herte.

Wacy die meeft misbaers toonen,

Fame van eeren.

Eerſt onder den man,, zijn,

En ieuwers haer by iemanden ſniel,, paren.

Ionſtich herte.

Sy willen goet ront

Fame van eeren.

Der minnen ſpel,, baren,

Al zou hun ghequel,, naren,, hoe wijs ghezint,, al.

Ionſtich herte.

Door my Ionſtich herte wordenſe zoo verblint,, al,

'tDunct hun voor wint,, al,, datſe ketſen en jaghen.

Fame van eeren.

En ick Fame goet kan de Vrouwen behaghen,

Wy zijn twee plaghen,, onder Venus bende.

Ionſtich herte.

Zoet in't aenkomen,

Fame van eeren.

Maer eylaes! in't ende

Groot ellende,, wy in't ghemeen,, rocken.

Ionſtich herte.

Met ſchoon ſamblant wy deſe twee by een,, locken,

'tSchijnt 'tzal hun tot voorſpoedich virtuyt,, vromen,

Maer wacy 'tzal al op eenen acker-neſt uyt,, komen.

P A V S A.

Aeneas alleene.

DRuckzinnich ghepeys, hertſweerich lijen,

Inwendich beroer, ſwaermoedighe fantaſijen,

Hopen en duchten,

Redene, natuere, komen my al beſtrijen,

Ionſtighe accordatie zoekt verblijen,

Maer redene wilt vluchten:

Vanden handel der

Haer ghetrouwich herte den zin doet verluchten,
Maer stenen en zuchten
Moet ick als ick't af-scheyden overpeyse:
Haer jonstigh daet met eerbaer gheruchten,
En reyn ghenuchten,
Die sy my binnen haren Palleyse
Heeft bewesen, doet dat ick my eyse
Van myn voorsproken reyse,, niet meer te talene,
En den zin raeyt my hier niet langhe te dralene,
Maer weder te dwalene,, naer Italien machtich,
Natuere en redene zijn aldus tweedrachtich,
Wreedt en onzachtich,, den zin verturberende:
Hola! hier komt Dido spacerende,
Wiens vrientschappe alle myn swaerheyt schoonen,, doet,
Natuere tuycht dat ick haer oock toonen,, moet
Danckbaerheyt, en haers eeuwich ghedinckende,, zijn,
Der Sonnen klaerheyt, Phœbus blinckende,, schijn,
Minervas wijsheyt en facondichede,
Proserpina die hooch is en diepgrondich mede,
Iuppiter voorspoedich ende Omnipotent,
Moeten v ghesparen, ô Dido excellent,
En wachten v onghescent,, van onmanierich leet.

Dido.

Mars en Bellona bloetgierich,, wreet
Konnen menighen naer Plutoos Helle,, zinden,
Neptunus en Æolus met hun felle,, winden
Doen Radamanthus Rijck vermeerden,
Alectoos furie brenghter vele in't verzeeren,
En doet verkeerden,, menighe playsante,, vreucht:
Maer Pallas Godtlijcke abondante,, deucht
Moet v beschermen eel bloeyfel minlijck
Van zoodanich hindere.

Aeneas.

O beeldt Goddinlijck,
V jofte inlijck,, tot mywaerts blakende,

Doet

Amoureuſheyd.

Doet dat ick myn reyſe daghelijcx ben ſtakende,
Want ons af-ſcheyden Princeſſe reyn,, ducht ick,
Zal druck en pijn weſen.

Dido.

Och! daer af certeyn,, zucht ick,
Want v ſcheyden zoude, ô couragieus,, Lief,
Mynder herten weſen een doloreus,, grief,
En d'ooghen zouden altoos met groot gheween,, ſchreyen,
Twee ghelieven kunnen qualijck van een ſcheyen:
Och! waer is hy? die zou myn druckich getreuren,, boeten.

Aneas.

'tZal nochtans, zorgh'ick, eens ghebeuren,, moeten
In't korte oft in't langhe, hoe droevich ghezint,, doch,
Want ick oft Aſcanius myn kint,, noch
Moeten in Italiën regneren,, klaer,
En een nieu Rijck van Troyen weer fonderen,, daer,
Zoo my bevolen myn Moeder verheven,, heeft.

Dido.

Zoo langhe als my den Gheeft het leven,, gheeft,
En zal ick v niet laten uyten Lande,, dwalen,
Vreeft niet dat ghy zult eenighe ſchande,, halen,
Ia leedt oft verdriet hier in myn Rijck machtich,
'tWelck ick v heel jonne, zoo het is blijckachtich;
Want niemandt weerdigher, hoe rijck hoe ele,, ziet.

Aneas.

O zuyver conſerve die my zoo vele,, biet,
V ſcheyden zou my oock een pijnlijck laſt,, weſen,
Dus wil ick noch een poofe v willekom gaſt,, weſen,
En my met eerbaerheden met v verjubileren,, gaen.

Dido.

Zoo bidd'ick v dan om een verſolaceren,, zaen,
Want den luſtighen Mey-tijdt is in't ſayſoene,
De boſſchen zijn bekleedt, de velden ſtaen groene,
En avont en noene,, dach en nacht,, groeyen,
Dat wy ons t'zamen morghe vroech ter jacht,, ſpoeyen

Vanden handel der

Met alder neersticheyt, met kloecke manieren,
Op dat wy moghen zien loopen, springhen en tieren,
Alderhande Dieren,, in bosschen, valleyen:
O edel Heere wilt v doch daer toe bereyen,
Alzulck vermeyen,, kan't druckich ghetreur,, vellen.

Aneas.

Ghewillich zal ick my tot zulck labeur,, stellen,
O vrome Regente vol alder deucht,
Gheen lustigher solaes voor d'edele Ieucht,
Gheen meerder vreucht,, gheen zoeter behaghen,
Mynen gheest ghy verweest oock door dit ghewaghen,
Want tot vliegghen en jaghen,, in alle wegghen
Is den aerdt van Edelheden meest ghenegghen.

P A V S A.

Eenen Wachtere van boven zinghende.

ONtwaeft ghy Amoureuse,
Ontwaeft, 'tis meer dan tijt,
Staet op ghy couragieuse,
En bruycket 's Meys' jolijt,
Elck Voghelken gheruchtich
Laet hooren syn gheluyt,
Een ieghelijk Bloemken vruchtich
Hem jeuchdelijck nu ontfluyt.

Den dauw' die kan bespoeyen
Diversche Kruyden zoet,
Die nu zeer lieffelijck bloeyen
Door des Meys voorspoet,
De Bosschen groot en rustich,
Valeyen en Foreesten,
Ia Velden groen en rustich,
Verblijen alle Gheesten.

Alder-

Amoureuſheyt.

Alderhande Dieren.

Solaes en vreucht bedrijven,
 Men ziet hun manieren
 Den Mey altoos beklijven,
 Elck ſpeelt in't doncker paecken,
 Alzoo natuere ghebiet,
 Die nu is zonder gaeyken,
 Die leeft in groot verdriet.

O Prince vol van minnen,
 En Princeſſen excellent,
 Wilt nu dan vreucht ghewinnen
 In deſen tijdt preſent,
 Secretelijck alleene
 Met v Liefſte eenpaer
 Maect v op de beene,
 Schout nijders openbaer.

Hy dat's een ſtemme diemen vrylijck hooren,, mach,
 En die elcken uyten ſlaep tijlijck ſtooren,, kan,
 En 'twas oock een Liedtken dat docht my calaens,, weſen:
 Wel wat duyvel zien ick gindere, wat zal daer gaens,, weſen?
 Ick zie't Hof alree heel in roeren,
 Wat donder wat zal ick zegghen van deſe voeren,
 Waer wilt ons Koninghinne zoo vroeck op veerde?
 Gantſch doot en ſy is alree te peerde,
 En den Ridder van Troyen oock op myn ziele,
 En daer komt ſyn Sone, wa jon diele,
 Ziet en hoe ruſtich datſe al ghemonteert,, zijn:
 Wat macher ſchuylen? hier op moet ghegloſeert,, zijn,
 Datſe zoo vroeck vermoeyen hun om een verblijen,, al.
 Hola! nu weet ick wel waer't ghedijen,, zal,
 In't boſch daer 'twilt zal gheſpeurt worden met confuys,, ja,
 Want ziet de heel jacht volcht met een ghedruys,, na,

En

Vanden handel der

En met al 'tghespuys,, ja,, dat lepel lecken,, mach:
Maer ick en weet niet hoe datmen dus optrecken,, mach,
Defen Riddere hy moet zijn zeer eel,, ghenacijt,
Want ons Koninghinne heeft hem heel,, begracijt,
Alzoo ick mercke aen de manieren,
Ick zie secretelijck meer dan ick mach kraciyieren,
Van Venus Scholieren,, in hoecken in holen,
Maer hooren, zien en swijghen, 'tis my bevolen.

P A V S A.

Ionstich herte.

OV Fame van eeren, en waer duyvel blijfdy
Zitten inder vlieghe stal? wat ramp bedrijfdy?
De Bruyt zal ghetrouwt worden, spinter nu goet garen,, af.

Fame van eeren.

Wat S. Iobs bode ist die v die nieu-maren,, gaf?
Zulck verklaren,, straf luyt my wonderlijck in d'oore:
Alree de Bruyt, zeghdy? ô valsche floore,
Dat werck zeker ghy subtijlijck ghewrocht,, hebr.

Ionstich herte.

Neen ghy Fame, haer eerst daer by ghebrocht,, hebr,
En gheknocht,, hebr,, 'tmutsken onder de kinne,, breef.

Fame van eeren.

Wa Godt bescherme ons van zulcke minne,, hebr,
Zoo haest de Bruyt, ick moet my zeghenen,, nu.

Ionstich herte.

En waerom dat?

Fame van eeren.

Dat eer ghelt reghenen,, zou,
Zoud'ick ghelooft hebben zonder spotten,
Dan dat sy haer zoo haest zou laten verzotten,
En door liefde zoo snel verdruct,, worden.

Ionstich herte.

Wacy als de peer rijp is,

Amoureuſheyt.

Fame van eeren.

Zoo wiltſe ghepluct,, worden.

Ionſtich herte.

Een ghewillich Haſe,

Fame van eeren.

Hoeft luttel Honden,, klaer,

En hoy dat veyl is,

Ionſtich herte.

Volcht de Peerden t'allen ſtonden,, naer,

'tGhebeurt daghelijcx tot menigher ſteden.

Fame van eeren.

En dan alſt yſer heet is zoo moctmen't ſmeden,

Venus zeden,, zijn begheerlijcke,, rancken.

Ionſtich herte.

Och ! de Bruyt zal noch zoo deerlijcke,, jancken,

Eerſe te bedde gheraect, zoo ick wane.

Fame van eeren.

De vreucht zal noch verkeeren.

Ionſtich herte.

Daer en twijffel ick niet ane,

Droef heyt zal haer noch met veel benaus,, dwinghen,

Men mach niet altijd gloria laus,, zinghen,

Naer t'zoet volghet zuere, zoomen't oyt ſpelde.

Fame van eeren.

Maer Ionſtich herte, t'waer tijdt dat ghy my vertelde,

Hoe dit houwelijck zonder ghecken,, zaen

Zoo haeft gheſloten is?

Ionſtich herte.

Ick zal't v vertrecken,, gaen:

Ghiſteren morghen vroeck deſe Amoureuſe

Met blijen ſchijne, als de pompeuſe

En couragieuſe,, trocken te zamen

Om jaghen buyten ; en zoo tijde als ſy quamen

In't boſch daer ſy 'twilddt meynden te ſpeurene,

Doen begonſt den Hemel te ſcheurene,

Vanden handel der

(tWas Iunoos voor-ftel) door blixem en dondere,
Haghele en tempeeft (noyt meerder wondere)

Al dat volck van een verftroyde,
D'een hier d'ander daer, elck om 'tverfte fchoyde
Als verbaefde menfchen, want den Hemel kraecte
Oft de weerelt vergaen had, en Dido gheraecte
By Æneas in een fpeloncke alleene.

Fame van eeren.

Vlammen der minnen-vyer doen niet.

Ionftich herte.

Te deghe ick meene,
Want de jonfte en was niet kleene,, die fy tot hem droech,
Sy en konft nauw' ghespreken, maer 'therte loech,
'tWas recht haer ghevoech,, en 'tspel dat fy zocht,, quant.

Fame van eeren.

Hoe was fy befchaemt doen fy zoo onbedocht,, vant
Secretelijck alleene haer liefste Monsieurken.

Jonftich herte.

Wa die kaecxkens die kregghen een root colourken,
Der minnen labeurken,, heeft bey verblent,, haer,
Zoo datfe malkanderen met eendrachrich consent,, daer
Beloofden te trouwene, 'tga voorts alft mach.

Fame van eeren.

Ift zoo verre kómen waen ? dat's den dach
Die hun beyden cylaes zal rouwen,, noch:
Maer Ionftich herte zeght my ter goeder trouwen,, doch,
Zal't houwelijck oock voortgaen, zoo't ghesloten,, is?

Ionftich herte.

Waey my dunct datfe metten vifch-foppe zoo begoten,, is,
Datfe nauw' voor en weet datfe achter leeft.

Fame van eeren.

De zinnen zijn berooft.

Ionftich herte.

'tVerftandt dat sneeft,
Sy en weet nauw' wat fy doen oft laten,, zal,

Amoureuxheyt.

Zoo looptse beraeft,

Fame van eeren.

Van straten tot straten,, al,

Ghelijck een wildt swijn dat vanden jagher ghequetft,, is.

Ionstich herte.

Sylater vervallen al datter ghemetft,, is,

Sloten, kasteelen, poorten en mueren.

Fame van eeren.

’tFondeertsele blijft ligghen, al datter te vueren

Met subtijle kueren,, eens is begonnen,

Heeft nu kleynen voortganck.

Ionstich herte.

Sy is heel verwonnen,

Sy en denct om eere, schande oft lachtere.

Fame van eeren.

’tIs al naer Æneas voren en achtere

Datmen se ziet loopen slingheren,, en bijfen.

Ionstich herte.

Men machse wel schier met vingheren,, wijfen,

Men hoort een ieghelijck haer dwaes bestier,, laken.

Fame van eeren.

Och ! dit kan al der minnen vyer,, maken,

Sy die eens begaeft was met der deuchden lot,

En verciert met wijsheyt.

Ionstich herte.

Is nu der weerelt spot,

Gheacht schier voor zot,, door dit ghedooghen;

Maer Fame wy moeten Hiarbam syn ooghen,

Eylaes, gaen drooghen,, en maken hem confuys,

Hy meyndet de naeste te zijn.

Fame van eeren.

Van dat abuys

Zal hy de luys,, deerlijck in d’oor,, krijghen,

Æneas en Dido mochten noch wel restoor,, krijghen

Van Hiarbas, ick derfs my vermeten.

Ionstich

Vanden handel der

Ionstich herte.

Hoe heeft hy Italien nu heel vergheten,
Daer hy op ghebeten,, even ghereet,, was?

Fame van eeren.

Waey die reyse is hem af-ghesweet,, ras,
Hy laet hem met Cartago zonder duchten,, pacyen.

Ionstich herte.

Ick zorghe hy zalder luttel vruchten,, maeyen,
En hem zal noch al een deerlijck ghequel,, naken.

Fame van eeren.

Eerweerdighe Heeren, hier mede wy dit spel,, staken
Tot overmorghen, wy Goudtbloemkens groene.

Ionstich herte.

Dan zullen wy't voort spelen, wilter na snel,, haken.

Fame van eeren.

Eerweerdighe Heeren, hier mede wy dit spel,, staken.

Ionstich herte.

'tEynde zuldy dan hooren, 'twelck Dido zal sel,, smaken,
Door't deerlijck verstooren van Iuppiter koene.

Fame van eeren.

Eerweerdighe Heeren, hier mede wy dit spel,, staken
Tot overmorghen, wy Goudtbloemkens groene,
Zoo verre het weer blijft in't sayfone.

Hier eyndicht het eerste Spel.

HET TWEEDE SPEL.

Op den Reghel:

Improbe amor, quid non mortalia pectora cogis:

Namen der Personagens.

HIARBAS wesende een Koninck.

Fame van eeren, een Man.

Ionstich herte, een Vrouwe.

IUPPITER.

MERCURIUS.

ÆNEAS.

DIDO.

ANNA de Suster.

Eenen Wachtere.

Hiarbas de Koninck.

Iuppiter Godt eeuwich almachtich,
 Die't al doet buyghen aen elcken kant,
 Met verstoorde zinnen, met herten onzachtich
 Valle ick v klachtich,, een Vrouwe playsant,
 Die ick ghejont hebbe plaetse, erve en lant,
 Weygert my haer trouwe, en slaet my swijcke,

En eenen Ridder van Troyen triumphant
 Heeftse ghenomen binnen desen Rijcke,
 Met vreuchden dominerende, noyt dies ghelijcke,
 Ia my ten spijte,, en in groote oneere,
 Die nochtans ben Koninck over haer in elcken wijcke:
 Laet ghy dit gheschieden, ô Iuppiter Heere?

D

Ick

Vanden handel der

Yck die hondert Tempels in't breede in't wijde
In desen Lande, t' uwer eeren minjoot,
Hebbe ghesticht, ick die t'elcken tijde
V als de vrijde,, aenroep in mynen noot;
Ontzie ick te vergheefs v plaghen groot,
Vwen donder, uwen blixem, v gramschap wreet,
En krijghe ick daerom desen wederstoot,
Zijn de Troyanen hierom zoo wijdt ghespreeet,
Om my te doene dit hinder, dit leet?
En meuchdy dit niet beteren met snellen keere,
Iffer gheen en raedt toe? noyt krancker bescheet:
Laet ghy dit gheschieden, ô Iuppiter Heere?

Ghelijck Paris van Troyen vyerich blaecte
Naer Helena lustich in't behaghen,
En die fortselijck den Griecken ontschaecte,
Waer door Troyen slaecte,, en quam in plaghen,
Tfghelijcx met desen Troyaen, wie zoudt verdraghen,
My komen ontweldighen oock die ick beminne,
Ia en begheerse, och ! ick moet v klaghen,
Eerlijck en deuchdelijck voor myn Koninghinne,
Merckende datse is subtijl van zinne,
Wijs, verstandich, en voorspoedich zeere,
Myn Landen profijtelijck, zoo ick bekinne:
Laet ghy dit gheschieden, ô Iuppiter Heere?

P R I N C E.

O Prince des Hemels verkoren Vadere,
Aenziedy ditte met v Godtlijcke ghezichten:
Ick roepe tot v met handen te gadere,
V natuerlijcke adere,, zal die niet verlichten
Bacchus overvloedicheyt? Ceres gherichten
Sy nu hanteren met joyeusheyt,
En ick moet als de patientighe swichten,
Evanghen blijvende met dolorcusheyt:

Amoureuſheyt.

Wat helpt myn rijckheyt, wat baet myn pompeuſheyt,
Deſen Riddere, wiens macht is teere,
Heeft ſy begracijt door ſyn couragieuſheyt:
Laet ghy dit gheſchieden, ô Iuppiter Heere?

Fame van eeren.

Waer zijdy Nichte? komt ſpringht uyt 'thoecxken,
My dunct wy zijn een kampken verwachtende.

Ionſtich herte.

Ick hebbe al ghehoort dat Ioden vloecxken.

Fame van eeren.

Waer zijdy Nichte? komt ſpringht uyt 'thoecxken.

Ionſtich herte.

Dat ghebedt quam al uyt der minnen boecxken,
Maer hy viſcht achter 'tmet, d'onzalighe ſlachtende.

Fame van eeren.

Waer zijdy Nichte? komt ſpringht uyt 'thoecxken,
My dunct wy zijn een kampken verwachtende.

Ionſtich herte.

Dido en is op hem niet veel achtende,
Hy en heeft maer 'tna-keecken, ſy is binnien beſte.

Fame van eeren.

En haer Schapen zijn op't drooghe.

Ionſtich herte.

Mueren en veſten
Zijn al ghefondeert, de Stadt is beſloten.

Fame van eeren.

Hy mach op de want kijken.

Ionſtich herte.

Ia en vaſt naer troten,
Maer waen ſyn koten,, en zullen niet kuyſen.

Fame van eeren.

Hoe moetet hem ſpijen, dat hy moet verhuuſen
Met groote confuſen,, gheacht als de minſte.

Ionſtich herte.

Ia die haer ſyn Landt jonde om kleyn winſte,

Vanden handel der

Als de ghezintste,, noyt meerder verkleeninghe.

Fame van eeren.

Op hope van trouwe,
Dat was de meeninghe,
Op zulcke vereeninghe,, volchdy even wackere.

Ionstich herte.

En nu zet sy hem zoo deerlijck den backere,
En op hagen banck, als een Minnaer onweert,
Het is verdrietelijck.

Fame van eeren.

Een ghewillich Peert
Is quaet om zadelen met bedwanck.

Ionstich herte.

Hy mach nu wel zinghen,
Fame van eeren.

Eenen ghemeenen zanck,
Handt vander banck,, 't vleesch is verkocht.

Ionstich herte.

Hoe dickwils heeft hyse aenghezocht
Met zinnen bedocht,, vroech en late.

Fame van eeren.

En nu is hy af-ghezet als de verwate,
Dies men hem ziet met kleynder couragie,, steppen.

Ionstich herte.

Men mocht druck nyt syn visagie,, scheppen.
'tSchijnt dat hy alree uyt-ghequolen,, is.

Fame van eeren.

Ja want d'Exter, cylaes! een ey ghestolen,, is,
Maer 'ten helpt ghelhuppelt, gheklaecht oft ghestampt.

Ionstich herte.

'tIs oock al te zeere met zulcken Koninck gheschampt,
Al wiertse ghekampt,, sy had haer recht,, wel.

Fame van eeren.

Neen Godt zalse beschermen van zulck ghevecht,, snel,

Maer

Amoureuſheyt.

Maer ſy mocht wel als de krancke,, beyen
In 'sdrucx Ackere, want hy zal met ſtancke,, ſcheyen.

P A V S A.

Iuppiter.

VErſtoort, verturbeert met grammen moede,
Zit ick hier, ja heel perplex van zinnen,
En dat om Æneas, die nu als d'onvroede
In't landt van Libien met dwafen beghinne
Is regnerende, zoo ick bekinne,
Met Cartago hem nu paeyende,
En 'tLandt dat wy tot ſynen ghewinne
Hem ghejont hebben, is hy verſmaeyende:
Mercuri ras wilt v zijn verfraeyende,
Om in Cartago myn exploot te doene,
Daer Æneas nu is maeyende
Ongheoorloſde vruchten, rijpe, groene,
Gaet en vraecht hem ſtoutelijck als de koene,
Oft hy ons belofte niet en wil volbringhen,, al?
Oft wie't is, die Italien dan dwinghen,, zal?
Wilt hy's hem niet pijnen, hoort wat ick v ontbinde:
Waerom benijt hy Aſcanio ſynen kinde,
Die wy als de ghezinde, daer toe gheboren,, ſchrijven,
Italien en mach gheen zins verloren,, blijven,
Maer moet door hem opgherecht worden gheheel,, ziet:
'tLandt van Libien en is ſyn deel,, niet,
Daer hy nu als Koninck is dominerende,
Dwaes is ſyn voortſtel, weeft dat relaterende
Als Bode ghedienslich, zoo ick v ontdecke:
Zeght dat hy vluchte, zeght dat hy vertrecke
Van die plecke,, neerſtich en ſubijt,
En dat hy zeyle, want 'tis meer dan tijt,
Naer Italien wijt,, dit's ons intentie.

Mercurius.

Iuppiter die my ghegheven hebt d'eloquentie,

Vanden handel der

Met diligentie,, zal ick volkomelijck
V mandaet volbringhen.

Iuppiter.

Gaet vromelijck,
En gheeft hem te kennene myn gramfchappe wreet,
En dat hy Dido verlate, oft hem naect groot leet,
Den Schepper moetmen boven 'tschepsel ontzien.

Mercurius.

Ick Mercurius Bode van 's Hemels engien,
Die't al kan bespien,, als de vailjande,
Te water, te lande,, het Godtlijck bevel
Te relaterene eloquentelijck wel,
Dies myn voortstel,, alomme befaemt,, is:
Dese roede Caduceus ghenacemt,, is,
Daer elck voor beschaemt,, is,, leeghe en hooghe,
De doode verwecke ick by desen ghedooghe,
De slapende kan ick hier me doen ontspringhen,
Al dat leeft mach ick hier me dwinghen,
En menighen bringhen,, in Plutoos gheluchten,
D'eene verheughe ick, d'ander doen ick zuchten,
Myn gheruchten,, zijn diversch van conditien.

Aeneas.

Waer't niet jammer dat dese edifitien
Niet en zouden volmaect zijn, zoose begrepen,, zijn,
Niet een stuck en isser 'twelck my dunel vernepen,, zijn,
Dus wil ick my pooghen, want mynder herten loft,, is
Om te volbrenghe ne al datter begoft,, is,
Ia alzooy my Dido onlancx vermaende.

Mercurius.

Dit's Cartago, ghinder zie ick staende
Eneam, dien ick doen moet myn neerstich exploit:
O Aenea ghy die de mueren van Cartago bloot
Wilt oprichten groot,, o dwaes vermeten,
Hebby Italien nu heel vergheten?
Zijn Iuppiters secreten,, nu anders gheacht,, niet?

Ver-

Amoureuſheyt.

Verſmaeydy 'tRijcke, 'twelck na v wacht,, ziet?
Ras metter macht,, vliet,, uyt deſe Landouwe:
'tis Iuppiters mandaet, eer v naect rouwe,
Ick die v waerſchouwe,, ben van hem ghezonden,
Dat ick v dees booſchappe zou vermonden:
Onghehoorzaem zijdy bevonden,, in v wercken,
Waerom blijfdy ſchuylen, zoomen mach mercken,
Onder Didoos vlercken,, op wat hope ghy verlijt,
Zeght, hier in Libien zoo deerlijck uwen tijt?
En uwen kinde benijt,, Italien machtich,
'tWelck hem eenwich toe-ghezeyt is waerachtich
Weeft dit ghedachtich,, 'tis Iuppiters mandaet.

Aeneas.

Verbaeft, verſchriect, miſtrooſtich, deſolaet,
Ia diſperaet,, word'ick door zulcke vermaninghe,
Waſt droom, bedroch, oft ydel waninghe?
Och neen't, 'twas Mercurius noyt meerder afgrijſen,
Van vreeſen dunct my myn hayr oprijſen,
Myn ſprake verflaut, 'therte vol van doleur,, beeft,
'tGhezichte verblint, den zin met ghetreur,, leeft,
Tweedrachtich bereur,, heeft'tLandt ghewonnen,, nu.
In wat manieren zal ick dorven oft kunnen,, nu
Dido dit te kennen gheven? ick ben t'enden rade:
Tfy v Cupido, door wien vroech en ſpade,
Zonder ghenade,, tminnende herte verblint,, wordt,
Zoo dat eere en deucht daer by gheſchint,, wordt.

Fame van eeren.

Wat zeghdy nu?

Ionſtich herte.

Wat docht v van dat,, ſpel?

Fame van eeren.

Nu zal omkeeren der Fortuynen rat,, ſnel,
Hy mach nu den pat,, wel,, van droef heyt gaen treden.

Ionſtich herte.

Ia maer wie zal Dido dan ſtellen te vreden,

Vanden handel der

Die dach en nacht naer syn jonstich solaes,, haect?

Fame van eeren.

Zoo den visch hongherich na d'aes,, haect.

Jonstich herte.

Ia want liefde haer dwaes,, maect,, aen elcken kant.

Fame van eeren.

Ochermen, zal hy alree moeten ruymen 'tLant,
Hoe deerlijck zalse nu lamenteren,, gaen.

Jonstich herte.

Ia ist dat hy hem zoo wilt absenteren,, zaen,
D'onghenuecte en verdriet zal quaet om vaten,, zijn.

Fame van eeren.

Ochermen hoe qualijck zouse belaten,, zijn,
Datse zoo subtijl van haer amoureux,, Lief
Zou moeten scheiden.

Jonstich herte.

Ba'twaer een melancoleus,, grief,
Druck zouse verwachtende avont en nocne,, zijn.

Fame van eeren.

Icken gheloove niet dat hy zal zoo koene,, zijn,
Van hier te scheiden, hy zal hem laten spreken,
'tIs te verre komen.

Jonstich herte.

Wy moghen ons hoeft breken,
Maer vreemde treken,, zuldyer af hooren,
Iuppiters mandaet zal zorgh'ick 'thof,, stooren,
En stille en diere zal hy ruymen den stal.

Fame van eeren.

Ick weedde neen.

Jonstich herte.

Ick wedde dat hy zal,
En heymelijck kiesen 'tvierkante gaetken.

Fame van eeren.

Dat waer een spijtich stuck.

Jonstich

Amoureuſheyt.

Ionſtick herte.

'tZal zoo gheſchien maetken,
Subtilyck zal hy haer dat huybeken koken.

Fame van eeren.

Ick zou hem gantsch lijk liever de lendenen kroken,
En leeren hem met een Princeſſe ſynen gheck houwen.

Ionſtick herte.

Italien moet hy gaen zonder vertreck,, bouwen,
'tMeefte verweghet 'tminſte, 'ten baet gheen vloccken.

Fame van eeren.

Heefſe hierom met hem ligghen pannckoecken,
Arm joole, ick en jonne haer niet bet.

Ionſtick herte.

Sy heeft zoo menich goet houwelijck af-ghezet,
En nu zal ieghelijck met haer den drake,, ſteken.

Fame van eeren.

Tſus tſus, laet ons met ghemake,, ſpreken,
Aeneas komt hier gaende, 'tiffer al van 'tvercken.

Ionſtick herte.

Dat machmen wel aen ſyn trongie mercken,
Groot jammer ſtaet hem noch te verwervene.

Fame van eeren.

Waer't oock niet verdrietelijck?

Ionſtick herte.

Zoo haeft te dervene
D'alderliſte ghepreſen,, kare.

Fame van eeren.

Hy ziet zoo deerlijck oft hy verwefen,, ware,
Wy zullen hier, wedd'ick, groot gheklach,, hooren.

Ionſtick herte.

Swijcht doch ſtille, zoo moghen wy den aenſlach,, hooren,
En wat hy doen, laten oft beghinnen,, zal.

Aeneas.

Hoe benaut is 'therte, hoe beroert zijn de zinnen,, al,
Hoe diverſch is 'tghepcys, hoe twijffelachtich is den wille,

Vanden handel der

Eere en schaemte zijn heel in gheschille,
Oft ick luyde oft stille,, zal nemen de vlucht,, snel,
Vreesende voor Didoos onmanierlijck gherucht,, fel,
Vyerich doorschoten met der minnen strale:
Vertreck ick, zoo is haer een eeuwigh quale
Eylaes nakende, en my groote oneere:
Blijr ick, zoo verstoore ick v Iuppiter Heere,
Hoe ick't wende oft keere,, heffe oft legge,
Ick vinde my benaut.

Ionstich herte.

Ke doet dat ick v zegghe,
En blijft daer ghy zijt, ick raedt v voor 'tbeste.

Fame van eeren.

Zoudy scheyen van desen wermen neste,
En Oost en in't Weste,, in d'Zee verdwalen,, stout.

Ionstich herte.

En groot onghemack hebben eer ghy noch palen,, zoue
In Italien rou en verweert,, vry.

Fame van eeren.

Ghy hebbet gheproeft.

Ionstich herte.

Ghy zijter eens gheleert,, by,
Denct om de perijckelen die ghy eens bezuert,, hebt.

Fame van eeren.

Ia en tien-jaren op d'Zee eens ghespuert,, hebt
Na Italien, en even naer waert.

Ionstich herte.

Blijft in Cartago.

Fame van eeren.

'tIs voor v eenen hazaert,
Noyt Landt en quam v beter te passe.

Ionstich herte.

En verhaert van hier niet.

Fame van eeren.

Houdt v inde kasse,

Ionstich

Amoureuſheyt.

Ionſtich herte.

Dat elders zou koper zijn,

Fame van eeren.

Vindy hier vergult.

Ionſtich herte.

Ghy weet waer ghy zijt,

Fame van eeren.

Maer niet waer ghy komen zult,

'tWaer v eyghen ſchult,, quaemdy weer in v lee.

Ionſtich herte.

M'en ſtaet gheen moeyten ane.

Fame van eeren.

Kieft doch ruſt en vree.

Ionſtich herte.

En blijft by Dido,

Fame van eeren.

De Liefſte verheven.

Ionſtich herte.

Zoudy haer verlaten?

Fame van eeren.

Zoudy haer zoo begheven?

Ionſtich herte.

Die v, niet dan vrientſchap,

Fame van eeren.

En minne toont,

Ionſtich herte.

En zou haer nu dat zoo deerlijck worden gheloont,

'tWaer zeker van v een oneerlijck ſcheyen,, jaer.

Fame van eeren.

Want ghy weet wel hoe't tuſſchen v twee beyen,, ſtaet,

Ten waer gheen wijsheyt van hier te reysene.

Aeneas.

Als ick alle zaken beghinne t'overpeysene,

'tIs waer, ſy heeft my veel eeren bewezen,

Mynen noot ontlaſt, mynen druck ghentſen,

Vanden handel der

Aldus by desen,, mach ick my wel schamen
Haer te vergrammene, 'tzou qualijck betamen,
Bottelijck te scheydene, het waer verfmadelijck,
En Italien te latene, waer zeer schadelijck,
My en den Troyanen een eeuwige schande,
Den welcken ghejont is daer te Lande
Een nieu Rijck op te rechtene 'thaerder vromen,
In Troyens recompenserem.

Jonstich herte.

Ia hoe zuldye komen?

Op die conditie en neemt van hier de vlucht,, niet.

Fame van eeren.

Beter eenen Voghel inde hant,

Jonstich herte.

Dan twee inde lucht,, ziet;

Dit is v 'tschoonste, wien 't lief oft leet,, is.

Fame van eeren.

Ia dan een Landt te zoeckene dat onghereet,, is,

V zelven zoudy meer met veel onghevals,, pramen.

Jonstich herte.

Ghy meucht v en v kindt brenghen om den hals,, t'zamen,
Waer't niet wel naer Italien ghevaren,, dan?

Fame van eeren.

Wiezou van v beyen 't Rijck bewaren,, dan?

Zoudy dan niet wenschen om Cartago deerlijck?

Jonstich herte.

Als v zulcke buyen quamen bestormen deerlijck,
Datter 'tschip en man zou moeten blijven,, ziet?

Fame van eeren.

Zoo haest als v Dido na d' Zee drijven,, ziet,

Zal hier, zorgh ick, een groot gheveert,, zijn.

Jonstich herte.

Ia sy zal v al te haest oock op uwen steert,, zijn,

En doen v allen 'tleedt dat sy kan versieren.

Aeneas.

Amoureuſheyt.

Aneas.

Och neen, neen maect, Godt die't al kan regieren,
Boven den menſche obedieren,, in't zuer in't zoete:

Dus iſt nootzakelijck dat ick moete

Kieſen 'tvertrecken, al iſt my druck en pijn,

Beter inden haet vanden menſchen te zijne,

Dan de Godtheyt divijne,, te verſtoorene.

Waer zijdy Sergeſtus? komt pijn t'aenhoorene

Myn bevel ſubijtelijck zonder beyen,

Wilt ons Schepen gaen toe-maken en bereyen,

Ick moet van hier ſcheyen,, eer iet lanck,

'tIs my zoo bevolen, 'tzy danck oft ondanc,

Noyt meerder bedwanck,, het moet gheſchien:

Wilt alle zaken neerſtich beſpjen,

En wilt v wel verzien,, wat ons is van noode

Van ſpiſe van dranck, principalijck van broode,

Niet als de bloode,, en wilt v hier toe raſſchen.

Ionſtich herte.

Nu worp'ick doch alle myn ſpillen in d'aſſchen,

Hoe zalmen nu waſſchen,, d'ooghen met warmen watere.

Fame van eeren.

Hoe zalmen lollen,

Ionſtich herte.

Ghelijck eenen Katere,

Ochermen het ſtatere,, nu al te kampelijck,

'tIs oneerlijck ghedaen,

Fame van eeren.

Ia en ſchamperlijck,

Dat hy zoo haect zal van ſyn Lief,, kruypen.

Ionſtich herte.

Hy zal gaen ghelijck een hoender-dief,, ſluypen,

Ia op datſ' niemandt en worde gheware.

Fame van eeren.

Neen, ſy zal terſtont krijghen de droeve mare,

Qualijck zalmen konnen de blau huycke omhanghen,, haer.

Ionſtich

Vanden handel der

Ionstich herte.

Hoe zalse toezien.

Fame van eeren.

Daer hebb'ick verlanghen,, naer,
De betraende wanghen,, klaer,, zullen last,, lijem.

Ionstich herte.

Men zalse leeren eenen vreemden gäst,, vrijen,
Daer niet op te stöcken en is, zoo't mach blijcken,, nu.

Fame van eeren.

Waer zalse loopen?

Ionstich herte.

Waer zalse wijcker,, nu?

Fame van eeren.

Hoe zalse verdwijnen.

Ionstich herte.

Waer zalse henen?

Fame van eeren.

Hoe zalse zuchten.

Ionstich herte.

Hoe zalse stenen.

Fame van eeren.

Hoe zalse ghebeeren.

Ionstich herte.

Hoe zalse pijpen.

Fame van eeren.

Wat zalse versieren?

Ionstich herte.

Wat zalse begrijpen?

Fame van eeren.

De handen wringhen.

Ionstich herte.

En d'ooghen vaghen.

Fame van eeren.

Onnooselijck zien,

Ionstich

Amoureuxheyt.

63

Ionstich herte.

En deerlijck klaghen,
Veel drucx ghewaghen,, een jammerlijck kermen.

Fame van eeren.

Een steenen herte zal't moghen ontfermen,
En eylaes, ochermen,, wie zalse vertroosten?

Ionstich herte.

Elck zalse verachten,

Fame van eeren.

In't Zuyden in't Oosten,
Om dat sy haer zoo deerlijck heeft laten uyt,, -rechten.

DIDO uyte. Ionstich herte.

Hiarbas en derf nu niet,

Fame van eeren.

Ia om dees Bruyt,, vechten,
Sy zal hem wel van zelfs nu t' huys,, komen.

Ionstich herte.

Ick ziese alree ghinder heel confuys,, komen,
Ia schier uytzinnich als de doloreuse.

Fame van eeren.

Bylo sy heeft den reuck inden neuse,
Ick wou dat ick haer heymelijck wel ontdoken,, ware.

Ionstich herte.

Help hoe zietse.

Fame van eeren.

Oftse te gheele uytghebroken,, ware,
Wy willen ons gaen uyt dees gherachten,, steken,
Sy en zal doch niet dan van onghenuchten,, spreken.

Dido.

O druckzinnich rumoer ! wat komdy my voor ooghen,

O Venus minjoot ! zal ick dit ghedooghen?

Noyt meerder allende,

Dat hy hem zoo gheveynsdelijck zal pooghen

Van my te scheydene, ende ons jonste booghen,

My nakende d'ongheschende:

Ver-

Vanden handel der

Vervloeft zij de ure dat ick hem eerst kende,
Tfy arme blende,
Hebb'ick myn leven ghebrocht tot desen ende:
O rampzalighe Vrouwe!
Ick mach wel zegghen, waer ick my keere oft wende,
Och ! nerghens gheen trouwe.

Nerghens gheen trouwe, mach ick wel vermonden,
Hem, die de Zee byna hadde verflonden,
En was in pranghen,
Hebb'ick gheherbercht binnen zoo korte stonden,
Niet dan vrientschap en heeft hy aen my bevonden:
Syn volck bevanghen
Met grooten kommere, met swaer verstranghen,
Hebb'ick nootdruft doen langhen,
En hem zoo blijdelijck in myn Hof ontfanghen,
En ghejont myn Landouwe;
En zal hy zoo oneerlijck nemen syn ganghen,
Och ! nerghens gheen trouwe.

Om hem hebb'ick oock moeten belijen,
Myn belofte ghekroeft zonder vermijen,
'tWelck my eens jonste riet,
Ia schaemte en eere ghesfelt ter zijen,
Syn eerlijcke fame, daer ick in schiep verblijen,
Heeft my eylaes bespiet,
Syn eel generatie en acht ick nu al niet,
En kleyn van weerden ziet:
O Troya! zult ghy my nu brenghen in dit verdriet
En in desen rouwe?
Is my dit van 'tGoddlijck gheslachte gheschiet:
Och ! nerghens gheen trouwe.

P R I N C E S S E .

O Princesse, die my brocht in dese temtatie,
He pt my doch weder nyt dese dolatie,

O Venus

Amoureuſheyt.

67

O Venus eer ick verflouwe,
En jont Æncam een beter gratie,
Oft ick blijve by myn eerſte fondatie:
Och ! nergkens gheen trouwe.

Fame van eeren.

Hoort dat Katken mauwen.

Ionſtich herte.

Hoort dat Minneken roncken.

Fame van eeren.

Van dien biere

Ionſtich herte.

En begheeren wy niet meer gheſchoncken,
Och zietſe proncken,, als een miſtroofte Bruyt,, maect.

Fame van eeren.

Hoe queect haer mondeken,

Ionſtich herte.

Hoe't tonghsken gheluyt ſlaet,
De ſpan-adere en derſtmen haer breken,, niet.

ÆNEAS uyte.

Fame van eeren.

Ou en hoe hy noch komt by gheſtreken,, ziet,
Hier mocht noch wel een loos ghevichte,, komen.

Dido.

O valſch Minnaer dorſdy wel in myn ghezichte,, komen,

Vliet van my eer ick v pijn te worghene,

Meyndy dit feyt zoo ſtil te verborghene?

En zoo heymelijck met grooter onweerden

Hier te ſcheydene van mynder eerden?

Was dit dat ghy beloofden met vaſter trouwen

Inde ſpeloncke; zuld' dus v woort houwen?

Kan in v verkouwen,, zoo haect der liefden hitte?

Noyt vileynigher ſtuck, noyt argher dan ditte,

Tfy v, tfy v, oft zulck vermanen,, ſpaert:

Is dit de Nobleſſe? is dit der Troyanen,, aert?

Zijn dit hun feyten die ſy hebben gheploghen,, oyt?

E

Wt

Vanden handel der

Wt ws moeders borsten en hebby ghezoghen,, noyt
Zulck onnatuerlijck zoch, valsch Minnaer vol oneeren,
Zuldy my laten in dit verzeeren?

Die met uwer liefden ben zoo vyerich gheengient:

O Aenea hebbick dit teghen v verdient?

Die als willekom vriendt v zoo blijdelijcke

En zoo minnelijcke,, hebbe ontfaen in myn Rijcke,

Doen ghy waert in versijcke,, en zoo druckich ghezint.

Aneas.

O weerdighe Regente, 'tis waer, ick kint,

Groote eere, groote vrientschap, en groote deucht

Hebby my bewesen met betamelijcke vreucht,

O bloemighe jeucht,, ja veel meer dan ick machtich

Ben te verdienene; maer ghedachtich

Zal ick wesen v jonstige weldaden

Zoo langhe als den gheeft, door 'tGoddelijck verzaden

Gheeft memorie, verstandt en couragie.

Dido.

Waerom aenveerdy dan zoo subijt dees voyagie?

Ben ick een personagie,, te leeghe gheboren?

Haddy dat in tijds ghezeyt te voren,

En eerlijck zonder toren,, van hier gheweken,

Oft isser eenighe oneere aen my ghebleken?

Oft door vileynich spreken,, heeft v iemandt verstoort?

Laet v doch vermorwen, myn klachte aenhoort,

Oft vol drucx versmoort,, zal ick sterven,, moeten,

En inwendighe pijn verwerpen,, moeten,

Ia zal ick'derven,, moeten,, v conuersatie,

'tGhezichte zal krencken, 'tghchoor zal turbatie

Ghekrighen, och ' door dit benauwen,

De ghedaente zal verkeeren, den mondt zal flauwen,

En de bloes te wanghen zullen verbleecken:

O edel Riddere laet v doch versmeecken,

En hebt compassie met my arme desolate,

Aenea

Amoureuſheyt.

Aneas.

Ick moet vertrecken, daer en is gheen bate;
'tis Iupiters wille, 'tis ſyn vermondend,
Die ſynen Bode tot my heeft ghezonden,
Dat ick in korte ſtonden,, zou van hier vluchten
Naer Italien, dus laet ſtaen v zuchten:
'sNachts als alle creatueren van wercken,, ſwichten;
Als alle Hemelſche lampen in alle percken,, lichten,
En als alle vermoeyde leden ſlapen,, noch,
Dan zoo komt my zoo dickwils betrapen,, noch
Anchifeſ myns Vaders viſioen grouwelijck:
My vermanende ziet waerſchouwelijck,
Oft ick Italien mynen kinde wil ontwelghen?
Dus, ô edel Koninghinne, en wilt v doch niet belghen,
Ten is mynen wille niet, te wijckene v ſtede,
Dat kenne Godt en Mercurius mede,
Die zelve 'tmandact my beladich,, gaf.

Dido.

O vileyn ! hertneckich, onghenadich,, ſtraf,
Zou Venus v ghebaert hebben onverdroten?
Och neen ſy certeyn, noch van Dardano gheſproten
En is v generatie ; maer Canaſius wreet
Moet v voort-ghebrocht hebben, en de borſten ghierect
Van Tygris, Godt weet,, hebby ghezoghen,, fel,
Want in v en is gheen ontfermen, dat merck ick wel,
Maer even rebel,, blijf dy zonder deerniſſe;
Ia 'tis Godts bevel,, wat een zoete verkleerniſſe,
Dan krijcht hy verveerniſſe,, in ſynen viſioene.
Heeft Iupiter met ſynen volcke anders niet te doene?
Zeker die zorghe is hier om draghen,, goet;
Gaet reyſt naer Italien, dat v Godt plaghen,, moet,
Ick hope v de Zee noch grouwelijck verſlinden,, zal,
Oft aen 'tſtranghe zetten aen eenighen Indén,, ſtal,
Als men dan vinden,, zal,, noch Weſt noch Ooſt
Luttel ſecours, byſtant ende kleynen trooſt,

Vanden handel der

Dan zuldy om Dido wel roepen en wenschen.

Aneas.

O Venus hoe ontsteect ghy 'therte des menschen,
Hoe quaet is om bluffchen uwen vlamminghen brant,
Wie zal haer doch paeyen? troost, hulp oft bystant
En mach haer van my komen, 'tis Godts ghehinghen,
Wiens wille ick moet volbringhen,
Dies mach ick wel wringhen,, myn handen met ghetreure.

Fame van eeren.

Tjan die buye is overe.

Jonstich herte.

Dien stoot is deure,
Ick zorghe ter keure,, voor meerder sneven,, noch.

Fame van eeren.

Myn beenen die touteren,

Jonstich herte.

Myn leden die beven,, noch,
Ick dacht sy zou hem in syn licht ghevloghen,, hebben.

Fame van eeren.

Ia oft 'thayre wten hoofde ghetoghen,, hebben,
Want de vrouwen daer zeer goet verstant,, af hebben.

Jonstich herte.

Dat doense doch, en een lichte hant,, af hebben,
Maer 'tspel is noch ter tijdt ten besten vergaen.

Fame van eeren.

Och wat zal't haer noch kosten menighen traen
Als hy wech is, en haer gramschap ghevelt,, is.

Jonstich herte.

Ist oock wondere datse zoo ontstelt,, is?
Want hy van haer nu zoo kleynen werck,, maect.

Fame van eeren.

En die tot hem, zoo vyerich zoo sterck,, blaect,
'tIs een groot leet,

Jonstich herte.

Ende een spijt boven maten,

Haddy

Amouresheyt.

Haddy haer toch ten minsten ghelaten

Fame van eeren.

Eenen jonghen Æneas oft dies-ghelijcke,

Die in syns Vaders plaetse het Rijcke

Had namaels moghen regeren zonder ducht,, fris.

Jonstich herte.

Swijcht datte, moghelijk oftse bevrucht,, is,

Daer zonder kanmen qualijck jocken en kussen,, man.

Fame van eeren.

Nu al ghenoech, wy willen daer af zussen,, dan,

Laet ons gaen ieuwers als d'onbekende,, kruypen,

En zien hoe hy zal gaen in't eynde sluypen.

P A V S A.

Dido uytkomende met Anna haer suster.

Dido.

Ick en weet waer henen, zoo beraest,, sta ick,

Ick en weet wat beghinnen, zoo verbaest,, ga ick,

Nauw' hebbende een van myn zinnen vijf,

Ia schier levende doot in ziele in lijve,

Ghelijkende den mensche die verwesen,, is,

Van mistrooster creatuere noyt ghelesen,, is

In Historie, Chronijcke oft Legende:

Och! waerom gheefdy my zoo zueren amende

O Cupido? onghenadich van manieren:

Och mer& hoe se loopen en tieren

Al dese Troyanen te schepe na de havene,

Hoese houwen en klieven, en pijnen te dravene,

Sy draven, sy kruyen, sy heffen, sy legghen,

Sy koopen, sy verkoopen, 'twaer al quaet om zegghen,

Om metter vlucht van hier te gherakene,

Weten gheenen raedt om syn reyse te stakene,

Och! zoo moet ick als sneeu verdwijnen,, zaen.

Vanden handel der

Anna.

Suster zijt te vreden, ick zal my zelfs pijnen,, gaen
Om hem te vermorwene met heufche woorden,
Ick hope dat wy zoo zullen accoorden,
Dat ghy hem behouwen zult in v Rijke.

Dido.

Och lieffte Sufstere dat bid'ick v minnelijcke,
Ghy waert doch die my eerst tot hem riet,
En voor v en hiel hy verborghen niet,
Ghy waert synder herten secreet ende synen raet:
Zeght hem dat ick noyt (als de Griecken obstinaet)
De Troyanen en begheerde te minere,
Ia noch hun mueren te destrucere,
Ghelijck Vliffes tyrannich van aerde:
Waerom naect hy my dus, als de beswaerde,
En scheyt van hier met zulcke zinnen ftuere?

Anna.

Ick zal't hem al verhalen, zorchter niet vuere,
Ia mach ick hem ieuwers te spraken,, komen,
Dat v noch zal inder zaken,, vromen,
Dus Sufstere wilt v niet zoo zeere bedroeven.

Dido.

Wy moeten hem in alle manieren proeven,
Op dat ick mach verlost zijn van desen rouwe:
Gaet Sufstere en doet zoo ick v betrouwe,
Als debouwe,, die niet af en laet die verwing,
Dat hy ten minsten doch vertoeve, hem ontbint;
Niet dat ick hem Italien beletten,, wille,
Maer dat hy een weynich tijds uytzetten,, wille
Syn reyse, di's myns zins ghevoelen,
Zoo mach der minnen brandt alleyskens koelen.

ANNA INNE

Zal hy oock te spreken zijn? och neen hy / ducht ick,
Hy is te straf, dys steen ick en zucht ick,
Vreesende noch met hert-zweerighe quellagie

Bal-

Amoureuſheyt.

Ballinck te zijne van myns Liefs imagie.

P A V S A.

V V El Nichte wat's den roep?

Fame van eeren.

Ionſtich herte.

Bylo quaey tijdinghe,
Den Herſt is al te deerlijck bezeyct.

Fame van eeren.

Schuylder dan gheen en trooſt oft verblijdinghe,
Wel Nichte wat's den roep?

Ionſtich herte.

Bylo quaey tijdinghe,
Haer is nakende een deerlijcke beſtrijdinghe,
Och, och, de roeye leyt inden piſſe en weyct.

Fame van eeren.

Wel Nichte wat's den roep?

Ionſtich herte.

Al quaey tijdinghe,
Den Herſt is al te deerlijck bezeyct.

Fame van eeren.

Wat antwoorde brenghet de Suſtere? my den zin wtreyct,
Wilt hy oock noch zoo haeſtelijck ſcheyen?

Ionſtich herte.

Bats hy en wilt toeven, blijven, noch verbeyen,
't En baet gheen vleyen, den man is te ſtraf,
Hy en ſlacht het riet niet, 'twelck is zacht en laf,
Met alle winden wijct, maer blijft ſtantvaſtich
Ghelijck eenen boom volwaſſen.

Fame van eeren.

Och! dat woort valt laſtich,
Nu zal d'onghenuecte al overluyt, hoopen,
Hoè machſe haer doch al hebben?

Ionſtich herte.

Als eyeren die uyt-loopen,

Vanden handel der

Leelijck en vuylijck, men macht wel weten,
Maer 'ten baet ghehuylt, ghezucht oft ghekreten,
Zuerlijck der minnen beten,, moetsen nu knouwen:
Maer hoort, ick moet v wat anders ontvouwen,
V zal grouwen,, aenhoorende 'tbediet:
Al te vreemde teecken en zijnder gheschiet,
Daer een deerlijck verdriet,, uyt spruyten,, zal.

Fame van eeren.

Wilt doch daer af den zin uyten,, al,
Iffer noch eenen duyvel ghekomen te lande?

Ionstich herte.

Hoort doen sy gaen doen zoude offerhande,
Zoo zachse den wijn veranderen in bloet.

Fame van eeren.

Helpt duyvel, wat zeghdy?

Ionstich herte.

Noch binnen korten spoet

Inden Tempel Sichæus stemme ghehoort,, wert,

Haers eersten mans, die vermoort,, wert

Van haeren Broedere over menighe jaren,, al.

Fame van eeren.

En wat bediede datte?

Ionstich herte.

Dat haer de doot volck naren,, zal,

En dat sy haer paren,, zal,, in haers mans sepulture.

Fame van eeren.

Wa Godt bescherme ons van die vreemde kuere,

Zoo mach de ure,, dat hy hier quam wel in den haet,, zijn.

Ionstich herte.

Ghy zult oorzaak van alle dat quaet,, zijn,

Och Fame van eeren ! wat hebdy ghebacken?

Fame van eeren.

Och Ionstich herte, hoe konst ghyse verlacken,

En met der minnen packen swaerlijck laden,

Zoo datse nu wan lelen moet in droeve paden,

Met

Amoureuxheyt.

Met zulcke daden,, ghy menich verblijen,, krint.

Ionstich herte.

Swijcht Hamans ghebroet, die van hooverdijen,, stinct,

Om dat van alle zijen,, blinct,, de hoocheyt bepeerelt,

Dies ghy de kleyn Hanskens houdt verkeerelt

Nu ter weerelt,, in elcke feeste,

Grootmoedich van herten, eergierich van gheeste,

Ghezien by de meeste,, gheerne te Hove.

Fame van eeren.

Ke swijcht koppelersse, ghezeyt by oorlove,

Loopt in d'stove daermen alle wijfheyt,, laect,

Tuffchen eere en schande ghy kleyn onderscheyt,, maect,

En menighen, eer hy verloren is, in't doncker vijnt.

Ionstich herte.

Waey al eest dat ghy een groot Ioncker,, schijnt,

Al draechdy den rinck vore t'elcken spele,

Nochtans voorwaer op v en zit niet vele,

Ongheleijck hebdy uwen schijn, hier hebdy't slot.

Fame van eeren.

Nu wy hebben al langhe ghenoech ghespot,

Wy moeten Æneam gaen zien henen banen.

Ionstich herte.

Och wat isser ghewoels onder den Troyanen,

Sy ghebeeren ghelijck rasende menschen.

Fame van eeren.

Elck zou hem gheerne d'eerste wenschen,

Hoe loopense, hoe dravense,

Ionstich herte.

Hoe sleypense, hoe voerense,

Fame van eeren.

Hoe werckense, hoe slavense.

Ionstich herte.

De heel Stadt beruerense,

Vry niet en truerense,, als Dido ochermen.

D I D O uyte.

Vanden handel der

Fame van eeren.

Ick hebse ghezien, men zalder weer gaen kermen,
Wy willen verhare, sy mocht ons schuppen,
Hy is wijs die hem alst reghent maect uyten druppen.

Dido.

O Doot corosijvich ! die elcken bedroeven,, doet;
O Doot ! 'tis tijdt, komt, waer meuchdy toeven,, onzoet,
V morfeel ick proeven,, moet,, ick en mach's niet wijcken,
Want v voor-boden openbaerlijck blijcken:
O Doot ! ghy zult wesen myns levens ende,
En my brenghen by de bedruete bende
Van Venus martelerffen diepgrondich,
Dus wil ick zelve, zonder vrees, doot-wondich
My tleven berooven, en myn tormentelijck
Doleur my zelven af-nemen patientelijck,
Niet achtende schande oft blamatie.

ANNA uyte.

Ghinder komt Anna, voor wien ick met simulatie
Myns zins fondatie,, wil bedecken,
En zal haer met een blijdelijck vertrecken
Een ander beusel gheven te verstante.

Anna.

O Suftere ick bidde v met goeden vermane,
Laet doch uwen mistroostighen moet,, dalen,
V zinnelijck verstant mocht onder de voet,, dalen,
Schout zulck dangier tot desen stonden,, quaet.

Dido.

Neen Suftere weest gherust, ick heb vonden,, raet,
Hoe dat ick zal myn hinderlijck lijen,, stelpen,
Ick wil my gaen met Nigromancijen,, helpen,
Een Waerzeghster heeft my gheleert de maniere:
Dus gaet Suftere met secreten bestiere,
En bereyt my schiere,, van ghekloven,, houte
Een vyer tot eenen brandtoffere, en zonder foute
Haelt Aeneas sweert ende syn kleeren mede,

Ende

Amoureuſheyt.

Ende ſyn effigie konſtich van ſnede,
 Ia dat hy hier ghelaten heeft altemale,
 En legghet op 'tbereyt vyer inde zale,
 En 'tbedde daer de boofwicht ter ſchanden
 My op ghebracht heeft, ick zal't al verbranden
 Ia te pulvere, en dan zal myns lijdens quelen
 Nemen een eynde, doet myn bevelen,
 Ick zal't al vernielen met grooter onweerden.

Anna.

Ghewillich zal ick den laſt aenveerden,
 O verkoren Suſtere die ick beminne,
 Als ghy ſolaes raept, ick vreucht ghewinne.

beyde binnen.

Fame van eeren.

Tjan dat waer wat fraeys.

Ionſtich herte.

Noyt beter praetijcke,

Fame van eeren.

Noyt aerdigher treck,

Ionſtich herte.

Noyt dies-ghelijcke,

Hoe ſpreekt den mondt daer teghen 'therte.

Fame van eeren.

Dat doet hy te deggen.

Ionſtich herte.

Alzulcken pette

Zou haer met ſmerte,, brenghen heel in onghemacke.

Fame van eeren.

Syn kleren verbernen,

Ionſtich herte.

Ia als ick backe,

Van dien packe,, zouſe qualijck verlaten,, worden.

Fame van eeren.

Zou ſy van ſyn imagie zoo verwaten,, worden?

Dieſe

Vanden handel der

Diese gheen zins en mach ontbeeren,, doch:

Ionstich herte.

Neen, sy zou haer ooghskens gheerne verkleeren,, noch,
Het zou haer deeren,, toch,, dat zoo ghinck te quiste.

Fame van eeren.

Anna hadt al opghesloten inde kiste,
Nu zalser met liste,, weer aen-gheraken.

Ionstich herte.

Daer ligghen de mosselen,

Fame van eeren.

Dat zijn de zaken,
En oft zulcke zaken,, troost mochten baren,, noch.

Ionstich herte.

Maer Æneas wilt hy niet verhareen,, noch?
My dunct dat hy al te noode scheyt vander hinnen.

Fame van eeren.

Weetty niet, sy moeten hun wel bezinnen,
Eer alle dinck reede is, daer hoort al tijt,, toe.

Ionstich herte.

Slaet gaeye datse hem noch niet eenighen spijt,, doe,
Want een gram Wijf is argher dan de Duyvele.

Fame van eeren.

Haer en zal niet lusten van dien zuyvele,
De zinnen en hebben zoo veel ghedachten,, niet.

Ionstich herte.

Nu wy moeten 'teynde verwachten,, ziet,
En hooren en zien aen wien dat ghebreken,, zal,
Ick zorghe dat Dido 'triemken steken,, zal.

P A V S A.

Æneas.

Alle dinck is bereyt tot dese reyse, Godt danck,
My en zal, hop'ick, niet ghebreken, dies ick den ganck
Wil aenveerden stranck,, en gaen varen,, henen:
O Dido, Dido! ghy doet my zuchten en,, stenen,

En

Amoureuſheyt.

En houdt my verdwenen,, arm Venus Pagie,
Noyt en acnveerde ick met zoo kleyn der couragie
Reyſe oft paſſagie,, noyt ſcheyden zoo droeve:
ſlapende.

Och hoe quelt my den vaeck, my dunſt ick behoeve
Hier wat te ſlapene met kleynen luſte,
Bedruete herten zoeken altoos ruſte.

Dido.

Och hoe zal Pigmaleon vol van envijen,, nu
Met my ſpotten, hoe zal lachen en verblijen,, nu
Hiarbas, wiens trouwe ick zoo veracht,, hebbe:
Tſy dat ick myn preuſſheyt hier toe ghebracht,, hebbe:
Tſy Princeſſe van Cartago, tſy oud' zottinne,
Zal ick nu werden der weerelt ſpottinne?
Zal ick nu ieghelijck met my ghecken,, laten?
Zal ick deſen vileyn oock zoo vertrecken,, laten?
Die my zoo ſchandelijck ded' der minnen bant,, breken:
Wil ick hem na-volghen? oft wil ick den brant,, ſteken
In ſyn Schepen? hem een eeuwich verwijt,, oock;
Neen, dat zou oorloghe genereren en ſtrijt,, oock,
En kleyn jolijt,, oock,, zou dan myn Gemeynthe verwerpen:
'tIs beſt dat ick alleene de doot zal ſterven,
En zoo af-kerven,, myns lijdens torment,
Beter een bedorven, dan vele gheſchent.

Mercurius.

O Aenea! hoe kondy ruſte gherapen,, nu?
O Aenea! wildy v reyſe verſlapen,, nu?
Ras eer Didoos betrapen,, v,, komt beſpeuren,
Vliet, den' wint waeyt ſchoone, als't v mach ghebeuren,
Ghy zullet betreuren,, wildy hier vernachten:
Wanckelbaer zijn vrouwen ghedachten,
Wilt v voor haer wachten,, vol torens ſy blakende,, is,
Roepende om de doot, die haer nakende,, is,
En daer na hakende,, is,, met groot benouwen.

Aeneas.

Vanden handel der

Aeneas.

Och dat was weder Mercurius waerschouwen,
Ick en machs niet langher hier houwen,, zoo ick bevroeye,
'tIs tijt dat ick verhareen moet, en zijn op myn hoeye,
En my van hier spoeye,, met zinnen voordachtich:
Adieu Cartago, adieu Libien machtich,
Adieu Dido onzachtich,, onzalighe creatuere,
Want ick v laten moet met grooten doluere.

P A V S A.

Eenen Wachter van boven zinghende.

DEn dach komt uyt den Oosten,
Ick zie der Sonnen schijn,
Die nu syn Lief mach troosten,
Die is in vreuchden sijn.

Hoequalijck mach hem lusten,
Die derven moet syn Lief,
Hy mach wel swaerlijck rusten,
Die proeven moet zulck grief.

Ghy die met Venus banden
Ghebonden light zeer vast,
Ghebruyct doch v verstanden,
Eer droef heyt v verrast.

Ick mach wel vrylijck zinghen,
O Cupido Prince groot,
Hoequalijck kondy dwinghen
Der menschen herten bloot.

Hy-da dat's oock een voysken, dat klinct,, ziet,
Maer al gagheth leelijck, ten stinct,, niet,
En al is myn kele verroeft, den mont kan te bet gapen:
Wel gantsch lijf wat volck komt ons ghinder betrapen,

Ziet,

Amoureuſheyt.

Ziet, ziet, de Zee die krielt vol Schepen,
Ras, ras, 'twaer tijdt met mynen hoorn ghepepen,
Want 'tis om heel Cartago ghedaen:
Wel my dunct ick ben averechts opgheſtaen,
En ſy gaen,, wech, tjan dat's wel ghekeken,
Men mach van myn botheyt certeyn wel ſpreken,
Ick moet ſlaepdroncken zijn, oft ick ſpriet,,-ooghe,
Tjan dat's wat vreemts dat vā my hier wort beſpriet,, hooge,
My dunct 'tis een vreemde conſilie:
Gantsch doot 'tis den Troyaen met al ſyn familie,
Ick wilt gaen bekruypen zonder dralen,, zaen,
Ick moet hier een ſchotel beſcheets af halen,, gaen.

Fame van eeren.

Daer vaert hy henen.

Ionſtick herte.

Daer ſteet hy ſyn Schuyt van kante.

Fame van eeren.

O bedruete Dido.

Ionſtick herte.

O verzuſte Dante,

Des doots plante,, groeyt in v zoo lancx zoo krancker.

Fame van eeren.

Was ſy oock niet wel opgezeten met zulcken moosjancker,
Die nu zò vileynich laet zien ſyn hielen,, zaen.

Ionſtick herte.

Arm zottinne, had ſy doch vernielen,, gaen

Alle ſyn regiment, hy zou moeten blijven,, hebben.

Fame van eeren.

Ick en zou hem zoo niet laten drijven,, hebben,

Die reyſe zoudē ick zeker wel ghekeert,, hebben.

Ionſtick herte.

Ick zou hem zoo uytgherecht hebben,

Fame van eeren.

Ia en gheleert,, hebben,

Van eens Princeſſen Hof een Duyf-huys,, maken.

Ionſtick

Vanden handel der

Ionstich herte.

Nu hy is wech, wy moghen hem een kruys,, maken,
Dien voghele is uyten neste gheleyt.

Fame van eeren.

Ist nu niet wel ghesmeect?

Ionstich herte.

Ist nu niet wel ghevleyt

En ghehuylt, gheschreyt tranen by ponden,, nu?

Fame van eeren.

Haren druck waer quaet om doorgronden,, nu,

Hy is vast ghebonden,, nu,, met droefheyts,, vetere.

Ionstich herte.

Verkoopt haer spillen op een ander tijts,, betere:

Maer eest oock al om desen Æneas ghedaen?

Alzoo schoone roosen wassender, alffer vergaen,

Men vint noch meer Ridders en Koninghen stout,, sijn.

Fame van eeren.

Slaet dat van monde, dat zal een fout,, zijn,

Sy en zal hier oock niet langhe zacken noch packen,

Ochermen haer broot-koren is al ghebacken.

Dido.

Iffer gheenen troost nu, hulpe oft ract?

Och! hy is wech, hy is wech, den vileyn obstinaet,

En laet my defolaet,, met een dootlijcke quale:

'tIs nu tijt, ick wil gaen na de zale,

Daer ick't altemale,, zal vinden ghereet,

Niet langhere en kan syn vileynicheyt wreet

In my ghewoelen, het is outragie:

Och! dit's ghelijckenisse van syn personagie,

O schoon imagie! ô schoon figure!

O welsprekende mont! balsmierich van guere,

Hoe brengdy my in ghetruere, en in verdwijnen,

O blinckende ooghen! die klaerder schijnen

Ia dan robijnen,, moet ick v derven?

Noch v minlijck opzien niet meer verwerven

Amoureuſheyt.

In 'ſweerelts erven,, dies ick myn ooghen vaghen,, moet:
Dit zijn de habijten die hy heeft ghedraghen,, zoet,
Die ick oock beklaghen,, moet,, met verzeeren;
En dit is 'tbedde daer hy my, om 'svreuchts vermeeren,
Op brócht ter oneeren,, die nu ſcheyt met onweerde,
Dies ick zonder vertreck nu met ſynen ſweerde,
'tWelck ick hier aenveerde,, zal ſterven bloedich:
O Dido, Dido! die zoo voorſpoedich
En zoo voorhoedich,, zate in v Rijcke,
Had den Troyaen,, ghedaen,, wie waer ws ghelijcke,
In elcken wijcke,, zachmen v prospereren:
En nu wil ick onder d'aerde gaen reſideren,
En my abandonneren,, van 'ſweerelts ſtatie,
Ghelijck Canace, die oock door turbatien,
En Thiſbe haer inflammatien,, al zelve bluſten,
Met haer wil ick in Atrops ſpeloncke ruſten,
En alle welluſten,, des vleechs verſmaeyen,, nu,
En met v ghewaden zal ick my verſraeyen,, nu,
En laten paeyen,, nu,, ó Libitina droeve,
Hier mede ick des doots bete proeve.

Hier ſteectſe haer 'thert af.

P A V S A.

Ionſtick herte.

WAchermen, wachermen.
Fame van eeren.

Hach hach hey, hach hach hey.

Ionſtick herte.

Wel en wat zal ick zegghen van deſen ſot,, vroet?

Fame van eeren.

En wat zal ick zegghen van dit gheſchrey?

Ionſtick herte.

Wachermen, wachermen.

Fame van eeren.

Hach hach hey, hach hach hey.

F

Ionſtick

Vanden handel der

Ionstich herte.

Zekere ghy zijt een oprecht quaey beley, (doet,
Ghy groeyt in archeyt, gelijc 'tVercken in't stinckende kot,,
Ochermen, ochermen.

Fame van eeren.

Hach hach hey, hach hach hey.

Ionstich herte.

Wel wat zal ick zegghen van desen sot,, vroet?

Fame van eeren.

Ghemeynlijck zulck eynde volcht na zulck ravot,, zoet,
Aldus kan Venus haer Dienaers ontwelen,

Ionstich herte.

Niemant en komt in laste,

Fame van eeren.

Hy en doeghet hem zelve,

Die dobbelt moet wachten syn kanssen,, stille.

Ionstich herte.

Hy moet den Pijper loonen, die danssen,, wille,
Maer Gaudiamus volcht requiem t'allen tijen.

Fame van eeren.

Och Cartago is nu zoo deerlijck in't lijn,
Aen alle zijen,, blijct droefheyts kluchten.

Ionstich herte.

De lucht is gheturbeert van 'tgroot gheruchte,
Van 'tgheroep, van 'tgheschrey, noyt meerder deeren.

Fame van eeren.

De kinderen kermen.

Ionstich herte.

De Vrouwen ghebeeren,
En by malkanderen als desolate,, hoopen.

Fame van eeren.

Men ziet de Mans verbaest achter strate,, loopen,
De doot beklaghende met weemoedich trueren.

Ionstich herte.

Elck verwondert

Fame

Amoureuſheyd.

83

Fame van eeren.

Van zulcx doots bezueren,
De Stadt is in rueren,, oftſe beleghen,, ware,
Ionſtich herte.

Ia en offer een duyſt volcx verſleggen,, ware,
't Iſſer al miſtrooſtich Paep en Koſter,, och.

Fame van eeren.

Nichte voor de ziele leeft eenen Pater-noſter,, doch,
Want door v hulpe is ſy komen in't verdriet,, ſwaer.
Ionſtich herte.

Neen, ghy Fame hebbet eerſte beſpriet,, klaer,
Ghy en dorſt met my v vuyl niet verſchoonen.

Fame van eeren.

Neemt hier uwen ſpieghele ghy jonghe perſoonen,
Laet v dus niet hoonen,, door Venus treken.
Ionſtich herte.

Honich gheeftſe om den mont,
Fame van eeren.

Maer als de Bye ſy ſteken
In't leſte, 'tis ghebleken,, aen Didos gheveert.
Ionſtich herte.

't Verzamen is heuchelijck,
Fame van eeren.

Maer ochermen den ſteert
Vol dolueren en fenijns groeyende,, is!

Ionſtich herte.

Zoo overvloedich als den viſch in't water vloeyende,, is,
Zoo menighe ſmerte is inde minne verborghen.

Fame van eeren.

Klaghen en kermen,
Ionſtich herte.

Duchten en zorgen,
Fame van eeren.

Zuchten en ſtenen,

Vanden handel der

Ionstich herte.

Nu blijc,

Fame van eeren.

Dan droeve schijnen.

Ionstich herte.

Nu ghetroot,

Fame van eeren.

Dan misnoedich.

Ionstich herte.

En zoo verdwijnen

Met grooter pijn,, zonder verlaten.

Fame van eeren.

Elck wachter hem vore.

Ionstich herte.

Ia en min by maten,

Het zy van wat staten,, wy worpen't over al.

Fame van eeren.

Hoe hoogher gheklommen,

Ionstich herte.

Hoe onzachter val,

Laet af eer't wortelken in v gheresen,, is.

Fame van eeren.

Een vervuylde wonde quaet om ghenesen,, is,

Elck wacht hem vander liefden confuyfen,, banden.

Ionstich herte.

Van een kleyn voncxken zietmen groote huysen,, branden,

Kleyn Rivieren zietmen wel vloeyen hooghe.

Fame van eeren.

Tfghelijcx de minne, by desen ghedoooghe

Al winckende de Minnaers met smerte,, plaecht.

Ionstich herte.

Ghy Maecheden die secretelijck in 'therte draecht

Verborghen liefde, aenmerct toch ditte.

Fame van eeren.

Smuyckende kolen

Konstiche

85
Amoureuſheyt.

Jonſtich herte.

Makeh groote hitte,
Een gloeyende vyer is quaet om mineren.

Fame van eeren.

Eerweerdighe Heeren hier met wy ceſſeren,
Wy bidden v *Houdt middel-mate* in deuchden.

Jonſtich herte.

Neemt danckelijck ons ſimpel componeren,
Eerweerdighe Heeren, hier met wy ceſſeren.

Fame van eeren.

Der Minnaers zinnen wy hier doceren
Eenen Spieghele voor d'amoureuſe Ieuchden;
Eerweerdighe Heeren, hier met wy ceſſeren,
Wy bidden v *Houdt middel-mate* in,, deuchden:
Bevolen blijft de Heere, die rijſt in,, vreuchden.

Eynde des eerſten Boecx van den handel
der Amoureuſheyt.

1870

1871

1872

1873

1874

1875

1876

1877

1878

1879

1880

82
HET TWEEDE BOECK,

vanden

Handel der Amourensheyt:

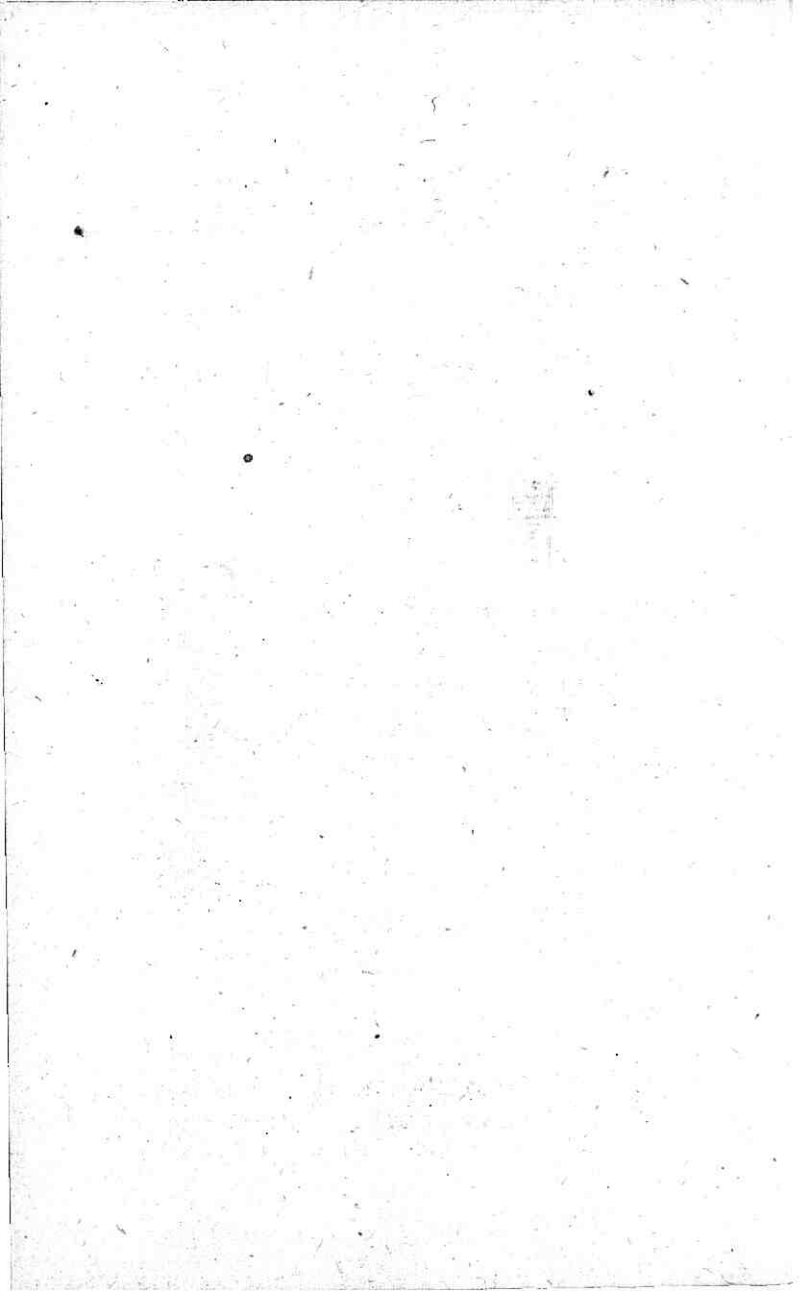
Inhoudende verscheyden schoone Spelen
van Zinnen van Narcissus ende Echo, &c.

*Poëtelijcken gheinventeert, ende Rethorijckelijcken
ghecomponeert door Heer ende Meester
Iohan Baptista Houwaert.*

TOT ROTTERDAM,

By Ian van Waesberghe de Jonghe op't Steygher,
aen de Koren-marct. 1621.

89

*Namen der Personagens van't
eerste Spel.*

CVPIDO.

VENVS.

Ionstich begheeren, een Enghel.

PHOEBUS.

NARCISSVS.

NARCÍSSI schoonheyt.

Wonderlijck murmureren.

Twée Heeren.

ECHO.

'tHerte van **ECHO.**

Wachtere.

Myns zelfs onvry.

Een anders vreucht. } Dry Ionghelíngen.

Niemants eyghen. }

DE PROLOGHE VAN HET EERSTE SPEL.

Reucht hun geschiede, die vreucht,, begeeren,
 En jonst,, die Konst,, in jonsten,, beminnen;
 De Ieucht,, moet haer in vreucht,, geneeren,
 Als jonstige, die Konst in jonsten,, bekinnen:
 Die daer jonst,, door Kôst,, met jonst verfinné,
 Verleen Godt jeucht,, en vreucht,, tot deuchden:
 'tIs de Konst ter eeren,, dat wy dit uyt jonst begheeren,
 Om dat vreucht,, en gheneucht verheucht,, in deuchden,
 De edel Ieuchden.

Al zijn wy in't gronderen plomp van beseffen,
 Ruyt van verstande, slecht in scientien,
 Wy zullen uyt jonsten solaes verheffen,
 Der Konst tot eender reverentien:
 En Phoebe komt ons nu ter assistentien,
 En wilt den donckeren gheest verlichten,
 Helpt myn rechte hant met diligentien
 Wederom beschrijven zoet-vloeyende Dichten,
 Die d'Amoureuse sichten.

Al moghen wy ghemissen de *Middel-mate*,
 V'klaer stralen en schijnen niet al den dach,
 Ick hoop wy hebben noch binnen den vate,
 Daermen d'edel Gheesten met verheughen mach;
 Zoo den konstighen Ovidius plach
 Van vryagie te schrijven binnen synen tije,

PROLOGHE.

Zoo zullen wy nu oock maken ghewach
Van amoureuse zaken in ons Konst en Iergije,
Wt Poëterije.

Maer gheen werck zoo konstich datmen volmaken,, kan,
Daer en is ghebreck inne luttel oft vele,
'tIs een goet Schutter die 'twit altijt raken,, kan;
Elck een en heeft gheen handelinghe tot zulcken spele,
Noyt Sangher zoo zoet van synder kele,
Hy en failjeerde in synen zanck,, wel,
Noyt Pelgrim zoo kloeck d'welck' ick niet en hele,
Hy en doolde in't korte oft in't lanck,, wel
Den rechten ganck,, wel.

Al missen wy oock de rechte bane,
En wilt d'edel Konst daerom niet blameren,
Zijnder fauten in , en treckt v die niet ane,
En wilt teghen Rethorica niet murmureren,
Want sy te ghelijcken is en te compareren
Voor d'onverstandighe by bitter medecijne;
Maer zoo de rubarbe 'smenschen lichaem kan cureren,
Verdriift sy de duysterheyt des verstants ten sijne,
Door haer doctrijne.

Maer al is Rethorica als de Sonne klaer,
Lieflijk , vermakelijck , en vol melodijen,
Zoo vintmen veel plumpe menschen voorwaer
Diese zien, hooren en moghen, noch lijen;
Ghelijck de Vleermuysen hun by daghe mijen
Voor 'tlicht der Sonnen al ist klaer en schoone,
Zoo ist dat d'onverstandighe de Konst benijen,
Maer sy en is dies niet te min ydoone,
Maer weert de kroone.

Dese divine Konst der Rethorijcken

Is by

Is by melodieus zoet snaren gheklanck
 Oock wel te compareren en te ghelijcken,
 Oft by lieffelijcken hermonieufen zanck;
 Maer zoo 'tSerpent Aspis van daer neemt den ganck,, swaer,
 Oft met synen steert stopt syn ooren,
 Zoo scheidt d'onwetende van de Konst met stanck,, klaer,
 Want hy en wilse zien, smaken noch hooren,
 Zonder hem te stooren.

Vertreft v van hier dan, ghy botte plumpe beesten,
 Die vreucht in gulzicheyt scheidt, oft in goet en ghelt:
 Dees Dichten zijn alleene voor konstighe Gheesten,
 En voor Bemidders der Konste ghestelt;
 Den blinckenden Phœbus my altijd bevelt,
 Dat ick zou wercken voor de Konst estimeren,
 En Erato die zelden scientie helt,
 Die komt my diligentelijck assisteren
 In't componeren.

Wt rechter jonsten zal sy my nu helpen verhalen,
 Hoe dat schoon Venus van amoureuse sectie,
 En Cupido doorschieten metter minnen stralen,
 Narcissus en Echo, om te maken annectie,
 En hoe Phœbus propheteert, dat door de electie
 Sy beyde zullen vallen in allende groot,
 En dat sy door onghelijckheit van complectie
 Ten eynde, door den vervaerlijcken grooten noot,
 Zullen sterven de doot.

Hoe Cupido door wonderlijck murmureren
 Zal verturberen,, Echos amoureuse zinnen,
 En hoe d'edel Heeren Narcissus willen persuaderen,
 Dat hy zou houwen, en vrouwen bekinnen,
 En hoe sy syn opinie niet en konsten verwinnen,
 Om dat hy reynicheyt hadde beloofst Diane,

En hoe

PROLOGHE.

En hoe Wonderlijk murmureren in't priſoen van minheit
 Het herte van Echo pijnde te vane,
 Is uyt 'tSpel te verſtane.

Hoe Orpheus haer bruyct te voren in droome,
 Dat haer amoureux herte is ghevanghen;
 Noch zult ghy hier hooren, neemt ghy't goome,
 Hoe ſy beklaecht haer allendich verſtranghen,
 Met zuchtender herten en betraende wanghen,
 Mits dat haer herte laſt ligt door d'amoureuſe ferie:
 Alle konſtighe Gheeften moghen wel verlanghen
 Na d'excellentie van ons zoete materie,
 Vol van miserie.

Leert hier aen mijen, ghy Dochters en Ionckvrouwen,
 V liefde t'openbaren met moede fier,
 En eer ghy als Echo oock valt in rouwen,
 Blufcht in tijts den brant van Venus vier,
 Eer v Cupido raect, vreeft zuicken dangier;
 Want als den brant ontfteken is iſt te late:
 Dus bidd'ick v minnelijck, neemt al t'zamen hier
 Exempel aen Echo, tot uwer bate,
 En *Houdi middel-mate.*

Cupido

HET EERSTE SPEL.

*Cupido den Godt vander Minnen,
Zittende in den Troon by Venus der Goddinnen.*

T mynen Troon der Amouëusheden
Zoo zal den dauw' der Minnen ghespraeyt,, zijn
Op jonstighe herten vol joyeusheden,
Na dat de Planeten nu ghedraeyt,, zijn,
De zulcke zal met rooskens bezaeyt,,
zijn (heeft:
Van trooste, zoo Fortuïne dat belast,,

Den anderen zal alle vreucht ontwaeyt,, zijn,
Druck wort syn leven, zoo een arm gast,, sneeft:
Na dat Iupiter dit nu ghepast,, heeft,
Moet ick in der natueren ganck,, wercken,
Die naer elcx regnatie vast,, kleeft,
Dies Venus Scholieren groot ghejanck,, mercken,
Nu elck wil na der Liefften danck,, hercken,
Ick gheef alle Minnaers victorie en gratie.

Venus de Konninghinne.

En bedroefde herten die 'tlanck,, snercken
Na troost hebben, die gheef ick confortatie,
En jubiliatie.

Cupido.

Dat's wel v natie,
Want recreatie
Schepty in amouëuse Zinneken,
Confoort is uwer herten fondatie
Zonder fallatie,
Stroyende op jonstelijcke Minneken.

Venus.

Zoo schrijven myn Pinneken,

Vanden handel der

Ruert, zegh ick, v vinnekens
Van liefden die vrientschap van my begheeren,
Ontdoet v solacelijcke vinnekens,
Ghy edel Goddinnekens,
Wy zullen droefheyte van v weeren.

Cupido.

Wilt druck ontbeeren,
Hoort myn verkleeren:
My komt daer, ó Bloeme, in myn ghedachte,
Dat Narcissus 'tPrincelijck gheneeren,
Zonder hinderlijck deeren,
Waer goet gherac& met mynen schachte,
Slaet dies wel achte.

Venus.

Die daer in wrachte,
'tWaer vramelijck voor 'tPrincelijck pilaer,
Ick weet noch een Bloeme reyn van gheslachte,
Recht syns ghelijcke wederpaer,
Zoet en eerbaer.

Cupido.

Daer hoor ick naer,
Wie is de edel bloeme verheven?

Venus.

'tIs Echo reyn van ghedaente klaer,
De schoonste die nu op Aerden mach leven.

Cupido.

Zoo waer't schade zoude van hem sneven,
Want Narcissus is oock de schoonste van namen
Des Landts, dies wil ickse hem gheven,
Hunder beyder sechoonheyte dient te zamen.

Venus.

Ick kent, het zoude wel betamen,
Maer wie weet 'tuytgheven hunder natueren,, daer
Moesten wy alder-eerst op ramen,
Hoe-Iupiter 'twerck daer gheeft berueren,, klaer.

Cupido.

Amoureuſheyt.

Cupido.

Ick en weet op deſen tijt daer toe gheen kuereñ,, maer
Wy moeten Phœbum, die alle zaken kondich,, zijn,
Ontbien, die zal ons in korte ueren,, haer
Natueren,, ontdecken, die ons ongrondich,, zijn.

Venus.

Wie zal de zake dan vermondich,, zijn
Aen Phœbum ſcientelijck, wijs en vroet?

Cupido.

Ionſtich begheeren ons Enghel zoet,
Die verlanghende herten dickwils gheeft keuſe.

Venus.

Waer zijdy Ionſtich begheeren?
Ionſtich begheeren d' Enghele.

O Godtlijcke amoureuſe
Koninghinne, Bloeme, dewelck' ſpant de kroone,
Wat's v begheeren?

Venus.

Vliecht in den Troone
Van Phœbo, en zeght hem blootelijck
Dat icken te ſpreken hebbe zeer nootelijck,
Om zaken ſecreet; vliecht, zegh ick, ten naeſten,
Zeght hem dat hy hier kome met haeſten,
Want uyt hem zoo moet ick ſcientie vaten
Van verborghene zaken.

D' Enghele.

Ick en zal's niet laten
Te vertreckene al in't generale:
Adieu, dit's wech in Phœbi zale,
Vervliech ick daer vreucht is en glorie,
Venus kracht gheeft my victorie.

P A V S A.

Narciſſus gaende in den Tempel van Diana.

Volcht my, myn edel notabel Heeren,
In den Tempel Diana, den Goden ter eeren,

Vanden handel der

Zoo wil ick gaen ligghen in myn ghebede.

Heeren.

Wy zullen edel Prince om deucht vermeerren,
Dus wilt in uwer innicheyt keeren,
Wy zullen ws hier verbeyden ter ltede,
Der Goden kracht verleene ons vrede.

Narciffus ligghende in syn oratie voor der God-
dinnen Diana.

Lof Iupiter die der natueren voetsel,, gheeft
Werckelijck zoo d'Elementen rueren,
Dat myn jeucht zulck behoetsel,, heeft
Teghen 'tghebruyck van Venus kueren,
Want de complexie mynder natueren
Is contrarie colericus en sanghwijns natic,
Als melancolicus zal ick den lust verdueren,
Reynelijck levende myns levens spatie;
Danck hebt van uwer hoogher gratie.

Lof Diana in consolatiën rijfende
Boven alle Goden oft Goddinnen,
V reynich leven dat ben ick prijsende
Boven Venus natuerelijck werck van minnen,
Dus laet my gratie van v ghewinnen,
Dat ick haten mach alle vileynichede;
En ick belove v met herten met zinnen
Ghestadich te blijvne zonder verkleynechede,
En te houdene altijt myn reynichede.

Diana de Goddinne.

Narcisse vrient 'twort v vergouwen,
Want ghy zult eeuwelijck zijn ghepresen,
Daer men kloeckelijck zal met sweerden houwen,
Minerva die zal uwen scherm-schild wesen;
In der woestijnen reyn uytghelesen
Gheve ick v gratie in't jaghen in't vlieggen,

Dat

Amoureuseyht.

Dat ghy ws drucx zult zijn ghenesen,
Als ghy v jonckheyt daer met meucht vlieghe,
Dat ick v toe-zegghe en zal v niet lieghen.

Narcissus.

Lof v Diana, dewelck' ontfanghe
V licht van Phœbi schijnende raeyen,
Dat ghy confoort, daer 'therte na verlanght,
Op my arm simpele, dus wilt spraeven,
Dies moet myn jonck herte verfraeyen,
V Dienaer blij ick alle myn leven,
Aldertieren Edelheyt zoo wil ick zaeyen,
Gheen dorpernije en wil ick aenkleven,
Ick hope ghy zult my gratie gheven.

Nu myn Heeren gaen wy, 'tis meer dan tijt,
Eten, drincken, en versolaceren,
En hanteren,, blijfchap en jolijt,
Als die jonstelijck t'zamen accorderen,
Iupiter wil ons verjubileren.

Ionstich begheeren d'Enghele in Phœbus Troone.

O hoochste vanden firmamente,
Phœbus die hitte gheeft en klaerheyt
Op Aerde, Venus de edele en jente
Goddinne ontbiet hier t'uwaerts zonder swaerheyt:
V biddende dat ghy in rechter waerheyt
By haer komt persoonlijck nu ten stonde,
Om een scientelijcke openbaerheyt,
Die vlamlich moet raeyen uyt uwen monde,
Wt Venus bevelen, reyn van gronde,
Wte ick v 'tlast met blijden zinne,, wis,
Ick vare daer eeuwich peys en minne,, is.

Vanden handel der

Phœbus den Godt van d'onkondighe dinghen.

Lof hem die'twefen van my gheschepen,, heeft,
Zoo vereynft van dat den Hemel bekleet,
En zulcke scientie in my begrepen,, heeft,
Daer ick onkondighe zaken by weet:
My is kenlijck hoe dat de zake steet,
Daer Cupido en Venus in abuseren,
In't Palleys der minnen met raeyen heet
Wil ick terftont nu decenderen,
Obedient na d'Enghels declareren,
Die Ionftich begheeren heet by namen:
Ghegroet weeft reyn minlijck verjubileren,
Cupido en Venus vereenicht t'zamen.

Cupido.

Weeft willekom Phœbe reyn van famen,
Ons onweerdich kennende der reverentie
Die ghy ons doct.

Phœbus.

D'obedientie
Betaemt wel daer vrient by vrient naren,, zal,
Want ick weet de meeninghe en'tverklaren,, al,
Dies ghy my ontboden hebt aldus
By v te komen.

Venus.

Y, waerom eest dan?

Phœbus.

'tIs om Narciffus,
Wiens fchoonheyt men niet en mach verkleenen,
Oft hy metter fchoonder Echo zal vereenen,
Dat's v begheerte te wetene snel
Van my presentelijck.

Cupido.

Ghy zecht zeker wel,
Want'tzoude ons fchade duncken onder ons beyen,

Zouden

Amoureuſheyt.

Zouden die ſchoon perſoonen zijn gheſcheyen:
Maer oft liefde te hunwaerts heeft berueren?
Dat wiſten wy gheerne.

Phœbus.

Na der natueren
In hun beyen complexionerende,
Zoo meyn ick niet dat ſy zijn accorderende,
Want Echo in-gloedich heeft de ſexie
Natuertlijk van zanghwijns complexie,
Dus zal de regnatie ſterckelijck
Van v Venus in haer vloeyen, dat's merckelijck,
Want van my Phœbus ſy dominatie,, heeft,
Der herten lichticheyt.

Venus.

Waer accordatie,, leeft,
Moet vereeninghe van twee complexien rijsen.

Phœbus.

Na dat d'Elementen en Planeten wijsen,
Zoo vind'icx niet, wat wil ick't helen,
Datſe in liefden vereenighen zelen,
Want Narciffus is een ſumatijck,
Kout, wack, en is den water ghelijck,
Dies verſmaet hy der vrouwen amoureuſheyt,
En Echo is vol der natuertlijcker joyeuſheyt,
V weyende en zal noch liefde draghen,
Op dies niet achten en zal.

Cupido.

Dat's een beklaghen,
Konſt ick kracht oft ghewelt ghewinnen,
Ick zouſe vereenighen in't werck van minnen,
Schoonheyt by ſchoonheyt, wiſt ick't te makene
Met eenigher zaken.

Phœbus.

'tWaer quaet te gherakene,
Daer en waer van liefden wat beſtieren,, tuſſchen,

Vanden handel der

Luttel waters zoude veel vyers,, blusschen:
Diana die de hitte verkoelt, als 'tklaer,, is,
Is contrarie ws wercx, zoo't openbaer,, is,
En heeft den flegmatijcken Neptunum te batē,
Die v oock teghen zijn.

Venus.

Ick en zou't daer niet om laten,
Want van Phœbo heeft hy ontfanghen
Schoonheyt, kracht, lichticheyt, ick zal hem noch vanghen
In't net van minnen, al swijch ick stille,
Want men mach breken metten wille
Alle het natuerlijck beslets;
Dus hadden wy synen wille in't lets,
Hy bleve ons eyghen, nemet in't goe,
Ondancx diet keeren wouwe.

Phœbus.

Maer hoe komdy hier toe,
Synen wille tot amourcuser goetheyt
Alzoo te treckene?

Venus.

Der Vrouwen zoetheyt
Trest zeer, door't amoureux ghezichte,
Met zoeter talen zoo krijghen sy lichte
'sMans wille in haer banduyn, dat sterck,, is,
Hoewel dat complexie contrarie in't werck,, is,
Dus, hoopick, ick zal hem daer met krijghen
In myn banduyn.

Phœbus.

Nu wil ick swijghen,
Naer dat bezicht wilt in't conroot,, zijn,
Zoo zal't noch hunder beyder doot,, zijn:
Ick en zegghe v niet meer, hebt dies memorie,
Ick treck te rasten.

Cupido.

Solacs en glorie

Moet

Moet v ghebeuren in eeuwicheden.

Venus.

Wat nu te rade?

Cupido.

Weeft, zegh ick, te vreden,
 Hier is ons by-brenghere, die't wel maken,, zal,
 Dat in Echo 'tvyer der minnen blaken,, zal,
 En als ſy vlamnich is ontſteken,
 Zal ſy eerſt baren der minnen trekken
 Aen Narciffum met vriendelijcke zeden,
 Dus brenghetſe ons tot amoureuſheden;
 Ia, op dat hy reael is van herten,
 Zoude iemant ſchoon Vroukens laten in ſmerten,
 Die vlamnich in der minnen brant,, zijn?
 Ick zegghe het zoude wel een tyrant,, zijn,
 Onghenadich, en weerdich om blameren.

Venus.

Ia wie zal'twerck doen?

Cupido.

Wonderlijck murmureren,
 Die alle zaken wel by kan bringhen.

Venus.

Zoo belaft hem de zake, die wy ghehinghen,
 Te doene met jonſtigher herten vro.

Cupido.

Waer zijdy Wonderlijck murmureren?

Wonderlijck murmureren, een verrader.

Hier ben ick Cupido:

Regent van minnen wat's v believen?

Ick ben bereyt.

Cupido.

Dat zal ick v brieven:

Gaet ras aen Echo, myn meyninghe,, ſmaect,

En ziet dat ghy lieffelijcke vereeninghe,, maect

Tuſſchen haer en Narciffum den Prince vailjant,, vry,

Vanden handel der

Die de schoonste is die hier in't Lant,, zy:
Dit's de zake daer ons beyden na verlanght,
Maer immers voor al ziet dat ghy vanght
't Herte van Echo in't prisoen van minnen,
En lates niet.

Wonderlyck murmureren.

Ick bens al te binnen,
Zijt te vreden, ick en zal's niet laten.

Venus.

Neemt Narcissi schoonheyt t'uwër baten,
Zoo en machse in gheender manieren ontblijven.

Wonderlyck murmureren.

Zijt te vreden, ick zal de karre wel drijven,
En zorchter niet voren : Adieu dit's ganck.

Venus.

Myn kracht blijve voort in v bedwanck,
Dat Narcissus en Echo eer lanck termijn,, moeten
Als Lief by Liefste te zamen zijn,, moeten.

P A V S A.

E*n* eest niet schade?
Een Heere.

D'ander Heere.

By Iupiter Iae't,
Ick duchte dat ons allen zal hinderen.

Een Heere.

Hy en acht gheen Vrouwen.

D'ander Heere.

Dat's al te quaet.

Een Heere.

En eest niet schade?

D'ander Heere.

By Iupiter jae't.

Een Heere.

Het waer den Lande groot toeverlaet,

Hadde

105
Amoureuſheyt.

Hadde Narciffus ons Prince wijf en kinderen,
Eeft dan niet ſchade?

D'ander Heere.

By Iupiter jae't,
Ick duchte dat ons allen zal hinderen .

Een Heere.

Wy moghen wel klaghē, en ons vreucht minderen,
Dat tot vrouwelijcken beelde ſyn begheerte
Gheenſins en draecht.

D'ander Heere.

'tIs een vreemt gheveerte,
Ia mocht men zegghen, daer hy zoo ſchoon,, is,
Zoo wel ghemaect, friſch van perſoon,, is,
Dat ſyn mannelijcke natuere, alſt al verſweghen,, is,
Tot liefden van Vrouwen zoo qualijck gheneghen,, is,
Al hadde hy vijfve oft zeffe Amijen,
'tEn waer gheen wondere.

Een Heere.

Sy en moghen hem niet verblijen,
Hem is te wets dat hy aenziet
Eenighe Vrouwe.

D'ander Heere.

Cupido gheve hem verdriet,
Den Godt der minnen reyn ghenacijt,
Want menich ſchoon Vrouwe heeft hem begracijt,
Mits ſynen amoureuſen weſene,
Vol alder ſchoonheyt.

Een Heere.

Hy is d'uytghelēſene
Vanden Vrouwen hier inden Lande,
By ſynder ſchoonheyt.

D'ander Heere.

En waer't gheen ſchande,
Ick weet Vroukens ſy leyden't hem zelve te voren,
Die rijck en moghende zijn,

Vanden handel der

Een Heere.

Dat waer pijn verloren,
De Vroukens mochten haer zelve bedrieghen,
Want hy en prijft niet dan jaghen en vlieghen,
En het werck der wapenen te hanterene,
Oft te stekene, te brekene, oft te tornerene,
Hy is kloock en ras van loopen en van springhene,
Alle edelheyt weet hy voort te bringhene,
Hem en let niet, dan dat hy syn manlijke zede
Tot Vrouwen keerde.

D'ander Heere.

Hy prijft oock zuiverhede,
Want al syn leven is puer en reynich.

Een Heere.

En hy haet alle dorpers vileynich,
Daer men hem af vermaent oft leeft,
'tIs een goet Prince.

D'ander Heere.

Voorwaer dat eest,
Daer alle den Lande groote eere aen kiecft.

Een Heere.

'tIs schade dat hy gheen vruchten en heeft,
Daer den Lande onderstant af mocht blijven
Naer synder doot.

D'ander Heere.

Wat zouden wy bedrijven
Ghebrake syns? en waer ons dan niet nakende
Groote oorloghe? weest dit nootken krakende,
En zijnder niet contratie partijen
Die na 'tLant steken zouwen?

Een Heere.

Wie zou dan bevrijen
Ons arm peuple zonder Overhoot?
'tZou zeer te wets zijn.

D'ander

107
Amoureuſheyd.

D'ander Heere.

Dit's al den noot,
Als men de rechte waerheyt zal zegg'hen.

Een Heere.

En zoumen's hem niet derren te voren legghen,
Dat hy een wijf name en hoorden kouten,
Hoe hy'er toe viele?

D'ander Heere.

Wy zullen ons verſtouten,
Wanneer de maeltijt wort ghedaen,
En eeft niet beſt?

Een Heere.

Iae't, laet ons gaen,
En wachten dat pas zal gheven der zaken,
Iupiter die late ons 'tbeste gheraken.

P A V S A.

Echo.

O Goddinne Venus, Iuno en Pallas,
Hoe luſtich eeft in deſen ſayſoene
Te ſpacerene in dat zoete gras,
'tIs hier zoo luſtelijck en zoo groene,
Menich ſchoon bloemken net van fatſoene
Zietmen hier uytter aerden ſpringhen;
Verblijt v Herte mits deſen doene,
En hoort de zoete Voghelkens zinghen.

'tHerte van Echo, haer Kamerlinck.

Ick zal, laet ons ghenuechte verſtringhen
In deſen zoeten dagheraet.

Echo.

O Herte wilt allen druck verdringhen,
Secreet conſoort en toeverlaet.

'tHerte van Echo.

Den Wachter die op den toren ſtaet,
Zal ons met ſynen zanghe verblijen,

Dies

Vanden handel der

Dies laet ons rusten, dat's mynen raet,
In de bloemkens die ons vermelodijen,
Iovis kracht wil ons bevrijen.

De Wachtere.

Hulpe Apollo, hoe moet ick gapen
Van vaecke, ick heb zoo qualijck gheslapen,
Dat ick van onluste al versleuwe:
Ay my, wat's myns? ziet hoe ick gheeuwe,
Ick en kan nauwelijcx myn ooghen opghetrecken,
Om den hoorn te blasen wil ick my rekenen,
En wecken alle amoureuze zinnen,
Dan zal ick voort mynen zanck beghinnen.

Daer blaest hy.

De Wachter van boven zinghende.

Ick zien der Sonnen raeyen
Klaer lichten overal,
De Bloemkens oock bespraeyen
Met dauwe in't zoete dal.

De Voghelkens maken groot gheluyt,
Staet op ghy jonghe Ienchden,
Verblijt v in des Meys virtuyt,
'r Is eenen tijt vol vreuchden.

Wacht v ghy Amoureuze
Al voor melancolijen,
Voor spijtighe envieuse,
Die alle vreucht benijen.

Elck gheve doch synen Lieve
Troost zonder eenich ghekerm,
Dat ghy tot uwen gherieve
Meucht rusten arm in arm.

Alle

Amoureuſheyt.

Alle Minnaers ter eeren
Heb ick dit Liedt ghezonghen,
Wilt alle vreucht vermeeren,
Den nacht is wech ghedronghen.

Wonderlijck murmureren.

'tIs nu juyſt pas 'tvalt recht in't kincxken,
In't nette zal ick noch krijghen 'tVincxken,
Dat meen ick, ick ben een wonderlijck ſchrijvere,
Ick zegghe dat noyt karre-drijvere
Noyt koppelrije en wiſt te ſwinghene:
Icken weet een ſubtijlder voort te bringhene
Aen Echo, dies gaen ickſe inspireren
Met woorden als Wonderlijck murmureren,
Ick hebſe beklip, 'twelck myn lamaey,, is:
'tHerte van Echo, dat luſtich en fraey,, is,
Hoop ick eer lanck, zonder iet te zeggene,
In't priſoen van minnen ghevanghen te legghene
Met mynder ſubtijlhey, ick weet te ſtellene;
Alle Minnaers die plach ick te quellene,
Maer al en ben ick nerghens lief noch weert,
Ick gheraeckſe dickwils op hunnen ſteert.

Echo.

Is dit niet een ghenuechlijck rooſen-hoedeken,
O myn Herte, daer alle eere aen kleeft?

'tHerte van Echo.

Och jae't, ghy doet my waſſen 'tmoedeken.

Echo.

Is dit niet een ghenuechlijck rooſen-hoedeken?

'tHerte van Echo.

Ghy conforteert my reyn luſtich bloedeken,
Want ick ben v ghejonſtich voor al dat leeft.

Echo.

Is dit niet een ghenuechlijck rooſen-hoedeken,
O myn Herte, daer alle eere aen kleeft?

Vanden handel der

Ghy zijt die my virtuyten gheeft
Van krachte, van machte, te regerene,
Dus zijdy wel weerdich te exalterene,
Ghy zijt myn Kamerlinck, moest ick ws derven,
Ick weet wel klaerlijck ick zou't besterven,
Want wy en moghen niet zijn ghescheyen
Dan metter doot.

Wonderlijck murmureren.

Goeden dach v beyen
Echo ende oock v Herte, dat fier,, is
By een verzaemt.

Echo.

Mer& doch wie hier,, is,
Die der ghenuechten is een verstekere.

't Herte van Echo.

'tIs Wonderlijck murmureren.

Wonderlijck murmureren.

Dat ben ick zekere,
En brenghe uwer Herten een verblijdinghe.

Echo.

Waer af mach't wesen?

Wonderlijck murmureren.

'tIs al goede tijdinghe
Van Narcisso dat Princelijck greyn,
Die in schoonheden is souvereyn
Boven alle Princen die leven,, nu.

Echo.

Ja wat is daer ane?

Wonderlijck murmureren.

Dat zal ick te kennen gheven,, v,
Tusschen ons beyden hier ongheveyft:
Echo ick hebbe om v ghepeyft,
Hier is Narcissus de volmaecte
Van alle den Lande, en de wel-gheracste
Vernaemt, daermen af weet te sprekene,

Amoureuſheyt.

Onvermindert iemant te verſteken:
En ghy zijt reyn vrouwelijcke figure,
Daer naer de ſchoonſte creatuere
Boven alle Vrouwen reyn van namen
Des Lants, dus zou't wel voeghen t'zamen,
Dat ghy jonſtelijck t zamen accordeerde:
Want Echo, waer't dat ghy v zelven verneerde
Aen eenen die ſnooder waer van perſoone,
Ghy verminderde v zelven, ghy zijt zoo ſchoone,
Dus hoort v de ſchoonſte wel toe, dat's klaer,
Van deſen Lande.

't Herte van Echo.

Hy zeyt zeker waer,
Die hem zelven verneert die blijft vermindert.

Wonderlijck murmureren.

Om waer zegghen, wat ſchaet dat niet en hindert,
Peyſter om en leght alle druck ter nedere,
Ghy behoorten te hebben, en hy v wedere,
Zonden die twee lieflijke ghenacide
Verſcheyden zijn.

Echo.

Ia dien begracide,
Met herten, met zinnen, en met ghedachte,
En dat hy op haer dan niet en achte,
Zoo dede ſy haer zelven groote verkleynicheyt,
Die't zoo ghebeurde.

Wonderlijck murmureren.

Dat waer vileynicheyt,
Hoe zou eenich man zoo ruyt beſneden,, zijn,
Oft zoo tyrannich oock van zeden,, zijn,
Dat hy eenighe imagelijke vrouwe
Synen trooft zou weygheren? dat waer ontrouwe,
Dat hy, die hem beminde zaen,
Refuſeerde, het en was noyt ghedaen

Vanden handel der

Van edele Heeren, ick hope hy en zal
Dat nimmermeer doen.

Echo.

Waer is den val,
Die onverhoets moet vallen bijzonderlijk,
Want 'twiel der Fortuynen draeyt zeer wonderlijk,
Waer ick met synder minnen ontsteken,
En moeste my trooste van hem ghebreken,
Zoo waer myn leven al klaghen en zuchten,
Het brocht my de doot in.

'tHerte van Echo.

Dit's al myn duchten,
En 'tverzoek waer schamelijck der avontueren,
Zoo staende nochtans heb ick 'tberueren
Van synder minnen ghetranslateert,
In my persoonlijck gheimagineert,
Secret ghesproken hier onder ons allen,
Hy is de weertste.

Echo.

'tHerte zonder wel toe vallen,
Wist ick dat ick weerdich mocht wesen
Syns perfoons.

Wonderlijck murmureren.

Wat zegghy van desen
Syns weerdich? dat hoor ick al te noode.

Echo.

Ia weerdich, ick ware hem veel te snoode
Van ghebeurten en van heerlijckheden,
En oock van goede.

Wonderlijck murmureren.

Weest, zegh ick, te vreden,
V schoonheyte die zal hem behaghen,
Voor schat oft erve en wilt niet klaghen,
V en zal ghebreken rijckheyte noch goet,
Waer hy v eyghen.

'tHerte

Amoureuſheyt.

't Herte van Echo.

Al mynen moedt
Moet my in ſynen naem verblijden,
Dat icker af hoore.

Wonderlyck murmureren.

Peyst t'allen tijden
Om Narciffus, 'tghepeys zal v wel loonen,
Hy zal v als Koninghinne kroonen,
Zoo Orpheus Euredice eſtimeerde,
En zoo Anthonius Cleopatra exalteerde,
Zoo wort ghy gheexalteert en ghehonoreert
Noch van Narciffus.

Echo.

't Herte accordeert,
Hem ghejonſtich in reynder minnen
Gheſtadich te blijuene.

Wonderlyck murmureren.

Cupido laet v ghewinnen
Van hem, reyn trooſtelijck toeverlaet
Ick moet van weghe.

't Herte van Echo.

Nu als ghy gaet,
Moet Iupiter weſen v onderſtant:
O brant der minnen! in-gloedich brant,
Blakende, vyerich ghealumeert
In't forneys dijns naems, dat niet en ceſſeert
In edelheden zeer reyn ghenacijt,
Hoe heb ick v Herte in minnen begracijt,
Narciffus die trooſt in liefden tinnert
By uwer ſchoonheyt.

Echo.

Ick ben zoo belimmert
't Welck Wonderlyck murmureren dede,
Dat ick wat ruſten moet.

H

't Herte

Vanden handel der

't Herte van Echo.

Zoo moet ick mede,
Dies gaen wy in ons kamere rusten,
Venus die late ons beyde wel lusten.

P A V S A.

Een Heere.

Iupiter Heere die gheve v gratie
Narcissus vol deuchdelijcker natueren.

Narcissus.

Danck hebt myn Heeren der salutatie.

D'ander Heere.

Iupiter Heere die gheve v gratie.

Narcissus.

In v zoete eendrachtighe edel natie
Moet my 'therte verheughen in allen uren.

Een Heere.

Iupiter Heere die gheve v gratie
Narcissus vol denchdelijcker natueren,
Boven alle Princelijcke figueren,
Hope, troost, en toeverlaet
Des Lants ghemeene.

Narcissus.

Wat draecht den raet
Myn Heeren, dat ghy dus onghelaemt,, zijt,
Met eendrachtigheden dus verzaemt,, zijt,
De zake moet groot zijn, na dat ick meene?

D'ander Heere.

O eerweerdich Prince, de zake is kleene,
Maer sy zou groot voor 'tghemeen Lant,, zijn:
Dus moet ghy hier af ons onderstant,, zijn,
Want 'tis alleene in uwen vermeughene,
Daer 'tghemeyn Lant by staet te verheughene,
En namaels zoude beschut worden van veel hinders,
Het staet al aen v Prince.

Nat

Amoureuſheyt.

115

Narciffus.

Wat miſkomt v kinders,
Wilt v iemant verkorten oft verſteken?

Een Heere.

Neen't ghenadich Prince.

Narciffus.

Dat zoud'ick oock wreken
By Mars zoo kloeckelijcken metten ſwaerde,
Men zonder eeuwelijck af ſpreken op Aerde,
Oft zelve zoo zoud'ick daer voor doot,, blijven.

D'ander Heere.

O ghenadighe Heere die wy zeer groot,, ſchrijven,
Onvermindert de Heeren in't generale,
Zoo zal ick de cauſe met zoeter tale
Hier openen, zonder iet daer af te brekene,
Dan voor d'arm penpele des Lants te ſprekene,
'tWelck v met herten zeer is beminrende:
Gheduchtighe Prince zijt ons verzinrende,
Wy zaghen gheerne alle te zamen,
Dat ghy v tot Vrouwen reyn van namen
Wout keeren edel Prince, men zou't v priijen,
Zoo mochten daer edel vruchten by rijjen,
Onderſtant blijvende in't verdriet,
Ghebrake ws edel Prince.

Narciffus.

Eest anders niet?
Ghy en dorft voorwaer v niet beklaghen,
Ick zal v goet Prince zijn in myne daghen,
Niet voorder en wil ick v bezorghen,
Bezocht v zelve.

Een Heere.

Wy en hebben gheenen morghen
Edel Prince, want wy zijn ſterffelijck,
Maer waert ghy een oor des Lants verwerffelijck,

Vanden händel der

Zoo en zouden wy namaels druck noch noot,, hebben,
Noch onruste van oorloghen.

Narcissus.

Ghy wilt my immers doot,, hebben,
Dat dunct my, na dat ick hoore vermonden.

D'ander Heere.

By uwer weerden Heere.

Een Heere.

Woudy't wel gronden,
Wy zegghen't uyt deuchden in't zorgghen van dien,
Dat v eenich hindere mocht gheschien,
Want ghy zijt jonck en wilt van sectien:
Dus keert v tot vrouwelijcker affectien,
Dat bidden wy v edel Prince vol trouwen,
Op alle vrientschap.

Narcissus.

Ick en begheere gheen Vrouwen,
Maer ick prijse in reynicheden te levne,
En den aert der wapenen te besevne,
Myn joncheyt tot strijt te gevne,, myn ledé t'ontknoopene,
Na Herten na Hinden te rijden te loopene;
Dit's myn natuere, verstaghet klaer,, ziet,
Ick en vraghe na de Vrouwen een inckel haer,, niet,
Haer by-zijn dat is my onbequame.

D'ander Heere.

Zeker edel Prince dat's v groote blame,
En alle de weereft vore en achtere
Spreken v ghemeynlijck blame en lachtere,
En zegghen dat ghy niet mans weert en zijt,
Om dies points wille.

Een Heere.

Wat is meerder jolijt,
Dan by-zijn der lieflijcker grondekens,
Haer vriendelijcke tale, haer lachende mondekens,
En in haer blancke armkens te rustene,

Dat's

117

Amoureuſheyt.

Dat's een vreucht daer 'therte na plach te luſtens,
Eens mans verſiereniſſe, een Aertſche weelde,
Zoo is een reyn vrouwelijcke beelde,
Een ghenuechte des levens, een hopelijck trooſt:
O ghenadighe Prince hier op glooſt,
En verkieſt een Wiſf, en laet v gheraden.

Narciſſus.

Ick en wilder gheene ghezoden noch ghebraden,
Dat's een, en aldaer weet ghy 't ſlot:
My dunct ghy houdt my over zot,
Weet ick niet wat my ſtaet te werckene,
Ick en weet in Vrouwen gheen deucht te merckene,
Dan bedroch, daer veel Mans in 't net door ghetoghen,, zijn:
Mer& hoe Menelaus moeſte bedroghen,, zijn
Van Helena, die Paris te manne nam;
Mer& Ariſtotelem hoe dat hy quam
Tot blaſphemijen der vrouwelijcker envijen,
Daer hy hem af liet breydelen en berijen;
Mer& Virgilium hoe hy met grooter ſchande
Door 'tbedroch van Vrouwen hinck in de mande;
Mer& hoe Agamemnon ſyn leven liet
Door ſyn Wiſf, die hem bracht in t verdriet
Verraderlijck met haren looſen opzette,
Daer iſſer by Vrouwen ghevanghen noch meer in't nette
Van verdriete, alſt al ghedecclareert,, is;
Mer& hoe Percepolis ghedeſtrueert,, is
By toe-doen van Vrouwen, onder 'sweerelts wolcke:
Zijn ſy een deſtructie van Lande en van volcke,
Bederffeniſſe des lichaems, die't al zou rueren,
En een verdwijninghe der edelder natueren,
Dus ſwijcht daer af, 'tis pijn verloren,
Begheerdy myn vrientſchap:

Alle de Heeren.

Wy zegghen't uyt deuchden.

Vanden handel der

Narcissus.

Ick wilder niet meer af hooren,
Verklaerdy's my meer, by Iupiters rebben,
Het zal v leet zijn.

D'ander Heere.

Tjan ick swijghe.

Een Heere.

Al en zou hy nimmermeer Wijf hebben,
Ick en zeyder niet meer een enckel woort,, toe.

D'ander Heere.

Dat zoude ick, viel daer syn accoort,, toe,
Dat by hem schoon Vroukens mochten gheacht,, worden.

Een Heere.

Ick hope hy zal noch anders bedacht,, worden,
Al wilt verwaentheyden zin belimmeren.

D'ander Heere.

Wou Venus in syn herte timmeren,
Zoo mocht hy met Vroukens accorderen.

Een Heere.

Ick weet wel hy zoude meer exalteren,
Waer hy alzoobemutst als ick, dat's klaer,
Zomtijts gheweest hebbe.

D'ander Heere.

Dat laten wy daer:

Non fortse gaen wy, en stelt druck bezijen,
Wy zullen ons metten anderen lijen.

P A V S A.

Wonderlyck murmureren.

TWerck moet gheroet werden, zou't ghesponnen zijn,
Zal't bier ghebraft werden, 'tmoet begounen,, zija
Te brouwene, alzo ick nu 'twerck begoft,, hebbe,
Ick zal myn karre drijven, daer ick na lost,, hebbe,
Ick meyn ick Echo zoo 'tvyer in-blasen,, zal,
Dat sy noch van puerder minnen rasen,, zal,

Amoureuxheyt.

Van verre treet de Sonne veel waters,
En 'tHerte is vol bedrieghelijcx ghesnaters,
Dus vele gheklaters,, wil ick gaen snabbelen
Aen Narcissus schoonheyt, wy zullen 't zoo brabbelen
Zonder eenich kabbelen,, dat door 'tverstranghen,, mijn
'tHerte van Echo zal ghevanghen,, zijn
In't prisoen van minnen, dat's myn opzetteken:
Hy komt hier gaende, ick spreye myn netteken
Van minnelijcker groeten, zonder verkleynicheden,
Diana vol alder reynicheden,
Narcissi schoonheyt laet v conquesteren
Den schat vol deuchden.

Narcissi schoonheyt.

Wat Wonderlijck murmureren,
Hoe mach v leven dus onrustich,, zijn,
Iffer wat nieuws?

Wonderlijck murmureren.

Iae't, zaken die lastich,, zijn,
Men zouder met verschalcken een kot vol Simmen,
Want ghelijck als de Eynden swimmen
In't ghereetste water datse vinden,
Alzoo zoo hell'ick met alle winden,
Ick en weet niet lacen noyt gheenen slechtere.

Narcissi schoonheyt.

Ghy zijt rechtveerdich.

Wonderlijck murmureren.

Ia als een trechtere
Die onder uyt loopt.

Narcissi schoonheyt.

Wa dat's een Manneken.

Wonderlijck murmureren.

Ghy stort wel veel valscheden in een kleyn kanneken,
Maer niemant en derf hem myns beklaghen,, ziet.

Narcissi schoonheyt.

Wy en zijn debeste van onse maghe,, niet,

Vanden handel der

Al moghen wy't dus verhalen in't spele.

Wonderlyck murmureren.

Ghy zijt vol valscheden.

Narcissi schoonheyt.

En ghy en stuyt niet vele,

Wy moghen Iovem wel zijn bedanckende.

Wonderlyck murmureren.

Wy doen Venus Dierkens loopen al janckende

Achter straten, wy zijnder in versolafende.

Narcissi schoonheyt.

Wy zijn 'tvyer der minnen blasende,

Zoo datse half rasende,, zijn van liefden.

Wonderlyck murmureren.

Men vonter noyt twee die Vrouwen meer gheriefden,

Dat dorve ick wel zegghen, ick en ben gheen lespere,

Ghy zijt myn koppelere.

Narcissi schoonheyt.

En ghy zijt myn muts-ghespere,

En dan zoo laet ick in den dreck,, steken,

Ons moet altoos valscheyt in den beck,, steken,

'tIs ons natuere.

Wonderlyck murmureren.

Dat laet ick daer,, ziet;

Ick weet noch een Vrouken, verstaghet klaer,, ziet,

Daer wy beyen wel moghen af spreken.

Narcissi schoonheyt.

Iffe bemutst?

Wonderlyck murmureren.

Haer herte is gheheel in liefden ontfteken,

Zoo schoffierlijck, verstaghet in't platte,

Ick en weet wat doen.

Narcissi schoonheyt.

Lieve wie is datte?

Wonderlyck murmureren.

'tIs Echo, men zachse lest om den prijs,, reyen,

Doen

121
Amoureuxheyt.

Doen hier de feeſte was.

Narciſſi ſchoonheyt.

Ick zalſe op't ijs,, leyen,
Mach ick in eenigher manieren kracht,, hebben.

Wonderlyck murmureren.

Op't ijs leyen, dies zuldy wel macht,, hebben,

Ick weet ons te helpene tot zulcker zaken,

Wy zullen ſecretelyck gaen onſchaken

'tHerte van Echo, groot van virtuyten.

Narciſſi ſchoonheyt.

Ia wat zal't dan zijn?

Wonderlyck murmureren.

Wy zullen 'tHerte ſluyten

In't priſoen van minnen, zonder ontfermen.

Narciſſi ſchoonheyt.

Hoe zalmen dan klaghen.

Wonderlyck murmureren.

Laet zuchten, laet kermen,

Wy zullen haer Herte zijn betrapende:

Gaen wy derwaerts wy vindense ſlapende

In haer kamere, ziet hier ſtaet de deure.

Narciſſi ſchoonheyt.

Ia iſſe open?

Wonderlyck murmureren.

Iaſe, gaet ghy veure

Narciſſi ſchoonheyt, v mach's verlanghen

Dat ghy dit werck doet.

Narciſſi ſchoonheyt.

Gheeft v ghevanghen

Herte van Echo, zonder v ghekroonheyt.

'tHerte van Echo liggende op't bedde.

Wie vanght my? Iacen!

Wonderlyck murmureren.

Narciſſi ſchoonheyt

Ea Wonderlyck murmureren klaerlyck.

Vanden handel der

't Herte van Echo.

Och lacen ! dat beklaghe ick swaerlijck,
Dat ghy dus verradelijck onder v beyen,
Zonder cause, zult ghevanghen leyen
Een arm herte, dat's onghetrouwichede,
Hebt myns compassie.

Narcissi schoonheyt.

Neen, ghy moet mede,
Ghy en meucht met klagen aen ons niet winnen.

't Herte van Echo.

Waer leydy my henen?

Wonderlijck murmureren.

In't prisoen van minnen,
Dus gaet daer binnen,, dat's dat wy raden.

't Herte van Echo.

O Venus! hoe laet ghy my versmaden,
Ick ben verraden, noyt zulck torment:
O Echo reyn, deuchdelijck van daden,
Wat swaerder schaden,, wast v ontrent,
Als ghy v Bloeme puer excellent
Alleene vint zonder herte oft zin,
Hoe zal v te moede zijn?

Narcissi schoonheyt.

Wa danster in

Met uwen klappere, wy hebbens ghenoech.

Wonderlijck murmureren.

Ia klapt daer binnen tot morghen vroeck,
Ghy en komter dit naeste jaer niet uyte.

Narcissi schoonheyt.

Nu gaen wy, den Voghel is inder muyte,
Ordinantie maken om vreucht te vertraghene,
En om Echo voort in verdriet te jaghene.

Amoureuſheyt.

Echo ontweckende uyten ſlape, daer ſy haer her-
teloos vint.

VV At's myns? my is te moede,, ſwaerlijck,
By droome die my onzachtelijck ſel,, docht:
Orpheus gheeft my te goede,, klaerlijck,
My dochte dat hy my in't ghequel,, brocht,
Op myn bederffeniſſe dat hy rebel,, zocht
Twee Dieren, d'een docht my een Serpent,, zijnde,
En d'ander eenen Leeuwe, diemen wel,, mocht
Kroonen, hy docht my zoo excellent,, zijnde,
En die vinghen een Herte, in torment,, zijnde.

Och dies ducht ick het zal grief en ſmerte,, zijn,
Zoo my Natuere hier af verſtant,, gheeft:
O lachen, wachermen! waer mach myn Herte,, zijn,
Dat vyerichlijck inder minnen brant,, leeft?
Wie eeft die mynen weertſten pant,, heeft,
Daer ick jeucht, welvaert, by derven,, moet?
Eeft dat myn Herte druckich in't lant,, kleeft,
Zoo eeft blijckelijck dat ick verdriet verwerven,, moet,
Daer ick als desperaet by ſterven,, moet.

O wrake der Goden! die my bedroghen,, laten,
Berooft van 'tHerte zeer verſmadelijck:
O Iupiter! zoud'ick ghedoghen,, laten
Een arm Herte te grievene dus verradelijck?
O Orpheus! Godt des ſlaeps, ghenadelijck
Vertrooft my in deſer tribulatiën,
Dat ick van v mach weten gheftadelijck
Waer myn Herte mach wesen te deſer ſpatiën,
By uwer eerweerdigher hoogher gratiën.

Vanden handel der

T Een Ionghelinck ghenaeemt myns zelfs onvry, zinghende.
Treuren zoo moet ick nacht en dach.

Een Ionghelinck ghenaeemt eens anders vreucht.
Haer lieflijcke ooghskens wincken,, my.

Een Ionghelinck ghenaeemt niemants eyghen.
Laet zuchten lijden en gheklach.

Eens anders vreucht.
Maer swijcht.

Niemants eyghen.
Swijcht ghy.

Myns zelfs onvry.
Ia oft wesen mach.

Eens anders vreucht.
Wat peyft ghy?

Niemants eyghen.
Wat meent ghy?

Eens anders vreucht.
Wat meuchdy dincken,, ghy?

Myns zelfs onvry.
Treuren zoo moet ick nacht en dach.

Eens anders vreucht.
Haer lieflijcke ooghskens wincken,, my.

Niemants eyghen.
Ke swijcht, oft Iupiter moet krincken,, dy.

Myns zelfs onvry.
Laet my voldoen des ick begolt,, hebbe,

Laet my zinghen van dies ick loft,, hebbe.
Eens anders vreucht.

Ick zal nochtans mynen zanck volbringhen.
Niemants eyghen.

Nu, nu, wy en willen gheen van allen meer zinghen,
En daer met hola.

Myns zelfs onvry.
Ick bens ghepaeyt.

125
Amoureuxheyt.

Eens anders vreucht.

Zoo en wort daer gheen discoort ghezaeyt,
'tIs beter peys houwen, zoo't openbaer,, is,
Dan peys maken.

Niemants eyghen.

Ghy zeght dat waer,, is,
Want van twist mach ons kleyn vreucht ghebeuren.

Myns zelfs onvry.

Och ! nacht en dach zoo moet ick treuren,
Myns zelfs en weet ick gheen en raet,
Myn jeucht die smelt, myn kracht vergaet,
Ghelijck als den sneeu door't Sonne-schijn,, doet,
Dies eeuwich treuren myn Lietken zijn,, moet,
'tIs recht, want ick heb daer reden by.

Eens anders vreucht.

Hoe is uwen naem dan ? zeght dat my.

Myns zelfs onvry.

Eens anders vreucht, hoe't my mishaecht.

Niemants eyghen.

Zoo en eest gheen wonder dan dat ghy klaecht,
Maer voor zulcken plaghe zal ick my wachten.

Myns zelfs onvry.

Inpeters liefde zeer groot van krachten,
Pyramus die door liefde ghestorven,, is,
En Hercules die daer door bedorven,, is,
Leander die door Hero quam in't verstranghen,
En Iphis die hem zelve heeft verhanghen,
Om dat Anaxarete hem was zoo stuere,
En Haemon die op syn Liefs sepultuere
Hem zelve 'tlevens nam nyt desperatie,
Ja alle de Minnaers van voorleden spatie:
Virgilius, Merlijn, noch Lanceloot,
En droeghen noyt gheen minne zoo groot,
Als ick doen tot de Vrouwen gheprelen,

Vanden handel der

Haer opzien dunct my Enghelijck wesen,
Noyt Bloeme op Aerde zoo playfant.

Niemants eyghen.

Zoo zijdy wel ontfteken met Cupidoos brant,
V huys moet verre vanden mynen staen.

Eens anders vrencht.

Dat is waer, daer mocht oock het vyer in slaen,
Wa Venus jancker dat's ghemint.

Niemants eyghen.

Wa Cupidoos Knecht.

Eens anders vrencht.

Wa Venus Kint,
Alderoochst gherekent in haer Capelle.

Niemants eyghen.

Wa Paris broedere.

Eens anders vrencht.

Wa Hercules ghezelle.

Niemants eyghen.

Wa tweede Troyllis.

Eens anders vrencht.

Wa mutsen breyerken.

Niemants eyghen.

Wa Venus Kamenieren liefste voetreyerken.

Eens anders vrencht.

Wa Amoureuken.

Niemants eyghen.

Wa druck verstekere.

Eens anders vrencht.

Wa eel Vrouwen man.

Niemants eyghen.

Wa herte-brekere.

Myns zelfs onvry.

Och'ten is zoo niet.

Niemants eyghen.

Neen.

Amoureuſheyt.

Myns zelfs onvry.

Och neen't zekere,
Want hoe myn Lief my in liefden confuys,, ziet,
Sy en acht myn jonſt een enckel gruys,, niet,
Dies ick verdwijne als 's Winters doet het kruyt.

Eens anders vreucht.

Zoo zyt ghy dan Bruydegom zonder Bruyt,
Die alleene moet te bedde gaen ſlapen.

Niemants eyghen.

En hebt ghy, peys ick, anders niet dan 't naer-gapen.

Eens anders vreucht.

Ey arm Venus janckere.

Niemants eyghen.

Ey arm dwaſaert.

Eens anders vreucht.

Hoe ſleypt ghy den block.

Niemants eyghen.

Worpt ghy altoos hazaert?

Is op uwen teerlinck gheen ghemoet?

Eens anders vreucht.

Waer toe is zulcken liefde toch goet?

Daer v jeucht altijd onghetrooft in't ghepijn,, is.

Myns zelfs onvry.

Ziele, herte, lijf, goet, ja al dat mijn,, is,

Ooghen, ooren, mont, al met mynen danck,

Stel ick (Myns zelfs onvry) in Liefs bedwanck,

En ſy eeft my weert.

Niemants eyghen.

Zoo zyt ghy wel ghequelt,, dan.

Eens anders vreucht.

't En is met my zoo niet gheſtelt,, man,

Ick en heb gheen noot van zulcken meſkieve.

Myns zelfs onvry.

Hoe zoo?

Eens

Vanden handel der

Eens anders vreucht.

Ick draech kleyn jonst tot mynen Lieve,
Nochtans mint my eene, ghezeyt al stille,
Weer dat ick wille oft niet en wille,
Maer ick en acht dat niet, dies is sy ontveucht.

Niemants eyghen.

Hoe heet ghy dan?

Eens anders vreucht.

Eens anders vreucht,

Ick ben het zoet voetsle van hare zinnen,
Breseda en mocht noyt zoo minnen,
Noch Helena, Aurora noch Medea,
Noch Hero, Athalanta noch Hipermnestra,
Noch Laodamia, Oenone noch Dido,
Noch Thisbe, noch Canace, noch Echo,
Noch Alcestis, die uyt liefde is ghestorven,
Noch Porcia, die haer zelve heeft bedorven,
Noch Sappho, die door Phaon quam in't verstranghen,
Noch Phillis, die haer zelve heeft verhanghen,
Noch Ijo, Tristia, noch Sandrijne,
Al waren sy al van amoureuken mijne,
Want haer jonst die brant als vyerighe kolen,
Ick heb haer herte en zinnen ghestolen,
Naer mynen troost is al haren heesch.

Myns zelfs onvry.

Zoo meucht ghy wel zeggen: Itaet op wel ghemint vleesch,
En wilt v ras uyten Lande maken.

Niemant: eyghen.

Ia, ja, oft de Vrouwen mochten v ontschaken,
En naer-loopen, als sy Narcissus deden,
En als Hermafroditus, die zeer was ghebeden
Van Salmacis, en als Carinus die Biblis naer liep,
En als Hippolitus, die Phedra tot haer riep,
En als Sappho, die haer zelve schinde,
Om dat Phaon haer niet en beminde,

En als

Amoureuxheyt.

En als Adonis die Venus heeft bestreden,
Oft als Cephalus die Aurora niet en liet in vreden.

Niemants eyghen.

Ghy meucht v wel vergrouwen.

Myns zelfs onvry.

Sy rapen v oppe, ghelijck de Wouwen

Een Kiecken doen.

Niemants eyghen.

Sy zullen v ziet,, fluyten

In een Palleys, ghy en komter niet,, buyten,

Zoo Semiramis de Mans opflood

Voor haer playfier, die sy dan bracht ter doot.

Myns zelfs onvry.

Dat is goet om nopen.

Niemants eyghen.

Ziet, ziet, hoe sy v komen naer ghesloopen,

Ghelijck de Honden de klippelen pleghen.

Eens anders vreucht.

Het blijct wel dat sy tot my is gheneghen,

Want 'sdaechs tien male zeer besneden

Zoo komt sy voor myn deure gheleden,

En kijct naer my al even ghedichte,

Om haer te spieghelen in myn ghezichte,

Dus ick, haer lieflycke ooghskens wincken,, my,

Wel zinghen mach voor een ghedincken,, vry,

Mits dat ick staen in haerder gracie.

Myns zelfs onvry.

Zijt ghy oock van zoo wreeder natie,

Dat ghy een vrouwelijcke beelde vol melodijen

Zoo onghetroost voor v laet lijn,

Vertribulerende in haer verstant en zinnen,, swaer;

Hoe kondy, die v begracijt heeft uyt minnen,, klaer.

Doen groot verdriet en swaer onghewoech?

Eens anders vreucht.

Sy en is my niet rijck noch goet ghenoech,

Vanden handel des

Daer weet ghy 'tflot.

Niemants eyghen.

Wat mocht v hinderen,
Dat ghy haer groote pijn deet minderen
Met eenen ooghe opslaghe minnelijck,
Nochtans met jonst.

Myns zelfs onvry.

Ghy zult noch zijn ghewinnelijck
Het zelve verdriet dat Narcissus dede,
Die oock versmaeyde alle amoureushedde,
Die Echo in druck liet, als d'onbekende,
Desperatelijck sterven in swaerder allende,
'tWelck hy hadde moghen beletten zaen
Met eenen worde.

Eens anders vreucht.

Wat leynt my daer aen,
My en raecx wiens huys dat staet in't viere,
Als het myne vry blijft van dangiere:
Vrouwen woorden zijn zeer aentreckelijck,
En sy verleyden de Mans zeer gheckelijck,
Ick zal my wel wachten van zulcken griewe.

Myns zelfs onvry.

Nu hoor ick wel ghy slacht mynen Lieve,
Nochtans al mach't haerder herten leet,, zijn,
Myn jonst moet haer altijt ghereet,, zijn,
Sy en kan my 'tzien noch niet beletten,
Noch oock myn hope door gheen ontzetten,
Zoo en doet ghy oock die v begracijt.

Niemants eyghen.

Neen, neen, noch ben ick al anders ghenacijt,
Vroukens die my jonste draghen,
Die troost ick al naer haer behaghen;
En die my oock gheen jonste en jonnen,
Die en zou ick niet gheminnen konnen:
Nu loop ick hier, dan loc p ick weder daer,

En ick

En ick heb wel hondert Lief kens op een jaer,
 En d'een en acht ick niet een enckel ſtroo
 Meer dan d'andere.

Eens anders vreucht.

Gaet het met v alzo?
 Zoo en dorſt ghy voor gheen herberghe duchten.

Myns zelfs onvry.

Wa plucker plucker van Venus vruchten.

Eens anders vreucht.

Wa klippaert die dees Meyskens kan pacyen?

Myns zelfs onvry.

V ooghen die moeten v dickwils draeyen.

Eens anders vreucht.

Ghy behoeft wel ſmorghens een zuypen in't hooft.

Myns zelfs onvry.

Ghy meucht wel ſlapen met zorghen groot,
 Oft v iemant mocht helpen van kant.

Eens anders vreucht.

Wa ghy wort noch verheven ghelijck eenen Sant.

Myns zelfs onvry.

Dees ghehoude Mans moghen v oock wel dreyghen.

Eens anders vreucht.

Hoe is uwen naem vrient?

Niemants eyghen.

Niemants eyghen,
 Dus en lijd' ick van amoureuſheyt gheen verdriet.

Myns zelfs onvry.

Eylacen 'ten is alzo met my niet,
 Want waer ick ben, 'tzy oft ick ſlape oft wake,
 Ete oft drincke, oft wat dat ick make,
 Danſſe oft ſpringhe met Venus Kamerieren,
 Myn droefheyt moet altijd multiplicieren,
 Als ick haer minnelijck opzien joyeus
 Niet en aenſchouwe.

Vanden handel der

Eens anders vreucht.

Ghy zijt te amoureux,
Zulcke Vrouwen laet ick al springhen dan.

Niemants eyghen.

Ia, ja, voor eenen Voghel die niet zinghen,, kan,
Die my deucht jont, jon ick deucht wedere.

Eens anders vreucht.

Worpt, zegh ick, v alzulcken liefde nedere,
Oft ghy kort v zelven dijn jeuchdich leven.

Myns zelfs onvry.

Ick heb haer herte en zinnen ghegheven,
En nimmermeer en zal ick't haer ontrecken.

Niemants eyghen.

Zoo meught ghy oock v zelfs quetsuere lecken,
Maer die ten halven keert die en doolt niet al.

Myns zelfs onvry.

Nu oft ick haer late, oft nimmermeer laten en zal,
Rust v hooft, het en staet in niemants weghe.

Eens anders vreucht.

Hulp, oft ick gheenen troost en verkreghe
Van der liefster Amoureufer swelten.

Niemants eyghen.

Ick zou als sneeu in de Sonne smelten,
En vergaen als aschen doen aen de branderen.

Eens anders vreucht.

Daer twee Ghelieven minnen d'een den anderen.

Niemants eyghen.

Dat is een vreucht.

Eens anders vreucht.

'tIs een victorie.

Myns zelfs onvry.

Sy zijn in de Hemelsche glorie,
Daer ick dus ligge in't Helsehe forneys.

Niemants eyghen.

Sy hebben ruste.

Amoureuxheyt.

Eens anders vreucht.

Sy hebben peys.

Myns zelfs onvry.

Sy worpen al ghewonnen kanssen.

Niemants eyghen.

Sy gaen t'zamen verheughen en danssen.

Eens anders vreucht.

Dan huppelen sy.

Myns zelfs onvry.

Dan springhen,, sy.

Niemants eyghen.

Dan lachen sy.

Eens anders vreucht.

Dan zinghen,, sy.

Myns zelfs onvry.

Dan dringhen,, sy,, teghen den ander gracelijck.

Niemants eyghen.

Dan douwen sy de handekens solacelijck.

Eens anders vreucht.

Dan krijcht natuere vyerighen lust.

Myns zelfs onvry.

Dan wert sy van hem oft hy van haer ghekust.

Niemants eyghen.

Dan krijcht hysse heymelijck in een hoecxken.

Eens anders vreucht.

Dan vaecht hy syn aenzicht aen haer doecxken.

Myns zelfs onvry.

En dan stelt sy hem dach naer haer gheriefken.

Niemants eyghen.

En dan sluypt hy tsavonts als een hoender-diefken.

Eens anders vreucht.

Dan tert hy zachtkens.

Myns zelfs onvry.

Ia de zolder is weeck.

Vanden handel der

Niemants eyghen.

Dan worden sy beyde in't vergaren bleeck.

Eens anders vreucht.

Dan zijn sy omringht van veel misvals.

Myns zelfs onvry.

En dan vattense d'een d'ander om den hals.

Niemants eyghen.

Dan eten sy.

Eens anders vreucht.

Dan drincken,, sy.

Myns zelfs onvry.

D'een d'ander te beddewaerts wincken,, sy.

Niemants eyghen.

Dan ontkleet haer dat proper Ionckwijf ken.

Eens anders vreucht.

Dan scheidt hy vreucht in haer volmaect lijf ken.

Myns zelfs onvry.

In haer gheluwe hayr.

Niemants eyghen.

In haer keelken wit.

Eens anders vreucht.

In haer borstkens ront.

Myns zelfs onvry.

Dan wort hy verhit.

Niemants eyghen.

In't wambaey's staende.

Eens anders vreucht.

En door dat sy hem behaecht,

Eest dat hyse dan ras te beddewaerts jaecht

Met vrolijkheyt.

Niemants eyghen.

Och 'tis ghenoech ghezeyt,

Want het derven van desen ghelucke

Bedroeft my eylacen met nieuwen drucke,

'tEn mach my niet ghebeuren alzo ick meene.

135
Amoureuſheyt.

Niemants eyghen.

Men vint al meer Vrouwen dan eene,
Die hem totter natueren lichtheyt pijnen.

Eens anders vreucht.

Nieuwe vreucht doet ouden druck verdwijnen,
Zoo zoude nieu minne oock het ghequel
Van onder liefden.

Myns zelfs onvry.

Och dat wilde ick wel,
Maer wat ick doen oft bedrijven,, zal,
Myn herte dat is daer't voortaeen blijven,, zal,
Want ſy en is niet om te verghetene.

Niemants eyghen.

By mynder zielen zoo hebt ghy oock wel t'etene,
Als ghy van liefden en hebt gheen ghevoel.

Eens anders vreucht.

Wa ghy zijt gheacht als bot uyt roel.

Niemants eyghen.

Ia goeden hennen v beenen zijn gheſwollen.

Eens anders vreucht.

Ick zaechſe my liever doot tuckebollen.

Niemants eyghen.

O ghezellekens draecht minne daer ghy weert,, zijt.

Eens anders vreucht.

Daer ghy hoopt dat ghy op uwen heert,, zijt.

Niemants eyghen.

Oft anders zoo doolt ghy uytter bane.

Eens anders vreucht.

De Meyskens ſyn loos.

Niemants eyghen.

Wat leyt daer ane,
Sy gheven den zulcken het blakend e vyer
Van gheveynſtheyt.

Eens anders vreucht.

Peyst om 'tdangier,

Vanden handel der

Hoe Samson door liefde was syns lijfs berooft
Van Dalida.

Niemants eyghen.

Aristoteles was verdooft,
Ghebreydelt, bereden van eender Vrouwen.

Eens anders vreucht.

Peyst hoe Troyen quam in't benouwen
Door Helena, der schoonder Koninghinnen.

Niemants eyghen.

Peyst hoe Achilles plach te minnen
Polixena, dies hy gheschent,, was
Van Paride.

Eens anders vreucht.

Peyst hoe in torment,, was
Hercules, die zoo kloeck was, niet om verrasschen,
En hoe hy verbranden moeste tot asschen,
Door 'themde dat hem syn Lief Dianira gaf,
En hoe Haemon sterf op Antigones graf,
En hoe Antiochus met fenijn was vergheven,
En hoe Fabia Fabium benam het leven,
En hoe Aijax vanden blixem ghevelt,, wert,
En hoe Archibiades ghekelt,, wert,
En hoe Phœbus Titium doorschoot met machten,
Om dat hy Latona hadde willen verkrachten,
En hoe Helena de Griecken Demophoon haer Lief,, gaf.

Niemants eyghen.

Door vyerighe liefde komt groot grief,, af,
Liefde te draghen daermense niet en acht.

Myns zelfs onvry.

Ghy Dochters ziet dat ghy v oock wel wacht,
Want liefde en deucht niet daermense koopt,
Ghelijck eenen trechtere die onder uyt loopt,
Zoo zijn dees Ghezellen.

Niemants eyghen.

Dat is door onghestadicheyr.

Myns

Amoureuxheyt.

Myns zelfs onvry.

Peyft hoe Iafon, vol der onghenadicheyt,
Medea bedrooch.

Niemants eyghen.

Peyft hoe Aeneas Dido oock looch.

Myns zelfs onvry.

Denct om die fmerte,
Dat Diana vervloecte tot eenen Herte
Den onreynen Aetheon.

Niemants eyghen.

Peyft om den noot,
Dat Chephalus Procris doorschoot,
En dat Vliifes van Calipfo met ftanck,, fchiet,
En dat Thefeus Ariadne teghen haren danck,, liet
Op een Eylant in bitter verstranghen,
En dat Demophoon die Phillis hadde ontfanghen
Ter herberghen uyt jonfte vol caritaten,
Haer zoo fchandelijcken heeft verlaten,
En dat Paris Oenone eerst minde vyerich,
Die hy in't lefte verliet putertierich
Wt hoochmoedicheyt, zonder fchult nochtans.

Myns zelfs onvry.

Men vint al veel loofer Vrouwen dan Mans,
Zoo men in de Historien beschreven vint klaer.

Niemants eyghen.

By uwen oorlove, dat en is niet waer,
Ghy waert Iupiter daer een loghen fchuldich.

Eens anders wreucht.

D'onghelijckheyt in minnen is menichfuldich,
Maer voor zulcken leet is wel te afgrijfen.

Niemants eyghen.

Neen, neen, noch is myn liefde te prijfen,
Voor grooten druck en dorfick niet zorgnen,
Heden een Liefken, en een ander morghen,
Zonder veel vrijens, dat is verre 'tbeste.

Vanden handel der

Myns zelfs onvry.

En daer gheen liefde en is, komt walghinghe in't leste,
Want liefde maect den lust natuerlijck.

Eens anders vreucht

Maer 'tis een ziecste eeuwich gheduerlijck.

Niemants eyghen.

Om vreesen duchten.

Eens anders vreucht.

Stenen en jancken.

Niemants eyghen.

Hopen en zuchten.

Eens anders vreucht.

Dat doet verkranken,

Niemants eyghen.

Ia de memorie,

Eens anders vreucht.

En de vijf zinnen,

Niemants eyghen.

Sy en hebben gheenen lust in't lijf van binnen,

Eens anders vreucht.

Om net te doene.

Niemants eyghen.

Sy loopen en rinnen,

Eens anders vreucht.

Verzuft al rasende.

Niemants eyghen.

In ongheachter minnen.

Eens anders vreucht.

Kijken en gapen.

Niemants eyghen.

Kessen en jaghen.

Eens anders vreucht.

Oft sy haer Boelkens juchs zaghen.

Myns zelfs onvry.

Ick prijse liefde en vrolijck vermeyen,

139
Amoureuſheyt.

Als men t'amen mach te beddewaerts reyen
Met ſyn Lief delicaet.

Eens anders vreucht.

Ia zonder pijpere.

Niemants eyghen.

Korten raet goeden raet,
Sy ſterven anders ſy en weten niet hoe.

Myns zelfs onvry.

Ghy jonghe Maechdekens ziet oock ſcherp toe,
Wacht v wel voor des nachts gangherkens.

Eens anders vreucht.

Voor dees herperkens.

Myns zelfs onvry.

En voor dees zangherkens.

Eens anders vreucht.

Dees luyterkens.

Myns zelfs onvry.

'tZijn al bedriegherkens.

Eens anders vreucht.

Wacht v van zulcke overvliegherkens.

Myns zelfs onvry.

'tZijn roovers van eeren.

Eens anders vreucht.

Die vreucht doen verkleenen.

Myns zelfs onvry.

En kreecht ghy dan den buyck vol beenen,
Het kindt dat zoude den Vader doen vlien
Wten Lande.

Eens anders vreucht.

Wilt dan wel voor v zien,
Ende en voecht v onder niemants ſubjectie.

Myns zelfs onvry.

Wy zijn van verſcheyden complectie.

Eens anders vreucht.

Ick ben eens anders vreucht.

Myns

Vanden handel der Amoureuſheyt.

Myns zelfs onvry.

En ick myns zelfs onvry.

Niemants eyghen.

En ick niemants eyghen.

Eens anders vreucht.

Daer blij ick oock by,

Het doet de meeſte vreucht bezeffen.

Myns zelfs onvry.

Noch zoo moet ick myn Lietken opheffen:

Zanck.

Trekren zoo moet ick nacht en dach.

Niemants eyghen, zeght:

Laet zuchten lyden en gheklach.

Eens anders vreucht, zeght:

Haer lieflycke ooghsken wincken,, my.

Myns zelfs onvry.

Deſe dry reghelen laten klincken,, wy,

Het zijn ons devijſen.

Niemants eyghen.

Elck na ſynder natuere.

Eens anders vreucht.

Wy zijn wel bekend al de weerelt duere,

Eeſt dat ons arguatie wel verſtaen,, is.

Myns zelfs onvry.

Neemt danckelijck dat hier nyt jonſten ghedaen,, is,

En houdt ons argument in memorie:

Eeſt dat v herte in Venus ſtrick ghevaen,, is,

Zoo wenſchen wy v v Lief tot eender victorie,

En naer de doot de Hemelſche glorie.

Hier eyndicht het eerſte Spel.

140

DE PROLOGHE VAN
HET TWEEDE SPEL.

GHy joyeuse Amoureuse zinnen,
Ghy hebt ghehoort hoe Echo was in't ver-
stranghen
Door blakende liefde, en hoe sy in't prisoen
van minnen
Van Wonderlijk murmurere was gevangen,
En hoe dat sy met betraende wanghen
Haren swaren druck jammerlijk gheklaecht,, heeft,
En hoe Orpheus, door het vyerich verlanghen,
Haer een wonderlijk visioen ghewaecht,, heeft,
'tWelck haer gheplaecht,, heeft.

Nu zult ghy hooren vrienden in't ghemeyne,
Hoe Narcissus ter jacht gaet met syn Heeren,
En hoe Aetheon dolende quam aen de Fonteyne,
Daer Diana baeyde naect zonder kleeren,
En hoe Aetheon haer wilde onteeren,
Als hy haer naect lichaem hadde ghezien;
En hoe Diana Aetheon dede verkeerren
In ghedaente van eenen Hert, die moeste vlicen
Met bedroeft engien.

En hoe dat Wonderlijk murmureren
En Narcissus schoonheyt minjoot,
'tHerre van Echo quamen inflammeren,
'tWelck in't prisoen ghevanghen lach in pijnegroot,

Vanden handel der Amoureuſheyt.

En hoe Narciffi ſchoonheyt 't Hert van Echo ſchoot
Met den vyerighen ſtrael van minnen,
Waer door Echo viel in zulcken noot,
Dat ſy van druck niet en wiſt wat beghinnen,
Om trooſt te winnen.

En hoe ſy haer Vader heeft ghebeden,
Dat hy een Tornoy-ſpel zoude opſtellen,
Om dat ſy verwecken zoude tot amoureuſhedem
Narciffus de ſchoonſte van alle Ghezellen;
En hoe ſy Venerem om raet ghinck quellen,
Om ontſlaghen te zijn van haerder plaghen,
En hoe men Venus haer hoorde vertellen,
Dat ſy haer Lief haren noot zou klagen,
En naer trooſt vraghen.

En hoe ſy dede naer Venus vermaen,
Als de edel Heeren ten Tornoye quamen,
Maer ancxt van weer-zegghen heeft haer opghedaen,
Dat 'tverzoek zou weſen tot haerder blamen,
En dat Maechden haer behooren te ſchamen
Tot Ionghelinghen van liefde te ſpreken;
En hoe ſy, tot haerder grooter onvramen,
Ancxt van weer-zegghen met ſtoute treken
Heeft verſteken.

Dit zullen wy v al in Rethorijcken
Figuerlijck toonen, en Poëtelijck ghewaghen:
De zoetheyt die in dit Spel zal blijcken,
Zal v allen (hopen wy) wel behaghen,
Al die over ons werck niet en klagen,
Wil Godt behoeden van verzeeren:
Wiſt ghy wat jonſt wy tot de Konſte draghen,
Ghy zoudt de Konſt door jonſte houwen in eeren,
En haren lof vermeereren.

*Namen der Personagens van's
tweede Spel.*

- ECHO.
- 'tHerte van ECHO.
- NARCISSVS.
- NARCISSI schoonheyt.
- ACTEON, een Heere.
- DIANA.
- Wonderlijck murmureren.
- Heere van Hyponien.
- Heraut.
- VENVS.

HET TWEEDE SPEL.

'tHerte van Echo, in't prisoen van minnen.

Ch grief boven al dat grief,, zy,
 Zeer pijnlijck grievende voor eenich gepijnsele:
 Och Lief boven al dat Lief,, zy,
 Medeciynlijck mynder zieften medeciynsele,
 Verdwinlijck in een allendich verdwinsele,
 Is'geduchtelijck gepeys, dat my hout duchtich,
 Dat greynlijck zuer spijtich grijnsele
 Maect my zuchtelijck in lamentation verzuchtich,

Want

Vanden handel der

Want in swaerder onghenuecten onghenuchtich
Legh ick onmachtelijck,, al mynder,, machten,
Mocht ick vluchtelijck worden vluchtich,
Ick waer onklachtelijck,, al mynder,, klachten:
Maer neen ick drachtelijck, druckich in drachten,
Blijf ick despererende in desperatien,
D'onverdachtelijck grief, die't wel voordachten,
Brengh myn desolaet arm Herte in desolatien,
My refuserende den sleutel van gratien
Des prisoens, dies houdt my druck ghevanghen,
My temterende met duchten in temtatien,
By toe-doen van Narcissi roode wanghen,
Venus die laet my troost ontfanghen.

Narcissus, hoe hy ter jacht rijt.

Volcht my myn Heeren die vroom en stout,, zijn,
'tHerte moet in dat wilde wout,, zijn,
Om recreatie mynder zinnen blonckheyt,
'tIs een verblijden mynder jonckheyt,
Als ick mach jaghen na wilde Dieren,
Aldus wilt Bracken en Winden bestieren,
Wy moeten gaen jaghen inder woestijnen.

Een Heere.

Wy volghen v Prince van edelder mijnen,
Bracken en Winden zijn al bereet.

Narcissus.

Zoo wil ick, na dat de zake zoo steet,
Myn mandaet baren, 'tis myn visagie.

Een Heere.

Lof Iupiter, wy zijn inder bosschagie,
Dies 'tHerte inder Voghelen zanck verblijft wert.

Narcissus.

Laet loopen de Honden.

Een Heere.

Speurt, zegh ick, den Hert.

Ons wort al druckich verdriet ontdronghen.

Narc

Amoureuſheyt.

Narciſſus.

Zoo en zach ick noyt Hert zoo fris van ſpronghen,
Dus zal icken vanghen heb icx de macht,, klaer,
Elck volghe my kloeckelijck inder jacht,, naer.

P A V S A.

De Goddinne Diana al moedernaect in eender
Fonteynen haer hayrken kemmende.

INde Fonteyne der reynicheden
Moet ick my zelven verjolijſen,
Myn hayrken kemmende uyt reynder zeden
Inde Fonteyne der reynicheden,
Dies zal ick hier zuiveren alle myn leden,
Reyn edel Herten zalmen prijſen,
Inde Fonteyne der reynicheden
Moet ick my zelven verjolijſen,
En alle dorperheyt van my wijsen.

Acteon die verdoolt is uytter jacht.

Hulpe Iupiter hoe gaen ick al dwafende
Langhs der woefstijnen verzuft, al blaſende,
Bedwelmt, want ick in't herte toren,, hebbe,
Om dat ick myn ghezelschap al verloren,, hebbe,
En zonderlinghe Narciffum met ſyn Heeren:
Waer mocht ick my wenden oft keeren,
Dat ick den Prince reyn van ghedochte,
En den Hert en Honden vinden mochte,
Dus gaen ick langhs der woefstijnen ruytende,
Al dolende mynen hoorn al tuytende.

Diana inde Fonteyne.

Wat gaet voor blijſchap vol melodijen?
Ondancx den dorpers die vreucht benijen,
Zal ick hier vreuchdelijck gheklanck,, klinghen,
Stellende alle druck bezijen,
En my in mynder jeucht verblijen,

Vanden handel der

Om die der zuyverheden ganck,, ghinghen,
Dies zal ick melodieusen zanck,, zinghen.

Haren zanck.

Aurora daeght uyten Oosten,
Elck bare syn jolijt,
Reyn herten zal ick troosten
Al desen Zomer tijt.

Vileyns zal ick verwaten,
Die dorperheyt vermeerden,
En metter herten haten,
Die Maechdekens onteeren.

Beroemers sel van mijnen
Zalmen altoos verfteken,
Die reynicheyt verdwijnen,
Van Vrouwen schande spreken!

Weeft alle heus van monde,
Myn gratie zal v gheschien,
Prijft reynicheyt van gronde,
Doet dorpers van v vlien,
Alle deucht zalmen v bien.

Acteon de Heere die verdooft is.

Wat zoeter zanck 'therte conforteert,, my,
En jubileert,, my,, den voys r'aenhorene,
Wie macher zoo zinghen? 'therte accordeert,, my,
En obediert,, my,, als los van torene,
Op de verkorene,, en hooghe gheborene,
Herte, memorie, en zin te stellene,
En druck te vellene.

Ick zien haer die edel en wel gheraect,, is,
Puer wel ghemaect,, is,, ter Fonteynen binnen,
Haer hayrken kemmende als die al naect,, is,
Dies vyerich doorschaeft,, is,, 'therte in minnen;
Wat mocht ick beghinnen,, ick zal ontzinnen,

147
Amoureuxheyr.

En mach my haer by-zijn niet ghebeuren
Naer der naturen.

Complexie die ruert, natuere wert vierich,
Dies onghemanierich,, der ooghen merck,, is,
Myn ghepeys is zoo onbestierich,
Dat 'therte gierich,, na Venus werck,, is:
Natuere die sterck,, is,, en hier in't perck,, is,
Die moet plaets haren wille verwerven,
Al zoud' ick besterven.

En wilt sy haer niet abandonneren,
Ick zalse blameren,, by Iupiters krachte,
Oft met fortscen verfortseren
En violeren,, dat's myn ghedachte;
'rEn baet gheen klachte,, ben ick zoo vroom van machte
Ick zal hier onteeren dit schoone Wijf,
Al zoudt my kosten ziele en lijf.

Diana.

Tfy dorper, wreet, fel en vileynich,
Tfy v, ghy hebt der eeren weynich,
Tfy boven tfy, ws levens anderlijck,
Dat v ghepeys is zoo onreynich,
Dorper, luxurieux, versteynich,
Op my te barene v werck zeer schandelijck;
Dies zal ick v verwaten zoo mishandelijck,
Datmen van uwe onreyne trekén
'tEeuwighen daghen zal moghen spreken.

Acteon.

Nu wil ick gaen myn ghepeys volbringhen,
Ick hope sy en zal my niet ontspringhen,
Ick en zal eerst mynen wille bedriyven,
Myn natuere en kan ick niet langher ghedwinghen,
Her schoon Lief laet ons ghenuechte verstringhen,
En doet mynen wille schoon Bloeme van Wijven,
Want het moet wesen, 'ten baet gheen kijven.

Vanden handel der

Och! wat's myns nu? ick en kan my niet verkloecken,
Want ick blijve staende, iemant moet my vervloecken.

Diana.

Neen Tyrant vol alder tyrannijen,
Die wel verdient hebt een swaer kastijen,
Ick besweer v by Neptunus kracht zeer tranck,
Die door 'tluxuriens bestrijen,
De weerelt plaechde zonder vermijen,
Die hy al metten water verdranck,
Alzoo waerlijck als Icarus by hem verzanck,
Besweer ick v dorperheyt onpayfible,
Op my te barene zulck werck horrible,
Alzoo waer als Pallas Ajax placchde,
Die Cassandra met vilonijen jaechde,
Daer hy om metten blixem verghinck,
En door de kracht die my behaechde,
Doen 't sweert van Ciane kraechde
Cianippum, die de doot ontfinck;
Zoo besweer ick v, dat ghy voor alle dinck
Onbestiert in bosschen en in hagen
Als Hert zult loopen t'eeuwighen dagen.

Hier verkeert Acteon in een Herte.

O onreynich ghepeys vermaledijt!
O dorper herte! vileynich en quaet,
By v zoo ben ick t'eeuwigher tijt.
Verwaten zonder toeverlaet:
O natuere! hoe gaefdy my noyt den raet,
Dat ick zuyverheyt wilde doen verdwijnen,
Want laen ick moet, mits deser daet,
Als Hert loopen inder woestijnen:
O Bloeme! laet doch v gratie schijnen,
Vergheeft my 'twerck, wilt myns ontfermen.

Diana.

Neen, neen vileyn, ghy blijft in pijnen
Ws levens spacie, ghy en dorft niet kermen:

Amourcusheyt.

Hoe mocht zulck dorperheyt in v swermen
Vileyn, dat ghy tot schandalifation
Woudt brenghen de zuyverheyt ghehermen?
Ghy zijt weerdich alder tribulation,
Dies inde wrake uwer blamatien
Een ieghelijck mach exempelen vaten.

Alceon.

Och 'tHerte dat is vol lamentation,
Ick mach myn dorper ghepeys wel haten,
Nu moet ick gaen loopen in bosschen in straten,
Onbesfiert met de wilde Dieren:
Och! wie zijdy, die my dus hebt verwaten?
Om dat ick dorperheyt wou t' uwaerts stieren.

Diana.

Diana die zuyvere van manieren,
Die natuerlijck werck contrarere,
Maer Minnaers die reynicheyt hantieren,
Met herten ick altijt exaltere.

Narcissus.

Die's vreemt, waer mach ons den Hert ontdoken,, zijn?
Moet hy den Honden dus ontbroken,, zijn?
Het spijt my, het zal noch niemant bekoopen,
Hier komt eenen witten Hert ghelooopen,
Laet draven de Honden met herten milt,
Volcht my myn Iaghers en speurt 'twilt
Met kloecker herten, als blijde van gheeste,
Neen, neen, ghy blijfter schoon edel Beeste
Ghevanghen, al zijdy overdadich
In't loopen in't springhen.

Alceon als een Hert.

Zijt myns ghenadich
Narcisse Prince edel van treken,
En vroom van daden.

Narcissus.

Hert kondy spreken?

Vanden handel der

Dat's immers abuyfelijck om verstaen.

Acteon.

Ia ick Narcisse Prince edel ghedaen,
Ick ben de zelve Ridder die metter macht
Heden tijdelijck voer met v ter jacht,
Al is Fortuyne dus omghedraeyt,
Dat ick verkeert ben.

Narcissus.

Noyt dus ontpaeyt,
Dit's een groot teecken alst al gheleert,, is,
Dat een Ridder als een Hert verkeert,, is,
Maer hoe mach't by komen? 'twerck is wonderlijck.

Acteon.

Dat zal ick v hier vertrecken byzonderlijck:
Ick was v inder woestijnen verliefende,
Mits dat ghy diversche wegghen waert kiefende
Den Hert te volghene, zoo't openbaer,, was,
Doen quam ick aen een Fonteyne die klaer,, was,
In welcker Fonteynen dat zat en baeyde
De Goddinne Diana, die haer verfraeyde
In haer zelfs zanck zeer lustich stemmende,
Want haer ghelu hayrken was sy kemmende:
En uyt desen kreech ick zulck berueren
Dat ick dachte in mynder natueren,
Ick zou mynen wille met haer bedrijven,
Al zoumen my hondert werf ontlijven,
Goets moets oft quaets moets, dat wast ende,
Welck ghedachte dat sy doen bekende,
En uyt desen zoo heeftse my verfworen
Tot eenen Herte.

Narcissus.

Dit's vreemt om horen,
Dat ghy om dorper ghedachten, zonder ontwijckenisse,
Verandert zijt in eens Herts ghelijckenisse:
Die plaghe is groot en vreemt in schouwen,, doch,

Amoureuſheyt.

Zoo zal ick myn reynicheyt blijven houwen,, noch,
Als ick Dianam der Goddinnen
Hertelijck beloofte hebbe.

Acteon.

Zoo meuchdy ghewinnen
Blijſchap, dies v alle druck ghedwennen,, is,
Daer eeuwighe armoed' op my verſchienen,, is,
Vermalendijt zy 'tghepeys, 'twelck wrachte
In my d'onzuyver vuyl ghedachte,
Daer ick dus deerlijck om ben gheplaccht:
O edel Prince, die elcken behaecht,
Myns lijfs ghenade verkoren Heere,
Laet my doch gaen.

Narciffus.

Ghy deert my zoo zeere,
Dat my d'ooghen vol tranen zijn gherefen:
Ick gheve v oorlof, na dat moet weſen,
Othea blijve voorts in v bevanck,
En gheve v verduldicheyt.

Acteon.

Hebt grooten danck,
Vwen oorlof Prince notabel van zinne,
Ick loope metten Dieren te woutwaert inne.

Narciffus.

Lof Diana zuyver romenbrantie,
Een ſuſtinantie,, en een temperantie
Voor Phoebi hitte, die klaer is ſchijnende,
Van deſer miraculijcker monſtrantie
Hebt lof, want myn playsantie,, en myn vſantie
Is reynicheyt dorperheyt verdwijnende,
Natuertelijck mijnende,, my altoos pijnende
Hoe ick myn reynicheyt zal houwen:
Al is Wonderlijck murmureren lijnende,
My inſpiratie te gheven van Vrouwen,
'tEn baet gheen ſtouwen,, al kan hy brouwen.

Vanden handel der

Ick en zal myn zuiverheyt niet bevlecken,
Maer volstandich blijven zonder verflouwen,
Al mach 'tghepeys natuere verwecken,
Diana zal my met gratien decken.

Wonderlyck murmureren.

Ia wat zal't nu,, zijn?

Narcissi schoonheyt.

Noch argher dan quaet.

Wonderlyck murmureren.

Zal't valsch ghespu,, zijn.

Narcissi schoonheyt.

By Iupiter jac't.

Wonderlyck murmureren.

Zeght my den raet,

Ick helpt v doordringhen al waer't zeer lack.

Narcissi schoonheyt.

Ick zal't v zegghen, ghy zijt myn toeverlaet,

En ontknoopen v hier den vollen zack.

Wonderlyck murmureren.

Ia eest zeer brack?

Narcissi schoonheyt.

Alzulck ghekrack,, en hoorde ghy noyt,

Fenijnich black,, listich doorployt,

Wort uytgheroyt,, zonder eenighen toren.

Wonderlyck murmureren.

'tHerte versfroyt my door't aenhoren.

Narcissi schoonheyt.

Ziet vrient uytverkoren,

Ick heb hier een boochsken, dies menich verkleent,, leeft,

Dat my Cupido der minnen Godt verleent,, heeft,

Daer men ('twelck menich verdrieten,, mach)

Al stralen van liefden uyt-schieten,, mach,

En daer meen ick, zonder langh te dralene,

'tHerte van Echo mede te doorstralene,

Amourensheyt.

Alst voor de veynster zal komen spreken
Vande ghevanckenisse.

Wonderlyck murmureren.

Noyt ergher treken
En hoord ick noyt een Herte ghevanghen te ketfene,
En dan moordadelijck totter doot te quetsene,
Meerder verraetschap en was noyt ghehoort.

Narcissifchoonheyt.

Wat zeghdy daer af?

Wonderlyck murmureren.

'tIs argher dan moort,
Met rechten zoo zoudy gekroont,, zijn
Door v valscheyt.

Narcissifchoonheyt.

'tHerte zal ghehoont,, zijn,
Wy en krijgghender van niemanden gheen belet,, af.

Wonderlyck murmureren.

Als ick valscheyt hoore, ick worder vet,, af,
Ghelijck de Zoch doet in haer vuylicheyt.

Narcissifchoonheyt.

In't huys van onrusten maken wy schuylicheyt,
Als de vlaghe op onsen hals zoude druppen.

Wonderlyck murmureren.

Wy zullen 'tHerte van Echo wel bestuppen,
Ick zal voor 'tprisoen doen myn devoir,
Spant ghy uwen boghe, gheeft my 'tghehoir,
'tHerte van Echo zal ick gaen verblijen
Met mynen instekene.

Narcissifchoonheyt.

Nu ick ligghe hier ter zijen,
Als die 'tHerte van Echo zal bestoppen.

Wonderlyck murmureren.

Ou zegh ick ou.

'tHerte van Echo.

Wie mach daer kloppen

Vanden handel der

Voor'tprisoen? daer ick dus onverdient
In ghevanghen ben.

Wonderlijck murmureren.

En v vrient,
Ick kome v verheughen, verftaghet in't platte.

'tHerte van Echo.

Och Wonderlijck murmureren zijdy datte?
Zeght my, en zal ick niet verlooft,, werden
Wt desen prisoene?

Wonderlijck murmureren.

Ia ghy zult verrooft,, werden,
Want Narcissus, na dat syn ooghskens draeyen,
Zoo zal hy syn minne t' uwaerts zaeyen,
Oock zeytmen (v zelven verjubilacijt)
Dat hy Echo met alder herten begracijt,
En dat hy ter weerelt gheen liever Wijf
Op Aerde en weet.

Narcissi schoonheyt.

Ia, ja, gheves hem stijf,
Hoe de Duyvel daer staet en blaest.

Wonderlijck murmureren.

Och Herte v zelven toch versolaeft,
Ghy krijcht nu uwer ellenden boete,
Want Narcissus die zeynt daghelijcxsche groete
Aen Echo der edelder Bloemen eerbaer.

'tHerte van Echo.

Och ghy verheucht my : eest oock waer?

Wonderlijck murmureren.

Iae't by Iupiter, waerom zoud' ick lieghen?
Wachermen ick en zoude v niet gheerne bedrieghen,
Want my ontfermt zeer v meskief.

Narcissi schoonheyt.

Daer Hoere soon daer.

'tHerte van Echo.

O lieffelijck Lief,

Amoureuſheyt.

Solaeffelijck ſolaes, reyn trooſtelijck trooſt,
Weertſte alder weertſte, waer ick verlooft
Wt dit allendich ſwaer verdriet,
Zoo waer my arm Herte wel gheſchiet.

Narciſſi ſchoonheyt.

Nu eeft tijt, ick en wil niet langher haken,
Ick zal 'tHerte van Echo quets wel gheraken
Metten ſtrale van liefden, zonder ontfermen,
Ziet daer gheſchoten.

'tHerte van Echo.

Wachermen, wachermen,
Wat's myns arm Herte? noyt meerder quale,
Ick ben lacer met eenen vyerighen ſtrale
Doorſchoten ſmertelijck! wat zal ick beſtaen?
Och Narciffi ſchoonheyt! dit hebby ghedaen
My onwerens, 'tis groote outrage.

Wonderlijck murmureren.

Hy gaet al lachende en speelt ſchuyvage,
Als die vele Herten zoude verturberen.

'tHerte van Echo.

'tIs v ſchult Wonderlijck murmureren,
Dat ick Herte ghevanghen ben, zoo ick wane,
En deerlijck doorſchoten.

Wonderlijck murmureren.

Tjan daer liechdy ane,
Eeft myn ſchult, ja zoudy my dat verwijten?
Nu blijft daer, ick laet v kermen en krijten,
Doorſchoten metten ſtrale van liefden.

Narciſſi ſchoonheyt.

Is 'tHerte gheraect?

Wonderlijck murmureren.

Alzoo wy briefden,
Recht juyſt doorſchoten, 'tHerte mach wel quaekelen.

Narciſſi ſchoonheyt.

De ſtralen van liefden zullen haer doorhackelen

Smerte.

Vanden handel der

Smertelijck, dies zal sy in't ghequets blijven.

Wonderlijck murmureren.

Hoe mochten wy Narcissum oock in't leest krijghen,
Dat wy synen wille ontschaken,, mochten?

Narcissi schoonheyt.

Ick en weet niet hoe wy't maken,, mochten,
Want hy der Vrouwen is een verstekere,
En weetty gheen mouwen?

Wonderlijck murmureren.

Neen ick zekere,
Nochtans zoo quel ick hem menighe vlaghe
Met liefden van Vrouwen, en klop op de haghe,
Maer ick en kans in gheender manieren ghebrouwen
Synen wille te keerne.

Narcissi schoonheyt.

'tOpzien van Vrouwen
En vermorwet hem dat niet, zoo eest spel uyte,
Ons brassen en duert niet.

Wonderlijck murmureren.

Wa dat's de kluyte,
Dies moeten wy't maken, hoort wat ick zegghe,
Dat Echo Narcissus te voren legghe,
Oft ons opzet en is niet weert twee peeren.

Narcissi schoonheyt.

Helpe Iupiter, hoe zalse haer ghebeeren,
Als sy haer Herte vint doorstraelt
Metten strale van liefden.

Wonderlijck murmureren.

'tIs ghenoech ghedraelt,
Gaen wy alzulcken raet ordineren,
Dat wyse van liefden doen despereren.

Echo.

Wat zal ick bestaen? wat mocht ick beghinnen,
Dat ick Narcissum mocht aenschouwen,
Want 'tHerte leynt in't prisoen van minnen

Amoureuxheyt.

153

Ghevanghen, zeer deerlijck met rouwen,
Ick zal mynen lieven Vader vol trouwen
Bidden, dat hy uyt blijden foreeste
Eenen rijckelijcken Tornoy wilt houwen,
Om met sweerden te slane verblijt van gheeste:
Dus zal Narcissus in die feeste
Komen, om manlijck syn leden te reckene,
Daer ick wat vreuchden by volleeeste,
Want ick meene hem myn secreet t'ontdeckene:
Wt desen zoo pijn ick solaes t'ontweckene,
En droefheyt te terdene in't slijck van toorne.
Ick zien mynen Vader als hooghe gheboorne,
Dies wil icken groeten, zoo't altijt behoort,, heeft:
Venus die Minnaers herten confoort,, gheeft,
Stercke v Heer Vader in alder deucht,
Met haerder gratien.

De Heere van Hyponien.

Danck hebt schoon Ieucht,
Myn verkorene Dochter van reynder zede.

Echo.

Och Heer Vader, ick bidde v om een bede,
Op vaderlijcke vrientschap doorvloeyt met minnen,
Dat ghy om recreatie mynder zinnen,
Bedwelmt van zieften langereuselijck,
Eenen Tornoy wilt houwen joyeuselijck,
Om met sweerden te slane, want 'tHerte bemint,, zeere
Alle feyten van wapenen.

De Heere van Hyponien.

Och lieflijck kint,, teere,
Dat wort v niet ontzeyt alst klaer,, is,
Myn hert verheucht, zoo't openbaer,, is,
Dat ghy ter Edelheyt dus zijt gheneghen:
Waer zijdy Heraut?

De Heraut.

Hier Princelijck deghen,

Vanden handel der

V onderdanich, wat's v begheeren?

De Heere van Hyponien.

Heraut dat zal ick v verkleeren:

Ghy zullet 'tLant doorloopen nu ten stonde,
En beroepen een rijckelijcke Tafelronde,
Om met sweerden te slaen, willet verstaen,, al:
En zoo wie dat den prijs ontfaen,, zal,
Die zal ghewinnen, ziet dat ghy't declareert,
Eenen helm van zilver gheamailleert,
Met diamanten kostelijck verciert:
Ziet dat ghy't dus in alle Landen crijiert,
En datmen den feest-dach, playsant in't schouwen,
In Iunio den vijftienden dach zal houwen,
Om droef heyt uyten Lande te weerene:
Houdt daer zijn hondert byzanten te verteerene,
Die gheef ick v gheheel en al,
Verwaret te deghen.

De Heraut.

Zeker ghenadighe Prince ick zal,
En zochter niet voren, adieu dit's ganck:
Helpe Iupiter dit ghelt maect groot gheklanck,
Ick zal eeuwelijck rijck zijn metten ghelde,
Nu het waer goet dat ick myn Landen telde,
Daer ick 'tberoep zal doen, by tijen;
In den eersten daer is Alexandrijen,
Amasonien, Lybien, Turckijen,
Griecken, Troyen, Hyponien, Sieren,
Danneren, Persen, Damast, Barbarijen,
In dese twaelf Landen moet ick crijieren,
Iupiter wil my voort bestieren.

Echo.

O Iupiter! hoe is natuere beruert,, nu,
Memorie ontstelt, verdwaest,, al dwasende,
'tWelck een allendighe Figuere bezuert,, nu,
Zonder herte oft zin beraest,, al rasende,

Wat zegh ick? de tonghe praest,, al praſende,
 Zonder verſtandeniſſe, beghinſſele,, oft inſſele:
 O Iupiter! met graciën, doorblaest,, al blaſende
 My onghetelde gheest ghewinſſele,, en verzinſſele;
 Dat Narciffus krijghe d'omrinſſele,, en 'tbeminſſele:
 Ick wil myn Herte gaen trooſtelijck,, trooſten,
 'tWelck in't priſoen met veteren nu ghevetert,, is,
 Van minnen mocht ick verlooſtelijck,, looſten,
 'tWaer trooſtelijck om beteren, 'twelck onghebetert,, is,
 Maer neen't als ſleteren 'tHert gheſletert,, is,
 Onghenadelijck, verſmadelijck, tuycht nateure,
 'tWelck met druckighe kleteren zeer bekletert,, is,
 Dies wil ick gaen kloppen voor de deure:
 Hou zick hou?

'tHerte van Echo.

Wie is daer veure
 'tPriſoen? wilt v vermijen t'klaghen.

Echo.

Ick ben't Ó Herte, en kome helpen v lijden draghen,
 Als die v ghejonſtich ben en ghetrouwe.

'tHerte van Echo.

Zijdy dat Echo? gheminde Vrouwe.

Echo.

Ia ick, reyn minnelijck zuyver Herte,
 Lacen! hoe ſtaghet?

'tHerte van Echo.

Noyt meerder ſmerte,
 Want 'tgrief en kan ick niet ontvluchten,
 Myn meeſte blijſchap is klaghen en zuchten,
 'tis my nu lacen wel in't ſchijne:

Hoe vaerde ghy Vrouwe?

Echo.

Lacen! ick verdwijne,
 Van liefden ben ick ghedeſtruceert,, vry.

Vanden handel der

Natuere verflout, memorie failjeert,, my,
Ick ben half zinneloos, ick en weet wat werden,, zal.

'tHerte van Echo.

Och ick en weet niet hoe ick't volherden,, zal,
Want noyt Herte en mocht my alzo gheletft,, zijn,
Noch zoo moordadelijk ghequetft,, zijn,
Venus ontferme myns inder noot.

Echo.

Och ! zijdy ghequetft?

'tHerte van Echo.

Ia ick totter doot,
Ick en mach nimmermeer ghenesen op't stede,
Zoo ben ick doorwont.

Echo.

Lacen ! waer mede
Allendich Herte vol drucx ghegoten?

'tHerte van Echo.

Metten strale van liefden ben ick doorschoten
Vyerichlijck, dies is my vreucht ghebrenkende,
Den strael blijft my in't Herte stekende,
Hy en mach nimmermeer zijn uyt-ghekreghen,
Dan door Narcissum.

Echo.

Wat zullen wy pleghen?
Van drucke mach ick myn handen wringhen,, wel.

'tHerte van Echo.

Och den strael van liefden zal my ter doot bringhen,, snel,
'tEn zy dat ick mach troost ontfaen
Noch van Narcissus.

Echo.

Wie heeft v ghedaen
Dit grief, dat ghy aldus mismaect,, zijt?
Metten strale van liefden vyerich gheraect,, zijt?
Dies ghy arm Herte vol rouwen,, leeft.

'tHerte

Amoureuſheyt.

't Herte van Echo.

'tIs Narciffi ſchoonheyt die't al ghebrouwen,, heeft,
Hy houdt my dũs ghevanghen ſmadelijck,
En heeft my daerenboven dooſchoten verradelijck
Metten ſtrale van liefden, alzoõ men ziet,
Door't Wonderlijck murmureren.

Echo.

Noyt zulck verdriet,
Ick roepe: õ wy.

't Herte van Echo.

Wat's myns gheſchiet?
Lacen! ay my.

Echo.

Druck is den cry.

't Herte van Echo.

Och! dit mochte ghy
Narciffi met uwen trooſte verzoeten!

Echo.

Och Venus, Venus! wilt doch ons grief boeten;
Want ick en weet niet wat ick beſtaen,, zal.

't Herte van Echo.

Wat nu te rade?

Echo.

Dat ick noch gaen,, zal
In Venus Tempel om toeverlaet,
Alzoõ ick plach.

't Herte van Echo.

'tIs den beſten raet,
Dus ſpoeyt v ras tot deſer erven.

Echo.

Adieu myn leven, adieu myn ſterven,
Adieu myn Herte dat ick beminne.

't Herte van Echo.

Adieu myn trooſtelijck trooſt verwerven.

L

Echo.

Vanden handel der

Echo.

Adieu myn leven, adieu myn sterven.

't Herte van Echo.

Solaesselijck solaes moet in v erven,
Dat ick daer by consoort bekinne:

Echo.

Adieu myn leven, adieu myn sterven,
Adieu myn Herte dat ick beminne,
Ick gaen om troost tot onsen ghewinne.

P A V S A.

De Heraut.

HOort, hoort, ghy Amoureuse zinnen,
In feyten van wapenen hooghe gheresen,
Ghy meught nu prijs en eere ghewinnen
Binnen Hyponien de Stadt ghepresen,
Eenen rijckelijcken Tornoy zoo zal daer wesen,
Om wie daer best zal slaen met sweerden,
Eenen helm van zilvere reyn nytghelesen,
Verciert met diamanten van weerden,
Zal hy voor synen danck aenveerden
Van de schoone playfante Vrouwen:
Bereyt v ghy Ridderlijke gheerden,
Datmen v vromicheyt mach aenschouwen,
In Junio vijftien zoo zalmen houwen
Den Feeft-dach als in der vreuchden Choor,
Dus zeght alle naer my: y dist voor.

Alle de Heeren.

Y dist voor.

Narcissus.

Heraut, naer ws Heeren gheliefsten
Zullen wy ten Tornoy komen al ghelijckelijck,
En ick schenck v hier tot eender ghiften
Mynen hals-bant, in teecken onbeswijckelijck,
Dat ick ten Ternoeye zal komen rijckelijck.

Amoureuſheyt.

Een ander Heere.

Houdt Heraut dat ſchenck ick v oock op heden,
Teender voorwaerden, dat ick myn Edelheden,
Den Vrouwen ter eeren quaet om verſchoonen,
In der banen proeven zal.

Heraut.

Iupiter moet v loonen,
En late v prijs en eere behalen,
Nu wil ick raſſchelijck zonder dralen
Voort gaen beroepen in allen Landen,
Minerva behoede my voort van ſchanden.

Echo.

Wat is van trooſte, daer trooſt failjeringhe,, is?
Dan een druck dat alder drucken meeft,, is:
In Venus Tempel daer conforteringhe,, is,
Kome ick allendighe, die bevreeſt,, is,
Om raet, want my een eeuwich tempeeft,, is,
Trooſteloos in dit dangier te zijne:
O Venus v zoetheyts wortel een keeft,, is
Der confortatien t'elcken termijne
Bluſcht my myn pijn.

Alzoo waerlijck als Bererinthia
Een Moeder is van alle vruchten,
Dies 'tgroeyfel der bloemkens Yſis in Fama
Den Minnaers niet en mocht ontvluchten,
Laet v ontfermen myn ſtenen, myn zuchten,
Als dat myn Herte, dat in't verſtranghen,, is,
Gheloft mach werden zonder duchten
Wten priſoene daer't in ghevanghen,, is,
Want dit myn verlanghen,, is.

Och ! hoedt my voor Atropos bezueringhe,
Want den ſtrael van liefden my vyerich gheraect,, heeft,
Welcken ſtrael in't Herte maect zulck berueringhe,
Dat my Phoebe zinloos nu ghemaect,, heeft:

Vanden handel der

'tIs Narcissi schoonheyt die my doorschaeft,, heeft,
By toe-doene der Wonderlijcker mumuration:
O Venus daer 'tHerte na ghehaeft,, heeft,
Verleent my een druppel van confortatien
By uwer gratien.

D'Imagie van Venus in haren Tempel.

Myri nytverkoren weest niet ontpaeyt,
Fortuynne die draeyt
Alzoo wel in blijschappen als in allinden,
Al lighdy in't grief van toornen gheraeyt,
V zelven verfraeyt,
Ghy mocht met blijschappen noch boven binden
Metten gheminden.

Echo.

Och ! noyt dus t'inden,
Hoe mocht ick vinden
Raet, dies 'tHerte mocht verlooft,, zijn?
Narcissus schoonheyt komt my versmadelijck schinden,
Met drucke verslinden,
Moet ick nu door v labeur ghenooft,, zijn,
Wie zal myn trooft,, zijn?

Venus.

Als alle zaken wel overslegghen,, zijn,
Zoo en mach 'tHerte nimmermeer ghekegghen,, zijn
Wten prisoene van minnen puere,
Alzoo langhe als liefde wilt ghenegghen,, zijn
Tot hem ; dit moet, zegh ick, al gheswegghen,, zijn,
Die 'tHerte in minnen vinck met ghetruere,
Maer quamer verleetschap ten labuere,
Dit zoude 'tprisoen van minnen breken.

Echo

O Venus v woort beroert natuere,
Maer verleetschap wort van my verfteken,
Wilt daer af dan niet meer spreken,
Al zou 'tHerte eeuwelijck in torment,, blijven,

Amoureuxheyt.

Zoo en ben ick nimmermeer zoo arch van treken,
 Dat ick verleetschap zal obedient,, blijven,
 Narcissus zal eeuwich in my gheprent,, blijven:
 Hoe zoud'ick vergheten synen hooghcn name,
 Syn manlijck ghelaet vol vromicheden,
 Syn schoonheyt die elcken is bequame,
 Syn Princelijck wesen reyn van zeden,
 Syn welghemaectheyt van alle leden,
 Syn deucht die quaetheyt doet verdrooghen,
 Vernaemt in Landen en in Steden:
 O Venus hoe mach ick my hier toe pooghen,
 Daer icx noyt en aenzach met ooghen,
 Hoe zou dan verleetschap in my stadt grijpen,
 Daer hem onwetelijck myn dangier,, is,
 Noch zaegh ick my liever Atropos rat slijpen,
 En sterven de doot die putertier,, is,
 Want waer verleetschap in't bestier,, is,
 En mach nimmermeer tzaet van liefden ghebloeyt,, staen,
 Dies laet ick verleetschap onghemoeyt,, gaen.

Venus.

Na dat hem de zake is onkondelijck,
 Zoo en weet ick v gheenen beteren raer,
 Dan dat ghy v meskief ongrondelijck
 Hem subtijlijck ontdeet hoe't met v staet,
 En bidt hem schoon amoreuselijck zaet
 Om den sleutel van trooste met zoete zinnen,
 Certeyn ick worde v toeverlaet,
 Ghy zult van hem, hoop ick, confoort ghewinnen.

Echo.

Och schaemte bedwinght natuere van binnen,
 Dat ick hem myn liefde openbaren,, moet:
 Ontzeyt hy't my dan, wat zal ick beghinnen?
 Ick sterve van drucke, dies ick verwaren,, moet.

Venus.

Zijt te vreden, na myn verklarer,, doet,

Vanden handel der

Men mach met helen gheenen troost verwerven,
Zulck schaemte van v veyaren,, doet,
'tIs veel beter dan eeuwich sterven:
Metten strael van trooste meuchdy onterven
D'allendicheyt die inder Hertep gheveucht,, is,
Met ghebruycke van liefde zuldy af-kerven
Alle hinderlijck grief dat inder jeucht,, is,
Als v Herte in eeuwigher vreucht,, is:
Wat let v dat wat tijts ghevanghen moet wesen?
'tIs 'tghene dies natuere verheucht,, is,
Als twee Hertep elcx anders grief ghenesen:
Ick vare in 't Palleys der minnen ghepresen,
Daer alle Minnaers voor my nijghen,
Doet mynen raet Bloeme uytghelesen,
Ende en wilt v meyninghe niet verswijghen,
Zoo meuchdy confoort van liefde ghekrijghen.

Echo.

Lof Venus die vatende zijt scientie
Wt Othea, daer wijsheyt is in vloeyende,
'tIs redelijck al doen v reverentie
Alle Minnaers, daer liefde is in groeyende,
Dat ghy v aldus met my zijt moeyende,
En conforteert my inder noot,
Dies zy v eeuwighen lof toe vloeyende
Van alle daer liefde noyt in besloot:
Nu wil ick gaen met haesten groot
Ten Tanaecl daermen solaes hantieren,, zal,
'tIs heden den dach, dat toocht hem bloot,
Datmen ghenuechlijck tornieren,, zal,
Ick meene Narcissus obedieren,, zal
Der wapenen als een vrome engien,
Dies wil ick gaen mercken syn hantieren,, al,
Ick zal hem met zoeten ooghen aenzien,
Venus die laets my vrame gheschien.

Amoureuſheyt.

167

De Heraut.

Van Hyponien edel Prince verkoren,
Verblijt v in de guldene ſporen,
Die hier haer wapenen hebben gheſleggen;
Hier is ghenadighe Prince al voren
De Soudaen van Perchi hooghe gheboren,
En van Danner dat Princelijck deggen,
De Soudaen van Afrijcke onverſweghen,
En Iphitus de groote Solbaroen,
Serfeles van Troyen ter wapenen gheneghen,
En Narciffus d'edel Prince koen,
Die hun mandaet hier zullen doen,
Ter eeren de vrouwelijcke grondekens:
Ghy edel Hertekens wilt v ſpoen
Ten Tanneele zonder arghe vondekens,
Om den prijs te ghevene met lachende mondekens.

De Heere van Hyponien.

Verkorene Dochter wilt v verfraeyen,
En laet yaren v zuchten en treren,, al,
Doet de vlinckinghe uwer ooghiſkens draeyen
Op d'edelheyt der wapenen die hier ghebeuren,, zal.

De Heraut.

Wel aen ghy Princen te deſer euren,, al,
Rijt inde bane kloeck en manierlijck,
En wilt naer den danck oock ſpeuren,, al,
Proevende v Ridderlijck ſweert zeer fierlijck
Staet, zegh ick, al ſtille en leeft beſtierlijck,
Ende en ſlaet niet voor de Trompetten ſlateren,
Zoo moghen de Vroukens goedertierlijck
Aenſchouwen v Edelheyt zonder tateren,
Nu rijt ane en doet v ſweerden klateren.

Hier Tornyoyen ſy.

De Heraut.

Staet ſtille ghy Ridderſ van vromer daer,

L 4

Staet,

Vanden handel der

Staet, zegh ick, al stille en wilt niet strijen,
Staet stille, ziet dat ghy niet en slaet,
En rust v een poosken in beyde zijen,
Aenziet de Vroukens vol melodijen,
V grief dat zalder by ghenesen,, zijn,
Want droeve herten doen sy verblijen:
Weest kloeck en stout wildy ghepresen,, zijn,
Die best slaet die zal uytghelesen,, zijn
Vanden Vrouwen, en hier den prijs aenveerden,
Rijt aen wilt kloeckelijck slaen met sweerden.

Daer Tornyoyen sy wedere.

De Herant.

Houdt op, houdt op, 'tis meer dan tijt,
't Wort spade, men zalder niet meer Tornieren,
Ziet dat ghy alle te vreden zijt,
En wilt elckanderen obedieren,
Want eerlijck, na des Hof's verciereen,
Zalmen t'avont in 't bancket, dat's blijckelijck,
Merten Vrouwen zoete vreucht hantieren,
En gheven den hooghen prijs zeer rijckelijck:
De vreucht die wort daer onghelijckelijck,
Diemen ter feesten zal doen d'Edele ten love,
Dus komt t'avont al in 't bancket ten Hove.

Daer rijden de Tornyoyers nyter banen.

Wonderlijck murmureren.

Wat zeghdy nu?

Narcissi schoonbeyt.

't Is Mons de Linije,
Narcissus verkreech den danck zoo't klaer,, is.

Wonderlijck murmureren.

Nu quackelt haer 'therte, nu isse blije,
Wat zeghdy nu?

Amoureuxheyt.

Narcissi schoonheyt.

'tIs Mons de Linije.

Wonderlyck murmureren.

Den helm van zilver, wat meende ghye,
Zettefe hem op 'thoofst, zoo't openbaer,, is,
Wat zeghdy nu?

Narcissi schoonheyt.

'tIs Mons de Linije,

Narcissus verkreech den danck, zoo't klaer,, is.

Wonderlyck murmureren.

Al dit Tornoyen, ghy weet dat waer,, is,
Dat was om Narcissus al ghedaen.

Narcissi schoonheyt.

Mocht sy met hem in Venus boomgaert gaen,
Zoo waer't al goet.

Wonderlyck murmureren.

Keiren foy zegh Matteken.

Narcissi schoonheyt.

Laet ruyffchen 'tkerrekken.

Wonderlyck murmureren.

Laet miauwen 'tKatteken.

Narcissi schoonheyt.

Ick zegh van ons wort noch wonder bedreven.

Wonderlyck murmureren.

Venus die heeft haer raet ghegheven
Van pointe te pointe, wat sy zegghen,, zal,
En hoe sy't hem te voren legghen,, zal,
Maer sy krijcht hem als den Palinck vast metten steerte.

Narcissi schoonheyt.

Laet ons gaen hooren alle 'tgheveerte,
Oft sy synen wille wel zal ontschaken?

Wonderlyck murmureren.

Kosten wy hoop-hout onder ons beyden ghemaken
Van desen mutsaerde.

Vanden handel der

Narcissi schoonheys.

Ja dat waer 'tbeste.

Wonderlyck murmureren.

Zoo zouden sy noch verzamten in 't leste,
En daer met zoo zou sy al ghenesen,, zijn.

Narcissi schoonheyt.

Kost ghy't zoo ghemaken, ghy zoudt ghepresen,, zijn,
Dus willet 'tvyer nu onder windt stoken,
'tWijf is plats rasende.

Wonderlyck murmureren.

Wy zullen't wel kaken,
Laet ons gaen stroyen alzulcke termkens,
Dat sy haer Lief ken krijghe in haer ermkens.

Echo.

Wat heb ick al murmuratien in't lijf,
Wanckel ghepeysen die wreet en fel,, zijn,
Nu doen, nu laten, is al 'tghekijf,
Ancxt voor weder-zegghen moet nu in't spel,, zijn,
Want hy wil in dit werck rebel,, zijn,
Dies myn memorie zoo is verblint,
Dat sy moet eeuwich in't ghequel,, zijn,
Vacelerende zoo 'triet doet in den wint.

Ancxt voor weder-zegghen van hare Dienaers.

Dat komt by redenen dat ghy't verzint,
'tWaer v verkorene Bloeme zeer blamelijck,
Te zegghene dat ghy hem hertelijck mint,
Dat te openbarene waer onbetamelijck,
Oft hy't v ontzeyde, en waer't niet schamelijck?
Maer doet mynen raet 'ten zal v niet quaet,, zijn,
Leyt schaemte en eere met v, 'twort vramelijck,
Die moghen in't werck v toeverlaet,, zijn.

Echo.

Ancxt voor weder-zegghen zou dat uwen raet,, zijn,
Dat ick schaemte en eere myn kamer-vrouwen
Met my zou leyden?

Ancxt

171
Amoureuſheyt.

Ancxt voor weder-zegghen.

Jaet en vrouwen,
't Waer v eerlijck, wilt naer myn bediet,, doen,
Ick bidts v vriendelijck.

Echo.

Ick en zal't niet,, doen:
Gaet zegh ick van my, ghy quelt my zoo zeere,
Ick en vraghe na ſchaemte noch na eere,
Noch naer weder-zegghen volder onraſten,
Ick zal hem myns hertſen grief ontlaſten,
Al zoud'ick eeuwelijck in't gheween,, ſtaen,
En quelt my niet, ick wil alleen,, gaen;
Dit's wech, 'ten mach niet langher ghelet,, zijn.

Ancxt voor weder-zegghen.

O lacen ! hoe mach ſy dus ontzet,, zijn,
Als arm verdoolde gaende al indelinghe,
Onbeſtiert in Venus padt nu blindelinghe,
Miſmaect, van liefden verzuft, verdooft,
Van memorien en van zinnen berooft,
Zonder ſchaemte oft eere te wederlegghene,
Oft zonder my Ancxt van wederzegghene,
Dat klaech ick den Goden met grooter allinden,
Venus laet haer conſoort nu vinden.

Een Tafel-ſpel van twee Perſonagien,
Den Onghetrooſten ende den
Welgheminden.

Den Onghetrooſten zinghende.

TGhepeys leyt my zoo zeer en quelt,
Van my en kan icx niet gheweeren,
Myn zinnen zijn my zoo zeer ontſtelt,
Want trooft van Lief moet ick ontbeeren,
't En komt niet al naer myn begheeren,
't En baet oock niet wat ick labeure;

Dus

Vanden handel der

Dus moet ick van druck myn bloet verteeren,
Ick ben daer inne ick moeder deure.

Een Jonghelinck den Welgheminden.

Vaert wech ghepeys en melancolije,
Myn vreucht die is zonder inde,
Zonder druck zoo is myn herte blijde,
Ick ben ghetroost als de wel-ghezinde.

Onghetroosten.

Myn herte steect vol druck en allinde,
Want wat ick ketse oft wat ick jaghe,
Sy en troost my niet de Lieffte gheminde,
Dus blijf ick eeuwich in Vrou Venus plaghe.

Welgheminden.

Myn herte is vriendelijck zonder klaghe,
Want wat ick begheere ick krijch confoort,
Wa sy loopen my naer van daghe te daghe,
Dus heb ick zorghe van my ghestoort.

Onghetroosten.

Wel ghy spreeft daer een woort,
Beter sweechdy eermen v kinde voort:
Hoe is uwen naem?

Welgheminden.

Den Welgheminden, Oost, West, Zuyt en Noort,
Van Veneris Kinderen oft haer Kamerieren,
Ick kan haerlien herten alzoo verciere,
Dat sy my minnen tot hare propoosten:
Maer hoe heete ghy?

Onghetroosten.

Den Onghetroosten,
Van elcken ongheacht en verstecken,
Al klaech ick haer hertelijck myn ghebreken,
Sy blijft altijt even schu., ziet.

Welgheminden.

Ick hoor wel ghy mint haer en sy v., niet,
Dat's om te lijdene veel druckich gheweens.

Onghe-

Amoureuſheyt.

173

Ongetrooſten.

My minnen ? och ! laſen neens,
Nochtans waen ick van liefden t'ontzinnen,
Al klaech ick haer, ſy en willes niet bekinnen,
Dus valt my myn leven veel te zuere.

Welgheminden.

Neen, neen, ick prijſe al bat myn natuere,
En ick zegghe datſe elck wel prijſen mach,
Al ſpoor ick zeven op eenen dach,
Ick kanſe met woorden zoo verdooven,
Datſe my alle ghelijck moeten ghelooven,
Nochtans en min ick d'een niet meer als d'andere.

Ongetrooſten.

Hoe, en draechdy gheen liefde als Leandere?

Welgheminden.

Neen ick en trouwen.

Ongetrooſten.

O gheluckich brandere,
Mintmen v zoo zeere ? dit's myn verſlaen,
Ick peyſe ghy waert te berſten ghedaen?
Oft Venus heeft v begaeft
In een Vrouwen hemde.

Welgheminden.

Wat helpt dat ghy veel ſlaeft en draeft,
Zucht, weent, loopt, rint, janct oft queelt,
'tIs beter in de witte arnkens ghespeelt,
En minnelijck t'zamen te zijn in't donckere
Zonder zorghen.

Ongetrooſten.

Wa hoort dien Ionckere,
Hy ſpreect al waer hy een Venus Pachtere.

Welgheminden.

Keſwijcht ghy blockſleypere.

Ongetrooſten.

Swijcht ghy Vrouwen verkrachtere.

Wel-

Vanden handel des

Welgheminden.

Swijcht ghy sussaert.

Onghetroosten.

Swijcht ghy straet-vernachtere.

Welgheminden.

Swijcht ghy gheckere,

En ghy beroemere.

Onghetroosten.

Swijcht ghy eer aftreckere.

Welgheminden.

Zijde ghy den Onghetroosten, en vreucht verstekere?

Dat wilde ick wel weten.

Onghetroosten.

Ja ick zekere,

Die altoos troost van Lief begheert,

En wat icker om lije sy eest my toch weere

Totter doot toe, de schoone Figuerere.

Welgheminden.

Nu, nu, eer ons arguatie langher duere,

Laet ons malkanderen helpen onghetreurt,

Den welcken aldermeest troost ghebeurt,

V oft my, nu laet hooren overhoop,

Wien eest?

Onghetroosten.

Trouwen dies houd ick koop,

Helpt my voren, ick help v na.

Welgheminden.

Ick zal v wel helpen.

Onghetroosten.

Als ick tzavonts voor haer deurken ga,

Zien icxse niet, zoo gaen ick een straetken omme.

Welgheminden.

Dan komdy ras weder.

Onghetroosten.

Dan eest, waer machse zijn de schoon Blomme,

Dus

Amoureuſheyt.

Dus komte ſy ter deuren haer wel vertooghen.

Welgheminden.

Dan ſlady v ooghskens onder haer ooghen.

Onghetrooſten.

Dan conforteert 'therte onghefaelt.

Welgheminden.

Ghelijck een Bijc op 'tbloeyſel haer honich haelt.

Onghetrooſten.

Zoo halet 'therte door d'ooghen een verlichten.

Welgheminden.

Wat vreuchden moeten ſy dan ſtichten.

Onghetrooſten.

Als ickle zien by den danſſen,, ſtaen.

Welgheminden.

En ghy dan meucht.

Onghetrooſten.

Voor d'ander Hanſſen,, gaen.

Welgheminden.

Dat's een ghezonde.

Onghetrooſten.

En ick dan hooren mach 'tvermaen.

Welgheminden.

'tGheluyt van haren zoeten monde.

Onghetrooſten.

En wildeſe dan eens vriendelijck op my zien.

Welgheminden.

Dat waer een jeucht.

Onghetrooſten.

Maer als 'tſcheyden moet gheſchien.

Welgheminden.

Dan doudy haer hant.

Onghetrooſten.

Dan neem ick oorlof.

Welgheminden.

Dan iterfdy van rou bykans aen eenen kant.

Onghe-

Vanden handel der

Onghetroosten.

Dan zien ickse gaen.

Welgheminden.

Alzoo verre als ghy meucht.

Onghetroosten.

Maer 'snachts dan komt de meeste vreucht.

Welgheminden.

Als de Liefste gaet haer veynsterken fluyten.

Onghetroosten.

Dan verzaem ick Herpen, Luyten en Fluyten.

Welgheminden.

Dan gady voor haer veynsterken spelen.

Onghetroosten.

Dan hoortmense hemmen, hoeften en queleten.

Welgheminden.

Dat veynsterken gaet een herreken open.

Onghetroosten.

Dan kome ick langhs den kant gheslopen.

Welgheminden.

Rechts al waerdy een hoender-diefken.

Onghetroosten.

Dan eest goeden nacht myn zoete Liefken.

Welgheminden.

Dan gady wandelen om v vermeyen.

Onghetroosten.

Als ick dan van haer ben ghescheyen,

Welgheminden.

Dan komdy noch eens en vreucht bespeuren,

Onghetroosten.

Dan kusse ick den rinck vander deuren.

Welgheminden.

Daer d'Alderliefste haer hant aen sloech.

Onghetroosten.

Dan gaen ick slapen, ick heb's ghenoech,

Dit den troost daer myn herte op rusten mach.

Wel

Amoureuſheyt.

Welgheminden.

En ick zegghe dat elck myn natuere wel luſten,, mach:
Maer helpt my nu 'tis myn begheeren,
Ick zal v al myn manieren verkleeren,
Hier moet ghy v neerſtelijck toe zetten,, man.

Onghetrooſten.

Ick zal v wel helpen.

Welgheminden.

Als ick verzaemt ben in danſſen oft bancketten,, dan
Gaen ick my in een hoecxken ſteken,
Om d'Alderlieffte daer te ſpreken,
Ia daer d'alderſchoonſte komt wandelen.

Onghetrooſten.

Dan komter een werp-ooghen.

Welgheminden.

Ia en de handekens handelen.

Onghetrooſten.

Ia en 'trincxken van den vingher trecken.

Welgheminden.

Nochtans moeten wy ons zelven decken.

Onghetrooſten.

Zorghende ons mocht iemant begripen.

Welgheminden.

Dan ſleypooghtmen.

Onghetrooſten.

Dan gaghēt aen 'tnijpen.

Welgheminden.

Gheveynsdelijck wilt ſy haer ſchamen.

Onghetrooſten.

Dan eeft Lief wanneer zullen wy verzamē,

Welgheminden.

In een kamer heymelijck al ſtille?

Onghetrooſten.

Dan maeſt ghy't al na uwen wille.

Vanden handel der

Welgheminden.

Dan komtse by donckere innie gheschoten,

Onghetroosten.

'tIs waer, want sy vindet deurken ontsloten,

Welgheminden.

Dan omhelstmense daer terstont snel.

Onghetroosten.

Ghy biet haer v armkens.

Welgheminden.

En sy den mont wel.

Onghetroosten.

Dan schijnt sy zal aen 'therte weeck werden.

Welgheminden.

Dan zietmense ontverwen,

Onghetroosten.

Wit en bleeck werden.

Welgheminden.

Terstont is dat herte wederom versfroyt.

Onghetroosten.

Dan isser een Tafel met Rosemarijn bestroyt.

Welgheminden.

Dan gaetmen daer minnelijck bancketeren.

Onghetroosten.

Dan gaetmen dansen en hoveren,

Welgheminden.

Met Harpen, Luyten en Fluyten,, nu.

Onghetroosten.

Dan bereytmen daer 'tbancket.

Welgheminden.

Dan gaetmen al daer buyten,, nu.

Onghetroosten.

De kamer behanghen zeer gherieffelijck.

Welgheminden.

Dan zietmen des daechs klaerheyt lieffelijck.

Amoureuſheyt.

Ongetrooſten.

Dan vint hem Troylus met Breſida alleene,
Dan hanghter een viole met Rooſe-water reetie,

Welgheminden

Daer gaetmen 'taenzicht en de handekens dwaen.

Ongetrooſten.

D'alderſchoonſte gaghct beddeken op ſlaen,

Welgheminden.

Met twee oorkuffekens net van paſſe gheleyt,

Ongetrooſten.

En 'tbedde met Rooſen en kruyt beſpreyt,

Welgheminden.

Dat rie& ghelijck een ſpecerije.

Welgheminden.

Elck haeft hem,

Welgheminden.

Met herten blijē,

Ongetrooſten.

Om eerſt ontkleet te zijne.

Welgheminden.

Dan brenghmen daer alderhande maniere van wijne.

Ongetrooſten.

Zuycker-gheback, treſeye en ſucaten,

En toonen d'een d'ander fiere ghelaten.

Welgheminden.

Dan is ſy hem minnelijck ontfaende,, daer.

Ongetrooſten.

Dan is hyſe in ſyn armkens ſlaende,, naer,

Welgheminden.

En werpſe op 'tbedde oock moedernaect,

Zoo ſtijf dat de bedtſponde kraect,

Ongetrooſten.

De ſchoone ſpruyte.

Welgheminden.

En dan terſtont

Vanden handel der

Onghetroosten.

Is 't heersken uyte?

En sy spelen in 't donckere metten blinden.

Welgheminden.

Hola, niet voorder en willen wy ons onderwinden,

Onghetroosten.

Te spreken van alzulcke dinghen.

Welgheminden.

En effens daechs hoortmen de voghelkens zinghen,

Onghetroosten.

Daer hanghende in de kamer met melodije,, jent.

Welgheminden.

Dan zietmen de klaerheyt aen alle zijen,, bekennt,

Onghetroosten.

In de kamer dringhen door de glafen.

Welgheminden.

Dan hoortmen op den toren

Onghetroosten.

Den Waker blasen,

Welgheminden.

Zinghen,

Onghetroosten.

En alle vreucht beleyden.

Welgheminden.

Dan eest : och Lief!

Onghetroosten.

Wy moeten scheidyden,

Welgheminden.

*Is meer dan tijt.

Onghetroosten.

Och Liefken neen,

Welgheminden.

Ick bidts v Lief blijft,

Onghetroosten.

*En is nau dach.

Amoureuſheyt.

Welgheminden.

Blijven Lief?

Onghetrooſten.

Ia.

Welgheminden.

Och ick en mach,
Ick moet wederom naer huys,
Eer datter iemant op is.

Onghetrooſten.

Och bitter ſcheyen! en groot confuys.

Welgheminden.

Noyt meerder abuys.

Onghetrooſten.

Den nacht is hondert nachten te kort.

Welgheminden.

Watter dan al droefheyt wort,

Onghetrooſten.

Zuchten,

Welgheminden.

Klaghen,

Onghetrooſten.

Schreyen,

Welgheminden.

En duchten.

Onghetrooſten.

De handekens douwen,

Welgheminden.

De borſtkens knuyſelen.

Onghetrooſten.

'tHerte vol rouwen.

Welgheminden.

Och! dat den dach zoo vroech komt blijcken.

Onghetrooſten.

Dan eest oorlof.

Vanden handel der

Welgheminden.

Dan gaense strijcken
In huys eer datter iemant ontsprinck.

Onghetroosten.

En als sy alleen is,

Welgheminden.

Wat zijdy dan ? dinck.

Onghetroosten.

Dat waer een wonder om vertrecken,

Welgheminden.

Nu eest ghescheyen.

Onghetroosten.

Tschijnt ghy wilt met reynder liefde ghecken,
Zoo ick aen v verstaen principalijck,
Ick prijse eerbaer liefde gheduerich loyalijsck,
Tot datmense in Venus Tempel mach toghen
De Liefste te trouwen.

Welgheminden.

Dat loopen heefter veel bedroghen,
Daer wasser hem veel meer besmittende,
Aristoteles was hy niet verhittende,
Meynde hy hem niet met syn Lief te verblijen,
En liet hy hem niet van haer berijen,
En breyelen als een Peert ? 'twelck hem griesde.

Onghetroosten.

Ick hoor wel v herte is als Iason vol liefde,
Daer Ilyphile om in 't water spranck,
Medea kreech hem 't Vlies teghen vrienden danck,
Oft als Aeneas die Dido eerst kroonde,
En die haer ten lesten qualijck loonde,
Oft als Theseus die Ariadne verliet ten inde.

Welgheminden.

Men vint hoe dat Samson Dalida minde,
Dat hy in haren schoot ruste, alzoomen weet,

Amourensheyt.

Zoo dat sy hem alle syn hayr af-sneet,
Daer hy syn kracht niet moest verliezen.

Onghetroosten.

Men vinter die ghetrouwe liefde verkiesen,
Wat trouwe heeft Hero Leandro gheschoncken?
Heeft sy haer niet inde Zee verdroncken?
Hem teghen swemmende uyt rechter minnen,, goet.

Welgheminden.

Men vinter vele die hun zelven niet en kinnen,, vroet,
Virgilius hinck hy niet in een mande?
En Hercules die in een hemde verbrande,
Daer moeder vele als den Onghetroosten dolen.

Onghetroosten.

Porcia dronck om Brutus gloeyende kolen,
Mits der trouwen die in haer was groot,
Echo quam om Narcissus ter doot,
En Thisbe doorstack haer om Pyramus nochtans;
Zulcke trouwe en vondtmen noyt in Mans,
Als aen dese Vrouwe heeft ghcbleken.

Welgheminden.

Gheen trouwe in Vrouwen teghen Mans te spreken,
Exempel aen Dalida en noch ander vele.

Onghetroosten.

Daer komter menichte tot desen spele,
Die d'amourensheyt wanen bedrieghen,
Maer reyn liefde en mach niet lieghen,
Maer minnen eerbaerlijck tot allen tijen.

Welgheminden.

En zou ick my niet meer dan ghy verblijen,
Zoo en zou ick niet wel triumpheren,
Maer ick prijse al bancketeren, hoveren,
Hier met Paradis liefde consoort.

Onghetroosten.

En ick prijse reyn liefde wie dat hoort,
Als den Onghetroosten dat ick my kinne,, hier,

Vanden handel der

In deuchden in eeren ick altijt minne,, fiet
Myn Lief boven goudt, peerlen, oft ghesteente.

Welgheminden.

En ick prijfe vlioghende liefde om myn verkleente,
Alzoo langhe als sy my mach ghebeuren,
En dit zette ick elcken t'synen willekeuren,
En gheven't hun over al zonder hinderen.

Onghetroofsten.

Nu, nu, laet ons arguatie minderen,
En gheven't hun over met eeren,
Hun alle die't hooren Vrouwen en Heeren,
Aen wien sy meest haren zin zijn draghende.

Welgheminden.

Den Onghetroofsten en Welgheminden zijn v vraghende,
Wiens manieren v meest zijn behaghende?
Den Onghetroofsten hier in eeren komt gaende?
Oft den Welgheminden syn Lief ontfaende
In syn witte armkens?

Onghetroofsten.

Nu houwet staende,
En wilt van die arguatie cessereren,
En laten't den Heeren concluderen
Met den Amoureuſen in liefden bezeven,
Wie sy de meeste autoriteyt zullen gheven,
Want myn natuere is altijt deuchdelijck
Ter eeren Godts.

Welgheminden.

En myn natuere is vrechdelijck,
Dus neme ick oorlof met desen bewinden,

Onghetroofsten.

Ick ben den Onghetroofsten.

Welgheminden.

En ick den Welgheminden.

Onghetroofsten.

Oorlof eerweerdighe.

187
Amourensheyt.

Welgheminden.

Oorlof wijse ghezinden.

Onghetroosten.

Oorlof rechtveerdighe.

Welgheminden.

Oorlof hooghe bekinden.

Onghetroosten.

Nu dan ten lesten inden

Wil v Golt in gratien,, ontfaen.

Welgheminden.

'tIs al uyt recreation,, ghedaen.

Hier eyndicht het tweede Spel.

DE PROLOGHE VAN HET DERDE SPEL.

Hy edel amoureuſe Vrouwen en Heeren,
Wy hebben v figuerlijck en ſpeelwijs getoont
Hoe Diana Aſteon in eenē Hert de verkeerē,
En hoe ſy hem naer verdienſte heeft geloont,
En hoe Wonderlijck murmureren heeft ghe-
hoon

De ſchoone Echo, 'twelck haer heeft verdrotē,
En hoe Narciffi ſchoonheyt, weert ghekroont,
'tHerte van Echo ded' ſmaken de bitter noten,
Alſt was dooſchoten.

En hoe ſy haer Vader ootmoedelijck bat,
Dat hy een Tafel ronde zoude decken,
Oft een Tornoy-ſpel opſtellen, om dat
Sy Narciffum tot liefde zoude verwecken;
En hoe Narciffus quam ter zelve plecken,
Daer ſy hem naer Veneris raet aenſprack;
En hoe ſy beklæechde dat ſy tot ghecken
Was komen, en hoe ſy met ſwaer onghemack
Droech der liefden pack.

In ons derde Spel vrienden zullen wy vertellen,
Hoe Echo in parabel te voren leyt
Haer liefde Narciffi voor alle Ghezellen:
En hoe hy haer den ſleutel van trooft ontzeyt;
En hoe Echo door miſtroolticheyt

187

PROLOGHE.

Ten lesten valt in desperatie,
 En hoe Venus haer beloofst d'ontrou feyt,
 En 'tleet te doen wreken eer langhe spatie,
 Zonder gratie.

Hoe dat Atropos metten strael der doot
 Het amoureuus Herre van Echo doorstraelt,
 En hoe sy deerlijck beklaecht wert naer haer doot
 Zul v Poëtelijck worden verhaelt,
 En hoe Venus Cupido onghedraelt
 Beval dat hy aen de Goden zou begheeren wrake,
 Op dat hy naer syn verdienste zou zijn betaelt,
 En hoe Cupido ded' Narcissus aensprake,
 En pleddeerde de zake.

Hoe Diana hem verantwoorde in't ghevecht,
 Zullen wy v Speelwijs oock doen ghedincken,
 En hoe Iupiter by vonnisse wees voor recht,
 Dat Narcissus in een Fonteyne zou verdrincken,
 Daer hy syn schoonheyt in zou zien blincken,
 En hoe Neptunus en Cupido, door Iovis voorstel,
 'tWater beswoer, dat hy te gronde zou zincken,
 'tWelck hy verdient hadde door syn rigoreusheyt fel,
 Zult ghy hooren in't Spel.

Noch zullen wy verhalen voor elck in't ghemeyne,
 Hoe Narcissus zeer vermoeyt zijnde quam
 Aen de voorschreven klaer Fonteyne,
 Daer hy zulcken vreucht in syn zelfs schoonheyt nam,
 Dat hy naer syn schaduwe te gronde swam,
 Daer Atropos de wreede Goddinne sterck,
 Ghelijck de Wolf vernielt een Lam
 Hem haelde door syn rigourcus werck,
 Wt tswereelts perck,

*Namen der Personagens van't
derde Spel.*

ECHO.

'tHerte van ECHO.

NARCISSVS.

NARCISSI schoonheyt.

Wonderlijck murmureren.

Heere van Hyponien.

Een Heere.

Druck en spijt.

VENVS.

ATRAPOS.

Twée Ghebueren.

CVPIDO.

IUPITER.

DIANA.

NEPTVNVS.

HET DERDE SPEL.

Echo.

At's myns arm melancolieuſe?
Buyten redene dus onbeſtiert,, gaende,
Dat ick verdwaefde dus avontuereuſe,
Dus vaſt blijve ongemaniert,, gaende?
Twijffele blijft ongedangiert,, gaende,
Maer hope failjeert my inder noot,
Dies ick van liefden blijve doorviert,,
gaende

Door 'tſtrael dat my ter Hertē ſchoot:

Och! de Prince alder Princen 'tHoot,
Hy komt my rechts teghen hier in't vergier:
De Goddinne Venus daer liefde haer in beſloor,
Sterck v Narciffe edel Princier
Tot alder deucht.

Narciffus.

Schoon Maghet fier,, zeer goedertier,
Ick dancke v uwer ſalutation,
Dat ghy v jonſtelijck beſtier,, aen my nu hier
Zijt barende, Bloeme reyn van natien,
Te deſer ſpatien.

Echo.

Zoete woorden gheſproken uyt gratien,
Edel Ridder, die zijn altoos ghetijelijck,
Het en ſtaet te gheender blamatien,
Dat meen ick vrijelijck,
Wat ſchaedt een minlijck opzien blijelijck,
'tEn koſt doch niet,, welck hier gheſchiet.

Narciffus.

Fraey is 'tbediet.

Echo.

Jonſt waſt die't,, riet,

Dat

Vanden handel der

Dat toocht nateure.

Narcissus.

Het blijft die't,, ziet

Schoon Roose-fleure,, groot van valcure.

Echo.

Met zoeten faveure,, te deser eure,

Edel Ridder, heb ick ws raets te doene.

Narcissus.

Ick ben t'uwen besten schoon figure,

Reyn createure.

Echo.

O Ridder koene,, groot van bevroene,

Een vrouwelijcke imagie heeft my gheklaecht,

Ick mach't v wel hier vertellen in't groene,

Dat hinderlijck grief op haer verdaecht,

Sy is gheplaecht,, jammerlijck vertzaecht,

Want haer Herte is in't prisoen van minnen

Van Wonderlijch murmureren ghejaecht,

Dies sy met druck belaecht,, haer vijf zinnen,

Wat mocht sy beghinnen,, om vreucht ghewinnen,

Dat sy haer Herte mocht conforteren.

Narcissus.

De zake is lastich om bekinnen,

En swaer om gronderen,

D'onghebonden Herte moeste vnieren

Zonder failjieren

Met der Herten die jammerlijck zate ghevanghen,

En metten sleutel van trooste deffirmeren

'tPrisoens verstranghen.

Echo.

Zijn dit de ganghen? haer machs verlanghen.

Narcissus.

Iae't blofende wanghen,, schoon Kerffouwe.

Echo.

Och Ridder ghetrouwe,, vroom en vailjant,

Amourensheyt.

Hoe mocht dese Bloeme uyt haren rouwe
Gheraken? vry edele Prince vol verstant.

Narcissus.

Ick en weet niet beters, Bloeme playsant,
Dan dat sy om den sleutel van trooste vramelijck
Ionstelijck bidde.

Echo.

Waer dat niet schamelijck,, en onbetamelijck.

Narcissus.

Iaet, en neen't, haddy't verstant ghenamelijck,
By redenen Bloeme groot van gheslachte,
Der vrouwelijcker imagien, zoo waer't blamelijck,
Maer'twaer hen groot, hebt in't ghedachte,
Diemen dus achte.

Echo.

Maer oft Wederzegghen daer in wrachte,
Hoe voer sy dan?

Narcissus.

Zoo dede hy als een Tyrant by krachte,
Niet als een man.

Echo.

Daer houd'ick my an,
Die woorden die zijn my zoet om horen:
Ick ben't Prince dies niet ontgaen en kan,
En die leven moet in der minnen ghespan,
Want'tHerte ghevanghen leyt in toren:
Dies bid ick v Prince edel gheboren
Om den sleutel van trooste, groot van virtuyte,
Als dat ick als v, alderweertste verkoren,
Myn herte mach van alle druck ontsluyten,
'tWelck leyt in muyten.

Wonderlijck murmureren.

Ia, ja, dat zijn de kluyten,
Mutse, mutse, wat zalder uyt spruyten,

Vanden handel der

Dies heb ick keuringhe,, 'twort noch leuringhe
Al haer labearinghe.

Echo.

O Princelijck greyn leeft zonder treuringhe,
En wilt my den sleutel van trooste gheven,
Oft eeuwelijck moet ick in 'sdrucx versmeuringhe
Als arm verstekene jammerlijck sneven.

Narcissus.

En belght v niet reyn Bloeme verheven,
Den sleutel van trooste zoo moetty derven.

Echo.

Och ghy spreekt contrarie ws woorts bezeven,
Het schein ick zoude confoort verwerven,
Zuldy my dan troosteloos laten sterven,
Waer zal ick allendich Wijf dan swermen?
Och ! wilt mynder herten grief af-kerven,
Op alle vrientschap en myns ontfermen,
By uwer gratien.

Narcissus.

Ick en acht gheen kermen
Van Vrouwen behendelijck van spraken,
By my en zullen sy niet ghchermen,
Sy en moghen my in gheender manieren vermaken,
Ick en acht gheen Vrouwen.

Echo.

Lacen waer by?

Narcissus.

Om vreemde zaken,
Dat sy alle de weerelt bedrieghen:
Maer myn herte moet alle blijfchap naken,
Wanneer dat ick mach jaghen en vlieghen,
Daer wil ick myn jonckheyt altoos met wieghen.

Echo.

Wat blijfchappen is v loopen v draven,
Dat ghy de Peerden doot meucht rijen,

Amoureuſheyt.

En v zelven zoo gaet verſlaven?
 'tIs een groote armoede, die't moet lijn:
 En haddy niet liever met melodijen
 In een ſchoon kamere t'uwen gherieve
 Te weſen, daer ghÿ v mocht verblijen
 Ionſtelijck met uwen zoeten Lieve?
 Dat's eerſt een boete van meſkieve.

Narciffus.

Neen ick, want ſy kleyn gheacht,, zijn,
 Die met Vrouwen ligghen en concubijnen,
 Der wapenen vſantie moet in't ghedacht,, zijn,
 Daer zoude hem elck Ridderlijck herte toe pijnen:
 De Vrouwen die doen natuere verdwijnen,
 Sy corromperen ſchoonheyt en jeucht,
 Sy korten 'tlevē, 'tmach menighen ſchijnen,
 Das en merck ick in Vrouwen nu gheen deucht,
 Haer ſchoon ghelaet, dat elcken verheucht,
 Heeft alle ſcientie ter neder ghevelt,
 Alle krachten onder voet gheveucht,
 Alle gheſtichten bedorven en ontſelt,
 Dus eeft om niet dat ghÿ my quelt,
 Ick en begheere gheen Vrouwen, laet my met vreden.

Echo.

O edel Prince van grooter ghewelt,
 Hoe meuchdy de Vrouwen dus t'onder treden,
 Die fondatie zijn alder vrolijckheden,
 En daer den boom des levens by groeyt,
 Het is tyrannicheyt van zeden,
 Want uyt Vrouwen niet dan deucht en vloeyt.

Narciffus.

Dat achte ick kleene.

Echo.

Och my vernoeyt
 Myns levens, door v groote wreetheyt
 Te mywaerts barende.

Vanden handel der

Narcissus.

Om gheenderhande jonst noch leetheyt,
 Die eenighe Vrouwe my in mach steken,
 Zoo en zal ick door amoureuſe heetheyt
 Van Vrouwen myn reynicheyt niet breken,
 Die ick beloofte hebbe.

Echo.

Hoort my doch ſpreken
 Prince alder Princen, de verhevene,
 Ick en begheer niet der luxurien trekten,
 Maer met v in reynicheden te levene,
 V minlijck opzien te aenklevene,
 En v zoete woorden t'elcker euren
 En v eeuwich by-zijn te bezevene,
 Is my ghenoech mach't my ghebeuren.

Narcissus.

Dat en begheer ick niet, 'tis een berueren,
 Der zinnen een eeuwighe temtatie,
 Een verweckinghe der natueren,
 Om tot luxurien te komen t'elcker ſpatie,
 Dus ſwijcht, en maect gheen murmuratie,
 Met Vrouwen zoo en wil ick niet accoorden.

Echo.

Na dat zoo ſtaet by uwer gratien,
 Schoon Lief gheeft my zoetheyt van woorden
 Om op te levene.

Narcissus.

Spreyt elders v koorden,
 In v nette en zuldy my niet ghetrouwen,
 Gheen eere en laet ghy aen v boorden,
 Ghy en hebt gheen ſchamel herte van Vrouwen,
 Dit's wech, ghy en ſchaemt v niet.

Echo.

Och noyt en was ick dus vol rouwen,
 O vileyn alder vileynen meest,

195
Amoureuſheyt.

Fel Tyrant vol der ontrouwen!
Laetty my dus in der minnen tempeest
Mismaect totter doot bevreeſt?
Zoo en wil ick nimmermeer eten noch drincken,
Maer ſterven in der minnen foreest
Trooſteloos, zonder achterdincken:
Ay my! myn herte zal my ontzincken,
Myn leden begheven, 'therte lamenteert,
Ick valle in onmacht, myn ſprake failjeert.

P A V S A.

Een Heere.

O Edele ghenadighe Prince ghepreſen,
V Dochter leynt hier in onmacht gheſleggen.

De Heere van Hyponien.

Eylacen, wachermen! wat mach haer weſen?

Een Heere.

Ick en weets niet ghenadighe Heere ghepreſen.

De Heere van Hyponien.

'therte is my vol druck ghereſen,
Als ick Vrouwen eenich verdriet zien pleghen.

Een Heere.

O edel ghenadighe Prince ghepreſen,
V Dochter leynt hier in onmacht gheſleggen;
Maer en verſlaet v niet edel Princelijck deggen,
'tis miſſelijck wat de Vrouwen deert.

De Heere van Hyponien.

Draechtſe in haer kamere, want ick begheert,
En confortteertſe naer toebehooren
Met alder zoeticheyt.

Een Heere.

O hooghe ghebooren
Prince, dat en zullen wy niet laten,
Venus gratie kome haer te baten.

196
Vanden handel der

Druck en spijt, een verrader.

Ick luyfter zoo de Zoch na haer draf,, doet,
Myn quaetheyt en laect niet watmer af,, doet,
Want altijd dat ick vol archs gh-spuys,, blijve
Van myns zelfs valscheyt dat ick abuys,, schrijve,
Als ick wercken mach onder Venus kinderen:
Waer dat ick kome ick kan't al hinderen,
Dus meen ick Echo noch te beringhene,
En in't lets der desperatien te bringhene,
Als datse de doot daerom bezeuren,, zal:
Sy weet noch luttel wat haer ghebeuren,, zal,
Nu als haer troost van lieve failjeren,, moet,
Want onweerdich verstootten, destrueren,, doet
Haer jeucht, haer welvaert, en haer jolijt:
Wa Wonderlijck murmureren.

Wonderlijck murmureren.

Wa Druck en spijt,
Zijt ghy dat? komt by zonder ghekroonheyt.

Narcissi schoonheyt.

Ghegroet weest t'zamen.

Druck en spijt.

Wa Narcissi schoonheyt
Weest willekom, ghy knoopt der minnen kno

Wonderlijck murmureren.

Ziet my dit zoortken.

Druck en spijt.

Wie koopt dit hoopken?

Die zette eenen bril op synen neuse.

Narcissi schoonheyt.

Ick hadde liever den Godts-penninck dan den keuse.

Wonderlijck murmureren.

Die't koopt die en heeft gheen deucht te doene.

Druck en spijt.

Wy zijn Iocus Discipulen.

Amourensheyt.

Narcissi schoonheyt.

Wy zijn vol van traysoene,
Want alle quaetheyt konnen wy brouwen.

Wonderlyck murmureren.

Ghy zijt een bedriegher van Vrouwen.

Druck en spijt.

En ghy zijt een destructie van memorien.

Narcissi schoonheyt.

En ghy zijt bloetgierich vol mortorien,

Die Atropos brengt metter strale.

Druck en spijt.

Myn meeste blyschap is ziekte oft quale,

Van my en komen gheen vreucht ghebruyckers.

Wonderlyck murmureren.

Wy zijn zeer deuchdelijck.

Narcissi schoonheyt.

Als een Koe vol zuycckers,

In archeden krijghen wy voetsel en malscheyt.

Wonderlyck murmureren.

Wat ordineren wy?

Druck en spijt.

De quaetste valscheyt,

Diemen oyt verrader mocht in't hoot,, bringhen.

Narcissi schoonheyt.

Lieve wat is datte?

Druck en spijt.

Hoe dat wy Echo zullen ter doot,, bringhen,

Die van Narcisso is verstootten,

Dit is den sheck daer wy naer klootten,

Want onweerdich verstootten heeft my bevolen

Dit werck te doene.

Wonderlyck murmureren.

Noch gaen ick ter Scholen,

Onweerdich verstootten, wat man is datte?

Vanden handel der

Narcissi schoonheyt.

Die en kenne ick oock niet.

Druck en spijt.'tIs een groote Katte,
Want confortatie by hem sneeft.*Wonderlyck murmureren.*

Eest oock een verradere?

*Druck en spijt.*Iae't, de quaetste die leeft,
Dus laet ons wercken uyt synen propoofte.*Wonderlyck murmureren.*Het waer goet in tijts ghezien ten rooſte,
Zouden wyse metter doot beſpien.*Narcissi schoonheyt.*

Ick en wilder niet toe helpen.

Druck en spijt.

Beyt, wat zou dat bedien?

Narcissi schoonheyt.

Ick en wille niemant ter doot helpen doorſtrepelen.

Wonderlyck murmureren.

Wat wildy nu keeren?

Druck en spijt.

Wat wildy nu wepelen?

Daer ghy zelve al dit werck ghebraſt,, hebt.

Wonderlyck murmureren.

Ghy ſtort valscheyt uyt fenijghe lepelen,

Wat wildy nu keeren?

Druck en spijt.

Wat wildy nu wepelen?

Wonderlyck murmureren.

Watinghe zoudy ons nu ontrepelen,

Daer ghyſe totter doot beklafst,, hebt.

Druck en spijt.

Wat wildy nu keeren?

Amoureuſheyt.

Wonderlyck murmureren.

Wat wildy nu wepelen?

Daer ghy zelve al dit werck ghebraſt,, hebt.

Narciſſi ſchoonheyt.

Ghy meucht doen des ghy den laſt,, hebt,

Maer ter doot en brengh ickſe immers niet:

Adieu dit's ganck.

Druck en ſpijt.

Hy ſchuddes ſynen piet,

Nu als de Meeskens inden ſlach,, zijn.

Wonderlyck murmureren.

Hy zal nochtans gherekent in't ghelach,, zijn,

Gaen daer hy wil, al is hy verbolghen:

Wat nu te rade?

Druck en ſpijt.

Wy moeten 'tWijf volghen,

En alſt zal paſ gheven ter noot,

Loop ick om Atropoſ Goddinne vander doot,

Duſ laetſe ons hier wachten even ſtijf,

En alſt tijt is vallen wy haer op't lijf.

P A V S A.

Echo.

O Vermaledijt menſche! wat hebdy ghewracht?

Dat ghy herte en zinnen hebt ghegheven

Den ghenen die ws niet met allen en acht.

Dat zal v allendighe noch koſten 'tlevē:

O druck alder drucken bezeven!

O ſpijt, die alder ſpijten ſpijt,, zijt!

O ſchanden der ſchanden, die my aenkleven!

O verwijtelijck verwijt, die in't verwijt,, zijt!

Die teghen myn welvaert nu in't krijt,, zijt.

O hoovaerdich herte hoe zijdy verwaten,

O liefde liefde! hoe zijdy verſteken,

O ſchoonheyt ſchoonheyt! moctmen v haten?

O trooſt trooſt! blijft ghy nu beſweken?

N 1

O vreucht

Vanden handel der

O vreucht vreucht! ghy zijt my ontfteken,
 O dangier dangier! ghy zijt myn erven,
 O herte herte! eer lanck zoo moetty breken:
 O desperatie! die ick verwerwe,
 Van spijte van drucke dat ick bederve.

Druck en spijt.

Dat was een stootken.

Wonderlyck murmureren.

Dat ghinck ter herten.

Druck en spijt.

Laet loopen 'tklootken,
 Haer naect meer smerten,
 Eerste Atropos metten strael zal herten.

Echo.

O Venus, Venus, der minnen Goddinne,
 Over Narcissus zoo roep ick blamelijck
 Wrake, dat hy reyn Vrouwen minne,
 Is blasphemerende nu dus onschamelijck,
 Wrake der gheveynstheyt onbetamelijck
 Synder woorden, die my hebben bedrogghen,
 Wrake synder schoonheyt, die onvramelijck
 'tHerte in minnen heeft ghetogghen,
 Wrake dat ick dit moet ghedogghen.

Tfy hem, die draecht Ridders naem ten strije,
 En den boom des levens laet vergaen,
 Wrake synre felder tyrannije,
 Die my dus eeuwich laet in dangier staen:
 Wee my! ick moet de doot ontfacen
 Door hem met grooten onghemake,
 Die myns, eylaes! niet en acht een spaen,
 Daer Onweerdich verstootten af is de zake:
 O Venus hier af begheer ick wrake.

Venus.

Myn nytverkoren zijt toch te vreden,
 Daer zal zulcken wrake af beklijven,

Datmen

Amoureuſheyd.

Datmen naer den dach van heden
 De wrake van hem noch zal beſchrijven,
 'tDangier van minnen, reyn Bloeme der Wijven,
 Zal hy op deſer weerelt noch zoo proeven:
 Wilt deſperatie van v drijven,
 Met willigher herten ſterve ick zonder bedroeven,
 Gh y zult eeuwelijck, zonder hinderlijck groeven,
 In't Palleyſ der minnen zijn verkoren,
 Gheen trooſt en zal v meer behoeven,
 Want daer is blijſchap zonder toren,
 Die blijft volſtandich.

Echo.

O Venus, Venus, nu ben ick verloren,
 Na 'tmorſeel der doot ceſt dat my langht,
 Druck en ſpijt wilt my verſmoren,
 Hy leyt my zoo ſwaer op't lijf en pranght,
 Murmuratie leyt memorie en vanght,
 En wilt my in deſperatie jaghen,
 Myn grief, dat boven al verſtranght,
 Wil ick nu mynder Herten gaen klaghen,
 Zoo ſterven wy t'zamen inder plaghen.

Wonderlijck murmureren.

Hoort Druck en ſpijt, 'tis nu recht tijt
 Om Atropoſ metter doot te halene.

Druck en ſpijt.

Zoo en pijn ick my langher niet te dralene,
 Maer immers zoo ſlaghet Wijf wel ga.

Wonderlijck murmureren.

Ick zal in trouwen.

Druck en ſpijt.

Ia Hoere ſoon ja,
 En laet v'tWijf toch niet ontſluypen.

Wonderlijck murmureren.

Oft wy vanden zelven ſoppe moeſten zuypen,
 Hoe voeren wy dan?

Vanden handel der

Druck en spijt.

Dat en zoud' ick niet prijfen,
 Wat rampe zoo zullen wy weder verrijfen
 In andere menschen, zoo wy pleghen,
 Waer voor zorchdy?

Wonderlyck murmureren.

Eest niet schoon uytgheslegghen?
 Wat haest v, ghy staect zoo vele en klapt,
 Loopt haelt de doot.

Druck en spijt.

Dit's wech ghedrapt,
 Maer en laet haren druck niet minderen,
 Wiltse altoos met swaren ghepeyfe hinderen.

Echo.

O Herte, Herte! nu moetty sterven,
 Eylacen! hier in't prisoen van minnen.

't Herte van Echo.

En mach ick nimmermeer troost verwerven?

Echo.

O Herte, Herte! nu moetty sterven.

't Herte van Echo.

Och! zal ons Venus laten bederven?
 Zoo en mach ick der doot gheonzins ontrinnen.

Echo.

O Herte, Herte! nu moetty sterven,
 Eylacen! hier in't prisoen van minnen.

't Herte van Echo.

O wy wachermen.

Echo.

Wat zal ick beghinnen?
 Natuere beswaert.

't Herte van Echo.

Eylacen van vare.

Echo.

O fel Tyrant.

't Herte

Amoureuſheyt.

'tHerts van Echo.

O moordenare,
Die onweerdich verſtooten gheeft voor gheluck.

Echo.

O jammerlijck jammere!

'tHerte van Echo.

O druckelijck druck!
Ick mach allendich Herte wel klaghen.

Echo.

O hinderlijck hindere!

'tHerte van Echo.

O plaghe der plaghen!
Wy ſterven hier in gherechter trouwen.

Echo.

Spieghelt v ghy Maechden en ghy Vrouwen,
Ende en leght v herte noch v ghedachten
Aen Mans niet, die v niet en achten,
Want hier by ben ick ter doot gheveucht.

'tHerte van Echo.

Adieu myn blijſchap.

Echo.

Adieu myn vreucht.

'tHerte van Echo.

Adieu myn ſchoonheyt.

Echo.

Adieu myn jeucht.

'tHerte van Echo.

Adieu myn kracht en myn memorie.

Echo.

Adieu ſchoon weerelt.

'tHerte van Echo.

Adieu ydel glorie,
Danſſen, ſpringhen, met grooter eeren.

Echo.

Adieu Maechden en Vrouwen,

'tHerte

Vanden handel der

'tHerte van Echo.

Adieu Princen en Heeren.

Echo.

Adieu schoon lustighe preeelen,

'tHerte van Echo.

Adieu Sloten, Borghen en Kasteelen,
 Met myn zilvere juweelen,, groot van weerden,
 Wy moeten 'r morfeel der doot aenveerden.

Wonderlyck murmureren.

Wa haest v, ghy zout my plats vererren,
 Waer meucht ghy merren, sy ligghen en gapen
 Na haren adem.

Atropos Goddinne der doot.

Ick moetse eerst betrapen,
 Die beschuldicht zijn deser daet.

Wonderlyck murmureren.

Wie mach dat wesen?

Atropos.

Ghy onder v beyen die daer staet,
 Want ghy oock blijven moet in't verdriet.

Druck en spijt.

Wy schelden v quijte.

Wonderlyck murmureren.

Wy en eysschen v niet,
 Van my en zuldy niet ghehaelt,, zijn.

Atropos.

Metten strale der doot moetty doorstraelt,, zijn,
 Door v misdaet.

Druck en spijt.

Lacen! wachermen,
 Ick wille gaen loopen.

Atropos.

'tEn baet gheen kermen,
 Hondt datte, ghy en zult gheen quaetheyt meer,, doen.

Druck

Amoureuſheyt.

Druck en ſpijt.

Ay my, ay my.

Atropos.

Her, herwaert ghye.

Wonderlyck murmureren.

Beyt, beyt, ghy zout my zeer,, doen,
Ick moet eerſt gaen myn water maken.

Atropos.

Houdt datte, ick zal v wel gheraken,
Ghy blijft al waer't ghy noch veel jonghere.

Wonderlyck murmureren.

Ay my, ghy doorſteeft my lever en longhere,
Lacen! ick ben ter doot gheſleghen.

Atropos.

Die heeft nu loon na werck ghekreghen,
Gheen Minnaers en zal hy meer beſchimpen.

Echo.

Myn bloet verſchriekt.

'tHerte van Echo.

Myn aderen die krimpen
In't ſchouwen der doot zeer putertier.

Atropos.

Ghy moet oock ſterven, 'ten baet gheen wrimpelen.

Echo.

Myn bloet verſchriekt.

'tHerte van Echo.

Myn aderen die krimpen.

Echo.

My dunckt dat my de zenuwen rimpen,
Want noyt en voeld'ick zulcken dangier.

'tHerte van Echo.

Myn bloet verſchriekt.

Echo.

Myn aderen die krimpen
In't ſchouwen der doot zeer putertier.

Atro.

Vanden handel der

Atropos.

Metten strale der doot ongier
Moetty doorstraelt zijn met vele ghepijns.

'tHerte van Echo.

O Venus, Venus! ontfermt v mijns.

Atropos.

Echo ghy moet 'tzelve zopken drincken,
Houdt datte, ghy blijftere.

Echo.

Och! wilt myns ghedincken,
Venus ick ben ter doot bevreest,
In uwen handen bevele ick mynen gheest.

Atropos.

Dat's daer, v leven is ghedaen,
Cupido wil haer ziele ontfaen
Al in 't Palleys der minnen reene:
Al dat berueren heeft bevaen,
En mach de doot gheen zins ontgaen,
Eest edel, onedel, groot oft kleene,
Ick brenght al totter doot met weene,
Dit's wech, ick laetse voorts alleene.

P A V S A.

D'een Ghebuer.

VW Aer zijdy Ghebuer? goeden dach, goeden dach,
Weretty dus tijdelijk?

D'ander Ghebuer.

Ja ick Ghebuere.

D'een Ghebuer.

Dat's 'tbeste datmen doen mach,
Men moet 'tbroot winnen zoumen 't verteeren.

D'ander Ghebuer.

Ick moet my met arbeyden gheneeren,
Oft armoede zoude my plats houwen t'ondere:
Wat zeytmen ons nieus?

D'een

Amoureuſheyt.

D'een Ghebuer.

Abuyfelijck wondere
Van Narciffo, die alle Vrouwen bekoort.

D'ander Ghebuer.

Lieve was daer ane?

D'een Ghebuer.

En hebdis niet ghehoort?
'tIs argher dan moort.

D'ander Ghebuer.

Ey goeder zeght voort,
Als dat ick mach 'tverſtant verwerven.

D'een Ghebuer.

Hy heeft Echo van minnen laten ſterven,
Zonder confortatie groot oft kleyn.

D'ander Ghebuer.

Och fel Tyrant.

D'een Ghebuer.

O onweerdich vileyn,
Dat ghy v archeyt aen Vrouwen moet baren,
Die v vrient zijn.

D'ander Ghebuer.

Hy zal noch qualijck varen,
En eer lanck termijn zoo zal't gheſchien,
'tBloet eyscht wrake.

D'een Ghebuer.

Hy en mach gheen Vrouwen zien,
Godt gheve hem ramſpoet en verdriet.

D'ander Ghebuer.

'tEn is gheen man.

D'een Ghebuer.

Hy en deucht, zegh ick, niet.

D'ander Ghebuer.

Ick peyſe 'tis een ghemaect capuyn.

D'een Ghebuer.

'tIs, zegh ick, een futſelere,

D'ander

Vanden handel der

D'ander Ghebuer.

'tIs eenen ruyn,
Hy zou anders het by-zijn van Vrouwen prijsen.

D'een Ghebuer.

Men mach hem wel met vingheren wijfen
'tEeuwighen daghe, en eest niet groote schande,
Dat hy de schoonste Dochter vanden Lande
In minnen liet sterven zonder ghenade?
Tfy moet hem werden.

D'ander Ghebuer.

Och 'tis groote schade,
Iupiter wil haer ziele laven.

D'een Ghebuer.

Sy was ghisteren met grooten jammere begraven,
En haer Vader die leyt van drucke kleeerlijck
Zieck te bedde.

D'ander Ghebuer.

Zeker 'tis deerlijck
Elck moederlijck herte machs druck ontfaen.

D'een Ghebuer.

Adieu Ghebuere, wy moeten gaen
't Huyswaert en eten een schotel vol pappen,
En naer de noen come ick weder klappen.

P A V S A.

Venus.

CWpido Regent der minnen bequame,
Aen v begheer ick uyt reynen ghedachte,
Dat ghy de moordadelijcke blame
Van Narcisso vervolghende zijt by krachte;
Begheert justitie en doet v klachte
Aen Iove den Godt der natueren,
Zeght hoe Narcissus d'archeyt wrachte,
Dat Echo moeste de doot bezueren.

Cupido.

Amoureuſheyt.

Cupido.

O Venus die ſpieghel zijt van alle ſchoon Figueren,
Ick en zals niet laten, al zegh ick't op 'tſlechte.

Venus.

Ick zout zelve vervolghen wout ghy'twoort aen vueren,
Het betaemt datmen de miſdadighe daeght in rechte:
Gaet vrylijck teghen hem ten ghevechte,
Daer Iupiter en alle de Goden vergaert,, zijn:
Willet iemant met woorden oft met ghevechte
Verantwoorden, wilt kloeck en onvervaert,, zijn,
Eeft noot Phœbus zal v ruwaert,, zijn.

Cupido.

O Venus reyn vrouwelijck engien,
Gheen zorghe en heb ick van zulcke treken,
Maer zulcken wrake zalder af gheſchien,
Zoo datmer eeuwelijcken af zal ſpreken,
Oft'tzal my aen myn macht ghebreken:
Vwen oorlof Bloeme, leeft in glorien,
Wilt alle druck van v verſteken,
Ick hebbe de zake wel in memorien:
Adieu dit's ganck.

Venus.

Alle Minnaers victorien
Moet v ſcherm-ſchilt weſen en toeverlaet.

Cupido.

Hier mocht wel wonder af komen jae't,
Want de zake is laſtich om gronderen,
Dies wil ick nu neerſtelijck deſcenderen,
En zal myn lieve Moeder zijn obedient,
En gaen daer Iupiter zit in't Parlement,
Inden Troon des levens ghekroont zeer machtich,
Met vele Goden verghezelſchapt waerachtich,
Wiens dominatie bevrijt vele ſnevens:
Ick zien Iupiter inden Troon des levens
Zittende als Iuge groot in't vermoghen,

Dies wil ick hem groeten om een verhoghen,
 En alle de Goden van reynder zeden,
 Iupiter, Neptunus en Apollo vol vreden,
 En v Diana vol der scientien,
 Ghegroet weest t'zamen.

Iupiter den Godt der natueren.

Der obedientien
 Betaemt wel voor alle de Goden ghemeene:
 Wat begheerde ghy kint?

Cupido.

O Prince reene,
 De zake is kleene,, na v beruerelijckheyt,
 Maer om dat ghy als Rechter der natuerelijckheyt
 Inden Troon des levens'houdt beluyckinghe,
 Zoo eysch ick vander Natueren misbruyckinghe
 Iustitie, na misdaets bezeven,
 'tWelck ick hier uyten zal.

Iupiter.

Die zalmen v gheerne gheven,
 Na de gheleghentheyte vander zake.

Cupido.

Zoo klaegh ick v Iupiter, en roepe dies wrake,
 Dat Narcissus, als een Tyrant zeer quaet,
 Der schoonder Echo zonder toeverlaet,
 Gheheel desperaet,, heeft laten sterven,
 In drucke doorkerven,, en bederven
 Ongheacht recht als voor sleteren,
 'tWelck hy met woorden hadde moghen beteren:
 Hier begheer ick recht af, heeft hy misdaen,
 Na der natueren.

Iupiter.

Dat heb ick wel verstaen,
 'tFeyt luyt zoo wrakelijck, elck machs vereenen,
 Men mochter bloedighe tranen om weenen,
 Die natuerlijck ware van complexien.

Diana

2/113
Amoureuſheyt.

Diana de Goddinne.

O Iupiter hoochſt, alder-hoochſt van zexien,
Ick bidde v, dies 'therte obedieert,
Een woort te ſprekene.

Iupiter.

Ick conſenteert.

Diana.

Zoo preſenteer ick my, na dat dit parlement,, is,
In't verantwoorden den ghenen die hier abſent,, is,
Dat's Narciffus die my ghechuldich,, is,
Zegghende dat hy de doot ontſchuldich,, is
Van Echo, die't te rechte zoude weghe.

Iupiter.

Wat zeghdyer toe?

Cupido.

Ick zeggher neen teghen,
En dat meen ick te tooghen in't generale.

Iupiter.

Nu dan ghy Goden hoort tale en wedertale,
Ghy aenleggher der daet zeght voor en laet zien,
Ghy behoort te ſprekene.

Cupido.

'tZal minlijck gheſchien:
In't verbeteren v allen, zeggh'ick voor prologhe,
Dat Narciffus is vol van bedroghe,
Want met zijnder ſchoonheyt vinck hy ſmadelijck
In't priſoen der minnen verradelijck
'tHerte van Echo der ſchoonder jeucht,
En noyt zint en had ſy blijſchap noch vreucht,
De zake is groot die't wel verhaelt,
En Narciffi ſchoonheyt heeft doorſtraelt
Metten ſtrate van liefden haer herte deerlijck:
Dit's d'eerſte proeve, dus meen ick kleerlijck
Dat hy's beſchuldich is, en dat legh ick
In't behout der Goden.

Vanden handel der

Diana.

En dat wederzegg ick,
Hy eest ontschuldich, zoo ick v zal betooghen.

Cupido.

Dat moet ghehoort zijn.

Diana.

Doet dan op v ooghen,
Wat mocht Narcissus dat haer grieve
Syn schoonheyt, dies sy op hem verliefde?
Sy gaf daer toch wille toe en consent,
En het was Narcissus onbekent,
Dat sy doen zulcx van treken,, was;
Wat mocht hy dat sy vyerich ontficken,, was
Op hem met vyerigher gherechter minnen,
Dat sy ongheweldich was haerder zinnen?
Men mach alle dinck wel doen by maten:
Exempel hier af zoo meuchdy vaten,
Oft ghy puer wetens zette in't vier
Den voet, dies ghy kreecht dangier,
Wat mocht 'tvyer, dies 'tvyer baert syn kracht?
Mer& oft ghy wijn drinck boven macht,
Als dat dies hindere mocht op v welven,
Wien zoudy dat wijten? dan v zelven,
Dus en derffe haer hindere oock niemant aen tijghen
Dan haer zelven.

Cupido.

Nu en mach ick niet swijghen,
Ick moet verantwoorden dat's verloren;
Hy zou wel tyrannich zijn gheboren,
Waer een mensche ghevallen in t vyer verveerlijck,
En hy om hulpe riepe zeer deerlijck,
Liet hyen verberren uyt sellen ghedochte,
Daer hy dien mensche wel helpen mochte,
Ick zegghe hy ware der doot deelachtich:
En dit heeft Narcissus ghedaen waerachtich,

213
Amouresheyt.

Hy zach Echo in't vyer der minnen blakende
In't grief der doot, 'twelck haer was nakende,
En riep tot hem woorden van troofte,
Maer tyrannelijck met eenen fellen propoofte
Liet hyse daer mismaect van rouwen,
Ter blasphemeringhe van allen Vrouwen,
'rWelck hy met troofte, na dat ick bevroe,
Hadde moghen beteren.

Diana.

Daer hadde hy redene toe,
Dat hy de Vrouwen van hem weerde,
Mits dat hy reynicheyt begheerde,
En belooft hadde te houwen t'eeuwighen daghen:
Wat is meer temtation, dan 'tzoet behaghen
Van Vrouwen, die natuere doen dolen
Inder luxurien.

Cupido.

Ke gaet noch ter Scholen,
Meendy voor Leer-kindern spreken van kleynen verstande?
Dese edel Bloeme zeer goederhande
Boot haer ghejonstich tot hem te ghevene,
En eeuwelijck in reynicheyt te levene,
Volstændelijck zonder dorpernije,
En daerenboven verstiet hyse als een prijce
Onweerdichlijck met eenen ghestoorden zinne,
Dies icken der doot beschuldich kinne,
Hier begheer ick recht af en justitie,
Ia duncke't v moghelijck.

Neptunus de Godt vander Zee.

Nu zonder malitie
Zoo zullen de Goden t'zamen spreken,
Vertreect een weynich.

Cupido.

Dat en zal v niet ghebreken,
Wy bevelen de zake uwer scientien voort.

Vanden handel der

Iupiter.

Nu dan ghy Goden elck spreke syn woort,
 Hoemen dit vonnisse rechte zal sluyten?

Neptunus.

By uwer weerden.

Iupiter.

Zoo zal ick't dan uyten,
 Tuwer correctien, mynder herten meeninghe:
 Na tale en wedertale, zonder vereeninghe
 Der twee partijen hier in't recht,, staende,
 Zoo duncken my de zaken slecht,, gaende:
 Narcissus moet beschuldich der doot,, zijn,
 En dat by redenen die zeer groot,, zijn,
 Echo en dede hem noyt kleynicheyt,
 Want sy woude leven in alder reynicheyt
 Met hem, welck ick voor trouwe rekene,
 En hier boven zoo was sy de verstekene
 Van Narcisso met grooter versmaetheyt:
 En moest het niet wesen een groote quaetheyt,
 Dat hyse liet sterven zonder verzoeten,
 'tWelck hy met woorden had moghen boeten,
 Doen sy zoo griefflijck was ghenooft,
 Eens Mans leughene is eender Vrouwen troost:
 Al en kost hy gheen liefde op haer ghezaeyen,
 Hy hadse met woorden doch moghen paeyen,
 Want merct 'ten schaeyt der keerffen niet,
 Dat een ander van haren lichte ziet,
 Wat schaeyt der Fonteynen, in't overdincken,
 Datter hondert menschen uyt drincken;
 'tHadde hem noch min ghehindert, diert wel grondeert,
 Dat hy haer hadde gheconforteert;
 Dus moet elck ghestraf't zijn naer syn misdact,
 Die hier quaet doet.

Neptunus.

○ Iupiter vroet,

Het

212 6
Amoureuxheyd.

Het dunkt my oock recht, die't wel verstaen,, heeft,
Maer dat's noch 'tminste dat hy misdaen,, heeft,
Hy heeft den boom der generatien,
Alle vrouwelijke beelden ter blamatien,
Laten verdrooghen en t'onder ghezet,
'tWelck is blasphemie in onser Wet,
Wt welcken blasphemien dat hy voor al
Der doot beschuldich is.

Iupiter.

Nu zonder gheschal,
Wat punitien mach hy weerdich wesen,
Die zulcken werck doet?

Atropos.

Prince uytghelesen,
Ick zoude hem alzulcken doot doen sterven,
Als Echo moeste door hem verwerven,
Zoo ghy by scientien wel zult bevroen
Wat daer toe hoort.

Iupiter.

Zoo zalmen't zoo doen:
Roept de partijen.

Neptunus.

Trouwen Heere wy zelen:
Partijen komt voort.

Cupido.

Naer v bevelen
Zijn wy hier t'uwer reverentie
Onderdanich v allen.

Atropos.

Hoort de sententie
Die Iupiter, als Rechter, hier zal ruren.

Iupiter.

Zoo wijs ick, als Iuge der natueren,
Dat Diana afvallich zy deser zaken,
En dat Narcissus de doot zal snaken

Vanden handel der

Inde snootste substantie, zonder verdrach,
 Daermen liefde oft minne in krijghen mach,
 Dat's te wetene, die't wel overdincken,, zal,
 Dat hy hem in een Fonteyne verdrincken,, zal,
 Door syn zelfs schoonheyt die hy beruerlijck
 Bemercken zal inder Fonteynen figuerlijck:
 Dus beveel ick v Cupido en Neptunus met,
 Doet hem van conjuratiën zulcken belet
 Ter Fonteynen, als dat hy worde gheplaecht
 In deser manieren.

Neptunus.

Na dat v behaecht
 Willen wy ghereet zijn inder noot.

Iupiter.

En ghy Atropos doorstraelt hem metter doot,
 Als hy in't water leyt ghezoncken,, wel,
 Dat's myn bevelen.

Atropos.

Hy wort, zegh ick, verdroncken,, snel,
 Vwen oorlof Iupiter en wilt niet treuren,
 Hem zal nu loon na werck ghebeuren.

P A V S A.

Narcissus.

VVel aen myn Heeren, zoet in't behaghen,
 Volcht my rasschelijck, ick wil gaen jaghen,
 Ick ben zoo swaermoedich ick en weet wat maken,
 Dus ducht ick dat my zal hinder naken,
 Ick wil my zelven gaen verjeuchden
 Inder woestijnen.

D'een Heere.

O Prince vol deuchden,
 Laet varen alle druck en toren,
 Jaghers en Honden zijn langhen tijt voren,

Amoureuſheyt.

Wy zullen gaen jaghen inden foreeſte,
Prince hoochgeboren zyt blijde van gheefte.

Neptunus.

Nu gaen wy, na Iupiters declaratie,
Ter ſchoonder Fonteynen van zoeter natic,
Daer Narciffus hem in plach ververſchen te gane,
Dies laet ons doen ons conjuratie,
Daer hy met komen zal ter blamatie,
Zonder langhen tijt ſtille te ſtane:
Alzoo waerlijck als Phœbus regeert de Mane,
En ick 'twater door de wolcken zaeye,
En my de konſte gheeft luttel ane,
Dat ick Cybeles vruchten beſpraeye,
Beſweer ick Apollonem dat hy de raeye
Der Sonnen in v Fonteyne verſteken,, mach,
Dat hem Narciffus daer in verfraeye,
En ſyn aenſchijn oock bemercken,, mach,
Op dat myn kracht oock in v wercken,, mach.

Cupido.

En ick beſweer v Fonteyne klaer als glas,
Alzoo waerlijck als Dido ſterf om Æneas
Wt puerder minnen die in haer ſmeurde,
Dat Narciffus zulcken liefde krijghe op dit pas
In v Fonteyne, ſtaende in't gras,
Als Echo om ſynen wille bezeurde,
Dat ſyn ſchoon imagie de Vrouwen bekeurde,
Hem trecken moet tot alzulcker minnen,
Dat hy ongheweldich zy ſynder zinnen.

Neptunus.

En ick beſweere v Fonteyne met moede tam,
Alzoo waerlijck als Helles en Frixus bee
Zaten al op den guldenen Ram,
Daer Helles af viel en verdronck in Zee,
Als dat ghy Narciffus tot ſynen lee
Verdrinct, en zulcken doot doet ſterven,

Vanden handel der

Als de schoon Echo den allendighen wee
 Om synen wille moeste verwerven,
 Ick gheve v myn kracht tot dit bederven:
 Adieu weest neersich tot deser plaghen,
 Men zalder af spreken t'eeuwighen daghen.

Narcissus.

Wat's myns? dat 'therte dus onrustich,, is,
 Hoe ben ick verhit, verslaeft van moetheden,
 Dus wil ick gaen ter Fonteynen die lustich,, is,
 My zelven ververschen, en nemen wat zoetheden:
 Onvolprijfelijk zijn der Fonteynen goetheden,
 Medicinael, elck weet dat waer,, is,
 Al waer een zinloos hy kreech wat vroetheden
 In't schouwen der Fonteynen die klaer,, is:
 Hoe schoone schijnt de Sonne, zoo't openbaer,, is,
 Tot beneden inder Fonteynen gront,
 Want 'therte onlustich en beklaf met vaer,, is,
 Dies wil ick gaen drincken als nu terstont,
 Zoo word'ick van mynder moetheyt ghezont.

Narcissi schoonheyt, een verrader.

Nu zal ick myns zelfs Meester bedrieghen,
 Ick ben syn schoonheyt, ick zal hem lieghen,
 Nochtans en zal ick een woort niet spreken,
 Altemet zal myn imagie vervlieggen
 In't water, ick zal hem abuysfelijk wieghen,
 Want met minnen wort hy op my ontfteken,
 Nu merct, ghy en zaecht noyt valscher treken.

Narcissus.

Myn murmuratie en is niet kleyne,
 Ick zien een Figure in dese Fonteyne
 Zoo schoone, 'ten is gheen comparatie,
 Bied' ick haer mynen mont alleyne,
 Sy wilt my kussen, haer jonst is reyne,
 Dies ickse van herten zeer begratie:
 Zulck inspiratie,, noch accordatie

Van liefden en kreech ick noyt tot Vrouwen,
 'tHerte is zoo vyerich 'theeft zulcken temtatie,
 Dat ick puer zinloos worde in 't ſchouwen,
 Och! ſpreekt my toe ſchoon Bloeme vol trouwe
 Nu lachte, ſy en kan haer niet ghedwinghen,
 Her, herwaert, koſt ick v ghelouwen,
 Ick weet wel ghy en zout my niet ontfpringhen:
 En mach ick mynen wille niet volbringhen,
 Ick worde puer rafende in minnen verblind,
 Aen my en baet noch leſen noch zinghen,
 Ick ſterve mits liefden die 'therte doorrint.

Narciſſi ſchoonheyt.

En is dit niet zottelijck ghemint,
 Dat hy door 't ſchouwen ſynder figureren,
 Wt minnen zou willen de doot bezueren,
 Die hy daer inder Fonteynen ziet?
 Zijt te vreden, ick brenghe hem in 't verdriet,
 Want ick zal hem ſchier in 't water trecken.

Atropos de Goddinne vander doot.

'tWort tijt ick moet my zelve rekenen,
 Dat ickſe beyde ter doot mocht ſtralen
 Als ſy in 't water zijn.

Narciſſus.

O quale der qualen!
 En zal my in liefden gheen trooſt gheſchien?
 Zoo zal ick inder Fonteynen dalen
 Na 'tzoet imagie dat ick moet zien:
 Och wie is dit lieffelijck engien?
 'tIs klaerlijck Neptunus Moeder ghepreſen,
 Noyt Venus noch Pallas en hadden by dien
 Van puerder ſchoonheyt uytgheleſen,
 Noyt lieffelijcker ghezichte, noyt zoeter weſen,
 En ſchiep Iupiter inder natueren maeckſele,
 Maer myns griefs en word' ick niet ghenefen,
 Ick blijve trooſteloos inder minnen ſchaeckſele,

In't

Vanden handel der

In't herte ghevoel ick zulcken blaecksele,
 Al zoud' ick haer ziel en lijf nu schincken,
 Ick moet na 't lieffelijck gheraecksele
 Metten hoofde in't water zincken:
 Ay my! wachermen.

Atropos.

Neen, ghy moet oock mede verdrincken
 Narcissi schoonheyt, dat's verloren.

Narcissi schoonheyt.

Ay my! wachermen, noyt meerder toren,
 Ick verdrincke, der doot ben ick vertzaecht,
 Ontfermt myns Iupiter.

Atropos.

Nu zijdy gheplaecht,
 Loon na werck is v nu ghebeurt:
 Spieghele v alle die minne draecht,
 Eer ghy na 't strick van liefden speurt,
 En troost elckanderen onghetreurt,
 Hoedt v voor dit hinderlijck meskief,
Houdt middelmate als ghy in minnen labenre,
 Zoo en krijchdy van minnen gheen meskief,
 Iupiter hoede elcken voor ongherief.

DE NAER-PROLOGHE.

Godts Vrienden hier hebt ghy moghen mercken
 De wrake van Echo der schoonder Ionckvrouwe,
 Hoe dat Narcissus kreech loon naer wercken,
 Dies al 'tLant door bedreven wert grooten rouwe:
 Want doen syn edele Heeren ghetrouwe
 Hem vonden inde Fonteyne verdroncken,
 Zoo beklaechden sy hem in menighe vouwe,
 En de tranen zijn door der liefden voncken
 Van hun wanghen ghezoncken.

Dees plasse en 'twater, dat doen onreyn,, was,
 Wert *Fonteyne d' Amours* ghcheeten by namen:
 Dus bid ick v ghy Mans in't ghemeyn,, ras,
 En wilt gheen jonghe Dochters beschamen,
 Maer vertroost de bedroefde 'thaerder vramen,
 En als sy v bidden om assistentie,
 Gheeftse ten minsten schoon woorden naer 'tbetamen,
 En neemt in't goede haer benevolentie,
 Zonder reprehentie.

En ghy Vrouwen en Dochters hout v eer in weerde,
 En zijt zoo dwaes niet noch zoo verblint,
 Ghy en peyft dat 'thoy niet en mach gaen ten Peerde,
 En datmen vileynen met bidden niet en verwint:
 Bepeyft v altijd wel eer ghy beghint,
 In een weynich verzinnens leyt wel groote bate,
 Ziet toe dat ghy als Echo niet dwaeslijck en mint,
 Dat bid ick v jonstelijck uyt caritate,
 Maer *Houdt middelmate.*

Tafel-fpel van dry Perfonagiens.

*Het Herte.**De Ooghe.**De Wille.**Herte.*

Valsch quaet,, ghelaet, door v ick treuren,, moet,
V licht,, my swicht,, alle melodije.

Ooghe.

Mynen ract,, en daet,, ghy dickwils scheuren,, doet.

Herte.

Valsch quaet,, ghelaet,, door v ick treuren,, moet.

Ooghe.

Mynen staet,, en graet,, ghy controleuren,, doet,
Ghy slicht,, en sticht,, melancolije.

Herte.

Valsch quaet,, ghelaet,, door v ick treuren,, moet,
V licht,, my swicht,, alle melodije.

Ooghe.

Valscheyt, gheveyftheyt, en verraderije
Schijnt aen v woorden, dat is al myn bedrijven.

Herte.

En ghy zijt oock de boofte van alle Wijven,
Want myn vreucht,, myn jeucht,, myns zins verlichten,
Myn zinghen,, myn klinghen,, myn spelen, myn dichten,
Ghy al in swaer allende verkeerem,, doet.

Ooghe.

Wie, icke?

Herte.

Ia ghy zijt die myn leven in verzeeren,, doet,
In vreesse, in anxste, in duchten, in sneven,

Amoureuxheyte.

In peysen, treuren, zuchten, in beven,
Voor 'tlachen zoo ween ick menighen traen.

Ooghe.

Ick en kan niet gheweten, ghemercken, noch verstaen,
Waer ick oyt was tot eenighe stede,
Daer ick v zulcken leet en toren dede.

Herte.

En weet ghy's niet?

Ooghe.

Neen ick op myn trouwe.

Herte.

Ey quade schieloose valsche Vrouwe,
Onghemanierte pulcher zottinne,, bloot.

Ooghe.

Hoe ghebeert hem de Man zoo?

Herte.

Ghy zijt een vyandinne,, groot,
Noyt eenich Wijf haren Man zoo en ontstelde.

Ooghe.

Zeght dan hoe, waer met, en wanneer ick v quelde?
Want woorden die zijn om hooren zeer anderlijck,
Ghy overvalt my te zeere schandelijck,
Meynt ghy dat ick, die v schuldich ben subject te zijne,
V zoude willens aen doen eenighe pijn?
Daer af eest dat ick my excuseren wille,
En met goede redenen proberen wille,
Dat ick v altijd heb gheweest onderhoorich.

Herte.

Ick bekent, noyt en waert ghy my wederstoorich,
Maer 'tis v valsch aenbrenghen dat my verdwaefde,
Als ick dan door de zoete ghepeysen versolaefde,
Zoo waren al myn zinnen daer toe gheneghen.

Ooghe.

Ick en weet niet dat ick v oyt lastich pleghen
V aenbrocht hebbe dan in rechter trouwen,

Herte

Vanden handel der

Herte.

Hebt ghy vergheten dat ghy by schoon Vrouwen
 Onlanghs waert onder d'edel lustighe Zinneken?
 En dat ghy zaecht onder d'ander Goddinneken
 Een d'alder schoonste en de gratieuste,
 De minnelijckste en d'amoureuuste,
 Die oyt Herte en begheerde? dat's immers blijckelijck;
 Haer beeldelijcke schoonheyt was onghelijck;
 En ghy, door v groote zotternijen,
 Naemt in haer wesen zulcken verblijen,
 Dat ick mits uwen aenbrenghen en bespien,
 Verstant, meeninghe, kracht, hooren en zien
 Al t'haerder liefste abandonneerde.

Ooghe.

Is dat het poinct dat v zinnen verturbeerde?

Herte.

Iae't, dunct v dat vry.

Ooghe.

Iae't boven konden,
 En wijt ghy dat oock my?

Herte.

Ia ick tot allen stonden,
 Ghy zijt den oorspronck van alle myn smerten.

Ooghe.

En ick en ben maer d'Ooghe.

Herte.

Noch ick maer 't Herte,
 Die op v Ooghe stel myn betrouwen;
 Die behoort te dencken in 't aenschouwen,
 Eer ghy my iet aenbrenghet door v bespien,
 Oft my daer af gheen grief en zou gheschier,
 Maer ghy hebt my ter contrarien verdult.

Ooghe.

Och! en wijt dat my niet.

Herte.

Herte.

Het is immers v ſchult,
 Ghy zijt die my de ſchoonheyt aenprijft,
 Daer 'tHerte met vreuchden in verjolijft,
 Dat het by-wefen van myn lieflijcke Amije
 My dun& wefen een Hemelſche melodije,
 En als ick van haer moet wefen abſent,
 Zoo ghevoel ick inwendich een ſwaer torment,
 Daer v ghezichte af oorzaeck en 'tmotijf,, is.

Ooghe.

'tIs groot onrecht dat teghen my dit ghekijf,, is,
 Want ick ben gheſchapen om te zien alleene,
 En ghy om te minnen, die 'tHerte zijt.

Herte.

Zonder uwen raet en minde ick noyt gheene.

Ooghe.

Ick ben nochtans gheſchapen om te zien alleene.

Herte.

Noch waer ick vry en los van allen weene,
 En dede v ghezichte in 'ſweerelts krijt.

Ooghe.

Ick ben nochtans gheſchapen om te zien alleene,
 En ghy om te minnen, die 'tHerte zijt.

Herte.

Wel wilt ghy v zien dan van nu ter tijt,
 Van mynder miſquamen voort excuſeren?

Ooghe.

Ia ick.

Herte.

Dat waer wel een wonderlijck diſputeren
 Voor alle Rechters oft verſtandighe perſoonen.

Ooghe.

Ick zal't v met goede redenen betoonen,
 Ick bekenne dat natuere ons te zamen
 Ghepaert heeft, zoo Man en Wijf verzamten,

Vanden handel der

En uwer jonstigher Herten ghegheven vry
 Wille, reden, en verstandnisse boven my,
 Waer door ghy al wel meucht wederstaen
 Van al dat ick v aenbrenge oft maeck vermaen,
 Dus zijt ghy t'onrecht op my ghestoort.

Herte

Ick en heb myn daghen desghelijcx ghehoort.

Ooghe.

Ia waeromme?

Herte.

Dat ghy verstandnisse wilt doen weeren,
 Al' ghene dat t'Herte mach letten oft deeren,
 Want dat en is in verstandnisses kracht,, niet.

Ooghe.

Neen, waeromme?

Herte.

'tEn waer in des wijsen macht,, niet,
 Want noyt zoo moghenden Koninck noch wijsen Klerck,
 Noch konstich Konstenare, 'tzy in wat werck,
 Al heeft hy volkomelijck syn vijf zinnen,
 Als Ooghe zoo vreuchdelijck roert t'Herte van binnen,
 Toonende de schoonheyt onvolpresen,
 Het minlijck opzien, 'tslafselijck wesen,
 'tWelck Natuere t'Herte met Vrouwen paert,
 Hy en zal inwendich worden beswaert,
 Als d'Ooghe de schoonheyt aenbrencht, zoo ghy doet.

Ooghe.

Ghy mocht dat wederstaen,
 Weet ghy niet dat ick cenpaerlijck dus moet
 Wat lustichs aenbrenghen om v verheughen?

Herte.

Dat weet ick wel, maer zout ghy niet meughen
 V zelven mijen en behoeden
 Van zoo secretelijck te zien? en bevroeden
 Dat ghy zulcken schoonheyt en zijt weerdich,, niet.

Ooghe.

Amoureuſheyt.

225

Ooghe.

'tGhezichte der Ooghen over al veerdich,, ziet,
Daer 'twefen hem ſchoonſt en lieflijk toocht.

Herte.

Daer door eeft dat myn jeucht en vreucht verdroocht,
En dat ick nu lijde deſe tribulatie,
Ghy doet my al dit leet en alteratie,
Waer door ick my te recht moet ſtooren.

Ooghe.

In wat manieren?

Herte.

Dat zult ghy hooren,
Als ghy Ghezichte v ooghen waert ſtaende
Op de ſchoonheyt, en dat ghy my hielt ſtaende,
En begheerte deet vallen in groot verlanghen,
Zoo was ick door v terſtont ghevanghen,
Eer dat verſtandeniſſe koſt beweeren.

Ooghe.

Wel wie vinck v?

Herte.

Minnelijck begheeren,
Maerſchalck van Venus der Goddinnen.

Ooghe.

Trouwen ick en dwinghe v niet totter minnen,
Al neem ick in't aenſchouwen verblijen.

Herte.

Neen oock ghy en Begheeren zijn in partijen,
Want als ick op de ſchoonheyt bleef fantaſerende,
Hielt ghy my ſtaende imaginerende,
Tot dat ick ghevanghen was in't verdriet.

Ooghe.

Noch en gheef ick my door deſen verwonnen niet,
Maer ick ſtatert en wille v vragen,
Wat anxſte, wat druck eeft, welck zijn de plagen,
Die ghy door het vanghen moet lijdē ſwaer?

Vanden handel der

Herte.

Vraecht ghy datte?

Ooghe.

Ia ick voorwaer,

Want het dunct my zijnde een melodije.

Herte.

Eylacen hoe luttel smaecte ghije

Het grief van minnen, daer't allendich Herte

Moet met ghequelt zijn.

Ooghe.

Laet hooren de smerte,

Die ghy door't innerlijck begheeren ghedoocht.

Herte.

Dat wert v terstont van my ghetoocht,

Want voor het vanghen zoo was ick gheruft

Van alder misquamen, en hadde lust

Tot alle gheneuchten, oock was ick vry,

Onbelemmert, en nu zoo vinde ick my

Gheheel onvry, en moet als sneeu verdwijnen,

Zonder loon oft danck van mynder pijnen,

Ick ghelijck de slaven in Turckijen.

Ooghe.

Door zulcke zaken en heb ick gheen lijen,

Want als ick aenschouwe een minnelijck aenschijn,

Zoo verheucht myn jeucht, en ick moet blijde zijn,

En den druck wort in my vermindert,

Daer en is gheen schoonheyt die my hindert,

Maer sy verjaecht anxst, zorghe, en allendich treuren.

Herte.

Eylacen dat en mach my niet ghebeuren,

Want ick hebbe een lustich lant verpacht,

Daer ick noch zal in blijven versmacht

Door 't slaven, dies ick noch swaerlijck moet zuchten.

Ooghe.

Wat lant is datte?

Herte?

Amoureuſheyt.

227

Herte.

Het is 'tlant van duchten,
Daer ick in lijden moet menighe quale.

Ooghe.

Ia hier kome ick aen 'tprincipale,
Daer ick 't ſtateerde, en zegghe hier by,, dat
Ghy zeer groot onghelijck hebt op my,, plat,
Dus wijt een ander dit gheſchille.

Herte.

Wien zoude ick 't wijten?

Ooghe.

Ws zelfs wille,
Die al by willekeuren ws zelfs zinnen
Onvry is makende, ſubject der minnen,
En 'tlant doet verpachten om v miſval.

Herte.

Waert ghy niet de principaelſte van al,
Oorſpronck, cauſe, beghin en motijf van deſen?

Ooghe.

Neen ick certeyn.

Herte.

Hoe zoude dat weſen?
Hadt ghy de ſchoonheyt zelve niet aenzien,
My en zou van niemanden grief gheſchien,
Want Ooghe niet en ziet, Herte niet en deert.

Ooghe.

En oft ick zie het ghene dat ghy begheert,
Hoe meucht ghy my dan wijten de daet?

Herte.

Niet trouwen, en dede uwen valſchen raet,
Die my dwinght in der minnen pleyn.

Ooghe.

Rade ick v 'tminnen?

Herte.

Ia ghy certeyn,

Vanden handel der

Want niet meer dan Roosen oft Violieren,
 Lelien, Bloemen en Eghelentieren
 Haer volle groeyfel ontfanghen en konnen,
 'tEn ware door het schijnen vander Sonnen;
 Desghelijcx en mach ick oock minnen niet,
 'tEn zy dat uwen raet dat ghebiet,
 Want ghy gheeft den Wille een vry begheeren,, mal.

Ooghe.

Dat zal ick v met redene weeren,, al.

Herte.

En trouwen ghy en zult.

Ooghe.

Ick zal Godt weet.

Herte.

Ick weet wel al waer't my noch zoo leet,
 Ghy zult eenparich arguerende blijven.

Ooghe.

Al zou ick daer totten daghe om kijven,
 Ick zal ontschuldich vonden worden in't leste
 Van uwer misquamen.

Herte.

Doet dan v beste,
 Laet hooren aen wat kant dat ghy zult beghinnen.

Ooghe.

Ghy zeght mynen raet dwinght v tot minnen,
 En doet ghy niet?

Herte.

Ia ick tot allen uren.

Ooghe.

En ick zegghe 'twaer contrarie der natueren.

Herte.

Laet toch hooren datte.

Ooghe.

Natuere heeft my ghestelt klaer en perfect,
 Om v eeuwich te zijne subject,

Hoe kan ick dan met eenighe dinghen
 V, die myn Overſte zyt, ghedwinghen?
 Natuere die en zou dat niet conſenteren,

Herte

Hoe ſterckelijck dat ghy wilt argueren,
 Ghy weet wel als ghy aenzaecht 'tbekeuren,
 En ick peyſde 'ten mach my niet ghebeuren,
 Zoo quaemt ghy en royde op myn zinnen,, bly,
 Zegghende : Poocht dat lieflijck aenſchijn te minnen,
 Door dat ghy my vernieuude teghenwoordelijck daer
 Haer lieflijck weſen en ſchoon gheluwe haer,
 En dwonght my met zoete ghepeyſen krachtich.

Ooghe.

De contrarie van dien is waerachtich,
 Want noyt en toonde ick lieflijck ſchijn,
 Het en moeſte by uwen bevele zyn,
 Want ick ben v ſubject in gantscher trouwen.

Herte.

En voechde ghy v noyt om iet te aenſchouwen,
 Totter tijt toe dat ick v dat hier?

Ooghe.

Neen ick zekere.

Herte.

Dat en gheloof ick niet,
 En ick ontkenne dat hier in't openbaer.

Ooghe.

En ick wille de waerheyt daer af proeven klaer,
 Want zoo doorlogie gheen gheluyt,, en gheeft,
 'tEn zy dat ſy eenich beroeren,, heeft;
 Deſghelijcx en mach ick niet minnelijck zien,
 Ghy en moet my eerſt beroeren tot dien,
 Want ick en ben maer een instrument.

Herte.

Ghy zyt een doorganck, zoo't blijct preſent,
 Van mynen Palleyſe te recht, ghy en meucht

Vanden handel der

Daer niet anders in laten dan vreucht,
 En ick ghevoele ghy laet daer in
 Druck, jammer, weeninghe en onghewin,
 Klaghen, weenen, teghenspoet en lijden swaer.

Ooghe.

Laet ick die in?

Herte.

Ia ghy voorwaer,
 Door v is gheleden alle myn verdriet.

Ooghe.

Zoo stercken Slot is inde weerelt niet,
 Als in den inganck is quade wacht,
 Daer komt wel iemant inne met macht;
 Dus eest met my, die't wel bevroet.

Herte.

Ia waerom en hebt ghy dat niet bat behoet?

Ooghe.

Betaemt my het behoet?

Herte.

Iae't voorwaer,, ghezeyt.

Ooghe.

Ick zegghe het en doet.

Herte.

Het doet, dat's klaer,, bescheyt,
 En hadde ghy't behoet, ick hadde peys.

Ooghe.

Ghy weet wel de mensche is een Palleys,
 En het Herte is daer af den Heere bekent,
 Die't Palleys moet bewaren Regent,
 En de veynsters die daer aen zijn veure,
 Dat zijn d'Ooghen daer 't Herte ziet deure;
 En oft door de veynsters komt eenich quaet,
 Daer 't Herte lijden oft verdriet door ontfaet,
 Zoo en kont ghy my niet wijten deschult.

Herte.

Ick moet v wijten.

Ooghe.

En trouwen ghy en zult
Met recht niet.

Herte.

En 'trecht toocht hem bloot.

Ooghe.

Ia, hoe zoo?

Herte.

Sloot ghy de veynſteren 'ten waer gheen noot,
Al het quetselijck grief zou blijven buyten,
Maer ghy en ſluytſe niet.

Ooghe.

Moet ickle ſluyten?

Herte.

Ia ghy voorwaer.

Ooghe.

Hoort dit beſcheet,
Ghy die vanden Palleyſe hebt al 'tbeheet,
En Heere zijt, wilt ghy 'tverdriet quijt,, zijn,
Ghy moetſe ſluyten, wilt ghy bevrijt,, zijn,
Veynſteren die en ſluyten hen zelve niet,, ſnel.

Herte.

Maer ghy weet dat dickwils gheſchiet,, wel,
Hoe vaſt dat ick ſluyte al ons gheſtel,
Een zoet windeken dat ontſluytſe wel,
En dan worde ick onverzienlijck beſpronghen.

Ooghe.

Icken ontſloot my noyt, ick was daer toe ghedwonghen
Van v Herte, en doen zaecht ghy vry
Een lieflijck ghezichte door tſchijn van my,
En al zaecht ghy door my wat jolijts,
Daer v grief door quam, hadt ghy in tijts
Dat ghevloten, ghy en hadt nu gheen miſval.

Vanden handel der

Herte.

Hier is ghenoech toe ghezeyt op al,
 Ons en faelt maer eenen Rechter ghepresen!

Ooghe.

Dien wilde ick wel hebben.

Herte.

Dat zal moeten wesen,
 Oft ghy blijft eenwelijck arguerende.

Ooghe.

Waer op zijt ghy dan concluderende?

Herte.

Op dat Ooghe niet en ziet 't Herte niet en deert,
 Want in 't zien beroect ghy dat ick spinnen,, moet.

Ooghe.

Ghy hebt wille en verstandeniſſe die 't al beweert.

Herte.

Dat Ooghe niet en ziet 't Herte niet en deert.

Ooghe.

En oft ick 'tghezichte draeye daer ghy 't begheert,
 Bedwanck der Hertens my 't zien begheeren,, doet.

Herte.

Dat ooghe niet en ziet 't Herte niet en deert,
 Want in 't zien beroect ghy dat ick spinnen,, moet.

Ooghe.

Ick excuſeer my vander minnen,, gloet,
 Met goeder verantwoordingh in dit verhael.

Herte.

En ick accuſeer v principael
 Met ghefondeerde aensprake zoo ick began.

Ooghe.

Laet ons kieſen eenen Tuge dan,
 Die dit te recht wel zal jugeren.

Wille.

Wie hoor ick daer zoo discorderen,
 En al argueren,, veel redenen by bringhen?

Ick

Ick zal de queſtie wel ſliſſeren,
Eeſt dat ghy beyde dat wilt ghehinghen.

Herte.

Wel wat Kraeye hoot ick daer dat Lietken zinghe...
Dat wilde ick weten ſecret en ſtille.

Ooghe.

'tIs rechts naer hem dat wy verlinghen,
Vrient en zijt niet des menſchen Wille?

Wille.

Ia ick en trouwen, en want ghy ſtaet in gheſchille,
Zoo kome ick hier om 'tvonnis te uyten.

Herte.

Ghy hadt zeker wel moghen blijven daer buyten,
Want hadt ghy ghehouwen v ghedult,
Wy en zouden't v niet wijten.

Ooghe.

Dat is waer 'tis der Wille ſchult,
Dat ghy Herte groot leet moet ghedooghen,
Want al doen ick zomtijts open myn ooghen
Om t'aenſchouwen dat 'tHerte behaghen,, mach,
En dat ick 'tHerte in koringhe jaghen,, mach,
Zoo en wert het Herte niet gheveceert,
Als den Wille daer niet in en conſenteert.

Herte.

'tIs zeker v ſchult, ghy zijt d'oorzake,
Dat ick dus moet leven in onghemake,
Al verwecket 'tgezichte zomtijts myn begheeren,
Waer't v believen ghy mocht dat weeren,
Daer ghy my aen doet zoo veel doleur,, groot.

Ooghe.

Wille ghy zijt een Executeur,, bloot,
Al mach 'tHerte door my bekoringhe vaten,
In v zoo ſtaet het doen en 'tlaten,
Ghy mocht de bekoringhe uyter Herten ſtellen,
Maer al en komen wy v maer een weynich quellen

Vanden handel der

Met kleyn bekoringhe als ick iet mercke,
 Zoo stelt ghy de begheerte te wercke,
 En ghy volcht de zinnelijck heyt veel te zaen,
 Maer wout ghy de begheerte wederstaen,
 'tHerte en zou niet komen in eenich verdriet,
 Verstaet ghy dat wel?

Wille.

Ick en hoor in die oore niet,
 Waer't dat d'Ooghe niet en zaghe noch 'tHerte en begeerde,
 Waer't dat ghylien my niet en quelde noch en deerde,
 Ick en zoude niet doen eenighe executie
 Van dat ghy begheert.

Herte.

Dat is een quade solutie,
 En oft wy begheerden onder ander dinghen,
 Dat ghy in't water oft in't vyer zout springhen,
 Zout ghy dat daerom pijnen te doene?

Ooghe.

Ghy behoort te peysen en te bevroene,
 Oft de begheerte is goet oft quaet;
 'tGoet behoort ghy te volbrengnen metter daet,
 En dat quaet is oft 'tHerte mocht schaden,
 Dat behoort ghy terstont te ontraden,
 En daer te laten.

Herte.

Zonder exploteren?

Wille.

Als ghy zoo hooghe wilt filosofheren,
 Zoo moet ick daer oock wat toe zegghen,
 Aenhoort myn reden.

Ooghe.

Wiltse ons dan uytlegghen.

Wille.

Amoureatsheyt.

235

Wille.

Ghy en kont den VVille niet ghewijten,
Dat 'tHerte dickwils moet zuchten, d'Ooghe krijten,
En dat 'tHerte en Ooghe zijn bespronghen,
VVant ick VVille moet zijn met pijn ghedwonghen,
Zoud' ick v beyden pijnen te vredene
Van verstandeniſſe en van redene?
VVant als verstandeniſſe van my gaet,
En dat reden my gheen gade en ſlaet,
Zoo loop ick in't wilde mynder veerden,, koen,
Ghelijck deſe onghetoomde Peerden,, doen,
Die hen door de vryheyt bringhen,, ter doot,
Dus moetmen den VVille met redene dwinghen,, ter noot.

Herte.

Ghy zout ons zoo ſtercken argument by bringhen,
Dat wy hier zouden blijven diſputeren,
Elck wilt met kracht ſyn opinie door dringhen:
Ghy zout ons zoo ſtercken argument by bringhen,
Datmen qualijck zou beſliſſen dees dinghen,
En dat wy de zaeck met recht zouden moeten wijderen:
Ghy zout ons zoo ſtercken argument by bringhen,
Dat wy hier zouden blijven diſputeren.

Ooghe.

Laet ons alle dry dan ſimuleren
Van ons queſtie en diſcordatie,
En laet ons niet meer argueren:
Laet ons alle dry dan ſimuleren,
En eenighe Arbiters nomineren,
Die dees queſtie beſliſſen zonder turbatie:
Laet ons alle dry dan ſimuleren
Van ons queſtie en diſcordatie.

Wille.

Eerweerdighe Heeren van edelder natie,
VVilt ons hier af een vonnis uyten:

VVY

Vandel handel der Amoureuſheyt.

VVy bidden v door v goede gratie,
 Eerweerdighe Heeren van edelder natie,
 Dat ghy dees queſtie in korter ſpatie
 Wel wilt overlegghen en de zake ſluyten:
 Eerweerdighe Heeren van edelder natie,
 Wilt ons hier af een vonnis uyten,
 Hier met uwen oorlof, wy vertrecken daer buyten.

Eynde des tweeden Boecx van den handel
 der Amoureuſheyt.

HET DERDE BOECK,
vanden

Handel der Amouresheyt:
Inhondende verscheyden schoone Spelen
van Zinnen van Mars ende Venus, &c.

Poëtelijcken gheinventeert, ende Rethorijckelijcken
ghecomponeert door Heer ende Meester
Iohan Baptista Houwaert.

TOT ROTTERDAM,

By Ian van Waesberghe de Jonghe op't Steygher,
aen de Koren-marct, 1631.

DE PROLOGHE VAN
HET EERSTE SPEL.

Ppetijt verweest den lustighen gheest
Om dichten, Calliope gheest dies den
raet,
Sy maect my couragie, stout en onbe-
vreesst,

Als sy my behulpich is metter daet:

O edel Calliope, myn toeverlaet,
Verkloest my mynen gheest en rechte hant,
En helpt my vertellen hoe Venus delicaet
Met Mars boeleerde door Cupidinis brant,
En hoe Vulcanus door Phœbus 'tfeyt bevant.

Hoe natuere vrocht door dat natuere belaste,
By natueren die natuerlijck werct,
En hoe dat natuere, die natuere doortaste,
Door natuere de natuere heeft versterct,
Hoe natuere Liefs natuere heeft bemerct,
Hoe natuere kreech natuerlijck berueren,
Hoe natuere naer natuere heeft ghesnerct,
En wat lijen natuere natuere doet bezueren,
Zal ick natuerlijck toonen uyter natueren.

PROLOGHE.

Hoe minne minne hout door minne in minnen,
 Hoe minne doet minnen door minne in oneeren,
 Hoe minne door minne doet minnen de zinnen,
 Hoe minne om minne wilt minnen leeren,
 Hoe Vrouwen minne door minne tot minnen treect de
 Heeren, (inlijck,
 Hoe minne door't minnen in't minnen doet blaken,
 Hoe minne de minne al minnen doet verineeren,
 En hoe minne door minne doet haken, minlijck,
 Zal ick uyt minnen door't minnen v maken, kinlijck.

Maer zoo de spillen gheern door den zack, kijcken,
 En Venus Kinderen quaet om verstoppen, zijn,
 Moet ick van onder der vreuchden dack, wijcken,
 Daer'twerck van konsten mach om bekloppen, zijn,
 Maer al mach ons materie ruyt van noppen, zijn,
 Smaect reden en zin volmaecte keeste,
 Die zomtijts geklommen op de hoochste tsoppē, zijn,
 Die vallen dickwils aldermeest als een beeste,
 Sy dolen wel die te kloeck zijn van gheeste.

Dus moeten wy houwen de middelmate,
 En Calliope nemen ter assistentie,
 Die my behulpich is vroech en late,
 Als ick componere met diligentie:
 O Calliope toont weder v excellentie,
 En helpt my met zoet-vloeyende Dichten verklaren,
 Hoe Iuno van de Mans maecte mentie
 Tot Pallas en Venus dat sy onghetrou waren,
 En hoe sy met ander Vrouwen zoeken te paren.

Helpe

PROLOGHE.

Helpt my noch daerenboven vertellen,
 Hoe Venus over al de ruytheyt van Vulcano klaecht,
 En hoe Iolijt van ooghen haer komt quellen,
 En't Ghepeys van minnen haer zoo plaecht,
 Dat haer den Godt Mars veel beter behaecht
 Dan Vulcanus haren plompen Man,
 Hoe Mars Veneri oock liefde draecht,
 En syn natuere niet bedwinghen en kan,
 Al was sy met Vulcano in ghespan.

En hoe Mars Venerem in't voorby lijen
 Een knicxken gaf, zoo d' Amoureuse pleghen,
 Daer sy in't groene zaten onder hun drijen,
 Dies sy Venerem't verwoeyde aen teghen,
 En hoe Venus eerst loochende dat sy was gheneghen
 Tot Mars, maer haer couleur verkeerde uyt minnen:
 Alle die de Konst te beminnen pleghen,
 Moghen door't verhael wel verheughen van zinnen,
 Eest dat sy door jonste de Konste kinnen.

't Is t' uwer instructie ghy Amoureuse Scholieren,
 Die naer ghehoude Vroukens haect,
 Ghy die uwen klood zoekt te vertieren,
 Ziet dat ghy v niet te breet en maect,
 Peyst eer ghy ghehoude Vrouwen ontschaect,
 Dat ghy v en haer zout bringhen tot blamen,
 En dat v voor een korte vreucht zaen naect
 Duyfentich verdrieten tot uwer onvrampen,
 Die een ghehoude Vrou mint mach hem welschamen.

PROLOGHE.

En ghy Venus kinderkens, ghy groeyende rancxkens,
 Ghy zoete aenzichten, ghy gheputte kinnekens,
 Ghy lachende mondekens, ghy roode wanghskens,
 Ghy lodderlijcke ooghskens, ghy subtijle Zinnekenens,
 Ghy witte keelkens, ghy Aertsche Goddinnekens,
 Wilt v van de bedrieghelijcke Minnaers wachten,
 En laet d'Amoureuse lieflijcke Minnekens,
 Als Venus in v blancke armkens niet vernachten,
 'tIs perijckeleys ongheoorlofde vreucht verpachten;

*Namen der Personagens van't
eerste Spel.*

IVNO.

VENVS.

PALLAS.

tGhepeys van minnen, } twee Zinnen.

Iolijt van ooghen,

Gheest van Amoureusheden.

Aert van Edelheden.

HET EERSTE SPEL.

Iuno de Goddinne.

DE Vogelkens die der vreuchden zanc,, zingen,
 De Hertekēs die om der Lieffter danc,, dingē,
 De Bloemkens die haer ontpluyckfel,, ont-
 pluycken,
 Verjeuchden als die der vreuchden ganck,,
 ghinghen,

Daer sy dauw van trooste als jonstich vanck,, vinghen,
 Die de kruydekens in haer beluyckfel,, beluycken,
 Door de wolcken zietmen 'tsinuyckfel door smuycken
 Van Phœbus, den Goden mach dit bestier,, lusten,
 Dus laet ons minnelijck in dit vergier,, rusten.

Venus.

Iuno hooghe excellente,, jente,
 Ghy zijt van rijckheden der Vrouwen,, Vrouwe.

Pallas.

Grootmoedighe der obediente,, prente,
 Iuno hooghe excellente,, jente.

Venus.

Dijnen reghen-boghe gheeft de presente,, rente
 Der miltheden vol alder trouwen,, trouwe.

Pallas.

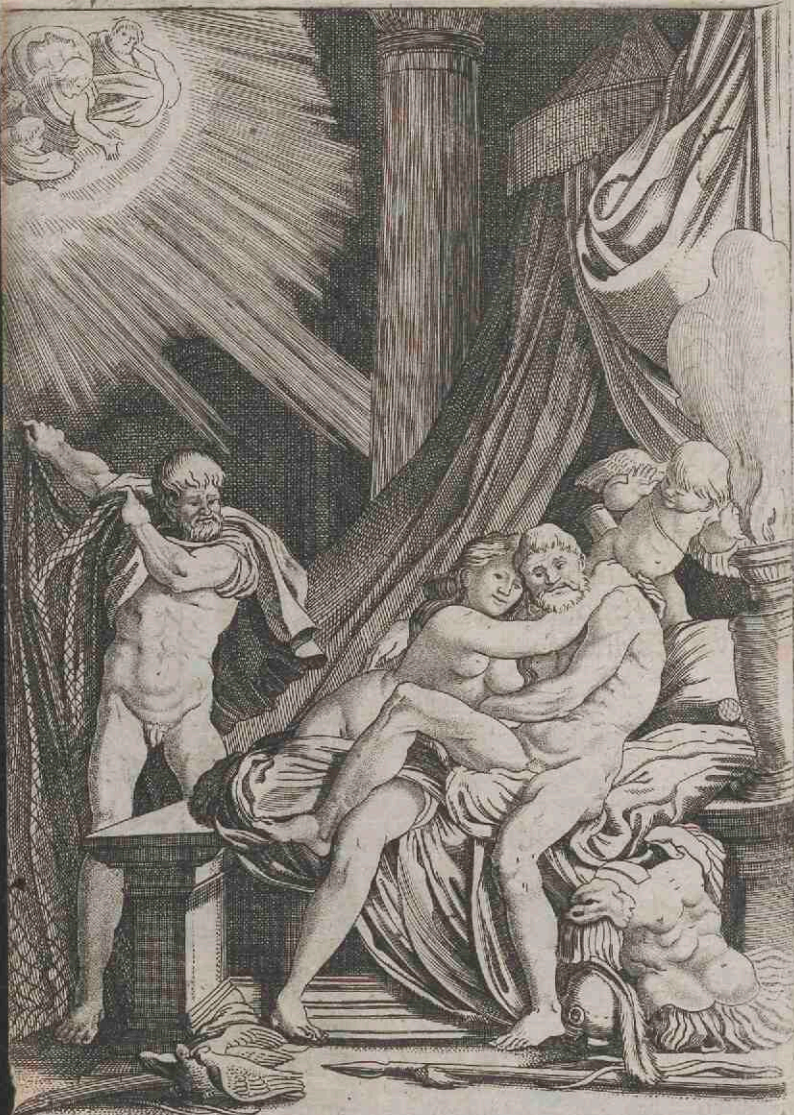
Iuno hooghe excellente,, jente,
 Ghy zijt van rijckheden der Vrouwen,, Vrouwe.

Venus.

Verdrijvinghe zijt ghy der rouwen,, rouwe,
 Zoo de Pau blijfchap in synen steert,, maect,

Q 5

Konin-

Vanden handel der

Koninghinne die 'tgoet der weerelt weert,, maed.

Iuno.

Hoort Venus en Pallas wat mach't my baten,
 Mynen name van hoocheden verciert in staten,
 Myn triumpheren van eeren, myn weeldich leven,
 Als myn zoete amoureuse ghelaten
 Inden troost myns levens zijn verwaten,
 En ick der blijfchap ben af-gheschreven,
 Vind'ick dan anders dan zuchten en beven?
 My zelve uyt confortatie verdreven,
 Om met Proserpina ter Hellen te gane
 Oft Aurora, wiens tranen zijn eeuwich bleven
 Voor Cignus haren sone ghegheven,
 Wiens lichaem verkeerde t'eener Swane,
 Ist wonder dat ick myn ooghen betrane,
 Als ick d'onghetrouwicheyt vermane
 Van Iove mynen gheminden Man,
 Die ick in liefden niet los ghezijn en kan.

Pallas.

Is hy dan onghetrouwe?

Iuno.

Ta hy lacen ochermen,
 Dies my de tranen myn wanghskens verwermen,
 Want syn verdultheyt is een verdriet
 Mynder minnender herten.

Pallas.

Ick en gheloove immers niet
 Dat Iupiter, die Princelijck van manieren,, is,
 Zachtmoedich van herten, goedertieren,, is,
 Syn herte zou legghen aen ander Vrouwen,
 'tDunct my onmoghelijck.

Iuno.

Die Mans betrouwen,
 Al varen sy qualijck sy zijns wel weert,
 Want alijt sleypen sy hunnen steert,

Hun

Amoureuxheyte.

Hun zelven vernieuwende met andere vruchten,
Dan vintmen voor blijfchap ftenen en zuchten,
Ick mach't by my zelven ghevoelen alleenen,
De Mans zijn wanckelbaer.

Venus.

Wie zoude dat meenen?
Daer sy eenen,, zoo vreemt van herten fchijnen,
Dat sy Vrouwen liefde laten verdwijnen,
Om andere Bloemkens die op den acker ftaen
Der jeuchdelijckheyte.

Iuno.

Dat's haest ghedaen,
De Mans zijn vol trouwen totten elleboghe toe,
En veranderde niet Iupiter t'eender Koe
Ijo fyn Amije die ick binnen 'tgroene
Tzamen beklipste.

Pallas.

Ia, plocht hy dat te doene?
Dat gaet de wercken van eeren teghen.

Iuno.

En heeft hy niet Lathona in't nette ghekreghen
Van minnen, door fyn bedrieghelijck rocken,
En my de vruchten van minnen ontrocken?
En won Apollo en de fchoone Diane
Aen haer, zijn't wercken te wederftane?
Neen't vry, fy waffer oock om uyt-ghejaecht
Myns Lants dat groot is.

Venus.

Sy en zijn niet beklaecht
Van my, die ghehoude Mans ghelooven.

Pallas.

'tIs Vrouwen verderffeniffe.

Venus.

Die haer lieten verdooven
Zijn dulkoppich rafende uyt den zinne,

Want

Vanden handel der

Want sy legghen ghejonsticheyt en minne,
Daer haer schande en schade moet komen an.

Pallas.

Zoo wachtes v dan
Vrou Venus in nakomende tijden.

Venus.

Ia ick vrylijck Pallas.

Iuno.

Ick en kans niet ghelijden
Dat Iupiter syn liefde plant buyten deuren,
Daer my syn ghejonsticheyt zou ghebeuren,
Dit doet my alle solaes vergheten.

Pallas.

Is hy zoo vrouachtich?

Iuno.

Dat mach ick wel weten,
En heeft hy niet aen Danæ, als disloyale,
Ghewonnen inden Toren van metale
Den vromen Perseus die ieghelijck eerde,
Die Accrisius t'enen steene verkeerde?
Ist wonder al ben ick desperaet en erre,
Heeft hy oock niet in ghedaenten van eenen Verre
De schoone Europa ghevoert inde Zee,
En synen wille ghedaen 'twelck my doet wee,
Aen Antiopely twee kinders ghemaect,, heeft,
De schoon Mnemosinem hy ontschaect,, heeft,
Hy bedrooch Deolin met stouten begane,
Hy sliiep by Leda in ghedaente van een Swane,
Hy heeft Alcumena met synder practijckenisse
Verkracht t'haerder versijckenisse,
Daer hy den vromen Herculem aen ghewonnen,, heeft,
De draeyen van ontrowen die hy ghesponnen,, heeft,
Die hebben vrylijck veel haspelens an.

Venus.

Wa dat's een overvlieghere.

Pal.

Amoureuſheyt.

247

Pallas.

Wa dat's een Vrouwen-man,
Hy waer weert datmen hem in't gout beſloeghe.

Venus.

Ia oft voor een heylichdom omme-droeghe,
Dat alle Vrouwen pleghen te aenbedene.

Iuno.

Eeft qualijck gheſpot?

Pallas.

Neen, ghy en hebt gheen redene
Te klagen, ghy hebt den amoureuſten,

Venus.

Den alder-vriendelijckſten,

Pallas.

En den joyeuſten
Van alle Mans perſoonen die nu leven.

Venus.

Hy heeft v oock lief.

Pallas.

Ghy zijt de weertſte bleven,
Al mach hy wat vruchten elders zaeyen.

Venus.

Hy vermeerdeſt de weerelt.

Pallas.

Dus wilt v paeyen daghelijcx naer v begheeren,
Inden boomgaert ſyner vriendelijckheyt v gheneeren,
En plicken veel vruchten naer v ghevoeghen.

Venus.

Al mach iemant den boom ſchudden,

Pallas.

v blijft ghenoech,
En ſchaeyt niet al mach hy wat buyten draghen.

Iuno.

Ick en kans niet ghelijden.

Venus.

Vanden handel der

Venus.

Laet my dan klaghen,
Die nimmermeer blijfchap noch vreucht en heeft,
Ick ben toch d'amoureuſte die nu leeft,
En de verſmaetſte van allen Vrouwen.

Juno.

De verſmaetſte Venus.

Venus.

Ia ick in trouwen,
Ick heb den leelijckſten, den hatelijckſten,
Den onbezeffelijckſten, den verwatelijckſten,
Ruydaris van alle den Goden ghemeene,
Swert, vuyl, beſmuylert en onreene,
Die alder vriendelijckheyt is onghewoone.

Juno.

Wie is datte?

Venus.

Vulcanus v ſone,
Die van v ghewonnen en gheboren,, is,
En om dat hy zoo miſmaect gheſchoren,, is,
Hebby hem gheworpen ten Hemel uyt,
Dies hy noch manck is.

Pallas.

Neen al is hy ruyt,
Hy moet wel uwer natueren ghenoeghen.

Venus.

Ick en kan my tot hem niet ghevoeghen,
Syn onledicheyt is my een eeuwighe pijn.

Juno.

Ick weet wel 'tis verdrietelijck te zijne
By den ghenen die natuere verwaten,, wilt,
Als 'therte den perſoon oock haten,, wilt,
Synder jeuchden zoetheyt dunct v brack,, zijnde.

Venus.

'tDunct my een eeuwich onghemack,, zijnde,

Als

Amoureuſheyt.

249

Als myn borſtkens ſyn ruyde vel ghevoelen,
Al droech ick hem liefde ſy zoude al verkoelen,
Als vyerighe kolen in't water gheſteken.

Pallas.

Zijt patientich.

Iuno.

Ghy moet v breken,
Ia wilt ghy den name van eeren behouwen.

Pallas.

Dwinght v natuerlijckheyt.

Iuno.

Als doen deuchdelijcke Vrouwen
T allen reysen als ghy dit ongherief,, hebt.

Venus.

Ghy en wilt v niet lijdens met dat ghy lief,, hebt,
Om dat hy ſyn vreucht draecht uyten huyle.

Iuno.

Dat is een ander werck.

Venus.

Myn confuyle
Iuno dunck my meer lijdens an,, hebben.

Pallas.

Wel hen die eenen goeden Man,, hebben,
Die haer natuere bequamelijck,, is.

Venus.

Och dat is een vreucht die ghenamelijck,, is,
Maer 'tis my verre.

Pallas.

Nu dat laten wy ſtaen.

Iuno.

Wy zijn alle ghebreckelijck.

Pallas.

Dat willen wy af ſlaen,
Verheucht, laet alle druck henen ſpringhen,
Wy willen een vrolijck Liedeken zinghen.

Kolijc

Vanden handel der

Iolijt van ooghen, een verrader oft Zinneker.

Ou hoort.

Ghepeys van minnen, d'ander verrader oft Zinneker.

Ia watte?

*Iolijt van ooghen.*De zoete faconden,
Het schijnen al Enghelsche instrumenten.*Ghepeys van minnen.*

'tHerte vliecht in vreuchden ongebonden.

Iolijt van ooghen.

Ou hoort.

Ghepeys van minnen.

Ia watte?

Iolijt van ooghen.

De zoete faconden.

*Ghepeys van minnen.*Al waren hier Orpheus Enghelen ghezonden,
Sy en mochten den zanck niet verexcellenten.*Iolijt van ooghen.*

Ou hoort.

Ghepeys van minnen.

Ia watte?

*Iolijt van ooghen.*De zoete faconden,
Het schijnen al Enghelsche instrumenten.*Ghepeys van minnen.*Laet ons 'tpacxken bereyt ter venten
Ontpluycken voor d'Amoureuse zinnen.*Iolijt van ooghen.*

Ick ben Iolijt van ooghen.

*Ghepeys van minnen.*En ick 'tGhepeys van minnen,
Die de herten van binnen ontsluyten,, doet.*Iolijt van ooghen.*

Ick draghe boetschap daer jonste spruyten,, moet,

Amoureuſheyt.

Ick betoone de vrientschap.

Ghepeys van minnen.

Ick fondere de jonſte.

Iolyt van ooghen.

Ick vereenighe de herten.

Ghepeys van minnen.

Wy weten de konſte,

Om liefde in liefden te ſtellen ſmakelijck.

Iolyt van ooghen.

Ons wercken zijn trooſtelijck.

Ghepeys van minnen.

Sy ſchijnen mirakelijck,

Wy veranderen droef heyt in joyeuſheden.

Iolyt van ooghen.

Wy mennen den Waghen van amoureuſheden.

Ghepeys van minnen.

Wy doen Veneris Capittelen overleſen.

Iolyt van ooghen.

Wy doen de ſtervende herten ghenefen.

Ghepeys van minnen.

En de gheyſteren van minnen ter herten nopen.

Iolyt van ooghen.

Wy ſtellen voor duchten,

Ghepeys van minnen.

Verlanghelijck hopen.

Iolyt van ooghen.

En voor ſtenen en zuchten,

Ghepeys van minnen.

Alle blijſchap open,

Als die onſlapen zijn van veel meſkieven.

Iolyt van ooghen.

Wy maken minnelijck accoord by de Ghelieven,

Als wy de brieven,, van minnen tooghen.

Ghepeys van minnen.

Ick ben 'tGhepeys van minnen.

R

Ick

Vanden handel der

Iolyt van ooghen.

En ick Iolyt van ooghen,
Die liefde doet blaken als vyer van vlasse.

Ghepeys van minnen.

Maer hoe vaert Venus?

Iolyt van ooghen.

Sy is qualijck te passe
Met Vulcano, sy en heeft gheen vreucht in't lijf.

Ghepeys van minnen.

'tEn is haers Mans niet.

Iolyt van ooghen.

Het is een Wijf
Om met eenen Koninck te bedde te gane.

Ghepeys van minnen.

Hy is een manckaert.

Iolyt van ooghen.

Hy en staet haer niet ane,
Syn by-zijn is haer verdriet en lachtere.

Ghepeys van minnen.

Sy ziet hem gheerne.

Iolyt van ooghen.

Maer 'tis van achtere
Datmen de naeyen van syne koussen ziet.

Ghepeys van minnen.

Hy is te hatelijck.

Iolyt van ooghen.

Sy en begheert syns niet.

Ghepeys van minnen.

Syn trompe slaet yfere.

Iolyt van ooghen.

Synen hutsopot stinck.

Ghepeys van minnen.

'tIs al verzouten.

Iolyt van ooghen.

Dat hy ter keuckene brinck,

Amoureuſheyt.

tDun& haer al een vlaeye zonder zuy *ucl*
Ghepeys van minnen.

Sy weet hem te paeyen.
Iolyt van ooghen.

Sy doet den duyuele.
Ghepeys van minnen.

Sy mint hem quansuys.
Iolyt van ooghen.

Pijnt dat te deckene.
Ghepeys van minnen.

Dan mae& ſy tkindeken.
Iolyt van ooghen.

Ia om hem t'ontreckene
De proeven van minnen die hy begheert.
Ghepeys van minnen.

Dan is ſy zoo ziecxkens dat hem deert,
Haer aen te taſten d'arm ſnottegotte.
Iolyt van ooghen.

Dus vult ſy met hoye.
Ghepeys van minnen.

Ia ſynen Tote,
Want ſy hem gheen jonſte en kan ghedraghen.
Iolyt van ooghen.

Men vinter meer.
Ghepeys van minnen.

Dat gaet zonder vraghen,
Dies wy bedrijven veel wonders groot.
Iolyt van ooghen.

Wy doen Venus verwiffelen haren kloor,
Saghe ſy wat anders.
Ghepeys van minnen.

Men zalder om peyſen.
Iolyt van ooghen.

Den luſt vertreveſt.

Vanden handel der

Ghepeys van minnen.

Sy moet haer veyfen.

*Iolyt van ooghen.*Van 'tghene dat krevelt,, in Veneris forneyfen,
Dat zou gheerne verceyfen,, vreucht met zacken.*Ghepeys van minnen.*Zoo de viſſchen na 'tzoet waterken ſnacken,
Had ſy gheerne wat zoetheden in haer capelleken.*Iolyt van ooghen.*

Ou ziet wie ghinder komt.

Ghepeys van minnen.

Dat is een friſch Ghezelleken.

Iolyt van ooghen.

Het is Mars die Godt is vanden ſtrije.

Ghepeys van minnen.

Waer't niet goey ſoorte?

*Iolyt van ooghen.*Recht Venus compaignie,
Inyſt eenen lepel gheſteelt na 'tpotteken.*Ghepeys van minnen.*

'tWaer dat ſy zoekt.

*Iolyt van ooghen.*Al gheraden zotteken,
Dus laet ons gaen mercken alle 'tgheveerte.*Ghepeys van minnen.*

Ou ziet.

Iolyt van ooghen.

Ja watte?

*Ghepeys van minnen.*Een ooghsken met eenen ſteerte
Heeft ſy hem vriendelijck na ghezonden.*Iolyt van ooghen.*

Sy groetten d'een d'andere,

Ghepeys van minnen.

Ja met lachenden monden.

Iolyt

Vanden handel der

Iolijt van ooghen.

Haer couleur verandert door het aenschouwen.

Ghepeys van minnen.

Swijcht, duy& hier achtere.

Iolijt van ooghen.

Wy zullen zoo brouwen,

Dat de gheysteren van minnen zullen in't dack,, vlieghen,

Al zoumen den ghescheurden zack,, drieghen.

Pallas.

Wiens was dat knicxken?

Venus.

Ick en draechs my niet ane.

Iuno.

Dat is een goet sticxken.

Pallas.

Wiens was dat knicxken?

Iuno.

'tDocht my een minne-stricxken.

Pallas.

Ia om herten te vane.

Iuno.

Wiens was dat knicxken?

Venus.

Ick en draechs my niet ane.

Iuno.

Op wien pleech zulcken vreucht te slane?

Pallas.

Op wien?

Iuno.

Ia.

Pallas.

Op hem die root,, worden,

Verbleet van verwen, verflout als doot,, worden,

Quets Venus die zals oorconde draghen.

Vanden handel der

Venus.

Meendy dat ick't was?

*Juno.*Dat en hoordy niemant ghewaghen,
Wildy v 'twercx beschuldich maken?*Venus.*Neen ick, wie kan 'tverstant ghesmaken,
Tot wien dat hy syn jonste droech?*Pallas.*Wy zaghen wel dat hy syn ooghskens floech
Op uwen persoon.*Venus.*

Dat weech ick lichte.

*Juno.*Wy weten wel dat v schoon aenzichte
Veranderde doen hy steirlijck op v zach.*Venus.*Dat is een zake die ick niet loochenen en mach,
Want ick peysde zoo my natuere leerde,
Oft myn Man in zulcker formen verkeerde,
Zoo waer ick van allen de Vrouwen de blyste,
De verkorenste en d'aldervryste,
Die de Goden op d'Aerde ghebenedijden.*Pallas.*Dat en mach niet zijn, ghy moet v lijden,
Een goey Vrouwe lijdt vele, die d'ecre mint,
Om beters wille.*Venus.*'tIs waer, ick kint,
Al moet ick 'tmeskoeffelijck spinnen,, spinnen.*Juno.*Adieu Venus wilt voort met minnen,, minnen
Vulcanus, die in v vreucht,, verheucht.*Venus.*

Och Pallas en Juno! wilt myn bekinnen,, kinnen.

Pala

Amoureuſheyt.

257

Pallas.

Adieu Venus wilt voort met minnen,, minnen.

Iuno.

Wildy cere door dijn verwinnen,, winnen,
Verheft trouwe die in haer deucht,, verjeucht.

Pallas.

Adieu Venus wilt voort met minnen,, minnen,
Vulcanus die in v vreucht,, verheucht.

Venus.

Adieu die v liefde peucht,, gheveucht
Tot mynen amoureuſen perſoone,
Othea gheve v gratie te loone.

Iolyt van ooghen.

Daer ſcheyt het hoopken.

Ghepeys van minnen.

Springht dan in't krijt.

Iolyt van ooghen.

Maket minne-knoopken.

Ghepeys van minnen.

Ia eest dan tijt?

Iolyt van ooghen.

Ia'e't, gaet hoort ſecretelijck al luymende,
Mars zal ſyn herte zijn ruymende,
Hadde Venus een weynich haer pack ontladen,
Den vyerighen luſt is quaet om verzaden.

P A V S A.

Den Gheest van amoureuſheden.

Alle die Rooskens van minnen plucken,, willen,
Alle die feyten van liefden hanteren,, willen,
Alle die vileynighe herten bedrucken,, willen,
Alle die met Lieve liefde vſeren,, willen,
Alle die bancketeren, hoveren,, willen,
En Herpen, Luyten en Snaren doen klincken,

R 4

In

250
Vanden handel der

In Baykens in Stoofkens raseren,, willen,
Alle die amoureuſe Vrouwen ghedincken,
Die zal Venus hooghelijck beſchincken.

Den Aert der Edelbeden.

Alle die feyten van wapenen leeren,, willen,
Tornoyen, ſteken, breken en vechten,, willen,
Alle die wercken van oorloghe eeren,, willen,
Met harnas alle twiſt beſlechten,, willen,
Helmen halsberghen aenrechten,, willen,
En d'oorloghe volghen dach en nacht,
Banieren, Standaerden ontylechten,, willen,
Ter eeren hunnen Heere hooghe gheacht,
Die zal Mars beghiften wel naer ſyn macht.

Gheest van amoureuſheden.

Wel aen Venus Discipelen vol weerden,
Groeyende Rancken, luſtighe Gheerden,
Edele Hertekens, Amoureuſe zinnen,
Worpt wech pijcken, lanſſen en ſweerden,
En wilt 'tghēbruyck van liefden aenveerden,
Verheucht v die amoureuſelijck minnen,
Ghy zult Hemelſche vreucht ghewinnen.

Aert der Edelbeden.

Wel aen Mars Kinderen vroom van manieren,
Ontdoet wimpelen, ſtandaerden en banieren,
Maeft bereyt artillerije en engienen,
Wilt feyten van wapenen hantieren,
En ontziet perijckelen noch dangieren,
Niemant en zal v kracht verconbiēnen,
Die hun Prince ghetrouwelijck dienen,
Te velde, te velde.

Gheest van amourouſheden.

Te Hove, te Hove.

Aert der Edelbeden.

Ten ſtrije, ten ſtrije.

Amoureuſheyt.

Gheest van amoureuſheden.

Ten banckette, ten banckette.

Aert van Edelheden.

Te wapene, te wapene.

Gheest van amoureuſheden.

Neen Prince van love.

Aert van Edelheden.

Te velde, te velde.

Gheest van amoureuſheden.

Te Hove, te Hove.

Aert van Edelheden.

Gheachte van machte.

Gheest van amoureuſheden.

Neen, gaet in ſtove.

Aert van Edelheden.

A le ſtandaert à le ſtandaert.

Gheest van amoureuſheden.

Spreyt Venus nette.

Aert van Edelheden.

Te velde te velde.

Gheest van amoureuſheden.

Te Hove, te Hove.

Aert van Edelheden.

Ten ſtrije, ten ſtrije.

Gheest van amoureuſheden.

Ten banckette, ten banckette.

Aert van Edelheden.

Mae& gheluyt met Mars Trompette.

Gheest van amoureuſheden.

Mae& gheluyt met Venus Claroenen.

Aert van Edelheden.

Slaet Bommen, Claretten edel Baroenen.

Gheest van amoureuſheden.

Slaet Santorien, Herpen, Luyten en Fluyten.

Vanden handel der

Aert van Edelheden.

Haest v gheringhe metten harnas daer buyten.

Gheest van amoreusheden.

Neen, haest v met de Liefste in een kamere.

*Aert van Edelheden.*Neen, neen, te velde, 'tis veel bequamere,
Gordet v stalen sweert aen v zijde.*Gheest van amoreusheden.*

Te Hove, te Hove.

*Aert van Edelheden.*Ten strijde, ten strijde,
Maect v ghereet zonder langher dralen.*Gheest van amoreusheden.*Gheringhe spreyt servetten en dwalen,
En wilt v vander felder oorloghen dweersfen.*Aert van Edelheden.*

Doet ane harnas, sporen en leersfen.

Gheest van amoreusheden.

Doet uyte koussen, wambaeys, en kleeren en schoen.

Aert der Edelheden.

Wilt vast op 'thoofst uwen helm doen.

Gheest van amoreusheden.

Ontdoet v schoone gheluwe kranffen.

Aert der Edelheden.

Gaen wy schermutsfen.

Gheest van amoreusheden.

Neen, neen, gaen wy danffen.

Aert der Edelheden.

Doen wy een sprinckreyse.

Gheest van amoreusheden.

Ia, ja, te bedde.

*Aert van Edelheden.*Ghy wort beghifst met rijckelijck wedde,
Sluyt vast v foute flanckaert en quiraetsfe.*Gheest*

Amoureuſheyt.

Gheest van amoureuſheden.

Neen doet het al uyt in een heymelijcke plat
 Tabbaert, rock en hemdecken by Lieve.

Aert van Edelheden.

Neemt een lance wel tot uwen gherieve,
 Om te doorrijen uwen vyant.

Gheest van amoureuſheden.

Neemt v Amoureuſken met de hant,
 En laet daer v couragie ſchijnen.

Aert van Edelheden.

Gaet in die Tente.

Gheest van amoureuſheden.

Gaet achter de gordijnen,
 Daer en hoort ghy gheen donder-buſſen ſchieten.

Aert van Edelheden.

Wilt v vyanden krincken met ſweerden en ſprietten.

Gheest van amoureuſheden.

Begiet v Lief met roos-water.

Aert van Edelheden.

Te peerde, te peerde.

Gheest van amoureuſheden.

Neen, neen Hoere-katere,
 Wat zout ghy met de wapenen bedrijven?

Aert van Edelheden.

Wie zoude in den neſt by Vrouwen blijven,
 Die een edel herte hadde in ſynen lichame,
 Het waer wel een Pluymridder onbequame,
 Die den ſpinrock voerde in ſynen arm.

Gheest van amoureuſheden.

Ick laghe my liever op de pluymen al warm,
 Dan inde hutte met ſchild en met ſpeere.

Aert van Edelheden.

Ick zegghe wie veel met Vrouwen is inde weere,
 Dat hy vergeheet en laet alle edele wercken,
 Wat machmen aen Vrouwen anders mercken

Dan

Vanden handel der

Dan groote destructie en bloetstortinghe,
 Groote slavernije en 'slevens kortinghe,
 By Historien zoude ick't v toonen te deghe.

Gheest van amoreusheden.

Swijcht, ghy zijt verre uyten weghe,
 Dat en hebt ghy niet bevonden aen Vrouwen,
 Maer 'thanteren der wapenen ter goeder trouwen,
 Doet armen vermincken, beenen kreupelen,
 Bloetstorten menichte van dreupelen,
 Ghevanghen, ghespannen, syn lijf goet verliefen,
 Wie zoude de wapenen dan verkiefen,
 En die hanteren in hagh en hegghen?

Aert van edelheden.

Ick hoore wel ghy zout willen zegghen,
 Datter meer Mans ghebleven en ghestorven,, zijn
 Door de wapen, dan door de Vrouwen bedorven,, zijn,
 Daer hebt ghy onghelijck af zoo ick houwe:
 Maer door Vrouwen, zoo ick aenschouwe,
 Van die daer bleven zijn is 'tghetal menichfuldich.

Gheest van amoreusheden.

Daer waert ghy immers een loghene schuldich,
 Ghy hadt veel bat ghesweghen met eeren.
 Neen, zijn dan al de Troyaensche Heeren,
 Die vande Griecken ontzien waren en verheven,
 Door Vrouwen jammerlijck niet doot ghebleven?
 Was den eersten oorspronck niet Exiona,
 Daer naer Helena, de derde Polixena?
 Was Hector ten eersten niet doorreden,
 Paris ghedoot met jammerheden,
 Deiphæbus verraden, en Pryamus voort,
 Prothelaus verflaghden, Agamemnon vermoort
 Van Egistus, die oock qualijck voer,
 En veel meer ander die de doot haelden hunnen toer?
 Ick zegh ja, al zout v spijten.

Gheest

263
Amoureuſheyt.

Gheeft van amoureuſheden.

Dat en kanmen de Vrouwen niet ghewijten,
Maer de Mans, dus ſweecht ghy beter ſtille,
Sy waren oorspronck van dien gheſchille,
Hadde Paris Helena niet ontschaect,
Daer en waren zoo veel lijcken niet ghemaect,
Wat moghen de Vrouwen dat de Mans quaet,, doen?
Hadde Paris willen na Helena raet,, doen,
'tEn hadde gheen noot gheweest daer ghy af ſpreect,
Wat mach 'tvyer datmen daer een keerſſe aen ontſteect,
En dat de keerſſe doet branden hondert huysen?
Wijtet der keerſſen 'twerck der confuysen,
Die haer licht qualijck heeft behoet;
Wat mocht Helena dat beelde zoet,
Dat Paris zoo ontſtack in haer ghezichte,
Dat hy den brant van oorloghe ſtiche?
Het was al ſyn ſchult en niemant el,
Maer niet der Vrouwen.

Aert van Edelheden.

Dat verſtaen ick wel,
En alzoo zout ghy willen de Vrouwen prijſen
Boven de wapenen?

Gheeft van amoureuſheden.

Ick zal't v bewijſen,
Dat wapenen hanteren veel leets doet,
En ſtorte Cyrus in Schythien niet veel bloet?
Wat plach Cæſar al volcx te verſlane,
Wat vernielde Gedeon al volcx by de Iordane,
Wat verfloech Scipio al volcx en Hanibal,
En Alexander Magnus, die zonder ghetal
Ghemaect heeft veel lijcken en doyen,
Wat is daer al volcx ghebleven voor Troyen,
En in duyſent ander oorloghen en ſtrijen,
Wat vernielt Mars al volcx noch aen alle zijen,
Die zonder d'oorloghe noch levende waren.

Aert.

Vanden handel der

Aert van Edelheden.

En zoudemen niet kunnen van Mans verklaren,
Die om de Vrouwen daer hebben ghelaten hun kele?

Gheest van amoreusheden.

Iae't, maer een kleyn ghetal.

Aert van Edelheden.

'tGhetal is groot en vele:

Eerst is ons d'eenwighe doot ghebooren,

Door Evas raet hier te voren,

Samson verloos syn kracht door Dalida,

Hercules was verbrant door Dianira,

Leander om Hero in't water sprongh,

Pyramus een sweert door syn herte drongh

Om Thisbe, Iphis een amoureux Ionghelincx

Om Anaxarete hem zelve verhinck,

En Haemon van Theben zoo vyerich minde

Antigone, dat hy als d'Amoureuse blinde

Hem zelve 'tlevens nam op haer graf:

Wat wil ick v meer zegghen hier af,

Zoo men d'appelen telt met hondert,

Zou icker noch wel noemen, wie dat verwondert,

Die om Vrouwen ghestorven zijn met weene,

Wilde ick't zegghen.

Gheest van amoreusheden.

'tGhetal is kleene,

Teghen 'thoopken dat ick wel vinden zoude

Van Mans, waer't dat ick onderwinden woude

De waerheyt van dien daer af te verklaren:

Aeneas en Turnus vechtende waren

Om Lamina zeer langhen tijt,

Romulus voerde om de Sabijnsche Maechden strijt,

Zoo Anthonius oock dede om Cleopatra,

En de Centauren om Hipodamia,

En Pelops voerde oorloghe groot

Teghen Enomans zonder noot,

En door

En door dat Thays Alexander een bede badt,
 Verbrande hy Percepolis de machtighe Stadt,
 Om Hermione kreech Orestes en Pyrrus diſcoort,
 Mercurius heeft Argum door Io vermoort,
 Superbus is verdreven om Lucretia wille,
 En thien duyſent ander die door 'tgheshille
 Der oorloghen door Vrouwen al ghedoot,, zijn.

Aert van Edelheden.

Daer moeſte al naerder ghekloot,, zijn,
 Eer ick zou lijdē dat ghy by bringht:
 Ick zegghe, waer dat minne van Vrouwen dwinght,
 Dat die Man de vyanden doet groote outrage,
 Want een Man van wapenen die doet rage,
 Daer een Vrouwen-man, een arm Amoureuſ,
 Flauhertich is, van moede doloreus,
 Bevreeſt ghelijck een misdadich menſch in't gherecht.

Gheeft van amoreuſheden.

Neen, Vrouwen maken de Mans vroom in't ghevecht,
 Sy doen vromelijck houwen, gheen ſlach ontzien,
 Voor gheen vyanden vlien,, maer de tanden bien,
 En ſlaen al waren ſy uyt hunnen zinne:
 De liefde van Vrouwen, d'edel minne,
 Doet ſteken, breken, koſtelijck tournieren,
 Vliegghen en jagghen naer wilde Dieren,
 Danſſen en ſpringghen, lachen en zingghen.

Aert van Edelheden.

Neen dat en kont ghy niet by-ghebringghen,
 Sy verteeren 'tvoetſel vander jongher Ieucht,
 Sy krencken natuere, ſy verjagghen vreucht,
 Schoon root colour maken ſy puer bleeck,
 Den vromen bloode, den ſtercken weeck;
 Wat wilt ghy dan de Vrouwen veel prijſen
 Boven de wapenen.

Gheeft van amoreuſheden.

Alle ghenoechten rijſen

Door

Vanden handel der

Door een schoon vrouwelijcke beelde,
 Den droeven gheeft sy Hemelsche weelde,
 Den blooden maect sy kloeck en onvertzaecht,
 Door liefde van een Vrouwe oft Maecht
 Triumpheertmen met schoone mommerijen,
 Met wassen hayssen bekleet met schilderijen,
 In kostelijcke bancketten, rijckelijcke feesten,
 Men verheucht door de reyn vrouwelijcke gheesten,
 Zonder Vrouwen en is gheen vreucht volmaect.

Aert van Edelheden.

Swijcht, ghy zijt verre uyten weghe gheraect,
 Want Vrouwen doen de ghezontheyt verminderen,
 Men krijcht van haer krancke linderen,
 Druypende neusen, leepe ooghen, blau lippen:
 Die gheern zijn by de langhe slippen,
 Die hoesten, hulsen en bulsen alteenen,
 Die hopen, duchten, zuchten en weenen,
 Dus en prijse ick gheen Vrouwen hanteren certeyn.

Gheeft van amoreusheden.

Ghy spreekt daer als eenen vileyn,
 Alle schoone Vrouwen moghen v wel haten.

Aert van Edelheden.

Hoe zoumen hem dorven op Vrouwen verlaten?
 Vrias was om Berzabea verzonden
 Van David, en kreech syn lijf vol wonden,
 Om Thamar sloech Absalon doot Amon,
 Om Vrouwen dede afgoderije Salomon,
 Tyseram, Holofernus en Abimelech mede,
 Storven door Vrouwen groote wreethede,
 In Vrouwen vind' ick luttel trouwen,
 Aristoteles was bereden van Vrouwen,
 Helena heeft Deiphobum haer man minjoot
 Den Griecken ghelevert naer Paris doot,
 Antiochus wert van Laodicea vergheven,
 Rosimunda nam beyde haer Mans het leven,

Lucilla vergaf oock met fenijne
 Anthonius Verus, en Clitemneſtra heeft ten ſijne
 Agamemnon, zonder twiſt oft diſcoort,
 Verradelijck en deerlijck vermoort;
 Virgilius hinck inde mande ſchamelijck,
 Dus ſwijcht van Vrouwen.

Gheeft van amoureuſheden.

Ghy ſpreekt onbetamelijck,
 Voor een onghetrouwe Vrouwe eerloos
 Wil ick v hondert Mans noemen altoos,
 Maer dat en gaet niet aen deſer materien:
 Maer door v woorden, vol der miſerien,
 Moet ick de Vrouwen verantwoorden nochtans,
 En noemen veel onghetrouwe Mans,
 Op dat hun de Mans niet te zeer en berommen
 Van hun ghetrouwicheyt.

Aert der Edelheden.

Met kleynder ſommen
 Vintmen zulcke Mans, ghy mocht wel ſwijghen.

Gheeft van amoureuſheden.

Ghy moet hier af verſtant ghekrijghen:
 Dat Abſalon Amon om Thamar verfloech,
 Daer hadde hy reden toe meer dan ghenoech,
 Want hy hunder beyder Suſter verkracht,, hadde,
 Daer ſy hem een zuypen ghebracht,, hadde,
 En als hy bekent hadde d'edel van gheefte,
 Zoo verſtack hy Thamar ghelijck een beefte,
 Al voer hy qualijck hy waer't wel weerts
 Merct Phillis de Bloeme expeert,
 Hoe ſy haer om Demophoon verhinck,
 Merct hoe Iafon Medea ontghinck,
 Merct hoe Vliffes Calipſo verliet,
 En hoe Phaon Phſapho verſtiet,
 Hoe Diomedes Calliore liet in noot,
 Die hem bevrijt hadde vander doot,

Vanden handel der

En hoe Theseus, als een wreet Tyrant,
 Ariadne verliet op een Eylant,
 En hoe Tacius Tarpiam begroef al leven,
 Door wiens hulp hy syn vyanden hadde verdreven,
 Ziet oock hoe Narcissus Echo bederf:
 Onthout dat, en swijcht een ander werf,
 Ghy die Vrouwen blameren,, wilt,
 En die de Mans zoo hooch exalteren,, wilt,
 Dat sy in trouwen pijnen vast te stane.

Aert van Edelheden.

Ick zegghe met Vrouwen veel om te gane,
 Doet alle edele vsantien vergheten,
 Polinius wiens vroomheyt was onghemeten,
 Die't al met synder kracht wederstont,
 Naer dat hy ghekust hadde den minlijcken mont
 Van Adoliton, verloos hy syn kracht,
 Want hy daer naer niet meer en vacht,
 Dies hy van alle Edele beschimpt,, was.

Gheest van amoreusheden.

Ontbeyt Modestus die vervrimpt,, was
 Door syn gierichede en vervaerthede,
 Naer dat liefde in hem haren aert dede
 Was hy zoo sterck, zoo kloeck, zoo vailjant,
 Dat hy twee Leeuwen alleene bant,
 En al verwant,, datter onder den Troon,, was
 Om syn Lief Agoene die schoon,, was:
 Alzulcke zonde ick veel meer vinden,
 Die wapen hanteerden en Vrouwen beminder,,
 Dus prijs ick noch de Vrouwen die druck verachteren.

Aert van Edelheden.

Tfy hem die d'edele wapenen lachteren.

Gheest van amoreusheden.

Tfy hem die d'edele Vrouwen blameren.

Aert der Edelheden.

Mij verwondert dat ghy blijft argueren,

Amourensheyt.

269

Wapen hanteren,, is verre tbequaemste.

Gheest van amourensheden.

Neen, neen, schoon Vrouwen ist verre ghenaeemste.

Zoo alle Gheesten wel jugeren moghen.

Aert van Edelheden.

Neen de wapene.

Gheest van amourensheden.

Neen 'tis gheloghen,

Niet voor by schoon Vrouwen te slapene.

Aert van Edelheden.

Niet voor te rijen inde blanke wapene,

En daer niet te worstelen in't groene velt,

Daer Tenten en Pavilloenen zijn ghefelt;

Rijden door bosschen en het groene kruyt,

Daermen de Voghels hoort zinghen met zoet ghe

Als ander inden nest ligghen en kermen.

Gheest van amourensheden.

Wat hoortmen daer stormen, gheruchten, allermen,

In reghen in wint daer te ligghen,

In't slijck te vroeten ghelijck een Vigghen,

Hongher lijden, rasende van kouwen,

Doot blijven als sy de schiltwacht houwen,

En als de vyanden te komen beghinnen.

Aert van Edelheden.

Ick blijfs by de wapen.

Gheest van amourensheden.

En ick by der minnen

Van schoone Vrouwen. gheen vailjandere.

Aert van Edelheden.

Nu eer wy meer verhitten d'een op d'andere,

Laet ons eendrachtich in't argument

D'een d'ander helpen.

Gheest van amourensheden.

Ick bens content,

Want alle Edele hooghe Namen

Vanden handel der

Moghen wel de Vrouwen en Wapen t'zamen
 In eeren houden en beminnen:
 Den vromen Hanibal bleef te Capua binnen
 By schoone Vrouwen ligghen boeleren,
 Men zach Cæsar by Vrouwen oock triumpheren,
 En de wapen hanteren,, in Alexandrijen,
 Marcus Anthonius plach oock te vrijen
 In Egypten, en oorloochde met discretie,
 En Demetrius bleef boeleren in't graen,
 En Vliſſes verliefde op Vrouwen zeer zaen,
 Nochtans heeft hy veel feyten van wapenen ghedaen,
 Zoo dede Ajax oock en Diomedes,
 Met Iafon, Agamemnon en Hercules,
 En dūyfent andere.

Aert van Edelheden.

Dat is waerachtich.

Gheest van amoreusheden.

Laet ons d'een d'ander dan helpen eendrachtich.
 Zoo werden bedruete herten verheucht.

Aert van Edelheden.

Beghint ghy voren.

Gheest van amoreusheden.

Neen, zeght ghy eerst de vreucht
 Die in d'edel wapen verborghen,, is.

Aert van Edelheden.

Elck mocht verblijden die in zorghen,, is,
 En daer gheneuchte en vreucht in rapen,
 Eenen Man te ziene met volle wapen,
 Met eenen helm op 'thoofte ghebonden stijf.

Gheest van amoreusheden.

Met halberch, faute, ſlanckaerts aen't lijf.

Aert van Edelheden.

En een quiraetſe met ſyn avant-bras.

Gheest van amoreusheden.

Ghelijck zilver klaer.

Amoureuſheyt.

Aert van Edelheden.

Zoo datter hem elck in ſpieghelt voorwaer,
En twee beene harnaffen wit als een Swane.

Gheest van amoureuſheden.

En een blinckende ſweert in ſchee om met te ſlane.

Aert van Edelheden.

Synen ſchilt aen den hals.

Gheest van amoureuſheden.

Syn ſporen gheghespt,
Syn ſpeere inde hant.

Aert van Edelheden.

Die de wapenen bereſpt,
Heeft kleyn verſtant.

Gheest van amoureuſheden.

Want de wapen is van grooter weerde.

Aert van Edelheden.

Een Man te ziene in't harnas te Peerde,
Verciert mer eender ſchoonder couverture,
Behanghen met zilvere mouwen barure,
Is dat niet om zien een vrolijkheyt?

Gheest van amoureuſheden.

En dan een lance inden arm gheleyt,
Op ſyn tanden bijtende als een Lioen,
Die wilt een ſchoon feyt van wapenen doen,
Eenen anderen in d'aſſchen ſtekende.

Aert van Edelheden.

Ia oft metten ſweerde ſyn leet is wrekende,
In tornoyen en ſteeck-ſpelen eest oock ghenoechlijck
Voor d'Edele herten.

Gheest van amoureuſheden.

Al eest ghevoechlijck,
'tEn ſtaet my nochtans niet ane met allen,
In't zant te tuymelen, vanden Peerde te vallen,
Daermen armen en beenen door mach breken.

Vanden handel der

Aert van Edelheden.

Ghy peyft noch al naer tornoyen en steken,
 V tweeftere in een doncker kamere,
 Daer't niemant en ziet.

Gheest van amoreusheden.

Het dunct my bequamere
 Voor in't harnas te arbeyden en te pijnen.

Aert van Edelheden.

Ghy prijft te ligghen achter de gordijnen
 Met slaep plakens zachte als een zijde.

Gheest van amoreusheden.

Ia en overdeet met kostelijcke tapijtsferije.

Aert van Edelheden.

Dat is een melodije.

Gheest van amoreusheden.

Dat is een volle vreucht.

Aert der Edelheden.

Dan 'tschoon aenzicht te zien vande schoone Teucht.

Gheest van amoreusheden.

En de borstkens te ghevoelen aen 'rherthe,
 Oft arm in arm te ligghen zonder finerte.

Aert van Edelheden.

En minnelijck te kussen aen 'tmondeken root.

Gheest van amoreusheden.

En jonste te toonen de Liefste minjoot.

Aert van Edelheden.

Zoo wel by nachten als by daghen.

Gheest van amoreusheden.

Och wie eeft ? hem en zou minne behaghen
 Voor in't harnas te arbeyden en te vroeten,
 En menighen harden stoot t'ontmoeten,
 Noch waer ick my liever een broot-biddere.

Aert van Edelheden.

Wat acht ick v, ghy zijt een Pluymriddere,
 Een Gordijnwachter, een vervaert Hansle,

Amoureuſheyt.

273

Ghy voert eenen ſpinrock voor een lanſſe,
 Een oorkuffen dat is uwe falladde,
 En oft de Prince niet ter noot en hadde
 Mannen van wapenen in ſyne Landen,
 Wie zoude wederſtaen de vyanden?
 Wie zou daer na voorſtaen die weenen en kermen?
 Wie zoude Weduwen en Weeſen beſchermen?
 Wie zou de Schaepkens behoen voor plucken en teeſen?
 En de Wolven verdrijven en doen vreeſen?
 'tEn dede de wapenen hanteren, zoo men ziet,
 Zoumenſe dan lachteren?

Gheeft van amoureuſheden.

Dat en zegh ick nu niet,
 Men iſſer zomtijts toe bedwonghen,
 Dan moghenſe draghen die edel Ionghen,
 Om by te ſtane hunnen Prince weerdelijck,
 Als men de wapen hanteert rechtveerdelijck,
 Om d' onrechtveerdighe te worpen te gronde,
 Redene vereyſchet, 'ten is gheen zonde:
 Maer wapen hanteren met quade ghewoonten,
 Daer zijn aen te mercken veel quade pooten,
 Want het is 'sLants qualijckvaert vermeerlijck,
 Zoo men daghelijcx ziet.

Aert van Edelheden.

Certejn van wapenen eerlijck
 Te hanteren, meyn ick, met vreuchden.

Gheeft van amoureuſheden.

En ick ſchoon Vrouwen minnen in eeren en deuchden,
 Dat is oock myn rechte meeninghe,
 In houwelijcken ſtate zonder verkleeninghe,
 Ter Zielen zalicheyt, niet in overspele,
 Dat ghy't wel verſtaet.

Aert van Edelheden.

Men vinter vele
 Die anders doen, Godt betert, om te vredene.

279
Vanden handel der

Gheest van amoreusheden.

En wapenen hanteren zonder redene,
Dat ghebeurt oock meer dan 'tgoet,, is.

Aert van Edelheden.

Maer alst om der ghemeyne welvaert behoet,, is,
Machmen wel wapenen hanteren met rechten,
Alleen om peys te krijghen zalmen hier vechten,
En d'edel wapenen beminnen,
Het bewijst redene.

Gheest van amoreusheden.

Ick moet bekinnen.

Aert van Edelheden.

Inghelijcx zalmen alle Vrouwen stille
Eeren om eender Vrouwen wille.

Gheest van amoreusheden.

Ick ben bly dat ghy de waerheyt bezeft.

Aert der Edelheden.

Ghy die de Vrouwen dus verheft,
Hoe heet ghy? ghy dunct my vol melodieuhseden.

Gheest van amoreusheden.

Ick heet den Gheest van amoreusheden,
Daer veel vreuchden van minnen uytrijfen.

Aert van Edelheden.

Zoo meucht ghy dan wel de Vrouwen prijsen,
Vwen name toocht wel d'experientie.

Gheest van amoreusheden.

Maer hoe heet ghy? die dees reverentie
De wapenen bewijst te deser stede.

Aert van Edelheden.

Ick heet Aert van Edelhede,
Die de seyten van wapenen beminne sterck.

Gheest van amoreusheden.

Ghy hebt oock rechts eenen naem naer v werck,
Want alle Edele herten meeste
Beminnen de wapenen.

275
Amoureuſheyt.

Aert van Edelheden.

O edel Gheefte
Van amoureuſheden en zijt toch niet gram,
Dat ick eerst lachterde de Vrouwen lofzam,
Het is uyt vyerigher jonſten ghebaert
Der edelder wapenen.

Gheeft van amoureuſheden.

O edel Aert
Van Edelheden en zijt toch niet gheſtoort,
Al hebt ghy veel wonders van my ghehoort
Der wapen aengaende, het is bedreven
Om Vrouwen minne.

Aert van Edelheden.

Het is al vergheven,
Men moet veel hooren in alle Hoven.

Gheeft van amoureuſheden.

Wy zijns al eens van onder tot boven,
Dus willen wy ſcheyden.

Aert van Edelheden.

Het is oock tijt.

Gheeft van amoureuſheden.

Adieu al die d'edele wapen beminnende zijt,
Maer hout altijd Vrouwen in eeren nochtans,
En nemet in dancke.

Aert van Edelheden.

Adieu alle vrome edele Mans,
Die d'edele wapen hout in eeren,
Ter liefden uwen Prince.

Gheeft van amoureuſheden.

Een Heere der Heeren,
Die voor ſyn Wapen 'tkruys heeft willen draghen,
Die wil den Vyant van ons verjaghen.

Aert van Edelheden.

Den zelven Heere die ſyn Bruyt heeft verkoren uyt minnen,
Die laet v alle vleefchelijcke liefde verwinnen.

Eynde des eerſten Spels.

DE PROLOGHE VAN HET TWEEDE SPEL.

Maginatie verlicht de zinnen,
Door 'tvervolghen der Amoureufer
Historie:

Ghy hebt ghehoort hoe Venus blaecte
in minnen,

En hoe Mars de liefste was in 'fweereelts ciborie,
Elck jonstich herte mach rijfen in glorie,
Door d'Amoureuſheyt die hy hier verſtaen,, zal:
Want ghy zult hooren, vatet in memorie,
Hoe Mars hier vrijen met zoet vermaen,, zal,
En hoe dat de vyerighe vryagie vergaen,, zal.

Noch zullen wy v figuerlijck tooghen,
Hoe Mars prijft de ſchoone Venus playfant,
En hoe 'tGhepeys van minnen en Iolijt van ooghen
Langhs zoo vyerichlijcker ontſteken den brant,
En hoe Mars berijft wort van onverſtant,
Dat hy verpachten wilt der minnen ceys,
En hoe hy wort gheſchouwen als onvailjant
Van Iolijt van ooghen en Minlijck ghepeys,
En hoe Venus hem dach ſtelt in haer Palleys.

Hoe

277

PROLOGHE.

Hoe sy haer ten lesten gheabandonneert,, heeft,
Zullen wy v Speelwijs oock al betoonen,
Naer dat sy't Mars langhe gherefuseert,, heeft,
Presenteert sy hem minne met minne te loonen:
Ghy joyeuse Amoureuse persoonen,
Wilt de zoeticheyt onser materien vaten:
Wilde Phœbus dit werck met Laurieren kroonen,
Wy zouden hem bedancken zeer boven maten,
In spijt vande Benijders die de Konste haten.

Ghy Amoureuse Gheesten wilt jonstich haken
Naer de groote zoetheyt diemen v bewijsen,, zal,
Zoo wy uyter natueren ghevoelen de zaken,
Hopen wy dat hier vreucht uyt rijzen,, zal,
En dat elck konstich Gheest loven en prijsen,, zal
Dit jonstich Amouereus werck van minnen,
En dat elcx herte daer in verjolijfen,, zal,
Die de honichvloeyende Dichten wel kinnen,
Wilter inne verheughen, wy gaen beghinnen.

*Namen der Personagens van't
tweede Spel.*

VENVS.

Ghepeys van minnen, }
Iolijt van ooghen, } twee Zinneken.

MARS.

Meer hopen dan twijffelen, }
Meer twijffelen dan hopen, } twee Jongelingen.
Amoureuſe.

HET TWEEEDE SPEL.

Venus.

Invierighe,, dangierighe,, jonſt meſkieflijck
Gricflijck,, ben ick,, dies ſten'ick,, ghevangen
'tVerlanghen,, bringht zucht,, ducht,, onghe-
rieflijck

Lieflijck,, is 'therte,, met ſmerte,, verhanghen
Ontfangé,, moet,, 'tbloet,, der minnē prangen

Ontfanghen,, mach ick,, al klaech ick,, tletſele

'tQuetſele,, vermaent,, en betraent,, de wanghen

Verſtranghen wilt deucht,, der Ieucht,, voortzetſele,

Den dauw' van minnen zy myn benetſele.

O Mars, Mars, d'alder-victorieuſte

Ioyeuſte,, Prince hooghe van daden

Ontladen,, van drucke kondy de preuſte

D'avontureuſte,, quaet om verquaden

Verſmaden,, wilt my niet door v ghenaden

De paden,, van minnen hardt om betreden

D'afghesneden,, plant ick voor jonſtighe Zaden

Onberaden,, van uwer Edelheden

Beſteden,, wilt doch myn jonſt in vreden.

Ghepeys van minnen.

Hy en zals niet laten.

Iolyt van ooghen.

Klaecht uwen noot.

Ghepeys van minnen.

Hy komt v te baten.

Iolyt van ooghen.

Ia oft blijven doot,

Alzoo couragieus is hy van moede.

Ghepeys van minnen.

Hy is natuerlijck.

Iolyt

Vanden handel der

Iolyt van ooghen.

Edel van bloede.

Ghepeys van minnen.

Vrolijk van zinne.

Iolyt van ooghen.

Secreet van monde.

Ghepeys van minnen.

Vriendelijck van talen.

Iolyt van ooghen.

En goet van gronde.

Ghepeys van minnen.

'tIs een Man die alle Mannen meest,, is.

Iolyt van ooghen.

Kloeck van begriipe.

Ghepeys van minnen.

Die zeer ghevreeft,, is.

Iolyt van ooghen.

'tEn is gheen beroemere.

Ghepeys van minnen.

Noch oock vileyn.

Iolyt van ooghen.

Noch labbekacke.

Ghepeys van minnen.

'tIs een Capiteyn,

Die altoos 'tharnas draecht aen't lijf.

Iolyt van ooghen.

'tWaer rechts een Man voor zulcken Wijf

Als ghy zijn meucht.

Venus.

Och dat kin ick,

Syn Princelijcke ghelaten bemin ick,

Maer lacen wat win ick,, aen dit bekeuren,

Den perfoon en mach my niet ghebeuren,

Dies moet ick betreuren,, myn stout bestaen:

O schieloos Wijf wat hebby ghedaen?

Amoureuſheyt.

28

My zal ontgaen,, om dat ick ghehouwet,, zy,

Mynen trooft daer druck om vernouwet,, zy:

Nu eeft berouwet,, my dat ick oyt quam

Daer ick Vulcanus te houwelijck nam.

Iolyt van ooghen.

Wat zal v dat letten?

Ghepeys van minnen.

Laet drijven den janckere.

Iolyt van ooghen.

Hy is onbefneden.

Ghepeys van minnen.

Hy gaet langhs zoo manckere.

Iolyt van ooghen.

Hy is ſtuer van woorden.

Ghepeys van minnen.

En zeer onweerdich.

Iolyt van ooghen.

Hy en is uwen zoeten perfoon niet weerdich.

Ghepeys van minnen.

Ghy zijt de joyeuſte.

Iolyt van ooghen.

Ghy zijt de zinnelijckſte.

Ghepeys van minnen.

De excellentſte,

Iolyt van ooghen.

En de minnelijckſte

Van allen den Goden en Goddinnen.

Ghepeys van minnen.

Zoudy zulcken ruydaris beminnen?

Iolyt van ooghen.

Zoudy v zachte armkens ontpluycken

Om hem in te ruſten?

Ghepeys van minnen.

Zoude hy v ſchoonheyt ghebruycken,

Met ſynen harden ruyden baerde?

Zou

Vanden handel der

Zou hy aen v wanghskens rusten?

Iolijt van ooghen.

Ghy zijt zoet van aerde,

En hy is brackere dan Bocken oft Swijner.

Ghepeys van minnen.

V natuere zonder al by verdwijnen,

Ontzet hem die kansse.

Iolijt van ooghen.

Zijt lustich en blijde.

Ghepeys van minnen.

Men steeft wel menighen steke op't zijde,

Diemen verdonckert.

Iolijt van ooghen.

Ghebruy& der minnen-spel.

Ghepeys van minnen.

Ghestolen brocxkens die smaken wel,

Wilt hem de vruchten van minnen ontstekert.

Iolijt van ooghen.

Niemant en zal's v oneere spreken,

'tEn is ws Mans niet.

Ghepeys van minnen.

Dat is immers waer.

Venus.

O Ghepeys van minnen wat zeghdy daer?

Wil ick eere mits oneere laten staen?

Neen ick, die schande waer my te swaer,

Ick en mach mynen Man vander hant niet slaen,

Ick moet, al zou't my ten quade vergaen,

Waeromme? ick zal my daer gaen vertooghen

Voor hem, waer't goet? Neen't, 'twaer misdaen,

Zou ick niet ontpluycken voor 's Mans ooghen

De liefde, die ick dus moet ghedooghen.

Iolijt van ooghen.

Daer gaet sy vechtende teghen haer zelven,

Wat sy doen oft laten wilt.

Amoureuſheyt.

Ghepeys van minnen.

Laetſe ſpitten en delven,
Haer herte dunct haer ſmelten van hitten!

Jolyt van ooghen.

Sy en mach Mars gheenen tijt ontzitten,
Op datter van minnen eenich verzoeck,, is.

Ghepeys van minnen.

Mars, die alle Mannen te kloeck,, is,
Die lieter ſyn ooghen van minnen op dalen.

Jolyt van ooghen.

Men zal noch wonder zien.

Ghepeys van minnen.

Laet putten en palen,
tQlaetſte dat komt van zulck ghebrasse,
Ist datmen den Voghel krijcht inde kasse.

Mars.

Soo Phœbus raeyen puer gout ſchijnen,
Soo Iſis planten ſchoon Rooskens draghen,
Soo met Acteon de Dieren blijde in't wout ſchijnen,
Soo Proſerpina haer vruchten ſtelt om behaghen,
Soo Aurora den klaren dach doet daghen,
Soo Eſculapius den dooden verrijſen,, doet,
Soo Diana Orpheus wilt verjaghen,
Salmacis zoetheyt ons verjolijſen,, doet,
'sGhelijcx, die ick verheffen en prijſen,, moet,
Veneri de ſchoone excellente Vrouwe,
Wien 'therte uyt minnen bewijſen moet
Reverentie, liefde, byſtandicheyt en trouwe:
Soo de bloemkens ontpluycken metten douwe,
En vaten de zoetheyt des daus in't weſen,
Soo ontpluycket 'therte als een Kerſſouwe,
Daer 'tfirmament van minnen konit in ghereſen:
Al waren alle bloemkens der Aerden ghepreſen,
Schoonder dan d'Enghelen des Hemels ghemeene,
Al waren't alle Maechdekens uytgheleſen

T

Neptuni

Vanden handel der

Neptuni wateren met druppelkens kleene,
 Zoo en mochten my alle dees Beelden reene
 Niet zoo doen verblijden als Venus alleene.

Iolyt van ooghen.

Dat is wel redelyck.

Ghepeys van minnen.

Sy is edel en schoone.

Iolyt van ooghen.

Bequame en vredelyck.

Ghepeys van minnen.

Ient van persoone.

Iolyt van ooghen.

Sy draecht de kroone.

Ghepeys van minnen.

Ia der joyeushey.

Iolyt van ooghen.

Sy verheucht den Troone,

Ghepeys van minnen.

Door haer amourcushey.

Iolyt van ooghen.

Haer gratieushey

Verblijt met zoetheden Hemel ende Eerde.

Ghepeys van minnen.

'tIs een blyfchap der Goden.

Iolyt van ooghen.

'tIs de Gheerde,

Daer de vruchten des levens op groeyen.

Ghepeys van minnen.

Niemant en kan den tijt vernoeyen,

Dic't wesen haers lichaems wel aenziet:

Iolyt van ooghen.

Alle Aertfche ghenoechten zijn my dan niet,
 Teghen de joyeushey vatende in't betooghen
 Van haren aenzichte,

Mars.

O Iolijt van ooghen,
 Ghy doet d'ooghen door d'ooghen in d'ooghen lichten,
 Dies myn ooghen als Liefs ooghen in d'ooghen verhoogt,
 Daer d'ooghen in d'ooghen alle vrientschap stichten:
 Wat is zoeter, dan d'ooghen Liefs ooghen begichten
 Met ooghen daer d'ooghen jolijt in kinnen?
 Zulck ooghen doen Liefs ooghen droef heyt swichten,
 En ooghe in ooghe labeuren met minnen,
 Dies 'therte in liefden hem laet verwinnen.

Iolijt van ooghen.

Dat blijft aen v Mars.

Mars.

Dat is waerachtich,
 Ick moet myn groote couragie krachtich
 Met zinnen voordachtich
 Met feyten van oorloghen, edel in't aenschouwen,
 Versmaden en blijven even klachtich,
 En myn victorieuse handen onmachtich
 Houden eendrachtich
 By der liefden van eender schoonder Vrouwen:
 Nu moet ick gantschelijck op haer betrouwen,
 Al zou't my berouwen,
 Alle die vromelijck met sweerden houwen
 Laten in't velt,
 En helpen de zoete gordijnen ontvouwen,
 Die my met gratien mach bedouwen
 Van dat my quelt:
 De wercken van eeren zijn achter ghefelt,
 'tWoordeken spelt,, dies my lusten,, moet
 Dat ick in haer armkens rusten,, moet.

Ghepeys van minnen.

Ghy rusten?

Mars.

Ja icke.

T 2

Iolijt

Vanden handel der

Iolyt van ooghen.

Hoe zou dat gheschien?

Sy is ghehout.

Mars.

Non fortse van dien,

En kan icker met zoetheden niet aen gheraken,

By alle de Goden ick zalse ontschaken,

Alzoo Pluto Proserpina dede.

Ghepeys van minnen.

Zuldy uwe couragieuſe zede

Worpen om een Vrouwe te quiste?

Iolyt van ooghen.

Ia die ghehout is?

Ghepeys van minnen.

Zuldy met liſte

Practiferen, en v zelven beſchamen

Een Pluyriddere te heeten by namen,

En laten de wercken van eeren achter?

Iolyt van ooghen.

Hout v in eeren.

Ghepeys van minnen.

Schout zulcken lachtere.

Iolyt van ooghen.

Meyndy teghens v oorkuffen te vechten?

Ghepeys van minnen.

Ia is eere behouden?

Iolyt van ooghen.

Wildy den kamp beſlechten

Op een beddeken bezaeyt met violieren?

Ghepeys van minnen.

Zuldy uwen ſtandaert metter banieren

Breken op een gheſcheurde plate?

Iolyt van ooghen.

Wildy met eenen blijden ghelate

Boeleren, en luttel eeren weert, zijn?

Amoureuſheyt.

Ghepeys van minnen.

Wildy met de zacht-leuens inden heert,, zijn?

Die hunnen Prince kleyn jonſte draghen.

Jolyt van ooghen.

Wildy ontzien 'tghedruys van ſlaghen?

Ghepeys van minnen.

'tGheklanck van ſweerden?

Jolyt van ooghen.

Gheijſerde pijlen?

Ghepeys van minnen.

En nemen een targe van zeven mijlen,

Aenveerdende meer de roemighe fame,

Dan 'twerck der wapenen.

Mars.

Neen zulcken blame

En zal my, dat hoop ick, niet ghebueren:

Men mach die lieffelijcke Creatueren

Wel minnen, en 'twerck der wapenen vſeren,

Wat doet meer Ridderlijcke feyten hanteren,

Tornieren, roſieren? dan Vrouwen minne,

'tMaeÿt den onverzadighen verkoelt van zinne,

Den ruyden abele, den vrecken milde,

Den Minnaer bereyt ten ſweerde ten ſchilde,

'tHerte vliecht in't wilde de Vrouwen aenziende,

Haren lof verzoet arbeyt en verdriet,

Al dat van Edelheden gheſchiet,

Rijſt uyt de Vrouwen.

Ghepeys van minnen.

Zijt dies te vreden,

'tZijn al trompen van kleynder weerden.

Mars.

Ick zoude door de liefde, en ſy't begheerde,

Waer ick te peerde,, met mynen ſweerde

In myn wit hemde eenen ſtrijt doorhouwen,

Ter eeren van alle ſchoone Vrouwen,

Vanden handel der

Op 'tzoet berrouwen,, van confortatien
Der Alderliefftere.

Ghepeys van minnen.

Hoort dees colatien,
Hy heeft dat fonck van minnen in't lijf.

Iolyt van ooghen.

Gheeft hem 'tvyer Neef ken.

Ghepeys van minnen.

Neef ken blaest stijf,
Laet bernē de heete kolen die smuycken.

Iolyt van ooghen.

Suft, Venus komt.

Ghepeys van minnen.

Wilt achterwaerts duycken,
Men zal ghebruycken der Ieuchden zoetheyt.

Mars.

Ontpluyct v herte, de Hemelsche goetheyt
Komt hier voor ooghen,
Verheucht v met jeuchdelijcker vroetheyt
In Liefs betooghen,
Memorie verscherpt, wilt dijn zinnen pooghen
Om troost te krijghen:

Natuere wilt ziele en lijf verhooghen

Om haer te nijghen,

Ick en zaghe myn lijden niet te verswijghen:

Hier is sy die ick boven alle Vrouwen moet prijsen,

Iubilatie,, en gratie,, moet op v rijsen,

Schoonste,, ghekroonste,, boven alle Goddinnen.

Venus.

Der deucht,, vreucht,, danck ick v in't bewijsen.

Mars.

Iubilatie,, en gratie,, moet op v rijsen,

Schoonste,, ghekroonste,, boven alle Goddinnen.

Venus.

Die reynicheyt,, zonder kleynicheyt,, prijsen,

Amouresheyt.

Dien behoort,, confoort,, in't werck van minnen.

Mars.

Jubilatie,, en gratie,, moet op v rijfen,
Schoonste,, ghekroonste,, boven alle Goddinnen.

Venus.

Danck hebt der deucht, die eerbaerheyt kinnen,
En vreucht beghinnen,, die zullen gheacht,, zijn.
Daer de zoete Bloemkens van eeren ghebracht,, zijn.

Mars.

Zoo zijns dan zinncloos die anders bedacht,, zijn
By broofer natueren.

Venus.

Dat's waer, want eere moet bewacht,, zijn,
Zal sy langhe dueren.

Mars.

O alderschoonste der Creatueren,
De minne is blent.

Venus.

Elck wacht's hem, de liefde heeft zulck berueren,
Dat sy't al schent.

Mars.

Maer die syns zelfs gheen mate en kent,
Hoe zal hy hem wachten?

Venus.

'tMaect ooghen en herte plats innocent,
Die jonste verpachten.

Mars.

En oft Natuere des zins ghedachten
Heeft tot haren wille?

Venus.

Zoo zuldy met fortfen 'tconsent verkrachten,
Zoo staet het al stille.

Mars.

En oft dan 'tconsent valt in't gheschille
Teghen 'tvyerich begheeren?

Venus.

Zoo zalmen den spinrock metter spille
Mits redene weeren.

Mars.

Dat controleur ick, 'tmoet elcken deeren,
'tMeskief van Vrouwen.

Venus.

Dat's waer, maer elck zal hem verweeren
Voor 'twerck van ontrouwen.

Mars.

Zal hy syn meyninghe dan achter houwen,
Die liefde draecht?

Venus.

Neen hy, wie wort gheloft van rouwen,
Die niet en klaecht?

Mars.

En oftmen 'tsecret datmen dus draecht
Ondanckbaer stelt?

Venus.

Zoo machmen hem naer worpen, die't mishaecht,
Dat liefde smelt:

Gheen boomen en worden ter neder ghevelt
Zonder houwen oft kerven,
Men moet openbaren dat der herten quelt,
Zalmen troost verwerven,
Oft hulpeloos moetmen den druck besterven.

Mars.

Dat ken ick schoon lieflijk heunich-rate,
Die 'sHemels ghezate,, verciert in state
Met uwer onuytsprekelijcker minlijckheden,
Fortse van liefde breeft regel en mate,
Want ick nu late,, schilt, helm en plate,
Door v lieffelijcke amourcuse zeden:
V schoonheyt, v wel gheraecte leden,
Die my eerst deden,, dien pat betreden,

De lief-

De liefde doet my den laſt ontdekken:
 Dus bid ick v Verkorene met innigher leden,
 Stelt toch te vreden,, myn herte als heden,
 En vertrooft my inder minnen ſtrecken,
 Zoo zuld' den dooden ten leven verwecken.

Venus.

Wat meyndy van trooſte?

Mars.

Dat ghy Verkoorne,
 Paradijs myns levens, beſchut van toorne,
 Excellentſte gheboorne,, my zout conſoleren
 Van uwer jonſten.

Venus.

Zoud' ick dat accorderen,
 Verheffende eerbaerheyt, deucht en eere.

Mars.

'tStaet in v gratie.

Venus.

Ghy doolt zeere,
 Zeght dat ſy v trooſte die ghy bemint.

Mars.

Dat zijt ghy Bloeme.

Venus.

Dat houd' ick voor wint,
 Die redene kint,, mach't wel verſtaen:
 Zijdy oock zoo innocent ghezint,
 Dat ghy bevint,, en ghevoelt zoo zaen,
 Dat ick myn jonſte zou t' uwaerts ſlaen?

Mars.

Wildy my in uwer ghenaden ontfaen?

Ghy hebbes de macht.

Venus.

Neen Mars, het waer te vele miſdaen,
 Daer ghy naer wacht:
 Om waer zegghen, ick waer qualijck bedacht,

Vanden handel der

Zoud' ick v lief hebben,
 En versmaden, wiens herte te mywaerts lacht,
 Eer wy meskief,, hebben:
 Sy zijn zot die vreucht zonder grief,, hebben,
 En hun niet en kunnen
 Ghelijden met die hun vrientschap jonnen.

Mars.

Dat ken ick, maer weelde, jolijt en rijckheyt
 Kan qualijck ghepaeyen
 De Natueren, die gheerne heeft haer ghelijckheyt
 In't jonstich zaeyen,
 Wat mach anders de minnende herten verfraeyen?
 Dan ghelijcke complectien,
 Al meuchdy inde vloet der weelden baeyen,
 Ws Mans affectien
 Zijn contrarie, ondienstlijck uwer sectien.

Venus.

Hoe weetty datte?

Mars.

Natuere moetet wijfen,
 Hoe zou v herte kunnen verjolijfen
 Van synen persoone?
 Hoe zoudy kunnen verheffen oft prijfen
 Die ruyt en onabele is, en die in't vergrijfen
 Brenght druck ten loone?
 'tIs v een walghinghe reyn schoonste schoone,
 Dat weet ick wel,
 Want van amoreusheden spandy de kroone
 Boven iemant el:
 Vernedert v natuere, gheves 'tbevel,
 En keert v liefde te mywaerts snel
 Als schichten uyt boghen,
 'tWaer schade zoude den boom verdroghen,
 Daer de Bloemkens van gratien op groeyen,
 Laey ontfermen te mywaerts vloeyen.

Venus.

Venus.

Met zulcke wercken en wil ick my niet moeyen,
 Want die hun pijn
 Ziermen in eeuwigher ſchanden roeyen
 En verdwijnen:
 Gheen anderen en wil ick dan den mijnen
 Van Mans figueren,
 Want al mach liefde ſecretelijck ſchijnen,
 'tMoet onlanghe dueren:
 Wie zal hem zelve gaen avontueren
 In wercken van oneeren,
 Om de ghenoechten ſynder natueren,
 Die haest verkeeren?

Mars.

Ghy niet, dat hoor ick wel.

Venus.

Zoud' ick gaen leeren
 Den pat van ontrouwen ſecret te gane?
 Waer't niet blamelijck voor Princen en Heeren,
 Die mynen deuchdelijcken naem vermeenren,
 Mynen ſtoel van eeren,, laten te ſtane?

Mars.

Refuteerdy myn jonſte dan?

Venus.

Neen ick, ſy ſtaet my zoo ane,
 Als dat ick Princelijcke ghedane
 V beminnen zoude, en dede mynen Man,
 Boven alle Princen, maer ick en kan
 Myn groote liefde hem niet ontrecken
 Om eenen anderen.

Mars.

Wy zullen't wel decken
 Voor's Mans ooghen, die niet dan deucht en weert,
 Men vint zoo vele ſecrete plecken
 Om zaeyen jonſtighe vruchten heet:

Trooſt

Troost my schoon deuchdelijck Ommekleer,
 Ick zal v voor blaemte beschermen ist noot,
 Ter weerelt en ken ick niemant zoo wreet,
 Dede hy v eenighe oneere ick sloeghe hem doots
 Aldus welrieckende Roosken root
 Opent dijn meyninghe secreet al stille.

Venus.

O edel Prince alle Princen te groot,
 Standaert der Edelheyt, die noyt en vloot,
 Ick abandonnere my t'uwen wille,
 Nochtans leyt redene vast in't gheschille,
 Teghen natuere de schamelheyt roept te baten,
 Maer al zoud' ick't besterven ick en zal's niet laten.

Mars.

Och ghebenedijt zy den mont die sprack
 Dat troostich precieus woort bequame,
 Nu is ghebetert alle myn onghemack,
 Ghebenedijt zy uwen zoeten name:
 O Pallas des levens zonder blame,
 Wanneer zoo zal den tijt ghebeuren
 Van onser minnelijcker verzame,
 Om de bloemkens van minnen als Roosen-fleuren
 T'ontdeckene? ick hebber naer groot bekeuren.

Venus.

Noch t'avont als Phoebus syn raeyen in treck,
 En Orpheus de duysterheyt brenghet vander nacht,
 Ziet dat ghy v dan secretelijck bedect
 Aen 'tPalley, ghy wort van my ghewacht,
 En heymelijck te mynder kameren in bracht
 Die zoo schoon is, 'tmach alle herten lusten,
 Daer zullen wy, dies 'therte verheucht en lacht,
 Te zamen arm in arm minlijck rusten,
 Soo Iupiter en Danae laghen en kusten.

Mars.

O groeyfel van minnen, schoon, goedertiere,

Amoureuſheyt.

295

Die den tijt van zoetheden gheacordeert,, hebt,
Ick zal komen welriekende Violiere
Ter plaetſe die ghy my gheordineert,, hebt,
Om dat ghy my dus gheconforteert,, hebt.

Venus.

Adieu Princelijck weſen der victorien
Tot t'avont dat jonſt haer bloemkens zaeyt.

Mars.

Adieu Spiegel en vreucht der memorien.

Venus.

Adieu Princelijck weſen der victorien.

Mars.

Adieu zoete Monſtrantie vol glorien,
Die den Tempel der natueren verfraeyt.

Venus.

Adieu Princelijck weſen der victorien
Tot t'avont dat jonſt haer bloemkens zaeyt,
Dat nu bedroeft is, wort dan ghepaeyt.

Ghepeys van minnen.

Gaet henen, ghy hebbet wel ghefagghelt.

Iolyt van ooghen.

Iſt qualijck gheſtuyt, ghenijcht, ghewagghelt?

Ghepeys van minnen.

Iſt qualijck gheweyghert 'twerck der ontrouwen?

Iolyt van ooghen.

Den Man ſtelt ſyn gheloove op Vrouwen,

Ghepeys van minnen.

Hy dede hem bat hanghen,

Iolyt van ooghen.

Ia oft verdrincken.

Ghepeys van minnen.

Een Man mach wel hebben achterdincken,

Die zulcken Wijf heeft.

Iolyt van ooghen.

Alzoo gaet voort.

Ghe.

Vanden handel der

Ghepeys van minnen.

Ick en gheve niemant troost oft confoort,
Dan mynen goeden ghetrouwen Man.

Iolyt van ooghen.

My en staet niemant ter weereft meer an.

Ghepeys van minnen.

En al zoud' ick v minnen ick vreesse der blame,
En doet sy niet Couzijn?

Iolyt van ooghen.

Ia in 's Neckers name,
Sy viel veel platter dan een Scholle.

Ghepeys van minnen.

Sy zal noch laten verwerren de wolle.

Iolyt van ooghen.

Wilt sy aldus jolijt in't minnen rapen?

Ghepeys van minnen.

Nu t'avont zoo gaen sy te gader slapen.

Iolyt van ooghen.

Ke, ja sy, de Necker die moette wieghen.

Ghepeys van minnen.

De menighe meynt een ander bedrieghen,
Maer bedriecht hem zelve.

Iolyt van ooghen.

Dat moet ick v kinnen.

Ghepeys van minnen.

Ghy zijt Iolijt van ooghen.

Iolyt van ooghen.

En ghy't Ghepeys van minnen,
Wy kunnen de Minnaers te gader koppelen.

Ghepeys van minnen.

Nu gaen wy ons secretelijck bestoppelen,
En zoo hittich het vyer van minnen doen blaken,
Dat dees twee Amoureuſen by een gheraken.

P A V S A.

Meer hopen dan twifelen, een aerdich net Jonghelinck;

HEt begichten,, ſichten,, 'tverlichten,, der Ieucht,
 Waey ick,, zaey ick,, ſpraey ick,, op Venus kinderkens,
 Des ſy,, by my,, vry,, vaten hun vreucht
 In't begichten,, ſichten,, 'tverlichten,, der Ieucht:
 Confoort,, accoort,, 'twoort,, dat voort,, verheucht,
 Bring ick,, ling ick,, ming ick,, voor reyn bewinderkens:
 Het begichten,, ſichten,, 'tverlichten der Ieucht,
 Waey ick,, zaey ick,, ſpraey ick,, op Venus kinderkens,
 Als Regent der jonſtigher beminderkens.

Meer twifelen dan hopen, een ander leelijck Mans-perſoon.

'tlancken,, 'tkrijten,, 'tontdancké,, 'tverwijten der minnen
 Wort ghebraſt,, kort ghetast,, gefast,, om 'tdruckich foreest,
 Ongheluck,, vernoy,, druck,, roy,, ſchrijf ick met Pinnen,
 Als 'tjancken,, 'tkrijté,, 'tontdancké,, 'tverwijten,, der minné,
 'tVerſchienen,, duchten,, ſtenen,, zuchten,, moet ic beginnen,
 Om dat 'tgriefs,, verſtranck,, Liefs bevanck,, maké tempeest:
 'tlancken,, 'tkrijten,, 'tontdancken,, 'tverwijten,, der minnen
 Wort ghebraſt,, kort ghetast,, gefast,, om 'tdruckich foreest,
 Dus mach elck praddere wel zijn bevreeſt.

Meer hopen.

Zijn dat v woorden?

Meer twifelen.

Het gater al by.

Meer hopen.

Zeylt vry in't Noorden,

Zijn dat v woorden?

Meer twifelen.

Ick ſpreye myn koorden

Daer droefheyt zy.

Meer

Vanden handel der

Meer hopen.

Zijn dat v woorden?

Meer twyfelen.

Het gater al by.

Meer hopen.

Wat is den roep?

*Meer twyfelen.*Eylacen ô wy,
Die kent amy
In drucx ghekry.*Meer hopen.*Nu hoor ick vry,
Ghy dunct my Royaert daer't al uyt,, sterf.*Meer twyfelen.*

Wat dunck ick v zijnde?

*Meer hopen.*Een hatelijck druyt,, scherf,
Die edel Hertekens quellagie doet,
Naer dat ghy spreect.*Meer twyfelen.*Swijcht ghy paleervoet,
Zeer luttel acht ick op uwen snatere.*Meer hopen.*Ick ben Regent vanden zoeten watere,
Alle Venus kinderkens ter behoef heden
Sprae y ick confoort.*Meer twyfelen.*

En ick sprae y droef heden.

*Meer hopen.*Droef heden zoudy ons daer met nopen,
En wie meucht ghy wesen?*Meer twyfelen.*Meer twyfelen dan hopen,
Die blijfchap en vreucht doet henen schijfelen.*Meer*

Amourensheyt.

299

Meer hopen.

Meer hopen dan twifelen,
In Venus Palleys, tot elcx ghelucke,
Een Prince van blijfchappen.

Meer twyfelen.

Van toorne van drucke
Ben ick gheweldich waer ick randuyne.

Meer hopen.

En wie is v Moeder?

Meer twyfelen.

Sy heet Fortuyne,
Die in't vallen, in't opstaen, in't klimmen, in't dalen,
In drucke, in blijfchappe, haer kracht kan stralen,
Des sy elcken mach een behoeder,, zijn.

Meer hopen.

Waer dat waer, ghy zout myn broeder,, zijn,
'tEn mach zoo niet wesen, ghy ziet zoo grieffelijck,
Al waerdy eenen Kerck-uyl.

Meer twyfelen.

En ghy ziet zeer lieffelijck,
Om een Gheyte tusschen haer hoornen te kussene.

Meer hopen.

Wech, wech, pijn v ws klaps te zussene,
Ghy dunct my te zijn een groot rabaut.

Meer twyfelen.

Ick moet in't Convent oock wesen alst naut,
Recht als een druckich klepeltreckere.

Meer hopen.

Zijdy een schuymperre oft een lepelleckere,
Dat ghy komt maken dit gheveertken
Voor dese notabele?

Meer twyfelen.

Wat swijcht ghy queecksteertken,
V wesen maect alle verwaende blonckheyt,

Vanden handel der

Meer hopen.

Wien zoekt ghy hier?

Meer twyfelen.

Amoureuse Ionckheyt,
Die my uyten Palleyse der natueren
Verftooten heeft.

Meer hopen.

V trecken, v flueren,
En dient der Amoureuſen herten,, niet,
Mae& v van hier.

Meer twyfelen.

Ick zal hem doorkerten,, ziet
In ſyn longher-gat noch van quaden ſpijte,
Hy houdt my dolende ten kleynen profijte,
Zoo men de Bracken doet achter ſtraten.

Meer hopen.

Zijt te vreden, men zal's niet t'achter laten,
Ick zal hem behoeden voor druckich verſtranghen.

Meer twyfelen.

En t'uwen ſpijte zoo zal icken vanghen
Hier in dit net van jalouſije,
Ick wil't hier gaen ſperren.

Meer hopen.

Ick zou daer liever om ſtrijen,
Dan ick die valſcheyt zoude ghedooghen
Hier inden Acker der natueren voor myn ooghen,
Ick zal 'nette met deſen ſweerde doorhouwen.

Meer twyfelen.

En wat ſweert is datte?

Meer hopen.

't Is volmae& betrouwen,
Om jalouſije met te doorkervene.

Meer twyfelen.

Myn nette en is zoo niet te bedervene,
Lief prijckmorſeel.

Meer

Amoureuſheyt.

Meer hopen.

'tEn baet gheen ſnaperen,
Ick ſmijt al ontwee.

Meer twyſelen.

Wy zullen eerſt haperen,
Meyndy 't nette zoo zonder wanten rooven,
Deſe knuſſe, gheheeten lichtelijck ghelooven,
Zal ick v op uwen rugghe legghen.

Meer hopen.

Nu zeer ane zonder meer te zegghen,
En laet ons alle twiſt nu ſlechten.

Meer twyſelen.

Ick ben's te vreden.

Amoureuſe Ionckheyt.

Zult ghy hier gaen vechten,
Daer alle blijſchap is in't verſtranghen?
Dat's immerſ ſchande.

Meer hopen.

Ghy zult er uyt ſpringhen
Met jalouſſien ter tijt van my ziet.

Meer twyſelen.

Ick en zal om v niet,
Waendy my hier uyer kameren verdrijven
Der natueren.

Amoureuſe Ionckheyt.

Hola, en wilt niet kijven,
Maer laet v niet redene onderwiſſen,
Want jalouſſie moet ick miſprijſſen,
Welck nette accoort in liefden verſluyert:
Waer jalouſſie natuere ontuyert,
Daer blijft eendrachticheyt gheplaccht,
Zoo men de Muyskens in't vallēken jaecht,
Dus houwet nette onder de voet ghetorden.

Meer

Vanden handel der

Meer hopen.

Ia, ja, en wilt v nederwaerts gorden,
Want jaloufije dient in verſmaetheden.

Meer twyſelen.

Ick ſtaen en ſchuymbecke van innigher quaetheden,
Recht zoo de Wolven doen onder 'tHaesken.

Meer hopen.

Maeft v, zegh ick, wech.

Meer twyſelen.

Beyt noch een vlaesken,
Ick zal noch de natuere vol roys betemmeren
Der amoureuſer Ionckheyt.

Meer hopen.

Al v belemmeren

En zal den Amourenſen niet deeren,
By redenen, hy heeft ſyns herten begheeren,
In feyten van eeren,, ghetrouw ten Wijve.

Meer twyſelen.

Ia eeft daeromme dat ick verwaten blijve,
En verſtooten als een verworpen ſletere?

Amoureuſe Ionckheyt.

Meer hopen dan twyſelen is my betere,
Dan meer twyſelen dan hopen altijd:
Want twijfele zonder hope in't krijt,
Is hope met twijfele deltruerende,
Des hope door twijfel gaet al dolerende,
Buyten natuere als d'ongheſtelde,
Rechts zoo 'tSchaecken doolt achter velde,
Dus heb ick meer hopen dan twyſelen verkoren.

Meer twyſelen.

Zoo zien ick't verloren,
En ben ick dan hier nytgheplient met allen?

Meer hopen.

Waert ghy achter vander kerren ghevallen,
In't gat van jammer doorſcrept met vaefſchen.

Meer

Amoureuſheyt.

Meer twyſelen.

Ja waer voor houdy my dan?

*Meer hopen.*Voor vijghen naer Paeffchen,
Achter inden Sondach-hoeck ghebrabbelt.*Meer twyſelen.*Swijcht, ghy en weet niet wat ghy ſnabbelt,
Hy plach wel naer myn accoort te pijpene,
En d'vſantie myns wercx oock te begripene:
Want eer hy ſyns herten begheeren verkreech,
Zoo dede ick hem loopen teghen den weech,
Blindelinghe aen een ghekracchde Gans,
Haer zins onweeldich.*Amoureuſe Ionſkheyt.*Aen dien dans
En kom' ick niet meer, ick willen vertijen.*Meer hopen.*Ghy zult v al etende noch wel lijen,
In ws herten begheeren zoo eest te bemerckene.*Meer twyſelen.*Ick plach wonderlijck abuys te werckene
Inder natueren, om druck te gloſene,
Ende 'therte in myn bevanck te loſene,
Welck herte dat ick doen quarteleerde
In vier ſtucken, daer ick in labouereerde
Vele twijfels, des hem droef heyt naecte,
Want ick van ſynder herten maecte
Hondert herten, nochtans maer een zijnde,
Met ſyns zelfs wille dat icken pijnde,
En zaeyde elck herte te twintich plaetſen
Hier binnen Bruyſſele.*Meer hopen.*Hoort deſe Gramaetſen,
Ick meene hy zalder Diſcant af zinghen.

Vanden handel der

Meer twyfelē.

Ick zal't zegghen al zout ghy opwaerts springhen,
 Hoe dat dese Herten met swaren meskieve
 Dolen in het verkiesen van Lieve,
 Daer Twijffel vreemt advijs in wrachte,
 D'een is hem te hooghe van gheslachte,
 D'ander is t'uytwendichlijck van state,
 De derde is wilt van haren ghelate,
 De vierde te kleyn van mate al is sy schoone,
 De vijfste te hatelijck van persoone,
 Al is sy machtich oft groot van maghen,
 De zeste te vuyl in't slijten in't draghen,
 De zevenste te slecht naer haer bediet,, gaende:
 Dus hou ickse wanckelbaer als riet,, staende
 In't verkiesen van Lieve, verflaut, besweken.

Meer hopen.

Ghy doet dat ghy den helm moet breken.

Meer twyfelē.

C'est bon pour vous, dat zeyt de Wale.

Meer hopen.

By bevele des Princen van Troostendale,
 Breng' ick d'Amoureuſen tijdinghe,
 Minnelijcke jonst, daghelijcxſche verblijdinghe,
 Vvt reynder hopen om Liefs ghebruyckinghe:
 Och wat vreuchdelijcker ontpluyckinghe
 Zoo eest der herten om sustenantie,
 D'imagelijcke Beelde als remombrantie
 Figuerlijck t'aenschouwen als reyn ghetichte,
 Haer minnelijck opzien, haer zoet ghezichte,
 Die 'therte met herten ter hertenwaert trect,
 Des jonst in jonsten jonstich verweect,
 Onbluffchelijck vyerich op hope levende,
 Met onghedeelder herten vrientschap ghevende,
 Des herten begheerten als cijs oft rente.

Amoureuſheyt.

Meer twyſelen.

Ia en dan komt verwaentheyt ten Convente,
Daer 'therte om klimt twee trappes te hooghe,
Dan zijnde den knoop achter den elleboghe,
Des ſy alzoovele jonſten daer verworven,, hebben,
Als de Pijpers die den dans bedorven,, hebben,
Al wanenſe hun lieffelijck Lief ghebruycken.

Meer hopen.

Swijcht, v rugbeen moet ghy verſtuycken,
By v moet reyn accoort nu ſneven.

Amoureuſe ſonckheyt.

Ke ſwijcht, het is ghenoech ghekeven,
V vechten, v kijven, v knorren, v knaghen
Doet elcken den block van droefheden draghen,
Als nu eest blijschap, als nu eest druck,
Als nu eest voorſpoet, als dan eest ongheluck,
Als nu eest de liefde zal t' uwaerts nijghen,
Als nu eest ghy en meuchtſe niet ghekrijghen,
Als nu eest ghy zultſe zien en ſpreken,
Als dan eest ghy zijter met allen af verſteken:
Deſe argnatie heeft elck in 't lijf
Die amoureuſ is.

Meer twyſelen.

Dat's ons ghekijf,
Des ſy ſtenen, zuchten, krijghen te pachte:
Ick doe deſe pradders op ſtaen by nachte,
Mits wan hopen die den zin doet treuren,
Dan gaen ſy 'trinccken kuffen vander deuren
Huns Liefkens, om dat ſy 't daghelijcx handelt,
En dan komenſe weder t' huys ghewandelt,
Verheucht rechts als bezeycte zacken,
Van Ravens bedreten.

Meer hopen.

Wilt v henen packen,
Op hope van trooſte jeuchdelijck,, ſtaende,

Vanden handel der

Zoo zijn reyn Hertekens vreuchdelijck gaende
 Voor 'tveynsterken huns Liefs secreet in muyten,
 Met Herpen en Luyten, et Quenen met Fluyten,
 Om de Liefste uyt haer slaep t'ontweckene.

Meer twyfelden.

Daer plochten sy dickwils met te gheckene,
 Want sy zomtijts voor 'tveynsterken spelen,
 Als ander Klipspaerts op 'tVeelken velen,
 Naect en bervoet.

Meer hopen.

Swijcht, daer moet ghy aen lieghen.

Meer twyfelden.

Ick weet al den handel, ghy en meucht my niet bedrieghen,
 Want ick kome dickwils wel te tije.

Amoureuse Ionckheyt.

Och 'tis een Aertsche melodije,
 In Liefs accoort 'treyn woort t'aenhorene
 Vandé Alderliefste verkorene,
 Het minnelijck verwerven reyn bemerckende,
 Door Liefs ghezichte natuerlijck werckende,
 En 'tbeswijcken der herten, mits liefde de kracht,, heeft,
 Des woorts in 't spreken zonder macht,, sneeft,
 Want d'ooghe door d'ooghe der herten klaecht
 Het lijden dat 'therte verborghen draecht,
 Compasselijck zonder 'twoort te uytene,
 Om den Tresoor van trooste t'ontsluytene:
 Als sy dan minnelijcke bloemkens zaeyt
 Door 'tveynsterken, dan is 'therte ghepaeyt,
 Want ghifte brengt troost hoe kleyn dat zy,
 Om op te levne.

Meer twyfelden.

Brenght hy't qualijck by?
 Hy moet klaerlijck vanden evel zieck zijn.

Meer hopen.

Ghy meucht wel een Blicck zijn,

30
Amoureuſheyd.

Die't proeft die weet hoe 'tſopken ſmaect,
Maer ick heb een nieu practijcke ghemaect,
Hoe d'Amoureuſe hun Lief ken ſpreken
In een Kercke vol volcx.

Meer twyſelen.

Ick weet al de treken,
Al wildy myn werck daer met vernielen,
Dees Amoureuſen gaen nevens hun Lief ken knielen,
Leſende quansuys hun ghetijen
Wt eenen boeck, maer ſy vrijen
Hun Lief ken al knielende op hun knien,
Is dat niet practijck?

Amoureuſe ſonckheys.

Wie zeyde v dat?

Meer twyſelen.

Ick hebt dickwils ghezien,
Ick weet noch al meer ontſloot ick 'tkoffere,
En dan volghen ſy hun jent Lief ten offere,
Om de ſtoole daer te ſmackebackene,
Die ſy ghekufft heeft.

Meer hopen.

Pijnt v henen te packene,
Het komt al uyt hopen.

Meer twyſelen.

Dat laet ick verduyſteren,
Zaecht ghÿ hoe datſe ſtaen en luyſteren,
Teghen datmen 'tPaes gheeft Mans en Vrouwen,
En hoe ſy vlinckooghen in Liefs beſchouwen,
Quansuys ghÿ zullet Paes voor kuffen,
V zoude verwonderen.

Meer hopen.

Wilt daer af zuffen,
Een hopende herte zoekt nau liſt.

Meer twyſelen.

En dan kom' ick met horten zoo't Vercken piſt,

Vanden handel der

En brenghe verleetschap en klappernije van woorden,
Des confoort van liefden verzeylt in't Noorden,
Inde Havene van ongheachter minnen.

Meer hopen.

Ke swijcht, droefheyt moet ghy ghewinnen,
Dat ghy hier heden quaemt inde bane:
Och hoe vriendelijck zoo eest ten danse te gane,
Daer d'Amoureuse syn Lief hoort zinghen,
En hy met haer mach danssen en springhen,
Dat's een verblijden der zinnen ranck,
Al waer een ure zes daghen lanck,
Altoos zou hem te kort den tijt zijn:
Och 'tmach der herten wel een jolijt zijn,
Als Lief by Lieve mach bancketeren
In een voorspel, 'tis een solaceren,
Des Ieuchts confoort die druck verstringht,
En als hem syn Lief een droncxken bringht,
Dan drinct hy balsme ter herten blijelijck.

Meer twyfelen.

Daer kom' ick oock wel te tijelijck
Met stranghen wederzegghen die wreedelijck hort,
Dat de liefde in d'asschen blijft ghestort,
Des de Klicktijven als verveerde Katers
Gaen al zuylooren.

Meer hopen.

Ghy hebt immers veel snaters,
Pijnt elders v druckich werck te sommene,
En dan plochten sy solaesselijck te mommene,
Om de kracht van liefden te vernieuwene,
En hun Muysken metter hant te dieuwene,
Quansuys zonder spreken, secreet der herten verklaert,
Ghy zijt daer 'therte syn jonst in baert:
Op meer hopen dan twyfelen dat dit gheschiet,
En eest niet minnelijck?

Meer

Amoureuſheyt,

Meer twyſelen.

Dat en acht ick al niet,
 Ick zaeye oock manck-yfers van deſperatien
 By wijlen alſt paſt.

Amoureuſe Ionckheyt.

Defe arguatien
 Die houwen de zinnen zoo verblent,
 Dat 'therte nau Godt noch Menſche en kent,
 Zoo 'thonich contrarie is den fenijne,
 En veel zouts bederffenis is van wijne,
 En d'Aren met liſt 'tSerpent beſtrijen,
 En alle Voghelen den uyle benijen,
 En Katte en Hont alrijt diſcoort,, zijn,
 En de colorique mits hitten zaen gheſtoort,, zijn,
 Zoo kijven en vechten inder natueren
 Hope en twijſele : ſy, die't bezueren,
 Weten wel oft myn woorden waer,, zijn.

Meer twyſelen.

Ghy zijt een waerzeggher.

Meer hopen.

Dat laet ick daer,, zijn,
 Verhaert, verhaert.

Amoureuſe Ionckheyt.

Wech, wech catijf.

Meer hopen.

Eer ghy miſvaert,
 Verhaert, verhaert.

Amoureuſe Ionckheyt.

V werck beſwaert
 Dus ziele en lijf.

Meer hopen.

Verhaert, verhaert.

Amoureuſe Ionckheyt.

Wech, wech catijf.

Meer

Vanden handel der

Meer twyſelen.

Ay my longheren, ghy ſmijt zoo ſtijs,
Ick zal v verſchoyen, ay my, hout ſtille.

Amoureuſe Ionckheyt.

Ick verdrijf v met volmaecten wille,
Haest v, doet elders v pelgrimage,
Ruymt uyt natueren.

Meer twyſelen.

Ick ſpele ſtryvage,
Met volmaecten wille ben ick vertzaecht,
Dus moet ick hier ruymen.

Meer hopen.

Die is immers verjaecht,
Des wy van vreuchden hebben verwerffeniſſe,
Meer twijffelen dan hopen is een bederffeniſſe
Van 'twacrachtich gheloove daer wy op leven,, moeten,
Die meer twijffelt dan hoopt zal sneven,, moeten,
In eeuwigher droef heyt oneyndelijck indende:
Dus weest met deuchden inwendelijck windende,
Te hopene op Godts ontfermichede,
Hoopt zonder twijffel, zoo krijchdy vrede
In eeuwigher blijſchap zonder inſſele.

Meer twyſelen.

Meer hopen dan twijfelen is een beghinſſele,
Des men mach deuchdelijck nijpſel,, nijpen.

Amoureuſe Ionckheyt.

Wilt voor minlijck,, zinlijck,, begrijpſel,, grijpen,
Ons jonſtich,, onkonſtich,, werckelijck,, werck.

Meer hopen.

Ionckheyt,, blonckheyt,, moet haer ſtrijpſel,, ſtrijpen,
Wilt voor minlijck,, zinlijck,, begrijpſel,, grijpen.

Amoureuſe Ionckheyt.

Wt ſpijt die ſchimpich pijpſel,, pijpen,
Verjaecht,, plaecht,, 'ten maecte geen klerckelijck,, Klerck.

Meer

Amourensheyt.

Meer hopen.

Wilt voor minlijck,, zinlijck,, begrijsfel,, grijpen,
 Ons jonstich,, onkonstich,, werckelijck,, werck.

Amourense Ionckheyt.

Een vreuchdelijck,, deuchdelijck,, swerckelijck,, swerck,
 Omvanghe met gratien die Konst bezeffen.

Meer hopen.

Alle die d'edel Konst verheffen,
 Laet Godt confoort en gratie verwerven
 In een deuchdelijck leven, en een zalich sterven.

Eynde des tweeden Spels.

DE PROLOGHE VAN HET DERDE SPEL.

Odts Vrienden, zoo ghy wel hebt ver-
staen,
Waren Mars en Venus van Cupido ge-
wont,
Maer hoe dees liefde voorts zal vergaen,
Dat zult ghy Speelwijs hooren terstont,
En hoe Vulcanus die met Venus was in't verbont,
Teghen Phœbum syn Wijf zeer ghepresen,, heeft:
En naer dat Venus Mars hadde liefde ghejont,
Zuldy hooren hoe Phœbus Vulcano gewesen,, heeft,
Hoe dat Mars van Venus struyck bloemkens gelesen,,
heeft.

Hoe Vulcanus door Phœbus raet heeft ghevangen
Mars en Venus met een subtyl net,
Dat sy van daer niet en zouden nemen de ganghen,
Tot dat hy de Goden hadde ghebrocht met
Hem, en hoe hy van zinne was en opzet
Venerem te vermoorden door die oneere,
Om dat sy haer zuyverheyt hadde besmet
Door het boeleren met eenen anderen Heere,
Een hoerachtich Wijf en betrouwt niemant zeere.

Noch

PROLOGHE.

Noch zullen wy v Speelwijs vertooghen,
 Hoe Vulcanus met bedroefder talen,
 't Ghene dat hy hadde ghezien voor ooghen,
 D'onsterffelijcke Goden ghinck verhalen,
 Die hy met hem brocht binnen der zalen,
 Om dat sy zien zouden 'toneerlijck stuck,
 En hoe Iuno en Pallas berispten syn falen,
 Bedroeft zijnde door Venus druck,
 Zulck en ghestaet noch niet met syn ongheluck.

Alzoo verre als ons verstant begrijpen,, mach,
 En natuerlijck ghevoelen weet te studeren,
 En ons memorie den Text nijpen,, mach,
 Zoo zullen wy 't moralijsk exponeren:
 Wilt v jonstich herte verjubileren
 Inde zoeticheyt die wy v bewijsen,, zullen,
 Eest dat ghy v stilt van reprocheren,
 Wy hopen dat daer veel vruchten uyt rijzen, zullen,
 En dat d'Amoureuse Geesten 'twerck prijsen,, zullen.

319

*Namen der Personagens van't
derde Spel.*

VULCANVS.

PHOEBVS.

VENVS.

'tGhepeys van minnen, } twee Zinnekenen.
Iolijt van ooghen, }

IVNO.

PALLAS.

MERCVRIVS.

NEPTVNVS.

HET DERDE SPEL.

Vulcanus, Venus Man.

At is 'tbequaemſte datmen ter weerekt
ziet?

Phæbus.

Een eerbaer Vrouwe.

Vulcanus.

Ghy en doolt niet,

Niet weerdigher en is onder 'tfirmament.

Phæbus.

'tIs den Troon van eeren.

Vulcanus.

'tIs een present,
Daer Hemel en Aerde in moet verblijen.

Phæbus.

De monſtrantie der eeuwigher melodijen,
Is een eerbaer Vrouwe.

Vulcanus.

Dat woort hout ſtede.

Phæbus.

'tIs den Spieghele der welvaert.

Vulcanus.

'tIs den eeuwighen vrede.

Phæbus.

'tIs de weelde die Man en Wijf begheert.

Vulcanus.

Een goey Vrouwe is alder eeren weert,

X

Diemen

Vanden handel der

Diemen haer doen mach.

Phæbus.

Dat moet ick v kinnen.

Vulcanus.

Men mach een deuchdelijck Wijf wel minnen,
Haer eerbaerheyt verciert eenen Man zeere.

Phæbus.

Die een goet Wijf heeft die is een heere,
Men vinter luttere.

Vulcanus.

Ick heb immers eene,
Dies loof ick alle ons Goden ghemeene,
Die my ghetrou is.

Phæbus.

Dat is immers vreuchdelijck,
Wie is datte Venus?

Vulcanus.

Ia, sy is zoo deuchdelijck,
Sy mint my zoo zeere, sy waent bederven,
Myn absentie dunct haer een ghestadich sterven,
En als my de Goden meskief verleenen,
Haer herte sweert, haer ooghen weenen,
Het mach elck herte deeren die't ziet.

Phæbus.

Dat's immers een goet Wijf.

Vulcanus.

Ick en bevinde anders niet
Dan deucht, eere, en trouwe aen myn Wijf,
De schoone Venus.

Phæbus.

En betrouwe niet te stijf,
Want Vrouwen herten zijn wanckelbaer,
Natuere is broos.

Vulcanus.

Dat is immers waer,

Maer

Maer Venus is my alzooy ghetrouwe,
 Dat ſy liever duyſentwerf ſterven zouwe
 Waer't moghelijck, dan ſy my ontrouwe dade;
 Sy heeft my te lief.

Phæbus.

Het waer oock ſchade,
 Vondy anders aen haren perſoon alleen,
 Maer Vrouwen herte en is gheen ſteen,
 Sy vernieuwen hen gheerne met nieuwer vreucht
 Na de vyerighe begheerte naer haer jeucht,
 Want al dat nieu is verheucht de zinnen:
 Daer was Bibliſ die en wou niemant minnen
 Dan Princen en Heeren, maer onghetadichede
 Wrocht zoo in haer, dat ſy miſdede
 Met haren Vader, dies ſy verkeert,, was
 Tot eener Fonteyne, en zoo onteert,, was,
 Datter alle de weerelt uyt drincken mocht.

Vulcanus.

Dat en was maer een Vrouwe.

Phæbus.

'tGhene dat ſy zocht,
 Dat mochten noch ander Vrouwen wel zoeken:
 Zachmen Calisto niet t'eenen Beyr vervloecken
 Van Diana? om dat ſy haer reynicheyt liet,
 Om natiere te volghen: En bezefly oock niet
 Dat Vrouwen natiere alzooy ghelceert,, is,
 Dat ſy met zoetheden haelt omghekeert,, is,
 Om Rooskens op den acker van minnen te plucken,
 Dat haer bequamelijck valt te ghelucken?
 Iafe vrylijck, ghy en derft v zoo niet ghelaten
 Op haer ghetadicheyt, mint Venus by maten,
 Maer en ſtelt v betrouwen niet te ſterck
 Op haer, dat ghy namaels met 'twerck
 Bedroghen wort, oft het zal vberouwen.

Vulcanus.

Waerom zeghdy datte?

Phœbus.

Men en zal gheen Vrouwen
Te sterck betrouwen, zegghen de Wijse.

Vulcanus.

Dat's immers een woort dat ick misprijsse,
Ick zal haer betrouwen al waer't hun leet,
Daer ick trouwe aen vinde.

Phœbus.

Maer een ander bescheet:
Weet ghy wel datse v ghetrouwe zal blijven?

Vulcanus.

Ia ick, sy liet haer liever ontlijven,
Dan dat sy verkiesen zoude de blame
Van eenigher ontrouwen.

Phœbus.

En oft anders quame?

Vulcanus.

Neen, 'twaer meughelijcker dat Hemel en Aerde verzonck,
Oft datmen de Zee met lepels uyt dronck,
Want sy is veel r'eerbaer en te goet,
En daer met ganck.

Phœbus.

Ey arm bloet,
Hoe is synen caproen ghevult met kave,
Maer ick beloof hem, en 'tFortuyne gave,
Dat Venus eens haren klood vertierde,
Iek zou Vulcanum ontdecken waer't mierde,
Om dat hy syn Wijf zoo sterck betrouwt,
Zulck doet wel dat hem namaels berout:
Dus wil ick van verre na 'twerck gaen kijcker.
Vind' ick wat oneffens dat zal ick laten blijcken.

Amoureuſheyt.

P A V S A.

Venus.

AL mochten alle Fonteynen verkeeren
 Als Roos-wateren, om in te baeyene,
 Al kond' ick my zelve de konſt gheleeren
 Alle verdoolde zinnen te paeyene,
 Al wiſt ick met peerlen te bezaeyene
 Myn lant daer gulden Roofen op ſtonden,
 Al meend' ick my zelve te verfraeyene
 Met d'Engheleu nyt den Hemel ghezonden,
 En alle Goddinnen met lachende monden
 My brochten de Kroone van amoureuſheyt,
 Zoo en waer't niet dan bitterheyt bevonden,
 Teghen myn onuytſprekelijcke joyeuſheyt,
 Die ick vate zonder ſchrupleuſheyt
 In myns Liefs komſte, dies vreucht ontdoyt,, is,
 Daer 'rbedde met Rooskens om beſtroyt,, is.

Ghepeys van minnen.

Mer& dees pareringhe.

Iolyt van ooghen.

Mer& dat kijcken dat gapen.

Ghepeys van minnen.

Ia, zal Mars by uwen perſoon gaen ſlapen
 Op dat ſchoon beddeken?

Venus.

Ia hy in trouwen.

Iolyt van ooghen.

Meende ghy anders?

Ghepeys van minnen.

'tZou v berouwen,
 Dat Vulcanus de zake vername,
 En onverziens inde kamer quame,
 Dat Mars in arm uwen laghe naer v behaghen.

X 3

Venus.

Vanden handel der

Venus.

Ghepeys der minnen wee my der plaghen,
 'tZuchten en 'tklaghen,, dat ghy voort bringht,
 Al zoud'ick my eeuwich in schanden jaghen,
 Ick zal verdraghen,, dat grief verstringht,
 Om den troost daer 'therte naer verlinght,
 Hem zelve met eeuwigher vreucht omringht,
 Zoo jonst ghehinght,, binnen lusticheyt der mueren,
 My dunck dat Mars in't bedde daer springht,
 En dat hy my lieffelijck helst en swinght,
 Als eene die dinght,, 'twerck der natueren:
 Dus zal ick, al zoud'ick de doot bezueren,
 'tWerck avontueren,, door 'tverich berueren
 Van liefden zoeter dan heunichraten,
 Met blofende wanghen, reyn van statueren,
 Mynen troost vast in myn armen vaten,
 Kome zoo't mach, ick en zal's niet laten.

Ghepeys van minnen.

'tWerck is ghesloten.

Iolyt van ooghen.

'tConsent is ghegheven.

Ghepeys van minnen.

Schamelheyt is uytter herten ghedreven.

Iolyt van ooghen.

Memorie die flout,

Ghepeys van minnen.

De zinnen die dolen.

Iolyt van ooghen.

Den lust die blaect als vyerighe kolen.

Ghepeys van minnen.

Haer lichaem en heeft kracht noch ghewelt.

Iolyt van ooghen.

Sy waer met een kleyn stootken ghevelt.

Ghepeys van minnen.

Dat gaet daer henen.

Iolyt

Amoureuſheyt.

Iolyt van ooghen.

Zietſe noch nyt zien.

*Ghepeys van minnen.*Hoortſe krochen en ſtenen,
Dat hy't zoo langh maect.*Iolyt van ooghen.*Nu den dach verduyſtert,
't Is op ſyn komſte.*Ghepeys van minnen.*Sy leyt vaſt en luyſtert
Oft ſy iet hoorde.*Iolyt van ooghen.*

Dat en is niet min.

*Ghepeys van minnen.*Dees ghehoude Wijfs hebben den Necker in,
Dat ſy dus haren klood verzollen.*Iolyt van ooghen.*Alſt hayr van minnen wilt innewaerts krollen,
Sy moeten 'theunich vanden lepel lecken.*Ghepeys van minnen.*Man ſy en konnen hun zelven niet ghedecken,
Dat is den Neckere.*Iolyt van ooghen.*Nu niet meer van dien,
De kobber komt.*Ghepeys van minnen.*Sy heeft hem ghezien,
Die ſy met herten voor al verhief.*Mars.*

Waer zijdy verkorene?

*Venus.*Hier ben ick Lief,
Den trooſt mynder herten groot willekome zijt,
Tert in ſecretelijck.

Vanden handel der

Mars.

O hertelijck jolijt,, troostich inbijt,
d'Enghele der Hemelen ghebenedijt,
Zijn nu verblijt,, in ons verzament.

Venus.

O alder Princelijckste van namen,
Aenziet myn jonste.

Mars.

O blofende wanghen,
Myn hertelijck zuchten, myn swaer verstranghen,
Ontfanght in minnelijcker presentatien.

Venus.

O Trefoor der eeuwigher consolatiën!
Komt in myn kamer secreet al stille,
Ick abandonnere my tot uwen wille.

Ghepeys van minnen.

Ziet daer vlichtse hem om den hals.

Iolyt van ooghen.

Hoortse sinoddermuylen.

Ghepeys van minnen.

Sy weet van als,
'tWort een goet leerkint.

Iolyt van ooghen.

Al gheraden Vrancxken.

Ghepeys van minnen.

Ziet ditte, nu zitse op 'tHoeren bancxken,
En offert hem kussen met dozijnen.

Iolyt van ooghen.

Ey ziet eens hoe haer oorkens verdwijnen.

Ghepeys van minnen.

Merct toch de vriendelijckheyt.

Iolyt van ooghen.

Wat Necker is datte?

Ghepeys van minnen.

Sy ber-ooghen als een Spaensche Katte

Amoureuſheyt.

In elcx anders ghezichte.

Iolyt van ooghen.

Nu taſt hy haer borſtkens.

Ghepeys van minnen.

Al gheraden Nichte.

Iolyt van ooghen.

Nu ſpelen,, ſy.

Ghepeys van minnen.

Nu ſleuren en trecken,, ſy.

Iolyt van ooghen.

Nu quelen,, ſy.

Ghepeys van minnen.

Nu kuffen en lecken,, ſy.

Ia al worſtelende onder hun beeden.

Iolyt van ooghen.

Ia waerom vechten ſy?

Ghepeys van minnen.

Sy en wilt haer niet ontkleeden.

Iolyt van ooghen.

Hy willet al ſcheuren.

Ghepeys van minnen.

Maer ſy valter teghen.

Iolyt van ooghen.

Hy heeft het onderroccken ontregghen,

En de tuytkens van haren hoofde ontyvlochten.

Ghepeys van minnen.

Eest qualijck ghehelſt?

Iolyt van ooghen.

Eest qualijck ghevochten?

Ghepeys van minnen.

Dus zaeyt natuere haer luſtighe zadenkens.

Iolyt van ooghen.

Wat gheluwertuytkens.

Ghepeys van minnen.

Als gulden dradenkens.

Vanden handel der

Iolyt van ooghen.

Noyt schoonder Wijveken.

Ghepeys van minnen.

Ziet wat ronder borstkens.

Iolyt van ooghen.

Wat witter lijveken,

Die temtatie zoude my al blau,, maken.

Ghepeys van minnen.

Daer is 'tkeursken uyte.

Iolyt van ooghen.

Het zou my al flau,, maken,

Aenziende de zoete molementen

Haers lichaems.

Ghepeys van minnen.

Men machse niet verjenten

In gheender manieren.

Iolyt van ooghen.

Wat mach sy nu meenen?

Hoe droeffelijck ziet sy.

Ghepeys van minnen.

Sy moet wat weenen,

Om dat sy haren Man dees ontrouwe doet.

Iolyt van ooghen.

En Mars paeytse.

Ghepeys van minnen.

Dat's immers goet.

Iolyt van ooghen.

Iupiter latet al vergaen ten goede.

Ghepeys van minnen.

Kij& noch een lutter.

Iolyt van ooghen.

Ick worts al moede,

Hun ghenuechte ware my een doot.

Ghepeys van minnen.

Natuere en veyft haer niet.

Amoureuſheyt.

Iolyt van ooghen.

Dit is al den noot.

Ghepeys van minnen.

Nu ſlapen ſy, en 'tbeddeken is hermaect.

*Iolyt van ooghen.*Dat's goet, ſy hebben langhe ghenoech ghewaect,
Natuere en wilt de vreucht niet langher ghedooghen.*Ghepeys van minnen.*

Ickben 'tGhepeys van minnen.

Iolyt van ooghen.

En ick Iolijt van ooghen,

Ick heb d'Amoureuſe te zamen gebrocht.

*Ghepeys van minnen.*Nu gaen wy, wy hebben's meer ghewrocht,
'tIs noch al goey vreucht dat hoophout blijft,
Tot datmen van drucke d'ooghen wrijft.*Phæbus.*

Na dat Orpheus ſyn ooghen in trect,
 En Aurora de klaerheyt des daechs ontdect,
 Zoo wil ick myn ſchijnende raeyen ontpluycken,
 De Minnaers wordender by ontweect,
 Naeft liggende arm in arm gheſtreect,
 Die de Bloemkens der natueren ghebruycken:
 Nu moet ick na Veneris veynſterken duycken,
 En mercken oft ſy in haer beluycken
 Niemand dan Vulcanum in-ghetont,, heeft,
 Ontbeyt wie mach in haer armen ſmuycken
 Ontrent de zoete minnende ſtruycken
 Van Venere, die zoo loyalen gront,, heeft,
 'tIs Mars die ſy de vreucht ghejont,, heeft:
 Is dat de groote ghetrouwichede,
 De gheſtadicheyt die ſy t'alder ſtont,, heeft,
 Daer Vulcanus haer excuſatie op dede,
 Ick gheloove, elck houde ſynen vrede,
 Hy zal d'ontrouwe zien van ſynen Wijve,

Zoo

Vanden handel der

Zoo mach hy, by haren loofen bedrijve,
Haer een ander werf niet sterck gheloven:
Waer zijdy Vulcane?

Vulcanus.

Ick ben hier boven,
Wat begheerdy?

Phœbus.

Komt hier beneden ick zal't v zegghen.

Vulcanus.

Met haesticheden
Zal ick v tot uwer belieften bystaen:
Wat isser te doene?

Phœbus.

Ghy moet met my gaen,
Rasschelijck zonder langher beyden,
Komt, komt gheringhe.

Vulcanus.

Waer zuldy my leyden?

Phœbus.

Tot aen dees kamer-venster die ghy ziet,
Kijct inwaerts.

Vulcanus.

Wat zoud' ick kijcken?

Phœbus.

En ziedy niet?
Zijn v ooghen met plateelen behanghen?
En ziedy niet de minnelijcke roode wanghen
Van Venere? diemen niet en mach verzoeten.

Vulcanus.

Ia ick in trouwen.

Phœbus.

Een Echele van zeven voeten
Mencht ghy zien ligghen in haer armkens dan.

Vulcanus.

By den stortgaten het is een Man.

Phœ-

Amoureuſheyt.

Phæbus.

Een Man, dat en mach toch niet gheſchien,
Sy is te eerbaer.

Vulcanus.

Ick heb't ghezien,
By den longheren ick zal myns zins ghebreken.

Phæbus.

Sy en deets nimmermeer.

Vulcanus.

Ick zalſe doorſteken
Van gramſchappen die my gloeyt in't lijs.

Phæbus.

Mer& aen de ghetrouwicheyt.

Vulcanus.

Ey vermaledijt Wijs,
Doet ghy my die ſchande?

Phæbus.

Swijcht vuyl catijs,
Zoudy v gheloove op Vrouwen ſtellen,
Ghy zaet veel beter in't gat der Hellen,
Ziet hoe ghetrouwelijck dat ſy v mint:
Arm dwaes ghy zijt wel zottelijck ghezint,
Ziet hoe dat Mars in haer armkens ruſt,
Sy ſlapen zoo zoetelijck dat my luſt,
Niet peysende om eenich druck oft ſmerte,
Ziet haer borſtkens ruſtende aen ſyn herte,
Hier meuchdy de groote jonſt bevroeden
Die ſy v draecht.

Vulcanus.

Ick zal verwœden
By den darmen dat ick dus ben bedroghen.

Phæbus.

Gheloofdy's noch niet?

Vulcanus.

Ick ziet met mynen ooghen,

Tſy

Vanden handel der

Tfy corongie, van v steect my de walgie.

Phœbus.

Isse zoo eerbaer?

Vulcanus.

Sy is de galghe,

Sy is toch wel weerdich alder blamen,

By den martelijen ick zalse beschamen,

En jaghense naect ter kameren uyt.

Phœbus.

Ontbeyt ghy en zult.

Vulcanus.

Ey flinckende bruyt,

Dat ghy my dees groote ontrouwe doot.

Phœbus.

Wildy by rade leven?

Vulcanus.

Ia ick, is hy goet.

Phœbus.

Zoo zuldy dan met eenen koelen zinne

Secretelijck strijcken ter kameren inne,

Dan zuldy v zelve gaen bewinden,

Dat ghyse vast in't bedde mocht binden

Met deser ketenen van diamanten,

Sy is zoo scherp aen allen kanten,

Hun zelve en zullen sy niet konnen gheruren.

Vulcanus.

Wat zal't dan zijn?

Phœbus.

In korter uren

Zoo zullen de Goden en Goddinnen,

Die deucht en eerbaerheyt beminnen,

Haer gaen schande en oneere bewijfen.

Vulcanus.

Dien raet is goet.

Phœ-

Amoureuſheyt.

Phæbus.

Sy zullen miſprijsen,, haer groote ontrouwen.

Vulcanus.

En haer ſchande vernouwen,
En met kladden na hun beyden ſpouwen.

Phæbus.

Gaet bintſe in't bedde.

Vulcanus.

Ick en zal's niet laten.

Phæbus.

Ke ja, de Necker moet v verwaten,
Ick zal v helpen, houdt dat van my,
Dat ghy alzoõ veel ſchanden zult hebben als ſy,
Want beſchaemt hy ſyn Wijf t'eenigher ſtede,
Hy beſchaemt hem zelven oock daer mede.

Vulcanus.

Nu ick hebſe ghebonden
Te zamen in't bedde alzoõ't my paſte.

Phæbus.

Slapen ſy noch?

Vulcanus.

Iaſe den Necker vaſte,
Laet ons gaen loopen zonder dralen.

Phæbus.

Waer zullen wy henen?

Vulcanus.

De Goden halen,
Sy en zullen't nimmermeer ontspringhen,
Ick en zalſe tot openbaer ſchande bringhen.

Vanden handel der

P A V S A.

Iuno de Goddinne.

TPalleys van eeren is een ghesichte,
Daermen eerbaerheyt kroont als Koninginne.

Pallas d'ander Goddinne.

Elck betoont met deuchdelijck ghezichte,
'tPalleys van eeren is een ghesichte.

Iuno.

Hier rust met glorieusen lichte
Edelheyt, die't al verciert hier binnen.

Pallas.

'tPalleys van eeren is een ghesichte,
Daermen eerbaerheyt kroont als Koninghinne.

Iuno.

Dat blijft, want alle Goden en Goddinnen
Van reynder zeden houden hun stede,
Verheffende deucht en edelhede.

Vulcanus.

O Goden en Goddinnen van grooter weerden,
Regiment der Hemelen en der Eerden,
Myn druckich aenveerden,, laet v doch ontfermen?

Mercurius.

Wat let v Vulcane?

Vulcanus.

Ochermen! ochermen!
De luchten van zoetheden zijn nu al flinckende,
Als men d'oneerbaerheyt is overdinckende,
Die my bewesen is onzalich catijf.

Neptunus.

Ia wat miskomt v?

Vulcanus.

Ey Venus myn Wijf
Heeft myn liefde vander hant ghesleghen,
Want sy is naect arm in arm gheleghen

Mer

Met eenen anderen, dies roep ick wrake
Hier aen v allen.

Juno.

Dat is een vreemde zake,
Zoude Venus, daermen eere aen ziet,
Oncerbaer wesen?

Pallas.

En zegghe niet,
Zoudy v presentelijck dorren vermeten
De waerheyt te toonen?

Vulcanus.

Ick mach't wel weten,
By Phœbi raeyen vol alder klaerheyt
Moest ick bezeffen de rechte waerheyt
Vander ontrouwen die ick zach met ooghen,
Volcht my gheringhe ick zalse v tooghen
Metter blaemte die ick bevonden,, hebbe,
Want ickse met eender ketene ghebonden,, hebbe
Te zamen met verturbeerde zinnen,
Komt ghy Goden.

Mercurius.

Volcht ghy Goddinnen,
En aenziet de groote onghetrouwicheit
Van Venus der Vrouwen.

Juno.

Wy en willen niet mede,
Natuertlijck medelijden heeft het ons verboden.

Pallas.

Wy en willense niet beschamen.

Vulcanus.

Komt dan ghy Goden
Gheringhe, eer sy hun slaeps ontwecken.

Neptunus.

Wy volgen v alle.

Vulcanus.

Ick zal se ontdecken

Haer, die zoo onghestadich is van gheefte.

Iuno.

Wat Ezel is datte?

Pallas.

'tIs, zegh ick, een beeste,

Onbezeffelijck, zonder verstant ghebooren,

Als Koninck Midas metten twee ooren,

Die door syn plompheyt syn eere te pande,, licť.

Iuno.

Haer oneere en is haer schande,, niet,

Wat meent die manckaert.

Pallas.

Tfy den vileynen,

Die Vrouwen blameren.

Iuno.

Oft eere verkleynen,

En dickwils hun goede Wijs beschamen

Zonder redene oft zake.

Pallas.

En met deser blamen

Zoo willen sy decken hun zelfs ghebreken.

Iuno.

Willen wy die blaemte van Vrouwen spreken,

Als Padden oft Serpentes vervloecken,

Zoo Apollo dede doe hy ghinck zoeken

Synder suster Venus, die ontschaeť,, was

Van desen Vulcanum, dies menich hermaeť,, was

In formen van Enghelen, die druck vermeerden,

In't ontschaken van Venus.

Pallas.

Oft sy verkeerden

Als Ravens, die hun met proyen gheneeren,

Dees vileyns die Vrouwen oneere begheeren,

Zoo Phœbus de Raven ſyn knape verkeerde,
Die ſyn witte pluymen als ſwerte onteerde,
Door ſyn quade bootſchap.

Iuno.

Sy warens wel weerdich der pijnen en ſmerten,
En dat hun quade inborſtighe herten
Als Batius t'eenen ſteene bleven ſtaende,
Die Mercurium verſmade.

Pallas.

Ia dat hy betraende,
Aurora hem eenwighe droefheyt brachte.

Iuno.

Ia dat menſe zonder verdriet oft klachte
Als Semella tot klaren aſſchen verbrande,
Die Iovem helſde.

Pallas.

Verdriet en ſchande
Moet hun ghebeuren die hun zelfs Wijven
In oneeren brenghen.

Iuno.

Alzulcke catijven
Waren beter verdroncken dan ghebaeyt.

Pallas.

Als de Vrouwe den loofen naet doornaeyt,
Zalmen haer haer weeldighe pluymkens korten,
En latenſe ſpringhen van ſporten tot ſporten,
Zoo de Voghelkens vliegghen van tacke te tacke.

Iuno.

Haer verdoolde manieren, verkeert na lacke,
Zal ter maren wel brenghen haer zelfs oncere,
Al en doen't de Mans niet.

Pallas.

Nu daer af niet meere,
Wy zullen ons met den Goden beraden,, al,
Hoemen deſe vileynighe Mans verſmaden,, zal,

Y 2

Dre

Vanden handel der

Die huns zelfs Wijfs willen misprijfen,
En zonder schult dickwils oneere bewijfen.

Vulcanus.

Ziet hier ghy Goden de groote kleynicheyt,
D'oncerteynlicheyt,, en de vileynicheyt
Van Venere, die ick met herten minde,
Ziet hier versmaden van alder reynicheyt,
Ziet hier d'alleynicheyt,, der eeren weynicheyt
Die ick in onghestadicheyt aen haer vinde,
Ziet hier van alder trouwen d'inde,
Sy ligghen, datse Atropos schinde,
Te zamen arm in arm goet ront,
Metten wanghskens rustende mont aen mont
Van Marte, dien sy haer vrientschap jont,
Mynder herten gront,, vergramt van spijte,
Ick zalse best dooden zoo ben ickse quijte.

Neptunus.

Ghy en zult Vulcane, laet v bestieren,
V wreede manieren,, quaet om regieren
Zuldy nu laten,
Zijt wel ghestadich in v hantieren,
Om haer schoffieren,, zijt goedertieren,
En werct by maten,
Alle die oyt den stoel van eeren bezaten
Zullen Veneris oneerbaerheyt verwaten.

Mercurius.

O Mars victorieus groot in kracht,
Moet v manlijck wesen v Princelijcke ghedacht
In't bedde van ledicheden onghetelt,, zijn?
Moet helm, schilt en sweert van macht,
'tWelckmen met eeren ter banen bracht,
Verworpen en onder de voeten ghestelt,, zijn?
Moeten standaerden, banieren, eer sy in't velt,, zijn,
In formen van gordijnen verkeerren?
Moeten Veneris vruchten van v gheschelt,, zijn?

Moet

Amoureuxheyt.

Moet d'oorkuffen den sweerde spinnen leeren?
Zoo zijdy weerdich luttel eeren.

Neptunus.

Moetty dus inden nest koesteren,
Als zachtlevens die met Vrouwen boeleren,
En hun wapenen inden hoeck laten verroesteren?
Waer blijft dan v steken en v triumpheren,
V Ridderlijcke feyten v batailleren,
Dien d'Edelen gheexalteerde ghemeene,
Blijven sy aen de ronde borstkens reene
Verduystert? contrarie der Edelhede,
Is v couragie, die harder was dan steene,
Verandert t'eenen hoofdoecke hier mede?
Tfy hem die zulcken werck oyt dede.

Mercurius.

Vergheetty d'edel wercken van trouwen,
Vergheetty die vromelijck met sweerden houwen,
Vergheetty uwen victorieusen name,
Vergheetty die voor v sterven zouwen,
Om de boeleringhe van eender Vrouwen,
Daer niet tyt-vloeyen en mach dan blame?
Laet ghy uwen Princelijcken staet bequame
Metten spinrocken in een kamer besluyten?
Waer blijft dan van eeren de hooghe fame,
Wort sy met schanden ghesloten buyten?
Zoo en macher nimmermeer deucht uyt spruyten.

Neptunus.

Onrusticheyt van herten is v nu nakende.

Mercurius.

Ghy hebt voor cere oneere verkoren.

Neptunus.

Fugitijf der Edelheyt zijdy v makende.

Mercurius.

Vwen deuchdelijcken name is nu verloren.

Neptunus.

Vanden handel der

Neptunus.

V vromicheyt heeft Vrouwen hulde ghesworen
 In't bedde van ledicheden, wy zien't wy wetent,
 Die's zijdy met schanden te gader gheketent.

Vulcanus.

Ghy Goden ghy ziet de groote smade,
 'tGroeyfel vanden vileynighen zade
 Tusschen Venerem en Marten met uwen ooghen:
 Wil ickse ontwecken, wat nu te rade?
 En waer't niet best dat ick hun dade
 Een beschaemtheyt, eer sy van hier vervloghen
 Voor d'oneerc die sy hebben gheploghen?

Neptunus.

Neen Vulcane, ghevet ons in handen,
 Sy zullen huns zelfs ghebreck ontdecken,
 Als sy hun ghekerent vinden met schanden
 Te zamen met vileynighe strecken,
 Al dat leeft zalder mede ghecken.

Vulcanus.

Neptune ghy verkoelt hert, zin en moet,
 Ick ben's al te vreden wat ghy doet,
 Inder Goden behoet wil ick my keeren.

Mercurius.

Laetse daer ligghen met luttel eeren,
 Sy zullen droef heyt voor blijfchap vinden.

Neptunus.

De blaemte van schanden zal nu vermeerem,
 Laetse daer ligghen met luttel eeren.

Vulcanus.

Ick belove alle Princen en Heeren,
 Ick zal Veneri als fugitijve verzinden.

Mercurius.

Laetse daer ligghen met luttel eeren,
 Sy zullen droef heyt voor blijfchap vinden.

Amoureuſheyte.

Vulcanus.

Sy zullen hun zelve moeten ontbinden
Ter verſmadeniſſe die my ontrouwe ghedaen,, heeft,
Tot dat ſy den loon haers wercx ontfaen,, heeft.

Iolijt van ooghen.

Adieu manckaert.

Ghepeys van minnen.

Adieu hinckaert.

Iolijt van ooghen.

Adieu vileyn.

Ghepeys van minnen.

Adieu vuyl ſtinckaert,

Alle eerbaer herten moeten v haten.

Iolijt van ooghen.

Vvat zal v ws VVijs ſchande baten,

Ooneere en lachtere?

Ghepeys van minnen.

Tfy vuyl hinnentaſtere.

Iolijt van ooghen.

Tfy labbekacke.

Ghepeys van minnen.

Tfy Vrouwen verlaſtere,

Niet weert te komen onder eerbaer Mannen.

Iolijt van ooghen.

Sy waren weert uyten Lande ghebannen,

Die hun zelfs VVijs in ſchande bringhen.

Ghepeys van minnen.

'tGhebeurt al meer van deſe dinghen,

En daer met een eynde.

Iolijt van ooghen.

Nu adieu Ghepeys van minnen,

Ick wil vertrecken.

Ghepeys van minnen.

Ick wil daer binnen

Iolijt van ooghen, eer wy ontwecken.

Vanden handel der Amouresheyt,

Iolijt van ooghen.

Nu Mars zal't al in stucken trecken,
Als hy ziet hoe dat sy ghebonden,, zijn.

Ghepeys van minnen.

Die besmet met zulcke zonden,, zijn,
Houdt middelmate, schout Vrouwen blamatie,
En blijft bevolen de Goddelijcke gratie.

Voor-

Voor-reden op d'arguatie vanden ouden
Man teghens een jonghe Vrouwe.

MAer zijn't niet wel vreemde en wonderlijcke zaken,
Dat een Vrouwe zoo vele door liefden doet,
Daer sy ten lesten moet om smaken
Een stoop azijn voor een druppel zoet?
Als ghy wilt baeyen inder vreuchden vloet,
Ziet dat ghy daer inne niet en verdrinct:
Die zoo verblint is en zoo onvroet,
Dat hy naer ongheoorlofde vreucht verlinct,
Die moet peysen dat hy syn eere krinct.

Maer 'tis kleyn wonder datmen Venus zach dolen,
Die daghelijcx zoo veel volcx tot liefden trect,
Al smaken de brocxkens zeer zoet ghestolen,
Die doolt, hem zelve schande verweest;
Vyerighe liefden en wilt niet blijven ghedeest,
Want sy de mēschen heel blint kan maken,
En dan worden sy vande weerelt ghehouden suspect,
Als sy niet wel en bewimpelen hun zaken,
Die naer ghestolen brocxkens haken.

Liefden beneemt zin, reden en verstant,
Zoo ghy speelwijs hebt moghen aenschouwen,
En Cupido met synen vyerighen brant
Die kan alle deuchden achterwaerts houwen:
Wacht v dan, beminde vrienden vol trouwen,
Van onbetamelijcke liefden te draghen,
Die hun begheven tot ghehoude Vrouwen,
Staen in perijckel van te worden gheslaghen,
Want naer de misdaet volgen de plaghen.

Voor-reden.

Ghy weeldighe Mans wilt v dan wachten en mijen,
 Te ghebruycken onbetamelijcke jubilatie,
 Al meynt ghy secretelijck v Lief te vrijen,
 Ghy brengt haer en v zelven ter blamatie:
 Wederstaet in't beghinsel Cupidinis temtatie,
 Al mach't uwer herten wat verdrieten,
 Want voor een korte recreatie
 Moet ghy dickwils duyfsent doleuren ghenieten,
 Als den brant groot is kanmense qualijck uyt-gieten.

Ghy Vrouwen bewaert altijd wel v eere,
 Want v eere is uwen besten schat,
 Die eens doolt en zal dan nimmermeere
 Syn eere weer krijghen, zegh ick v plat,
 Maer blijft ghy in't Palleys van eeren, en eest dat
 Ghy quaet ghezelschap schout vroech en late,
 Zoo zult ghy voor deuchdelijck al Stat
 Door ghereputeert worden t' uwer bate,
 Een eerlijcke Vrouwe *Houdt middelmate.*

Een arguatie wiltſe wel onthouwen,
Hoe oude Mans yaren die jonghe Wijs trouwen.

Den ouden Man.

HOe mach hem te moede zijn die qualijck ghehout,, is?
Ick weet bykans wel, want ick hebt bezeven,
My dunct dat myn vreucht nu zeer verflout,, is:
Och Godt! hoe bedroefdelijck moet ick nu leven,
Myn Wijs wilt meer hebben dan ick haer kan gheven,
En wil icx niet doen, zoo worde ick ghesmeten:
Och! wat heb ick nu in myn oude daghen bedreven,
Ick moet my troosten, 'ten baet niet ghekreten,
Ick ben metten eenen voet in't vyer ghezeten,
En dat zal dueren (eylaes) myn leven lanck,
Maer ick moet my lijden al iſt teghen mynen danck.

De jonghe Vrouwe.

Hoe ſtaet hy dus en klaecht den ouden dafaert?
Klaecht hem toch eens den armen rafaert,
Sy zijn daer wel ane die zulcke Mans,, hebben:
Och! ſy zijn ongheluckich die zulcken kans,, hebben,
Want ſy en hebben nimmer veel verblijens,, an,
Ey out druypneuse wat doet ghy my lijens,, an,
Myn vreucht ontloopt my met groote hoopen.

Den ouden Man.

Och Wijs! dat moet ick wel diere bekoopen,
Maer ick pijn my zelven naer myn beſte te vredene.

De jonghe Vrouwe.

Hoe zoo lieve Ian? zeght my dan de redene,
De waerheyt wilt hier te zegghen beſtaen.

Deſ

Vanden handel der

Den ouden Man.

Dat ick het quaetste houwelijck heb ghedaen,
 Dat sweer ick v op myn 'twitrekens ziele.

De jonghe Vrouwe.

En ick heb het quaetste ghedaen, die't wel onthiele,
 En daer op wil ick eerst argueren,
 Ghy zult my de redene relateren,
 Oft ick zal v naer myn handeken timmen.

Den ouden Man.

Ghy wilt my dickwils myn hooft met stoelen kimmern,
 En tot mynen inbijte stockvisch bereeden,
 Met v naghelen krauwen, 'tmocht elcken verleeden,
 Schelvisch met vuyflooock gheeft sy my ten ontbijten,
 Al dat ick oyt misdede zal sy my verwijten,
 Rijckelijcke habijten, bagghen en ringhen,
 Wilt sy van my hebben met meer ander dinghen,
 Als borduerde paruycken en langhe kraghen,
 Ia braseletten en ketenen wilt sy draghen,
 Ghelijck een groote Madame, en dit's noch 'tminste:
 Maer die syns ghelijcke heeft dat is 'tghezinste,
 Want een ouden Man en een jonck Wijf zijn't zelden eens,
 Ecst niet zoo Wijf?

De jonghe Vrouwe.

Zeker ick meens,
 Had ick myns ghelijcke ghenomen,
 Zoo en waer ick aen dit verdriet niet ghekomen,
 Out ronckaert nu moet ick met v gheplacht,, zijn;
 Och Godt! haelt hem toch, ick bid v macht,, zijn,
 Myn houwelijck dat rout my met allen zeere,
 De doot die naect my dat weet de Heere,
 Want 'tleven dat wort my met allen bittere.

Den ouden Man.

Hoe klaecht dit Wijf, ô Hemelsche bezittere,
 Als ick woude ick zoude wel anders spreken,
 Zietse toch staen den hals moet sy breken,

Ey vuyl leſſe hoe ben ick mer v bedroghen.

De jonghe Vrouwe.

Ick ben qualijcken ghehout, ten baet gheen preken.

Den ouden Man.

Wijf ghy zijt my te quaet van treken,
Ick ben qualijcxſt ghehout, ghy hebt gheloghen,
Nu zullen ſy't hooren die't hooren moghen,
Naer recht zoo mach elck 'tvonniffe wiſſen.

De jonghe Vrouwe.

Elck hoor ſcherp toe naer ons adviſſen,
Ick zegghe ick ben daer qualijcxſt ane,
Daerom zoo ſtel ick my eerſt inde bane:
Als ick onghehout was plach ick niet te wercken,
Ick ghinck des Sondaechs tot inder Kercken,
Dan liep ick met den Ghezellekens in valeyen
Spelen en zinghen, danſſen en reyen,
Oft met myn Gheſpeelinnen en Kaerkens,
Met myn Ghenootkens en Ghevaerkens
Liep ick wandelen in prieelen en hoven,
En oock op ſecrete plaetſen en in ſtoven
Met goet ghezelschap vol melodijen,
En wat heb ick nu anders met v dan druck en lijn?
Wat vreuchden kan ick aen v ghewinnen?
Waer ick alleene zoo mocht ick naeyen oft ſpinnen,
Oft had ick myns ghelijcke zoo waer ick blijje,
Nu leyt daer een ſtatue neffens myn zije,
Hoefſtende, krochende den nacht gheheel overe,
Dan keerdy my 'tdickſte, daer en leeft gheen grovere,
Dan eeft Wijf hou Wijf ſtrijct mynen rugghe,
Tuſſchen dit Ghent ter Sluys en Brugghe
En woont gheen Vrouwe die meer gheplaecht,, is.

Den ouden Man.

Noch ben ick meeft miſhout alſt al ghewaecht,, is,
Ghy doet my tſnachts ten bedde uyt vliegghen,
Als 'tkint krijt dan moet ick't gaen wieghen,

Oft

Vanden handel der

Oft achter huysē draghen dry uren oft vierē;
 En zinghen langhe van tiere-liere-liere,
 Ia al waer't goet Vrydach vander weken,
 En dan moet ick dickwils de keerffe ontsteken;
 Als 'tkint dan langhe ghekreten,, heeft,
 En alst syn kladden al vol bedreten,, heeft,
 VVie dat de Vader is, ick ben immers de Knapē.

De jonghe Vrouwe.

En hooret dan v niet toe?

Den ouden Man.

Tjan jae't zoo ick gape,
 Maer ick zal 'tbeste doen zoo langhe als ick leve.

De jonghe Vrouwe.

Ey ghy arch boeve hout daer een dreve,
 Zout ghy my zulcken oncere betoonen?

Den ouden Man.

Ghy doet my dickwils inden torfhoeck woonen,
 Voor zulcke perfoonē,, moet ick dickwils ruymen.

De jonghe Vrouwe.

Ick mach wel zegghen 'tzijn oude costuymen,
 Dees oude Mans als sy niet meer en kunnen,
 Dat sy eens anders welvaert misjonnen,
 En sy en doen't zelve niet al zouden sy ramp,, hebben,
 Ey out soolaert al zout ghy den kramp,, hebben,
 Doen ick v zoo zeere naer myn liedeken zinghen?

Den ouden Man.

Ghy doet my dickwils door 'treepken springhen,
 VVel zevenmael t'fdaechs naer v behaghen,
 V falie moet ick vouwen, v zoolkens vaghen,
 V kleerkens kuysschen, en v ploykens stellen,
 V spijse koken, v appelkens schellen,
 In wijn ghedopt, bestroyt met vierzaeykens,
 En ick hael v pasteykens, taertkens en vlaeykens,
 Ick hael v bastaert om soppekens te weyken,
 Ick hael v ypcras en maleveseyken,

Ick dien v al waert ghy een Princeſſe ziet.

De jonghe Vrouw.

Zoo eet ghy oock mede, en doet ghy niet?

En ick moet v oock den koſt te voren winnen.

Den ouden Man.

VVaer mede Wijf?

De jonghe Vrouw.

Met naeyen oft met ſpinnen,

Met halen, met draghen, met waſſchen en ſchueren,

Backen en ſlaven onder ons ghebueren,

Oft wy zouden dickwils eten op eenen tant.

Den ouden Man.

Dat is waer, ghy gheeft my dat ghy wilt inde hant,

Quaeyen Vlaemſchen kafe naer v ghevoech,

En kleyn bier te drincken niet half ghenoech,

Een ſchotel boonſluymen niet half ghezoden,

Dan waſch ick de ſchotelen t'uwen gheboden,

Ick keere 'thuys, dan doet ghy my raſſchen,

Dan ſtoock ick 'tvyer en ick ruym d'aſſchen,

En als ghy wilt waſſchen, binnen der weken,

Dan moet ick de kleeren inde piſſe ſteken

Oft in't Verckens meſſele, verſtaet dees dinghen,

Dan hael ick watere en ick help v wringhen,

Ontvallet my dan uyer hant in't vuyl,

Zoo eet ick vuyſtloock op mynen muyl,

Dat ſmaect my zoo bitter dat my d'ooghen tranca.

De jonghe Vrouw.

Waer toe dienen anders dees oude Hanen?

Dan om te hullen oft om een out graf te vullen,

Oft om jonghe Meyskens te verdullen

Met hunder haven en met hunder erven,

Als ſyſe ghetrouw hebben zoo zitten ſy en ſterven

t' Huys van honghere, ick zou daer om weenen,

Dan moet icker zomtjits een broot om leenen,

Men kan by eten en drincken niet gheleven,

Vanden handel der

Ick neufelpot gheern, Godt wil't my vergheven,
 Met Venus longhskens in doncker hoecxkens,
 D'oude Mans zijn veel te flap in hun broecxkens,
 Eens 'sjaers dat zonde hun schier vervelen.

Den ouden Man.

Ick hoor wel kost ick wel roereloere spelen,
 Zoo zoud' ick vrede hebben par avontueren,
 Maer ick en kan mynen rugghe niet wel gherueren,
 Want myn leden die worden veie te stijf.

De jonghe Vrouw.

Dat doen sy zeker onweerdich catijf,
 Men leyt by v lijf,, ghelijck by eenen schoof,
 De leden beven v ghelijck een loof,
 Vwen neuse druypt, v ooghen die loopen,
 Dan ruymdy v kele met groote hoopen,
 Myn jonck herte dat mochter by ligghen klieven:
 Dus zegh ick noch naer myn out believen
 Dat ick het quaetste houwelijck verworven,, hebbe,
 En dat ick myn vreucht gheheel bedorven,, hebbe,
 Al doen ick v wel 'tis al verloren.

Den ouden Man.

Ick mach wel zeggghen ick ben daer toe gheboren,
 Ick zegghe als voren,, myn eerste vermonden,
 Ick ben in't quaetste gareel ghebonden
 Datmen oyt heeft vonden,, uyt West oft Noorden.

De jonghe Vrouw.

Ghy moet daer aen lieghen tot allen stonden.

Den ouden Man.

Ick ben in't quaetste gareel ghebonden.

De jonghe Vrouw.

Hadde ick zulcken leetschap van myn zonden,
 Ick zou met Godt zeer wel accoorden.

Den ouden Man.

Ick ben in't quaetste gareel ghebonden
 Datmen oyt heeft vonden,, uyt West oft Noorden,

Amoureuſheyt.

Ick houts my aen dees ſijn Heeren woorden,
Dat ſy daer af zegghen zal ick waer,, houwen.

De jonghe Vrouwe.

En ick ghedraechs my aen alle eerbaer,, Vrouwen,
Die gheern helpen kinderkens maken,
Sy zullen ons wel verklaren de zaken
Met zoeter ſpraken,, wie qualijcxſt ghehout,, is,
En wie van ons beyden aldermeest miſhout,, is:
Beſcheet ons en helpt ons uyten droome,
Ick wilde wel dat ick moeſte gaen te Roome,
En dat ick hem quijt ware, daer my na verlanght.

Den ouden Man.

Ick wou dat ghy laecht daermen den Harinck vanghts
Ick bid v allen wilt ons onderſcheyen,
Al zijt ghy oudt en laet v niet verleyen,
Ick moet beſchreyen,, dees ſwaer vetere.

De jonghe Vrouwe.

Ghy jonghe Meyskens ziet naer een betere,
Dus houden ſy huys die zulcke Mans,, trouwen.

Den ouden Man.

Ick bidde v ghy Mans en oock ghy Lans,, vrouwen,
Wilt toch hier de rechte ſententie af gheven,
Godt zal t v loonen in't eeuwich leven.

De jonghe Vrouwe.

Wy hebben nu ghegheven audientie,
Op hope dat dees edel Heeren in ons preſentie
Van ons differentie,, de ſententie
Naer ons begheerte zouden gheraemt,, hebben.

Den ouden Man.

't Is groot wonder dat wy ons niet gheſchaemt,, hebben,
Dat wy d'een d'ander gheblaemt,, hebben als de koene:
Wat hebben dees Heeren met onſen twiſt te doene,
Dat wy met booſen opinioene,, dus kijven, vechte en ſmijte,
D'een d'ander vele injurien verwijten,
En op ons tanden bijten,, met grooter en vije?

Vanden handel der Amoureuſheyt.

Wout ghy v beteren, wy en hadden nimmermeer ſtampje.

De jonghe Vrouwe.

Zou ick my beteren?

Den ouden Man.

En wie dan?

De jonghe Vrouwe.

En trouwen ghye,

Een goet Man kan wel een Vrouwe zoet,, maken.

Den ouden Man.

Ia een goede Vrouwe kan wel een Man goet,, maken,

Zoo ick v oentlijck wel zoude uytlegghen.

De jonghe Vrouwe.

Wel zeght v motijf dan, ick zal 'tmyne zegghen,

Hoe de Heeren beter gheinformeert,, zijn,

Hoe dat 'tvonnis gheringher zal gheresolveert,, zija.

Den ouden Man.

Hier met fluyten wy ons diſputatie,

Beterde elck een ſyn hoeft, wy hadden vre voortaan,

Zonder twiſt, kijvagie oft arguatie,

Hier met fluyten wy ons diſputatie.

De jonghe Vrouwe.

Godt jon ons door ſyn Goddelijcke gratie,

Dat ghy my lief hebt, en dat ick v zy onderdaen.

Den ouden Man.

Hier met fluyten wy ons diſputatie,

Beterde elck een ſyn hoeft, wy hadden vre voortaan.

De jonghe Vrouwe.

Vwen oor!of, wilt ons collatie in't goede verſtaen.

Eynde des derden Spels.

HET VIERDE BOECK,

vanden

Handel der Amourensheyt:

Inhoudende vier schoone Spelen van
Zinnen van Leander ende Hero.

*Poëtelijcken gheinventeert, ende Rethorijckelijckers
ghecomponeert door Heer ende Meester
Iohan Baptista Houwaert.*

TOT ROTTERDAM,

By Ian van Waesberghe de Jonghe op't Steygher,
aen de Koren-marct. 1621.

Prologhe oft t'zamenſpraeck van
twee Perſonagiens.

Poëtelyck gheeft.

Rcha ghy Amoureuſe fantaſije,
Komt als de vrije, en helpt my toch ghije
Met herten blije,, en melodije
Ontſluyten het koffer der memorie.

Amoureuſe fantaſije.

Hier ben ick Poëtelyck gheeft rechts te rijs,
Om op de rijs,, met konſtighe clergije
In ſpijt van calomnije,, vol van enrije,
Vuyt jonſten te helpen in 'ſweerelts ciborie.

Poëtelyck gheeft.

WVillen wy dan de hooghe glorie
En de victorie,, van onſen Prince by bringhen?

Amoureuſe fantaſije.

Neen wy, laet ons een amoureuſe Hiftorie
Verhalen, op dat de ſchoon Dochters en Ionghelinghen
Altijt moghen vreucht met zorghen minghen,
En leeren dwinghen,, natuere, eer ſy te vrijen beghinnen,
En gheven te kinnen,, hoe twee Amoureuſe zinnen
Van 't Kint der minnen,, in't herte binnen
Met den ſtrael der liefden waren gheraect,
Te weren, hoe Leander moeſte ſwemmen en rinnen
Om vreucht te winnen,, van Hero ſynder vriendinnen,
Dees materie en hebben wy noch niet ſpeelwijs ghemaect.

Poëtelyck gheeft.

WVant ick liever plach te dicteren dan te ſpinnen,

33
PROLOGHE.

Zoo is dit rechts daer mynen gheest naer haect:
Laet ons vertellen naect,, hoe sy hebben gheblaect,
VVant ons wercken en moghen niet blijven gheftaect,
Al zouden wy derhalven noch moeyte en kost,, hebben,
En op hope dat niet en zal zijn ghelaect
Den Handel der Amoureuſheyt die wy begoft,, hebben,
En in vier Amoureuſe Boecken ghetroſt,, hebben,
Moeten wyſe volmaken voor de vrenden.

Amoureuſe fantaſije.

Want wy dees werckē over de twee deelen met loſt,, hebben
Volbrocht, zoo laetſe ons voor al volinden.

Poëtelyck gheest.

Ick ben te vreden, laet ons met kloeck onderwinden
De vadde ledicheyt verdrijven met krachte,
En betoonen met konſt voor die oyt konſt kinden,
Hoe dees twee Ghelieven zochten vreucht te verpachten,
En hoe ſy amoureuſelijck zochten te vernachten
Wt ghetrouwer liefden d'een by d'ander,
Ter intentie dat hun d'Amoureuſen zouden wachten,
Dat ſy niet varen en zouden ghelijck Leander.

Amoureuſe fantaſije.

Die in't leſte als eenen vyerighen brander
In't water ghebluſcht wort, ſyn hitte oock bluſchte in Zee.

Poëtelyck gheest.

Hy en koſt, ghelijck den Salemander,
Den brant niet ghebluſſchen, tot ſynen lee,
Met ſynder kouder natueren, dies hy quam in wee
In Helleſpont, daer hy ſyn liefde moeſte af-ſpoelen.

Amoureuſe fantaſije.

Laet ons dan ordentlijck verhalen met klaren beſchee,
Hoe dat dees Ghelieven hun liefde moeſten verkoelen.

Poëtelyck gheest.

Wel aen, laet ons uyt natuerlijck ghevoelen
Dees amoureuſe vryagie ſpeelwijs vertellen,
Die in den vloet der liefden noch woelen,

Moghen

Moghen dit exempel wel voor ooghen stellen.

Amoureuſe fantaſije.

Ghy ſchoone Dochters en ghy Ionghe Ghezellen
 Hoort neerſtich toe naer ons ghewaghen,
 Wy zullen v dees amoureuſe Hiftorie ſpellen:
 Ghy ſchoone Dochters en ghy Ionghe Ghezellen,
 Eeft dat Cupido v oock komt quellen,
 Zoo wilt v wachten van zulcke plaghen:
 Ghy ſchoone Dochters en ghy Ionghe Ghezellen
 Hoort neerſtich toe naer ons ghewaghen,
 Oft ghy mocht v liefde oock wel beklaghen.

Poëtelyck gheeft.

Vier Spelen zullen wy v hier af beſchrijven,
 Godt jonſe voorſpoet die'r naer verlinghen,, zullen,
 Laetſe altijt in uwer memorie blijven:
 Vier Spelen zullen wy v hier af beſchrijven,
 Wy hopen dat 'zacytſel zoo zal bekliven,
 Dat d' Amoureuſen hun natuere dwinghen,, zullen:
 Vier Spelen zullen wy v hier af beſchrijven,
 Godt jonſe voorſpoet die'r naer verlinghen,, zullen,
 Wy hopen dat wyſe Poëtelyck by bringhen,, zullen.

Z 4

Namers

*Namen der Personagens van't
eerste Spel.*

Poëtelijck Gheest.	1
Amoureuſe Fantafije.	2
De Vader van Hero.	3
Meſſagier.	4
De Voefter.	5
Amoureuſe Affectie.	6
Ghelijcke Complectie.	7
HERO.	8
VENVS.	9
CVPIDO.	10
LEANDER.	11

HET EERSTE SPEL

De Vader van Hero.

Of Lucina, van dat my is gheboren
Een ſchoon uytverkoren,, Dochter van
mynder Vrouwen,
Ick gaf den moedt byna gheheel verloren:
Lof Lucina, van dat my een Dochter is ghe-
boren,

Ick meynde dat ick van Genio was verſworen,
Dat ick gheen oor van mynen lijve en koſt aenſchouwen:
Lof Lucina, van dat my is gheboren
Een ſchoon uytverkoren,, Dochter van mynder Vrouwen

Waer zijdy myn Meſſagier vol trouwen?
Wilt ter eeren van deſer jongher Kerſſouwen
Een hooch gheachte
Dochter in al myn Landouwen,, dees bly mare ontſouwen
Daer ick vreucht in verpachte,
En noodet al de Maghen van mynen gheſlachte.

Meſſagier.

O Prince van machte,, vry en los van klachte,
Ick zal v ghehoorzamen by daghe by nachte,
In't zuere in't zachte,, zoo ick alderbeſt kan.

De Vader van Hero.

Gaet en voldoet dan,, myn bevel als een loyael Man!

Nu heb ick zeer groote koringhe van
Mynen wiſſen Godt Apolline te weten

Al de

355
Vanden handel der

Al de secreten,, eer ick zal drincken oft eten,
Wat dat myn Dochter namaels zal ghebeuren
Door d'operatie der Planeten
Daer sy in gheboren is, oft sy door der Goden faveuren
Zal gheluckich,, zijn?
Oft dat sy zal moeten betreuren,, haer erreuren,
En door veel teghenspoets en doleuren
Zal mistroostich en druckich,, zijn?

Hier knielt de Vader voor Apollinem.

O Apollo Godt vol der scientie,
Wt obedientie
Kniel ick voor v' imagie hier,
Ghy zijt wel weerdich alder reverentie,
Door d'influentie
Van uwer volmaecker konst en wijsheyt fier:
Ick offer v' moghentheyt kloeck in't bestier
Defen groenen Laurier,
En bid v' dat ghy my wilt openbaren,
Op dat ghy zonder dangier
Mencht cureren myns herten beswaren,
Door het verklaren,, 'tzy druck oft welvaren,
Wat myn Kint gheschien zal in toekomende jaren?

Apollo.

Hoochgeboren Prince van Edele Natie,
V oratie,, en interrogatie
Die ghy aen my te deser spatie
Zijt doende met ootmoede,
Mitgaders v' jonstige presentatie
Van den Laurier tot myn decoratie,
Die ontfangh ick in't goede:
De Dochter die gheboren is van uwen bloede
Die zal met voorspoede
Gheluckich wesen,
Eest dat sy maecht blijft als de vroede,

En

En wel is op haer hoede,
 Dat de Vrijers mispresen
 Haer niet en bekennen : maer komt liefde in haer gheresen,
 En wilt Cupido haer herte doorkerven,
 Zoo en zal niet baten zinghen noch lesen,
 Maer sy zal door desen
 Haren Minnaer en haer zelven bederven,
 En sy zal in desperatien sterven,
 Oft haer herte doorkerven.

De Vader van Hero.

Ick bedanck v, ô Apollo, duyfent werven,
 Dat ghy my dees secreten hebt ontvouwen,
 Ick zal myn jonck Kint met der Voester-vrouwen
 Op mynen Borgh by Sestos gaen stellen alleene,
 Om dat sy niet komen en zoude in benouwen
 Door't aenschouwen
 Van eenighe Vrijers, het zy groot oft kleene:
 'tWaer my wel leet dat sy quaem in weene
 Door stout bedrijven
 Oft lichtveerdicheyt, die de Dochters bedriecht ghemeene,
 Ick zalse daer ghesloten houden om dat eene
 Reyne Maecht zou blijven.

Waer zijt ghy Voester-vrouwe? ghetrouwste der Wijven,
 Neemt myn Dochter met v en wilt te gader gaen woonen
 Op mynen Borgh by Sestos, daer ghy gheen catijven
 By v-lien laten komen en zult, noch Mans-persoonen,
 Wilt my hier in toonen,, goeden dienst, ick zal't loonen
 En v verghelden,
 Ick en wil aenzien ducaten noch kroonen,
 Op dat ghy, als de ghetrouwste der Matroonen,
 Myn Dochter, die niet en is om verschoonen,
 Niet op en voedt in welden,
 Want de weeldighe Dochters zeer zelden
 Meesterse blijven van hare reynicheyt:

Vanden handel der

Leest t'zamen vredelijck zonder kijven oft schelden,
 En bewaert myn Dochter wel voor alle vileynicheyt,
 Op dat ghy my en v zelven en doet gheen kleynicheyt.

De Voester.

Edel Prince al eest mynder herten een bedroeven,
 Ick zal zonder toeven,, v ghebodt volbringhen,
 Beschiet ons van als des wy behoeven,
 Ick en zal gheen Mans noch Ionghelinghen,
 Die niet en zoecken dan danssen en springhen,
 By v Dochter in laten,
 Maer ick zal haer leeren haer natuere dwinghen,
 En altijt vreucht met zorghe doen minghen
 Tot haerder baten,
 Die een Dochter onderwijft, doet een werck van caritaten.

De Vader van Hero.

Nu dese zake die is immers uytermaten
 Zeer wel beschiet, ick wil nu als de koene
 De zinnen gaen vermaken in desen saysoene,
 En met blijden opinioene
 In myn Palleys myn vrienden feesteren,
 Accompaigner,, en verjubileren
 Zoo ick plach te doene,
 Ick en mach niet tarteren,, noch my absenteren,
 Gaen diviseren,, oft negotieren,
 Want 'tis by den noene,
 Sy zullen nu schier al compareren,
 Dus wil ick my met hunlieden gaen verfolaceren
 En triumpheren,, met blijden gheeste,
 En houden dry daghen lanck open Hof en Feeste.

Amoureuſe affectie.

Waer zijdy hou Boerken?

Ghelijcke completie.

Ick ligh hier op 'tluymen.

Amoureuſe affectie.

Springht uyt laet zien,

Ghelijcke

Amoureuſheyt.

Ghelycke complectie.

Wat iſſer gaens?

Amoureuſe affectie.

Menich wonderlijck toerken.

Ghelycke complectie.

Neen ick en wil niet ruymen.

Amoureuſe affectie.

Waer zijdy Boerken?

Ghelycke complectie.

Ick ligh hier op 'tluymen.

Amoureuſe affectie.

Komt danſt op 't effen vloerken.

Ghelycke complectie.

Neen ick zien op myn duymen.

Amoureuſe affectie.

Wat mach't bedien?

Ghelycke complectie.

My verdriet het herſtaens.

Amoureuſe affectie.

Waer zijdy Boerken?

Ghelycke complectie.

Ick ligh hier op 'tluymen.

Amoureuſe affectie.

Springht uyt laet zien.

Ghelycke complectie.

Wat iſſer gaens?

Amoureuſe affectie.

Het volck te bedrieghene op ſyn Spaens,
En tuſſchen de Ionghelinghen en Dochters t'ontſteken den
brant

Der vyerigher minnen: Wel wat hebt ghy inde hant?

Ghelycke complectie.

Al goede nicubacken zolfferpriemen kallant.

Amoureuſe affectie.

En wat brenght ghy daer met v in't perck?

Berecht

Vanden handel der

Berecht my dat als een Klerck.

Ghelycke complectie.

Ick heb ghehekelt het is al drooghe werck,
 Neemt daer op ghemerck,
 Om dat den brant te eer zoude ontfteken,
 Zoo wanneer dat de priemen aen 'twerck gheneken:
 Weetty niet datmen zeght in alle Landen,
 Dat vyer en werck zeer zaen branden?

Amoureuſe affectie.

Ghy hebt v handen tot uwer ſchanden
 Daer dickwils met beſmet,, met loos opzet.

Ghelycke complectie.

En ghy hebt veel Amoureuſen onghelot
 Ghebrought in het net,, en in't percket
 Onder v protectie.

Amoureuſe affectie.

Ghy noch meer, onder correctie.

Ghelycke complectie.

Wel te recht noemtmen v Amoureuſe affectie.

Amoureuſe affectie.

Ja zoo doetmen v oock Ghelycke complectie:
 Wat iſſer te zegghen? dan dat wy totter Minnaers vramen
 De vier leden dickwils doen verzamnen,
 Wy doen de vyerighe liefde bekliven,
 Wy zijn twee hantghezellen die hun niet en ſchamen,
 Tot der Minnaers blamen,, de karre te drijven.

Ghelycke complectie.

Men kan van ons niet veel deuchden gheſchrijven,
 Wat willen wy veel kijven,, wy zullen toch blijven
 Zoo deuchdelijck als wy zijn in den ſchijn:
 Maer zeght my lieve Cozija,, op deſen termijn,
 Wat zeytmen al nieus? ghy loopt van Lande te Lande.

Amoureuſe affectie.

Watten?

Ghelycke

Amoureuſheyt.

Ghelycke complectie.

Ia.

Amoureuſe affectie.

Dat Heros Vader ſlecht is van verſtande,
 Om dat hy ſyn Dochter heeft willen verbien,
 Dat ſy naer gheen Vrijers en zoude uyt zien,
 Zonder te bevroeden met voorzichtighe opinioen,
 'tGheen datmen de Vrouwen verbiet, dat ſy dat meeft doen,
 En datmen de wilde Dieren diemen vaſt meynt ſluyten,
 Wel aldereerſt ziet ſpringhen uytter muyten,
 En datmen hoeren in koten oft ſpillen in zacken
 Qualiſck kan ghehouden oft wel ghepacken.

Ghelycke complectie.

Zoo de Voghelen gheern vliegghen op de tacken,
 Zoo vliecht de jonghe Ieucht gheern in 't wilde.

Amoureuſe affectie.

Dat is zeker waer Thijsken vanden ſchilde:
 Nu laet ons 'tvyer gaen ſtoken ghy ghilde,
 Wy zullen Hero wel doen ſpringhen uyt de zale,
 Door dat Iuppiter was liberale,
 Deden wy hem aen Acrifij Dochter gheraken.

Ghelycke complectie.

Al zat ſy in eenen Toren van metale
 Oock gheſloten, wy wiſten zoo te beſchicken de zaken,
 Dat ſy haer in 't leſte van Iove liet ontfchaken.

Amoureuſe affectie.

En wy zullen nu oock zoo veel maken,
 Dat Hero zal haken,, naer haer welvaren,
 Sy is alreect ghekomen tot hare jaren,
 Haer natuere zou gheern ſolaes ghenieten,
 Sy zit als ghevanghen in beſwaren
 Alleen met haer Voeſter, 'tbeghint haer te verdrieten,
 Wy zullenſe wel doen paren,, in liefden vergaren,
 Eeſt dat Cupido wilt haer herte dooſchieten,
 Zoo en zullen wy den vyerighen brant niet uyt gieten.

A a

Hero.

Vanden handel der

Hero.

O uytverkoren Voester, ghy peerle der Vrouwen,
 Vol bystandigher trouwen
 In alle dinghen,
 Wy zitten hier alleene in swaer benouwen,
 Daer wy niet en aenschouwen
 Eenighe Mâns oft Ionghelighen,
 Dan zomtijts grove Schippers die hun kabels, touwen,
 En zeylen vouwen,
 Oft onsen nootdruft bringhen:
 Ick moet myn jonghe natuere dwinghen,
 Ick en mach danffen noch springen,, wandelen noch zingen,
 Ghelijck ander Dochters doen van mynder conditien,
 Door vreesse moet ick natuere verdringhen:
 Dus bid ick v wilt my een zake ghehinghen,
 Daer ick naer heb verlinghen,, zonder malitie,
 En laet my niet langher myn handen vringhen,
 Noch mynen zoeten dranck met tranen minghen,
 Maer accordeert myn petitie:
 Men doer Veneri te Sestos morghen sacrificie
 Met superstitie,
 Laetse ons gaen visiteren.

De Voester.

O lieve Dochter in v supplieren,
 Natuerlijck desireren,, en requireren,
 En zou ick niet consenteren,
 Daer mocht een verrader
 Ons gaen accuseren,, dat wy liepen domineren
 Beyde te gader,, aen uwen Heer Vader.

Hero.

O lieve Voester zijt myns druckx ontlader,
 En bepeyst v nader,, wy zullen't in secreten
 Doen, dat gheen vrecht versmader,, noch onsen berader
 En zullen weten,
 Wy en zullen daer blijven drincken noch eten,

Zijn

362
Amoureuſheyt.

Zijn ghezeten,, noch ons zelven vergheten,
Dan slechts gaen wandelen,
En ick zal v zegghen hoe wy't best zullen handelen:
Wy zullen ons pareren, niet om verjenten,
Met onbekende rijckelijcke accoutrementsen,
Dat ons niemant ter weerelt kinnen,, en zal,
Ick hope dat daer niemant beghinnen,, en zal,
Ons eenighe dorperheyt voren te legghen.

De Voester.

O Dochter ick en kan v bede niet langher ontzegghen,
Laet ons ons cierlijck gaen toe bereyen,
Om onder ons beyen,, naer Sestos te varen,
Venus Goddinne der minne wil ons bewaren.

Amoureuſe affectie.

Hoordy niet Ghelijcke complectie?

Ghelijcke complectie.

Ia ick Amoureuſe affectie,

Wat iſſer al ter mar& t'eten en te handelen?

Amoureuſe affectie.

Komt kraect met my al zoete amandelen,
Hero is gaë wandelē,, met haer Voester de Peerle der Wijvē,
Haer en lust niet langher ghesloten te blijven,
Haer Voester en dedet quansuys niet gheerne.

Ghelijcke complectie.

Sy hadde ghelijck, want wy zullen de zoete keerne
Eer langhe noch doen in't zuere verkeeren,
Wy zullense noch brenghen tot onheeren,
Zoo wy menighe Maecht hebben ghedaen.

Amoureuſe affectie.

Wy zullense leeren het quackelbeenken slaen.

Wt kraecht van vyerighen appetijte.

Ghelijcke complectie.

Wy zullen haer beloven in vreucht en jolijte
Erfelijcke te goyen,, zonder vernoyen,
Maer ghelijck de Kollē-bloemen heden bloyen,

Vanden handel der

En morghen drooghe zijn zonder groeyen,
Zoo zal haer vreucht zaen failjeren.

Amoureuſe affectie.

Nu Hero en haer Voefter zullen ſchier arriveren
Te Sefos, verciert ghelijck twee Goddinnen,
Wel laet ons dan gaen ſtoken 'tvyer van minnen,
En de Vrijers doen rinnen,, naer haren ſteert,
Wy en zijn onder ons beyden niet veel havers weert.

Hero.

O alderweertſte lieve Voefter-vrouwe,
Daer alle mynen trooft, ſecours en trouwe
Op ſtaet gheſtaect,
Wy zijn nu binnen Sefos de ſchoon Landouwe
Inden aenſchouwe
Voorspoedich gheraect,
Daer myn herte langhe naer heeft ghehaect
Zeer boven maten:
Och wat ſchoonder palleyſen, huysen en ſtraten
Vol cieraten,, en gouden platen
Staen hier aen elcken kant,
Wat pompeuſer Heeren en edel Potentaten,
Wat gheſchicter Borghers en Onderzaten
Zien ick hier abundant,
Ick ben verwondert van dit voorspoedich Lant,
En dat ick verwondert ben en is niet vreemt, want
Gheheel ignorant
Ben ick van alle dees dinghen in't ghemeene,
Mits dat myn Heer Vader van doen ick was kleene
My by v heeft gheſtelt
Op den Borgh by Sefos, daer wy alleene
Moeten huys-houden in druck en weene,
Om dat ick onghequelt
Vande Vrijers zou blijven, die my met ghewelt
Mochten ontfchaken, maer want my vervelt
Datmen my den loop der natueren wilt verbien,

Zoo hebben wy ons secretelijck versnelt
Om dese triumphante Stadt te komen bespien.

De Voester.

O Dochter laet ons dan rijden en omme zien,
En om dat ons gheen ongheluck en zou gheschien,
Nadien dat wy hier komen zijn als de koene,
Zoo laet ons met goeden opinioene
Naer den Tempel gaen, die daer is gheconsecreert
Ter eeren van Venere om sacrificie te doene,
'tIs nu den dach datmen haren lof celebreert:
Gaen wy gheringhe Dochter, en presenteert
Veneri dees koppel Duyven die wy met ons bringhen,
En doet v oratie dat ghy wort gheprefereert
Tot de ghetrouwste van veel Ionghelinghen:
De jonghe natuere die is quaet om dwinghen,
Sy is dickwils oorspronck van groot malheur,
Ghy zijt zeer gheneghen tot danssen en springhen,
Tot solafelijck zinghen,, zonder eenich ghetreur:
Dus bidt Venerem hertelijck om haer jonst en faveur,
Dat sy v toe-voeghe eenen ghetrouwen Man,
Want het is quaet rijen met onghelijck ghespan.

Hero.

O Venus Goddinne aenhoort myn supplicatie,
Door v goede gratie,, als de valjande,
Ick bid v met vyerighe oratie
Te deser spatie,, dat ghy myn offerhande
Tot uwen onderstande,, wilt in danck ontsaen:
Ick offer v dees Duyven om dat ghy my voor schande
Zout bevrijen en vertroosten zaen,
Ick en mach ter weefelt nieuwers gaen noch staen,
Ick zit ghevaen,, en natuere wilt voortaan
Leven in weelden en in liberteyt,
Schi& my een ghetrou Minnaer toe die ick onderdaer
Mach blijven zaen,, in al der ghetrouwicheyt,
Zoo zal ick v altijd bedancken van dit goet feyt.

Vanden handel der

Ghelycke complectie.

Her uyt ghy dralaert springht uyer hagen,
 Het waer meer dan tijt dat ghy quaemt uyte.

Amoureuſe affectie.

Wat wildy my al quellen, wat wildy my al plaghen?

Ghelycke complectie.

Her uyt ghy dralaert springht uyer hagen,
 Komt helpt my het pack der minnen draghen,
 Eer dat ick't voor my alleen opfluyte:

Her uyt ghy dralaert springht uyer hagen,
 Het waer meer dan tijt dat ghy quaemt uyte,
 Komt uyer muyte, daer is een wonder werck in't schuyte.

Amoureuſe affectie.

Zijn't wercken van minne?

Ghelycke complectie.

Tae't, en van virtuyte.

Amoureuſe affectie.

Hier ben ick met myn trompe.

Ghelycke complectie.

En ick met myn fluyte,
 Daer wy d'Amoureuſen dickwils met bedrieghen.

Amoureuſe affectie.

Ghy kont wel blaſen.

Ghelycke complectie.

En ghy kont wel lieghen,
 Sy zijn wel dwaes die naer v hooren.

Amoureuſe affectie.

En waerom zijn sy zoo ſlecht dees flooren,
 Dat sy ghelooven gheveyſt ſamblant?

Ghelycke complectie.

En waerom ontſteect ghy den vyerighen brant?
 Dat sy dien niet en konnen verkoelen.

Amoureuſe affectie.

En waerom doet ghyſe door liefde ghevoelen
 Zoo onlijdelijcken pijnē aen 'therte?

Dat

Dat ſy niet en kennen het witte voor 'tſwerte,
 En menighe perte,, voort ſtellen al haken,
 Tot dat ſy aen haer Lief gheraken.

Ghelijcke complectie.

Dat ſy dus waken,, en vyerich blaken,
 Daer toe doet ghyſe groot onderſtant.

Amoureuſe affectie.

Maer lieve Cozijn gheeft my toch de hant,
 En wilt my myn leet niet meer verwijten,
 Want den Duyvel zou gheern den Necker beſchijten.

Ghelycke complectie.

Ghy zijt ſubtijlder dan ick, onder correctie,
 Om iemant te bedrieghen, ghy hebter veel ghetrompeert.

Amoureuſe affectie.

Ia ben ick Amoureuſe affectie,, ghenaeft,
 Zoo zijt ghy Ghelijcke complectie,, befaeft,
 Al de weerelt deure ghenomineert.

Ghelycke complectie.

Wy hebben veel Ghelieven ghevnieert,
 En gheavanceert,, in feyten van minnen.

Amoureuſe affectie.

Dat zullen wy noch doen.

Ghelycke complectie.

Laet ons dan weer beghinnen
 Aen Leander en Hero zonder tardatie,
 Dit zoude zijn zeer goede comparatie,
 Sy zijn beyde jonck, welluſtich, en ſchoone.

Amoureuſe affectie.

Het is waer, Hero die is naer den Troone
 Met haer Voester van goeder conditie,
 Om de Goddinne Veneri te doen ſacritie.

Ghelycke complectie.

Daer moeten wy Leandrem oock gaen bringhen,
 Om de ghelijcke complectien te minghen,
 En te dwinghen,, tot d'een d'anders liefde cordiale,

Cupido zalse noch raken met synen strale.

Venus.

Waer zijdy Cupido myn lieve Kint,
En alderweertste vrint? gheringhe komt aen komt aen,
De schoone Hero die noch noyt en heeft ghemint
In liefden verblint,, die is nu ghezint
Om onder ons subjectie te staen,
Sy heeft myn Idole sacrificie ghedaen
Te Sestos, alle ander Macchden ten exempele.

Cupido.

Waer is sy nu Moeder?

Venus.

Sy is noch in den Tempele,
Dus wilt v terstont oock derwaerts maken,
En wiltse met eenen strael der minnen zoo gheraken,
Dat sy mach blaken,, en onrustich waken
In vyerighe liefde ghetrouwelijck.

Cupido.

Maer Moeder laet my wel verstaen de zaken,
Met korter spraken,, daer ick moet naer haken,
Wie hebt ghy haer toe-gheschi&t te houwelijck?

Venus.

Een frisch Ionghelinck, die haer bouwelijck
Nu is aenschouwelijck,, gheboren vander
Edelder af komfte.

Cupido.

Eest dan Leander?

Venus.

Iae't, sy zijn bey van ghelijcke complectie,, toch.

Cupido.

'tZal goede partuer zijn.

Venus.

Wt amoureuſe affectie,, noch
Zullen sy d'een d'ander zoo in eeren,, beminnen,
Dat sy niet en zullen weten waer keeren,, hun zinnen.

Cupi-

Cupido.

O moeder die de ſchoonſte zĳt van alle Goddinnen,
 Laet my eens kuffen uwen rooden mont,
 Dan zal ick terſtont,, uyt oprechten gront
 V hooghe gheboden gheern obedieren:
 Met eenen loofen vont,, zullen ſy van my zĳn ghewont
 Met den ſtrael der liefden, dat ſy zaen accorderen
 Zullen, en rafen om te bancketeren,
 Te domineren,, en te roſeren,
 Zonder ſimuleren,, te vreeſen oft te zorghen,
 Ick zalſe gaen dooſchieten zonder langher te borghen.

Amoureuſe affectie.

Waer zijdy hou Neve?

Ghelycke complectie.

Wat iſſer te doene?

Amoureuſe affectie.

Komt laet ons t'zamen gaen wandelen in't groene,
 Wy hebben langh ghenoech ghezeten inder Kercken.

Ghelycke complectie.

Moeften wy alle de zaken niet wel mercken,
 Ghelijck ghemeynelijck doen de fielen?

Amoureuſe affectie.

Ia wy by mynder zielen,, wy zaghen knielen
 By Hero voor den Outaer Leander.

Ghelycke complectie.

Maer hoe vriendelijck beloncten ſy d'een d'ander,
 Den tijt en mocht hun gheen van beyden verdrieten.

Amoureuſe affectie.

Maer zaecht ghyſe Cupidinem niet dooſchieten
 Met ſynen boghe en met ſyn gouwen
 Wederghehaecte ſchichten?

Ghelycke complectie.

Wa ja ick en trouwen,
 Sy mochten't in't leſte noch wel bequelen.

Vanden handel der

Amoureuse affectie.

Ke de liefde en zal haer niet vervelen,
 Als sy jocken en spelen,, met amoureuse kueren,
 Door de ghelijckheyt hunder natueren
 Zullen wyse berueren,, tot amoureuse affectie.

Ghelycke complectie.

'tEn mach niet lieghen ghelijckheyt van complectie
 Doet de jonghe Amoureuse zinnen
 Leven in minnen,, en d'een naer d'ander rinnen.

Amoureuse affectie.

Swijcht, swijcht, Hero die is opghestaen,
 Sy heeft haer bedevaert nu voldaan
 Met haer offerhande op Veneris Altaer,
 Zierse met haer Voester uyt den Tempel gaen,
 En Leander volcht haer van achter naer.

Ghelycke complectie.

Ick vreesse noch voorwaer,, dat sy daer
 Haer eere noch zal laten te pande.

Amoureuse affectie.

Ke Leander die is gheheel goederhande,
 Voorzienich en discreet van verstande,
 Het waer syn schande,, zoude hy als d'onvaljande
 Hero liefde stellen bezijen,
 Hy en zalse niet zaen laten in lijen.

Ghelycke complectie.

Komt gaen wy hooren hoe sy met melodijen
 D'een d'ander zullen vrijen,, en hunnen noot,, klagen,
 Wel moeten sy varen die liefde minjoot,, draghen.

Hero.

O Venus, Venus, die alle natueren kent,
 Obedient,, ben ick v Kindt der minnen,
 Zinnen,, en memorie zijn gheheel innocent
 Door't torment,, dat ick ghevoel in't herte binnen,
 Verzinnen,, laet my ô Peerle der Goddinnen,
 Wie ghy my naer v ghenoeghen,, zult

Voor eenen ghetrouwen Vrijer toe voeghen,, zult?

Dien edelen Ionghelinck die by my knielde
 Docht my een ghilde,, te wesen certeyn,
 Syn amoureuſ opzien doet myn herte in't wilde
 Als den Voghel vliegghen uyt jonſten reyn,
 Ick merck aen ſyn wesen wel dat gheen vileyn
 Noch gheenen deyn,, en zoude konnen ghewesen:
 Och waer ick zoo gheluckich dat daer een kleyn
 Voncxken der liefden quaem in ſyn hert gheresen,
 Zoo waer ick van myn quale gheheel ghenesen.

Amoureuſe affectie.

Leander komt v ghevolcht van achtere,
 Laet v ooghen vlincken.

Hero.

Neen, neen, ick mocht behalen laſchtere,
 Ick moet achterwaerts dincken,
 Het waer my ſchande en ick mocht myn eere krincken,
 Dat 'thoy liep ten Peerde,
 Zou ick hem met lodderlijcke ooghen wincken,
 Hy mochte't nemen in onweerde.

Ghelycke complectie.

Hy en zal, hy aenziet v voor een zuyver Gheerde,
 Hy zal't nemen in't goede.

Amoureuſe affectie.

Hy zal v minnen boven alle Vrouwen die op d'Eerde
 Nu leven met eenen gheſtadighen moede,
 Den leſten druppel van ſynen bloede
 Zou hy voor v gheven.

Hero.

Och een Dochter moet zijn op haer hoede
 Voor bedriegghers die sneven.

Ghelycke complectie.

En zorch niet hy en zal v niet begheven,
 Maer ſyn liefde zal dueren.

Amou-

371
Vanden handel der

Amoureuſe affectie.

Ghy zult met hem in ruſt en vrede leven
Zonder bezueren.

Hero.

O Amoureuſe affectie door v berueren
Moet ick dit ghelooven,
En want ick weeck ben uytter natueren,
Laet ick my verdooven
Van Ghelijcke complectie, die myn herte kan doorklooven
Tot mynen onghemake,
En Venus die kan myn zinnen berooven,
Dit is de zake:
Ick ghevoel inwendich dat ick blake
In liefden, eest dat ick aen ſyn liefde gherake,
Daer ick naer hake,, zoo zal ick gheluckich,, zijn,
Maer moet ick ſyn jonſt derven, zoo zal ick druckich,, zijn.

Amoureuſe affectie.

Hy is nu tot by v zijde komen dichte,
Toont hem een zoet weſen en vriendelijck ghezichte
Met v ſchoon ooghen en bloſende kaken,, cierich,
Ghy zult hem naer v liefde doen haken,, vyerich.

Hero.

Och wee my ! wee my ! wat is my gheſchiet?
Ick laet myn ooghen draeyen, maer 'tis al om niet,
Hy en ziet,, naer vriendelijck opzien noch ſchoon ghelaet,
Hy gaet,, voorby my, noyt zulck verdriet,
Als de gheue die myns gheen gade en ſlaet:
Ick zaeye myn amoureuſelijck zaet
Door myn bruyn ooghen, eylaes hier nu te quilde,
Des word'ick van zinnen al desperaet,
'tKomt al op niet myn zaken van liſte,
Natuere en redene zijn nu in twiſte,
Om dat ick nu lijde deſe temtatie:
O Venus ick wilde wel dat ick wiſte,
Oft ick door myn vyerighe oratie

Niet

372
Amoureuſheyt.

Niet en zal verwerven dees Ionghelincx gratie.

Amoureuſe affectie.

En twijffelt daer niet ane, ja ghy en trouwen,
Door ſchaemte en dorſte hy v niet wel aenſchouwen,
Maer hy gaf v een loncxken van bezijen.

Ghelycke complectie.

Ghy zyt in ſyn herte de liefſte van alle Vrouwen,
Wilt voor zeker houwen,, dat hy uyt jonſt vol trouwen
Zal weder keeren en voorby v lijen.

Amoureuſe fantaſije.

Hy zou v wel willen ſpreken en vrien,
Maer want in gheſchil zyn ſyn amoureuſe zinnen,, mal,
Zoo twijffelt hy noch hoe hy ſyn vryagie beghinnen,, zal.

Ghelycke complectie.

Wilt hem vrijelijck locken tot uwer minnen,, al,
Het fruyt van trooſte zal v bereet,, zyn.

Hero.

Zoudt anders oock weſen het zoude my leet,, zyn,
Want ick zou ſterven van grooten drucke.

Amoureuſe fantaſije.

'tZal v noch komen tot grooten ghelucke,
Wort hy eens v affectie gheware.

Hero.

Eylacen myn herte dat berlt my van vare,
Dat myn jonck bloeyfel zal worden afghebeten:
Maer hoe zal hy van mynder liefden weten?
Dat en weet ick noch niet.

Ghelycke complectie.

Ick zou't hem zegghen.

Hero.

Hoe, zoud'ick hem gaen te voren legghen
Dat ick hem beminne? zoo waer leet gheſchiet,, my,
Och dat en dad'ick om alle de weerelt niet,, vry,
Want redene en zou's niet willen ghedooghen.

Amou.

Vanden handel der

Amoureuſe affectie.

Zoo moet ghy dan de zoetheyt vander ooghen,
 Naer ons motijf, den laſt van minnen,, bevelen,
 Laet v ooghskens in ſyn ooghskens binnen,, nu ſpelen,
 Ghy zulter ſyn liefde met verwecken.

Ghelycke complectie.

Als der Vrouwen ooghskens met liefden trecken,
 's Mans herte dan volghet der ooghen zoetheyt.

Amoureuſe affectie.

En dat doet alleene der Vrouwen goetheyt,
 Die onvolprijselijck is t'elcker ſteden.

Ghelycke complectie.

Een deerlijck zien is half ghebeden.

Amoureuſe affectie.

D'ooghen die toonen wel zonder ſpreken
 Den laſt der minnen.

Ghelycke complectie.

Met de ghebreken
 Van trooſte die hem dan ter herten dalen.

Amoureuſe affectie.

Laet v ooghskens vaſt in ſyn ooghskens ſtralen,
 Ghy zulter ghejonſticheyt met bewiſſen.

Ghelycke complectie.

Een verſtorven herte dat zou daer met verrijſen
 En verjolijſen,, in wercken van luſte.

Amoureuſe affectie.

Als d'inwendich herte neemt plaetſe en ruſte
 In Liefs herte, zoo wilt het lichaem altijt weſen
 By der minnender herten.

Ghelycke complectie.

Dus meuchdy ghenefen
 V amoureuſ herte zonder ſprake oft woort.

Amoureuſe affectie.

Ia en trecken Liefs herte in v accoort,
 Dan zal hy trooſt aen uwer liefden verzoecken.

37
Amoureuſheyt.

Ghelycke complectie.

Dit is d'eerſte capittel van Veneris boecken,
Hier inne meucht ghy, ô Hero, wel ſtuderen.

Hero.

Defe instructie doet my verjubileren,
En ſultineren,, myn druckighe zinnen,
Roepende naer 'teeuwich verſolaceren,
Door 't inſlammeren,, van ſynder minnen,
Reyn in't bekinnen,, wat zal ick beghinnen?
Hy komt hier gaende,
Dus blijf ick verdraeyt van minnen ſtaende.

Amoureuſe affectie.

En ſpreekt een woort,, niet.

Ghelycke complectie.

Laet vlieghe d'ooghen.

Amoureuſe affectie.

Daer 'therte conſoort,, ziet.

Ghelycke complectie.

Maer en ſpreekt een woort,, niet.

Hero.

Ick gheef accoort,, ziet
Om een eeuwich verhooghen.

Amoureuſe affectie.

En ſpreekt een woort,, niet,

Laet vlieghe d'ooghen,

Die hem 'tverzuchten der herten tooghen.

Ghelycke complectie.

Door een minnelijck opzien te loone,
En door de welghemaeetheyt van uwen perſoon
Zuldy ſynen perſoon zoo behaghen,
Dat hy t'waerts jonſtighe liefde zal draghen.

Amoureuſe affectie.

Ia door v lieflijck aenſchijn klaer als ivoorie,
Daer hy in ſcheppen zal jolijt en glorie.

Ghe.

Vanden handel der

Ghelycke complectie.

Door v blöfende lieren,

Amoureuſe affectie.

En uwen rooden mont,

Ghelycke complectie.

Zoet als roſieren,

Amoureuſe affectie.

Zal hy terſtont

Syn herte tot uwer liefden keeren,

En dan zuldy bezitten den ſtoel van eeren;

Ghelycke complectie.

En van alle v quale zijn gheneſen.

Amoureuſe affectie.

Ghy zult ſyn Alderlieffſte weſen,

Syn uytgheleſen,, en hooghe ghepreſen

Treſoor, daer hy ongheduerich naer haken,, zal;

Wy willen hem oock zoo gaen beleſen,

Dat hy in uwer liefden vyerich blaken,, zal.

Leander.

Och ! wat grooter benautheyt, wat lijden, wat ſmerte;

Wat pijnelijcker nope, wat hittigher gloet

Ghevoel ick inwendich in myn herte !

Bedwelmt, beraeſt is mynen zin en moet,

Door't opzien vroet,, van een Beeldeken zoet;

Die Venus my doet

Hertelijck beminnen boven alle Ionckvrouwen,

Ick zal verdrincken in der liefden vloed

Door den teghenſpoet,

Mach ick haer in deuchden en eeren niet trouwen;

Wie zal haer myn vyerighe liefde ontſouwen,

En dat ſy my heeft verwonnen?

Ick en zou de ſchoonſte van alle Kerſſouwen

In gheender vouwen,, verlaten konnen,

Sy is de ſchoonſte die daer leeft onder der Sonnen:

Och ! wou ſy my in wederloon haer liefde jonnen,

En koſt

376
Amoureuſheyt.

En koſt ick haer beerven,
Zoo bleef ick alrijt in haer verbonnen,
Zonder bederven:
Och! waer toe diende dees liefde begonnen?
Naer dat Cupido myn herte heeft doorronnen;
Dat ick meyn ſterven,
Kan ick haer lieflijke converſatie niet verwerven,
Ick zal myn hert doorkerven,, door'tſwaer verdriet:
O Venus laet my haer goede gratie beerven,
En van haer beeldelijke ſchoonheyt hebben gheniet.

Amoureuſe affectie.

Wat zoudt ghy zeker in't herte zulcken grief,, hebben?

Ghelycke compleetie.

Naer v ſpreken zoo moet ghy 'tKint wel lief,, hebben,
'tWelck v jonſtich herte dus heeft ontschaeet.

Amoureuſe affectie.

Waert ghy van Cupidine zoo zaen gheraect?
Verklaert ons dat te recht zonder te bewempelen,
Ighelijck behoort vry te zijn inde Tempelen.

Leander.

Raſſcher dan het klaer water kan ghevlieten
Van berghe te dale,
Veel raſſcher quam Cupido my inden Tempel doorchietert
Met ſynen ſtrale:
Al hadde myn herte gheweest van yſer. oft ſtale,
Het moeſte beſwijcken,
Als myn ooghen naer den ſchoonen mont root als corale
Begonſten om te kijcken.

Maer hoe zal ick myn liefde laten blijcken
Tot haerwaerts met amoureuſe treken:
Och oft ick met Phœbi konſt der Rethorijcken
Haer mocht te kennen gheven myn ghebreken,
Wil ick my ongheveyft om haer te ſpreken
Nu gaen verſtouten:

Maer oft my dan myn zinnen besweken
 Als ick meynde te kouten,
 En dat ick van haer oock bleef verfteken
 Met swaer affouten,
 Zoo zouden myn woorden gelijcken d'uytgeschoten bonten
 Die daer blijven verloren:
 Al heb ickse lief en uytverkoren
 Zeer boven maten,
 Zoo twijffel ick oft ick myn liefde haer te voren
 Wil legghen, ick en weet wat doen oft laten?

Ghelycke complectie.

Het swijghen en kan v niet ghebaten.

Amoureuſe affectie.

Verklaert v meyninghe dat is 'tbeste van al.

Ghelycke complectie.

Vrouwen herten die zijn vol caritaten,
 Ghy zijt verzekert dat sy v vertroosten zal.

Amoureuſe affectie.

En zocht voor gheen wederzegghen oft misval,
 Sy zal v jonstich zijn dat weet ick wel.

Ghelycke complectie.

Wy zullen v zoo toekactsen den bal,
 Dat ghy ten lesten noch zult winnen het spel.

Leander.

Maer oft sy my in liefden viel rebel,
 Waer zoude ick dan blijven?
 Naer dien dat ick de blakende liefde fel
 Qualijck zou verdrijven:
 Hoe zal ick't dan handelen catijf der catijven?
 Het beste waer dat ickse sprake, meen,, ick,
 Wil ick't avontueren? ja ick, nochtans,, neen ick.

Amoureuſe affectie.

Ick raet v te zegghen.

Leander.

En redene raet my te swijghene,

Wt redene oft ſy't qualijck name.

Amoureuſe affectie.

Om confortatie te ghekrijghene,
Rad'ict v te zegghen.

Leander.

En redene raet my te ſwijghene,

Al is 'therte haer bereyt te nijghene,

Myn woorden mochten haer welen onbequame.

Amoureuſe affectie.

Ick raet v te zegghen.

Leander.

En redene raet my te ſwijghene,

Wt zorghen oft ſy't qualijck name,

Het waer my een eeuwighe blame,

Dat ſy myn liefde floech vander hant,

En dan zoude ick als een afghezet Sant

My zelven vinden in allendich gheween.

Ghelijcke complectie.

Vrouwen herſten die en zijn been noch ſteen;

Ghy zult haer jonſte wel goeden koop,, hebben;

Want de natuere wilt alijt haren loop,, hebben.

Leander.

Maer meyndy dat een eerlijcke Ionckvrouwe

Haer zoo haefelijck verneeren zouwe.

Tot 'sMans wille? neen ſy, 'twaer grooten lachtere;

Want ſy zijn gheſtadich.

Amoureuſe affectie.

Dat zijn ſy van achtere,

Zoo men de pijcken in Vlaenderen draecht.

Ghelijcke complectie.

Daer iſſer vele die haer voor goede Maccht

Willen beſteden aen die zulcken Bruyt,, koopt,

En ſy ghelijcken den trefter die onder uyt,, loopt.

Amoureuſe affectie.

Wat zaldy al by brenghen? laet dat daer.

B b 2

Ghe-

Vanden handel der

Ghelycke complectie.

'tVrouwelijck herte dat is wanckelbaer,
Tot nieuwer liefden zaen omghekeert.

Amoureuſe affectie.

En ghy zijt ſubtyl en wel gheleert,
Ghy zoudt duysent Vrouwen haer herte ontrecken.

Ghelycke complectie.

En al naem ſy't qualijck, ghy zullet wel decken
Met ſubtyl kecken,, en met gheveyſden,, gronde,
D'Amoureuſen ſpreken meelt met dobbelen,, monde.

Leander.

Al zoud'ick den name van eeren verlieſen,
Zoo zal ick 'tſpreken voor 'tſwijghen verkieſen,
Om daer door te verlinghen myn leven,
Ick wil haer myn herte gaen te kennen gheven.

Amoureuſe affectie.

Nu is hy ghequelt van Veneris evelinghe,
En hem waſcht den luſt.

Ghelycke complectie.

Nu ghevoelt hy in't herte eerſt de krevelinghe,
'tWaer goet ghebluſt.

Amoureuſe affectie.

Syn zinnen zijn nu gheheel ongherult,
'tGhepeys dat kuſt,, na Vrou Veneris beelde.

Ghelycke complectie.

En ghedencken van Lieve.

Amoureuſe affectie.

Dat's hem een weelde.

Ghelycke complectie.

Datmen't veel heelde,, hy wilt aen'tpeck,, zija,
Door luſt der natueren.

Amoureuſe affectie.

Hoe mach hy zoo gheck,, zija?

Aen een die hy noch niet en kent ſyn herte te legghene.

Ghe.

Amoureuſheyt.

380

Ghelijcke complectie.

De liefde is blind.

Amoureuſe affectie.

Dat plachmen te zegghene,
Want liefde treet wiſſheyt onder den voet,
Sy en vreeſt gheen blaemte.

Ghelijcke complectie.

'tDunck haer al goet,
Als natuere ghebruycken mach haers ghelijcke.

Amoureuſe affectie.

Dat blijft aen Leandrum, die nu zoect praetijcke
Hoe hy Hero zal brenghen ten valle.

Ghelijcke complectie.

Haer zoet honich mocht noch wel verkeeren in galle.

Amoureuſe affectie.

Swijcht, ſwijcht, dees twee Gelievē ontmoetē d'een d'ander,
Laet ons gaen hooren hoe dat Leander
Syn vyerighe begheerte uytlegghen,, zal,
En wat hy tot Hero al zegghen,, zal.

Leander.

Weeft ghegroet eerweerdighe Maghet reyne,
Schoon zuyver greyne,
Die hier alleyne
Achter ſtraten gaet met uwe Voester-vrouwen:
Waer mynen perſoon ghemeyne
V hoocheyt niet te kleyne,
Ick zoude v zeer gheern ghezelfchap houwen,
Wilt myn jonſt aenſchouwen,, bid ick v presentelijck,
Reyn liefde die dwinght my violentelijck,
Dat ick v myn herte moet openbaren,
'tWelck door v liefde ghevexeert is tormentelijck
Meer dan myn tonghe v zou kunnen verklaren,
Myn lichaem en kan nimmermeer wel ghevaren,
'tEn zy dat ghy my v goedertieren liefde jont,
Ghy zijt alleen de boete van myn bewaren,

Vanden handel der

Cupido die heeft myn herte zoo doorwont
 Met v liefde, dat uwen rooden mont
 Alleene kan cureren myn smerte en pijn,
 Niemand anders en kan my maken ghezont,
 Voor myn quale en is gheen ander medecijne
 Dan v goede gratie ten sijne,
 Sy eest alleene die my kan ghelesen:
 Cureert hem dan, die altijd begheert te zijne
 V ootmoedich Dienaer uytghelesen,
 En uwen ghetrouwen Man boven desen.

Hero.

O ghy edele Tonghelinck ghepresen,
 'tIs te vergheefs dat ghy my van liefde spreekt,
 Oft verhaelt dat ick v behulpich kan wesen,
 Nadien my onbekent is wat v ghebreekt,
 Calumnije die altijd gheern haer leet wreekt
 Met haer adherenten en valsche fenijnighe tonghen,
 En envije die altijd den stock teghen d'Amoureuken trekt,
 Daer zouden wy, vrees ick, af worden bespronghen,
 Sy hebben menich duysent Amoureuken ghedwonghen,
 Dat sy hun vyerighe liefde moesten laten,
 Ia sy hebben de minnende Herten dickwils zoo ghevrongen,
 Dat die eerst vyerich minden tot hunder baten,
 In't leste d'een d'ander noch moesten haten,
 Dat zegh ick v vrijelijck zonder lieghen,
 En door dat myn Vader wreet is boven maten,
 Zoo en wil ick uwen persoon oock niet bedrieghen,
 Van doen ick een kint was en noch lach inder wieghen,
 Zoo was hem van my ghepropheteert:
 Welcke prophecije ick niet en kan ontvlieghe,
 Zoo hem Apollinjs orakel oock heeft gheexpresseert,
 Dat ick moeste blijven ghesepareert
 Van alle Ghezellen en Mans-persoonen,
 En dat was de reden dat hy bleef gheresolveert,
 Om dat ick my zelve noch ander niet en zou hoonen,

Dat

382

Amoureuſheyt.

Dat hy my by Sestos doet woonen
 Op eenen Borgh alleene niet myn Voefter-vrouwen,
 Daer myn natuere teghen begheert te kroonen,
 Om dat ick daer zonder partuere moet huys-houwen,
 Om dat ghy my en v zelven dan oock in't benouwen
 Niet en zoudt brenghen, heb ick v dit verklaert:
 Dus bid ick v dat ghy tperijckel wilt ſchouwen,
 En dat ghy niet en zoekt myn qualijckvaert,
 Daer zijn Dochters ghenoech van edelder aert,
 Die v te houwelijck wel zullen begheeren,
 De Ionghelinghen die voor deuchdelijck zijn vermaert,
 Die en dorven gheen ſchoon Vrouwen ontbeeren.

Leander.

O edel Maecht en wilt v niet verveeren
 Van dufdanighe ydele prophecijen,
 Het zonde my uyt gront myns herten deeren,
 Dat ick v Alderlieffte zou brenghen in lijen,
 Venus zal ons voor ongheval bevrijen,
 En wy zullen oock toezien:
 Maer al die Iupiter wilt kaftijen,
 En konnen ſyn ſtraf niet ontvlien,
 Maer de Waerzegghers die daer willen bedien
 Toekomende zaken,
 Die ignoreren wat namaels zal gheſchien,
 Oft wat Godt zal maken:
 Dus zijn de Waerzegghers wel weert om laken
 Naer myn verftant,
 En de menſchen die daer hun gheloof op ſtaken
 Zijn ignorant,
 Fortuyna vernielt d'een op 'twater d'ander op 'tlant,
 Naer dat Iupiter heeft ghepredeſtineert:
 En ſlaet myn liefde daerom niet van kant,
 Die de Waerzegghers ghelooven zijn zeer verabuſeert,
 Altijt worden de menſchen in dit kas ghetrompeert,
 Het zy in wat manieren hun waerzegghen mach ghebeuren,

Vanden handel der

Weer sy lieghen oft waerzegghen, dit wel noteert,
 Diefse gheloooven die moet ick controleuren:
 Nu ghenomen sy zegghen iemant gheluck toe te veuren,
 Dit is de zulcke pijn dat niet en gheschiet terstont,
 Want ter wijl dat sy 'tgheluck verwachten oft dat treuren,
 En 'twort dies te minder om dat te voren is vermout,
 En liecht de Waerzegger nopende 'tgeluck dat hy oorkont,
 Zoo eest dat de menschen 'tgheluck te vergeefs verwachten,
 En zeyt dat sy ongheluckich zullen zijn oft onghезont,
 Zoo lijden sy daer door dobbel grief daghen en nachten:
 En failjeert hy, zoo moeten sy te vergheefs achten
 Op't ongheluck dat hy zeyt dat hun toekomen, zal,
 Inder voeghen dat sy in alle manieren de dwasen slachten,
 Die de Waerzegghers vraghen naer gheluck oft onghеval.

Hero.

Ten anderen, Ionghelinck dat ghy't wel grondeert,
 En confidereert
 Daer is noch een swaerheyt die my aen doet wee,
 Ick ben ghelogeert
 By Sestos, wel tot mynen swaren lee,
 Op eenen Borgh die daer leyt sterck ghefabriceert,
 Maer ghesepareert
 Van Abido v residentie met een kleyn Zee,
 Daer ick met myn Voester onder ons twee
 Alleene zijn huys-houdende secreet en stille,
 En myn Vader zou op my syn sweert trecken uyter schee,
 Waer't dat hy vername van eenighen gheschille,
 Wist hy dat ick vrijde hy zou my met opzetten wille
 Al levende doen dolven inder eerden
 Ghelijck Oppie, oft als een ydel spille
 Doen verslinden met hongherighe Peerden,
 Zoo Hippomene dede met grooter onweerden
 Limone : Dus bid ick v stelt v toch te vreden,
 Oft beyt immers tot dat myn Vader is overleden.

Amoureuſheyt.

Leander.

O alderlieffte Lief en wilt daer niet voor zorgnen,
Wy zullen wel verborghen,, ons liefde heet,
Ick zal tſnachts by v komen, en alle morghen
Zal ick naer huys keeren eer de Sonne opſteet,
Het ſwemmen dat is my zeer ghereet,
Ick zal tzavonts de Zee overſwemmen als de koene,
Zonder myn armen te ſparen, zoo Godt weet,
Ick en heb Boot, Schip, noch Schippers van doene,
Ick en zal oock niet wachten naer den ſayſoene
Van dat de Mane oft Sterren zullen blincken,
Maer ick zal mét gheſtadighen opinioene
Neerſtich na den Borgh ſwemmen als ick om v zal dincken:
Maer Hero Lief, om dat ick niet en zou verdrincken,
Zoo wilt eenen lanteern met licht ten Borgh uytſteken,
Zoo en zullen de wreede baren my niet doen zincken,
Noch Boreas en zal myn leden niet breken:
En als ick naect kome uyt den water gheſtreken,
Zoo wilt uwen Dienaer in v logijs ontfanghen,
Dit doende zuldy cureren al myn ghebreken,
En myn beſwaert herte helpen uyt 'tverſtranghen,
Ick zal v al de daghen myns levens aenhanghen,
En v om gheen rijcker noch ſchoonder verlaten,
Dat ſweer ick v by Venerem tot uwer baten.

Hero.

Om dat ghy my zoo ghetrouwelijck bemint,
Zoo en kan ick my niet langher gheveyſen,
Ghy hebt my verwonnen ick lijt ick kint,
Venus die, verbiet my achterwaerts te deyſen:
Dus adieu myn Lief wy gaen naer huys reyſen,
Op dat de nijders ons niet en beſpien,
Voor myns Vaders wreetheyt moeten wy vereyſen,
Door anxſt dat hy ons vryagie zou verbien,
Laet ons altijt rijen en omme zien,
Op dat wy ons amoureuſheyt niet en bezucen,

Vanden handel der

Laet ons alrijt het perijckel vlien,
 Want zeer variabel is 'trat der avontueren:
 Het brandende licht daer ick v af hoor rueren,
 Zal ick noch t'avont uytsteken t'uwer contemplatie,
 Venus die laet v ter ghezetter uren
 By my arriveren door haer goede gratie.

Leander.

Adieu mynen troost, Adieu myn consolatie,
 Adieu lieve weerde uytverkoren Vriendinne,
 Venus die vordere ons alliatie:
 Adieu mynen troost, Adieu myn consolatie,
 Ick wensch v zoo menighe salutarie
 Als daer druppelen waters loopen ter Zeewaerts inne:
 Adieu mynen troost, Adieu myn consolatie,
 Adieu lieve weerde uytverkoren Vriendinne.

Hero.

Adieu Lief die ick zoo oprecht van herten kinne,
 Dat ghy v beloften wel zult onderhouwen
 Tot uwer eeren en tot mynen ghewinne:
 Adieu Lief die ick zoo oprecht van herten kinne,
 Dat ghy zult blijven ghestadich van zinne,
 Dat v belofte v nimmermeer en zal berouwen:
 Adieu Lief die ick zoo oprecht van herten kinne,
 Dat ghy v beloften wel zult onderhouwen,
 Ick zal v t'avont verwachten uyt jonsten vol trouwen.

Amoureuſe affectie.

Hou Ghelijcke complectie.

Ghelijcke complectie.

Wel Amoureuſe affectie.

Amoureuſe affectie.

Dees twee Ghelieven zijn immers ghebonnen,
 Hebben wy't niet wel gheroect?

Ghelijcke complectie.

Ia wy, waer't wel volſponnen.

Amor-

Amoureuſheyt.

Amoureuſe affectie.

Sy zullen d'een d'ander immers kortſ jonnen
 Ionſtighe vreucht in't Prieel van welluſten,
 En zullen de gheluckichſte zijn die onder der Sonnen
 Nu leven als ſy in d'een d'anders armkens ruſten:
 Jupiter en Io die den brant der liefden bluſten,
 Die en waren naer d'een d'ander noyt zoo vervleten,
 Noch Mars en Venus die den brant der liefden bluſten,
 Als dees twee op d'een d'ander zijn ghebeten,
 Sy moeten wel beyde onder heete Planeten
 Gheboren zijn, hun liefde waer goet verkult,
 Nochtans als ick naerder onderzoeck de ſecreten,
 Bevinde ick dat den oorspronck hunder liefden is v ſchult.

Ghelijcke complectie.

Nu ſwijcht, ſwijcht klappaert en houdt v ghedult,
 De menighe ſpreekt hy zoude veel beter ſwijghen,
 Ghy zoudt wel ongheboterden ſtockviſch op uwen bult
 Door v blamelijck klappen gheraken te krijghen.

Amoureuſe affectie.

Die my zou willen ſlaen ſtel ick twee vijghen,
 Niemand en kan my verbien te ſpreken,
 Ick en wil particulierlijck niemant 'tverwoeyde aentijghen,
 Maer elck mach corrigeren, wilt hy, ſyn ghebreken:
 Die ſyn Dochter d'Amoureuſe treken
 En de boeleringhe wilt doen ſchouwen,
 Die machſe in tijts eenen Man gheven en houwen.

Ghelijcke complectie.

Hoe zullen wy't met dees twee van amoureuſe ſectie
 Nu voorts gaen handelen en gaen brouwen?

Amoureuſe affectie.

Ick Amoureuſe affectie,

Ghelijcke complectie.

En ick Ghelijcke complectie
 Hebbenſe zoo vaſt ghebonnen dat ſy de touwen
 Der liefden qualijck zullen breken, onder correctie:

Maer

Vanden handel der Amoureuſheyt.

Maer om deſe annectie,, t'avanceren,
 Zoo laet ons gaen informerem,, en inſtrueren
 Den Roover van d' Amoureuſe zinnen,
 En Ghebruyck van liefde in feyten van minnen,
 Dat ſy 'tgheroecte voorts af ſpinnen.

Amoureuſe affectie.

Wel gaen wy dan, ſy zijn beyde hier binnen,
 Sy zijn noch argher dan wy van conditie,
 Laetſe ons gaen reſignerem ons offitie,
 Want wy in dit cas ghenoech ghewrocht,, hebben,
 Dat wy dees twee Ghelieven by een ghebrocht,, hebben.

Eynde des eerſten Spels.

Prologhe oft t'zamenſpraeck van
twee Perſonagiens.

Poëtelyck gheest.

eve beminde ghy hebt, onder correctie,
Ghehoort hoe Venus en Cupido hebben
ghebracht
Leandrum en Hero onder hun protectie,
Door Amoureuſe affectie,, en Ghelijcke
complectie,

Die in feyten van minnen hebben groote macht,
En hoe een Dochter al wort ſy nauwe ghewacht
En vaſt gheſloten ghehouden boven deſen,
Dat natuere altijt wilt baren haer kracht
In het zoecken van een partuere uytgheleſen.

Amoureuſe fantaſije.

Noch hebdy verſtaen notabel vrienden ghepreſen,
Hoe Leander en Hero kenniſſe ghemaect,, hebben.

Poëtelyck gheest.

En wy hebben v inſghelijcx ſpeelwijs beweſen,
Hoe ſy in liefden naer d'een d'ander ghehaect,, hebben.

Amoureuſe fantaſije.

En nu zuldy hooren hoe ſy gheblaect,, hebben,
En hoe ſy naer den avont hadden verlanghen.

Poëtelyck gheest.

Hoe noode Leander ſyn reyſe zou gheſtaect,, hebben,
Om trooſt van ſyn Liefſte Hero t'ontfanghen.

Amoureuſe fantaſije.

En hoe dat de ſchoon Hero heeft uytghehanghen

Haren

PROLOGHĒ.

Haren lanteerne, om dat hy te beter binnen
Haer convent gheraken zou, en hoe sy met blijde wanghen
Hem heeft ontfanghen,, uyt vyerigher minnen.

Poëtelyck gheest.

En hoe den Roover der Amoureuſe zinnen
De herten van deſe Ghelieven heeft gheſtolen,
En hoe Liefs ghebruyck in't feyt van minnen
Dees twee Amoureuſen heeft doen dolen.

Amoureuſe fantaſije.

Voor al die gheſtudeert hebben in Veneris Scholen,
En zullen wy gheen Amoureuſe Historien helen,
Maër beroonen hoe de Dochters als ſmuyckende kolen
Staën ontfteken in liefden, al zouden ſy't bequelen.

Poëtelyck gheest.

Al eest dat 'taenhooren van dees Amoureuſe Spelen
Zoili ghebroetſel zeer zal verdrieten,
En dat Invidia haer beſte doet om ons eer te ſtelen,
Soo en zullen wy niet laten naer 'twit te ſchieten.

Amoureuſe fantaſije.

Zoili zijn onweerdich de vreucht der konſt te ghenieten,
Die daer ghevoelen d'edel konſtighe Gheeften,
Dus laten wyſe in vuyl plaſſchen en poelen vlieten,
Zoo d'Eenden doen oft ander onreyn beeften.

Poëtelyck gheest.

Wy en begheerene niet tot onſer Feeſten,
Maer wy bannene uyt onſe Vryicheyt.

Amoureuſe fantaſije.

Sy möghen elders in hun plompheyt volleeſten,
Tot dat ſy door haer groote partyicheyt
Gheborſten zijn van imborſtighe nyicheyt.

Poëtelyck gheest.

Zoo mochten wy dan tot hunder oneeren
Inde Helicoenſche dalen met blyicheyt,
Zonder begrijp by de neghen Muſen verkeeren,
En Apollo die zoude ons te gheruſter leeren

Melo-

Melodieuselijk spelen op syn klinckende Liere,
En laten drincken uyt Hippocrene de zoete Reviere.

Amoureuſe fantaſije.

Wy beminnen de konſt boven ghelt oft goet,
Maer wy haten die de konſt blâmeren,
Die de konſt verſmaden zijn idiotten onvroet:
Wy beminnen de konſt boven ghelt oft goet,
Sy is zoo vermakelijck, zoo lieflijck en zoet,
Dat wyſe niet en konnen gheabandonneren:
Wy beminnen de konſt boven ghelt oft goet,
Maer wy haten die de konſt blâmeren.

Poëtelyck gheeft.

Wy zullen blijven inde konſt ſtuderen
Zoo langhe als Iupiter ons 'tlevē jont,
Al mach Zoilus ons wercken reprocheren,
Zoo zullen wy blijven inde konſt ſtuderen:
Och wilde Apollo ons zoo avanceren,
Dat hy ons Hemelſche influentie zont,
Wy zullen blijven inde konſt ſtuderen
Soo langhe als Iupiter ons 'tlevē jont,
Gheeft audientie wy gaen beghinnen terſtont.

Namen

391

*Namen der Personagens van't
tvveede Spel.*

Poëtelyck Gheest.

Amoureuse Fantasije.

Liefs Ghebruyck in't feyl van minnen.

Den Roover der Amoureuse zinnen.

LEANDER.

HERO.

Wachter van op de Schepen.

HET TWEEDE SPEL.

Liefs ghebruyck in't feyt van minnen.

Her uyt ghy guyt, springht uyer muyten;
En laet ons gaen danssen over't ey.

Den Roover der Amoureuse zinnen.

Wat is daer al te roepen en te fluyten?

Liefs ghebruyck.

Her uyt ghy guyt, springht uyer muyten;

Den Roover.

Wat wilt ghy veel kockijnen oft guyten,
Waerom maect ghy al tieren dit groot gheschrey?

Liefs ghebruyck.

Her uyt ghy guyt, springht uyer muyten,
En laet ons gaen danssen over't ey;
Komt voort, komt voort, springht aen den rey,
't Is nu in den Mey, dat d'een Amoureuus naer d'ander haect.

Den Roover.

Ja, ja, dat de Ghezellen de Dochters doen uytgheley,

Als sy d'een d'ander hebben ontschaect

Tot in prielen en bosschen daermen kraect

De rijpe hasenoten met den teenen,

En daermen de barvoetsche kinderkens maect,

Al zouden sy hun amoureuusheyt ten lesten bewceenen.

Liefs ghebruyck.

Wat avontuere zal ons Venus nu verleenen,
Dat wy ieniant mochten brenghen in verzeeren?

Den Roover.

Wy zullen noch wercx ghenoech vinden zoud' ick meenen,

Vanden handel der

Naer dat wy'er zoo vele ghebrocht hebben tot oneeren,
 Laet ons de jonghe Dochters gaen leeren,
 Dat sy'er naer verlanghen wat dat ter markt t'eten,, is,
 Niemant en verjaecht ons voor dat hy bescheten,, is.

Liefs ghebruyck.

Ghy Roover der zinnen, vol van quader sectie,
 Laet ons Leandrum en Hero onder ons protectie
 Gaen brenghen, wy zijnder toe gheschoft en ghebeckt,
 D'Amoureuſe affectie en Ghelijcke complectie
 Die hebben ons, om te vorderen dees annectie,
 Daer toe ghecommitteert perfect:
 Het vyer dat onder d'asschen noch leyt gherect
 En secretelijck bedect,
 Dat zullen wy vlijtich gaen blasen,
 Dat sy zoo bepect
 Zullen zijn en bevect,
 Dat sy naer d'een d'ander zullen rasen,
 Sy zullen ghebruycken der minnen solafen,
 Venus weet hoe de vryagien inden,, zullen.

Den Roover.

En laet ons dan niet langher blijven prafen,
 Laetse ons gaen zoecken tot dat wyse vinden,, zullen,
 Ick hoop dat wy te gader vast binden,, zullen
 Dese schoone Hero met Leander,
 Gelijkmen twee nutfaerden is bindende d'een op d'ander.

Leander.

Wat is daer aenghenamer inde weerelt ront,
 Dan eenen minnelijcken schoonen rooden mont
 Van eender Vrouwen?
 Al ben ick met Cupidinis strael ghewont
 Tot in myns herten gront,
 Ten zal my niet berouwen,
 D'aldervolmaectſſe der Kerffouwen
 Heb ick ter goeder trouwen,, in myn herte ghestelt,
 Welck door liefde smelt:

Dus

Amoureuſheyt.

Dus ben ick ghequelt
 Met vyerighe liefde die my zoo doet haken
 Naer dat ſchoon Belt,
 Dat droef heyt velt,
 Dat ick in liefden zoo beghin te blaken,
 Dat ick niet en weet wat ick noch zal maken.

Den Roover.

En trouwen d'ure die beghint te naken
 Dat ghy zoudt gheraken,, in haer convent.

Leander.

Den dach heeft my verdrotten boven alle zaken,
 Ick danck Venerem dat den avent,, is present,
 En dat Hesperus het klaer firmament
 Met swerte wolcken nu komt bedecken,
 Dus wil ick my beraeyen om naer myn Lief jent
 Schoon en excellent,, ſecretelijck gaen te trecken;
 Kan ick haer liefde tot mynen wil verwecken,
 Zoo zal ick wel laboreen in den acker van minnen.

Liefs ghebruyck.

Wel wat maect ghy daer? gheeft my dat te kinnen?

Den Roover.

Ick ſtele Leandro ſyn herte en zinnen,
 Zoo dat hy gheen reden meer en zal ghebruycken.

Liefs ghebruyck.

Ia kont ghy zoo uwen koſt ghewinnen
 Met ſtelen? zoo zoudt ghy buyten en binnen
 Oock wel duycken,, onder de kappen en huycken;
 En om borſen te ſnijen v konſt ghebruycken.

Den Roover.

Ke ick zou dat ghy uwen hals moet verſtuycken,
 Swijcht oft ick zal v fuycken,, in't dal der frenesijen;
 Gelijck kolen die ſmuyckē,, kondy d'uytloopende kruycken
 Wel verblijen,
 Maer als ghyſe dan hebt leeren vrijen
 Met melodijen,

Vanden handel der

Dan brenghet ghyse in lijen en in swaer verdriet;

Liefs ghebruyck.

Kendy my wel dan?

Den Roover.

Ia, en zou ick niet?

Al en waer't maer aen v klappen en kakelen,

Hebben wy niet t'zamen ghedaen veel mirakelen?

Zoo dat ons de Minnaers tot in den Hemel kroonen,

En sy bouwen ons oock veel Tabernakelen

Niet om verschoonen,, om inne te woonen.

Liefs ghebruyck.

Maer als wyse dan beghinnen te hoonen,

Eest dat sy ons toonen,, een wreet aenschijn:

Ghy Roover der zinnen hebt ontallijcke persoonen

In't verdriet ghebrocht en in swaer ghepijn.

Den Roover.

En ghy Liefs ghebruyck ghy zijt zoo fijn,

Dat v daet inden schijn,, is al zoeten wijn,

Die ghy d'Amoureuſen wilt schincken,

Maer in't leste eest al galle en azijn,

En corosijf fenijn,, bitter als brijn,

Die ghyse uyt schalen van berou gheeft te drincken.

Liefs ghebruyck.

Ke swijcht, swijcht v haranghen stincken,

Daer ghy d'Amoureuſen met wilt bedrieghen.

Den Roover.

En laet ons d'een d'anders name niet meer mincken,

D'een d'ander krincken,, noch met de waerheyt belieghen.

Liefs ghebruyck.

Ick consenteert, laet ons Hero gaen wieghen.

Den Roover.

Maer hoe zouden wy over Zee tot by haer gheraken?

En trouwen wy konnen zoo wel als Dedalus vlieggen,

Wy zijn licht van deuchden, en wy doen waken

En vyerich haken,, d'Amoureuſe zinnen,

Eer ſy ons wel kinnen,, naer 'tghebruyck van minnen.

Hero.

Phœbus die heeft ſyn blinckende ſtralen
 Neder laten dalen,, Morpheus heeft alreet bedect
 Met doncker wolcken al 'sHemels zalen,
 Dus wil ick gaen halen,, zonder dralen
 Mynen lantecrne, en ſteken het licht correct
 Ter veynſteren uyt, om dat myn Lief perfect
 Zoude zien dat ick naer hem wachte:
 Ick hoop dat hy met my niet en gheft,
 Maer dat ſyn jonſt trect,, met hert, zin en ghedachte
 Naer my, die ick boven alle Mans ter weerelt achte,
 Zoo Godt weet,
 Hy moet by my kommen,, gheſwommen by nachte
 Met arbeyt onzachte,, om dat ſyn en myn Vader wreet
 Niet en zonden weten 'tbeſcheet
 Van onſer vryagie:
 Dat hem iet miſquame dat waer my leet,
 Want de liefde heet
 Zou my doen outragie:
 O Venus gheeft myn Lief een couragie,
 Dat hy hier mach gheraken,
 Op dat ick tot mynder avantagie
 Door ſyn jonſtighe vryagie,, zonder domagie
 De vreucht mach ſmaken,, daer ick moet naer haken:
 Syn liefde heet in 't blaken,, die doet my ſnaken
 Naer ſyn benevolentie,
 Ick moet onluſtich waken,, en alle vreucht ſtaken
 Door ſyn abſentie:
 Och oft hem kennelijck waer myn intentie,
 Hoe gheern ick hem myn liefde zou jonnen,
 Hy zou my toonen meer obediencie
 Dan Hercules Omphale ded', daer hy voor heeft geſponnē,
 En ick zou de liefſte zijn die hy onder der Sonnen
 Zou ghehebben kunnen,, ſecret oft ſtille,

Vanden handel der

Myn herte is zoo aen 't fyne ghebonnen
Zonder gheschille,
Dat het hem abandonneert tot synen wille.

Liefs ghebruyck

Maer hoort Neve wat sy uytstroyt d'ydel spille,
Sy zal noch verslicken met de soppe,
Sy mocht wel stijf smijten op haer bille,
En zegghen : wel ghemint vleesch staet oppe.

Den Roover.

My dunct dat noch een vuyl hoppe
Zal worden, eer dat zal eynden dit spel,
Sy is vol amoreusheyts totten koppe.

Liefs ghebruyck

Sy en is Veneri immers niet rebel,
Sy heeft de krevelinghe in haer vel,
Door dat Leander haer zoo wel behaecht.

Den Roover.

Sy zal haer tot d'amoreusheyts voeghen wel,
Sy is veel te langhe ghebleven maecht,
Sy wort van Cupidine zoo gheplaecht,
Dat sy moet weten wat ter marct al t'eten,, is,
En hoemen den blinden in't vleesch-huys jaecht.

Liefs ghebruyck

Sy en zal niet ophouden voor datse bescheren,, is,
't Schijnt dat sy van eenen quaden hont ghebeten,, is,
Zoo vyerich te minnen en betaemt,, haer niet.

Den Roover.

D'eer is verloren, sy en schaemt,, haer niet,
En Leander is van liefden rasende.

Liefs ghebruyck

Dat mach hy v danck weten dat ghy hem zijt blasende
Met uwen blaes-balck zoo uytermaten stijf,
Dat hy ghekregghen heeft het vonck in't lijf.

Den Roover.

Way sy moghen't v wel danck weten vuyl catijf,

Die dit aerdich Wijs,, zoo vyerich doet minnen.

Liefs ghebruyck,

Ghy hebt Leandrum zoo berooft van zinnen,
Dat hy niet kinnen,, en kan 'twitte voor 'tſwerte.

Den Roover.

En ghy doet met ſubtijle pette
Hero herte,, aen veel lijdē en ſmerte,
Door dat ſy haer Lief niet en kan ghebruycken.

Liefs ghebruyck

Ick zal Hero de ſteelkens van Veneris ſtruycken
Eer langhe ſtonden laten afrucken.

Den Roover.

En ick zal Leandrum doen vreucht ghebruycken.

Liefs ghebruyck,

Ick zal Hero de ſteelkens van Veneris ſtruycken
In haer doncker kamer laten fuycken.

Den Roover.

En ick zal Leandrum rooskens van trooft doen plucken.

Liefs ghebruyck,

Ick zal Hero de ſteelkens van Veneris ſtruycken
Eer langhe ſtonden laten afrucken.

Den Roover.

En ick zal dees liefde zoo doen ghelucken,
Dat Leander in ſtucken,, Heros hemde zal ſcheuren.

Liefs ghebruyck,

Zoo meucht ghy de Bruyt wel draghen twee krucken
Tot haren opſtaen, zoo dat plach te ghebeuren.

Den Roover.

Way ſy en zal daerom niet met allen treuren,
Noch kreupel gaen, maer ſy zalder af ghenefen,
'tIs beter 'tMeysken ghenaeft, dan 'themde gheſcheurt zou
weſen.

Liefs ghebruyck,

Komt gaen wy dan derwaerts ſchoyen,
Wy zullen hem zonder ſperren te breken,

Oft syn leet te wreken,, leeren tournoyen,
 Syn ghereet verstroyen,, en lobbeken vloyen,
 Dat hy synen amoureuſen gheeft zal verfraeyen.

Leander.

O Goddinne Venus wilt my beraeyen,
 Doet myn herte lammaeyen,, dat daer is belaezen
 Met minnen innelijck,
 Ick en kan mynen tijt niet langher in druck beſtaeyen,
 Noch my verfraeyen,, hoe zal't met my draeyen?
 Dat's my ontkinnelijck,
 Den mont moet de Liefſte ſpreken zou 'therte hem paeyen,
 Myn zinnen die haeyen,, naer de zoete Daeyen,
 Sy is zoo minnelijck:
 Haer lieflijck aenſchijn is zoo vriendinnelijck,
 Dat myn zinnen zinnelijck
 Daer naer verlanghen,
 Mocht ick haers perſoons zijn ghewinnelijck,
 Zoo waer myn vreucht beghinnelijck
 In't herte binnelijck
 Zonder verſtranghen,
 Haer bloſende wanghen,, die myn herte pranghen,
 Houden my ghevanghen,
 En doen my ſneven:
 Ick hoop dat ſy my in gratie zal ontfanghen,
 En als ſy my belooft heeft uyt verſtranghen
 Ionſtich t'aenhanghen
 Alle haer leven:
 Ick en zal haer immers nimmermeer begheven,
 Maer aenklevan,, want ſy ſtaet gheſchreven
 En is hooghe verheven
 In myn herte al voren,
 Sy is de ſchoone Rooſe onder den doren,
 Die ick heb verkoren,, en trou gheſworen,
 Die oyt was gheboren
 Van eender Vrouwen:

Amoureuſheyt.

400

Ick ben verloren,, mach ick met haer geen vreucht orboren,
 Dus is myn beſporen,, achter en voren
 Naer haer aenſchouwen,
 Sy is 'tbetrouwen,, welck my doet houwen
 Zonder ſchouwen
 Der minnen paden zonder benouwen:
 En dees Bloeme boyen alle Kerſſouwen,
 Daer ick op moet bouwen,, zonder ſlouwen,
 Oft verkouwen,
 Is zoo vol ghenaden,
 Dat ſy myn jonſte niet en zal verſmaden,
 Dus wil ick met ſtaden,, zonder langhe beraden
 Al metter daden
 Myn Lief gaen ſpreken,
 In den vloet der ghenaden,, wil ick gaen baden,
 En ſtoppen hier myn ghewaden,, al zou't my ſchaden
 En zijn verraden
 Met ſubtijle treken,
 Sy heeft haer brandende licht uytgheſteken,
 Soo't is ghebleken,, ſy en zal haer belofte niet breken,
 Noch eenich leet wreken,
 Merck ick nu klaer:
 Phœbi klaerheyt is beſweken,, Morpheus komt voort ghe-
 ſtreken,
 Dus wil ick de Zee overſwemmen zonder vaer
 Naer haer logijs daer,, ſy haren Minnaer,
 Die eylaes! door haer
 Beeldelijcke ſchoonheyt moet krochen en kermen,
 By haer zijde zal laten ghehermen.

Den Roover.

Dat zijn de termen,, ſy zal v beſchermen,
 Springht vry in't watere.

Liefs ghebruyck.

Ia ſy zal v ontfermen,, in haer vier armen,

Vanden handel der

En in haer zachte bedde verwerpen,
Ghy hoeren katere.

Den Roover.

Ghebruyck van Lieve houdt uwen snatere,
Leander beghint naer den Borgh te swemmen.

Liefs ghebruyck.

Ghelijckmen met arbeyt moet den berch op klemmen,
Soo en zal hy om by syn Lief te zijn gheen en arbeyt sparen.

Den Roover.

Wy zullense schier doen paren,, en vergaren,
Om dat sy niet en zouwen,, vervriesen van kouwen,
Al zou't hun namaels noch deerlijck berouwen.

Liefs ghebruyck.

Nu laet ons gaen hooren en aenschouwen
Wat Hero al mach ontvouwen
Buyten den Borgh daer sy haer klachten,, doet,
Om dat sy naer Leandrum zoo langhe wachten,, moet.

Hero.

O swaer verlanghen wat doet ghy my quellagien
In mynder couragien,
Door anxst dat Leandro zal ghebeuren
Eenighen teghenspoet in synder voyagien:
O Venus wilt hem tot mynder avantagien
Inder passagien,, toonen v faveuren,
Ick zit hier verbaest buyten der deuren,
Al haken en treuren
Naer hem en wachte:
Wist myn Vader hy zou my controleuren,
Ja verscheuren,, dat ick hier zitte by nachte:
Komt hy daer gheswommen daer ick op achte?
Och neen hy! hy en eest noch niet voorwaer,
Het was eenen Zeehont die met krachte
In't water zachte
Op spronck aldaer,
Myn herte in't lichaem dat beeft van vaer,

Doof

Door dat hy zoo langhe beghint te toeven:
 Och zou't oock moghen wesen een gheveyft Minnaer,
 Zou hy een ander beminnen, en my bedroeven?
 Ick hoop neen hy, oft hy zou doorgroeven
 Myn maechdelijck herte met een snijdende sweert,
 Men kent nochtans gheen vrienden men moetse proeven,
 Naer't out proverbium, noch oock gheenen Weert,
 'tEn zy datmen zeven jaer met hem gaet over den heert.

Liefs ghebruyck.

O gheluckighe Maecht wilt v contenteren
 Zonder doleren,, oft murmureren,
 V Lief is onderweghen,
 Hy zal schier arriveren,, en v caresseren,
 Met v domineren,, en hoveren
 Zoo de Minnaers pleghen.

Den Roover.

O uytverkoren Lief en schoone Maecht,
 'tIs te vergeefs dat ghy klaecht,, oft uwen druck ghewaecht,
 Want die ghy v liefde jont,
 Eest dat ghy hem zoo wel behaecht,, dat hy v draecht
 Vyerighe liefde uyt syns herten gront,
 En die daer is ghewont
 Met Cupidinis strael, die zal terstont
 V quael komen ghenesen,
 Duyfent kusken's zullen v worden ghejont
 Aen uwen lieffelijcken blofenden mont,
 En v borstkens ront
 Die zullen naer den zeer ghewenschten vont
 Syn zacht oorkussen wesen,
 Dus meucht ghy wel haken naer v Lief ghepresen.

Hero.

Och kost ick swemmen ick swom hem teghen,
 Als die ben gheneghen,, door Veneris beweghen
 Tot syn liefde minjoot
 Ick en zou vreesen water, wint, noch reghen,

Maer.

Vanden handel der

Maer swemmen onverfleggen,, Oenone heeft wel verdreg
 Door de liefde van Paride veel meerderen noot:
 Myn herte in't lichaem is swaerder dan loot,
 Als ick uyt liefde groot,, peyse om teghenstoot,
 Van dat de wreede doot,, myn Lief mogen krinckē,, zoude,
 En dat hy door my moghen verdrincken,, zoude.

Liefs ghebruyck.

'tIs zonder swaerheyt, en wilt niet duchten,
 V swaerheyt zal schier verkeeren in ghenuchten,
 En uwen druck zal veranderen in melodijen.

Hero.

O myn jonstich herte beghint hem te verblijen,
 Ick hoor daer wat swemmen inder strommen,
 'tIs zeker myn Lief die daer komt gheswommen,
 Hy is hier alreet tot by den kant,, aen't lant.

Och willekom Alderlieffste gheeft my de hant,, playfant,
 Zijt willekome Lief die ick heb uytverkoren,
 Hertelijcke willekom zoo moet ghy wesen,
 Willekome greyn van vergulde sporen:
 Zijt willekome Lief die ick heb uytverkoren,
 Ghy zijt de ghene die my trouwe hebt ghesworen,
 En die myn quale zult ghenesen:
 Zijt willekome Lief die ick heb uytverkoren,
 Hertelijcke willekom zoo moet ghy wesen.

Leander.

Ick bedanck v hoochlijck van v jonst ghepresen,
 Myn hope, mynen troost, en myn toeverlaet,
 Ghy zijt de Bloeme in myn herte gheresen:
 Ick bedanck v hoochlijck van v jonst ghepresen,
 Ghy en hebt noyt van meerderen dienst ghelesen,
 Dan ick v betoonen en zal metter daet:
 Ick bedanck v hoochlijck van v jonst ghepresen,
 Myn hope, mynen troost, en myn toeverlaet.

Hero.

Amoureuſheyt.

Hero.

Aenveert deſen nacht-tappaert Lief al is hy quaet,
 Om v bloote ledemens met te bedecken,
 En komt gheruſt te beddewaerts, doet mynen raet,
 Slaept tot dat den Wachter v zal ontwecken,
 En tot dat de Voghelkens met zinghende becken
 Zullen beghinnen te ſchuyffelen, queecken en tieren,
 Ick en zal v, ô Lief, in gheen vreemde plecken,
 Maer op myn eyghen zacht bedde forieren,
 Een kleyn bancket van ſpijſe, wijn, en goede bieren
 Staet op myn kamer voor v al bereet,
 'tIs al tot uwen beſten in alle manieren
 Dat hier in huys is, wie't lief is oft leet.

Liefs ghebruyck.

De Quackel is immers onder haren ſteert zeer heet,
 Zulcken fieren ghelaet te toonen en betaemt,, haer niet.

Den Roover.

Ick heb haer zinnen ooc berooft,, ſy en ſchaemt,, haer niet,
 En door dat ick heb berooft hun beyder zinnen,
 Zoo raſen ſy naer v ghy Ghebruyck der minnen.

Liefs ghebruyck.

Ghy meucht wel ghereet maken uwen hamere,
 Om't yſer te ſinden ter wijle dat gloeyt,
 Leander is nu immers tot op haer kamere,
 Daer hy alle melancolije verfoeyt,
 Syn amoureuſ jonſtich herte dat groeyt
 Nu in vyerigher liefden door het careſſeren,
 En Hero open bloemken dat bloeyt,
 Sy eten, ſy drincken, ſy bancketeren,
 Sy hoveren,, en ſy diuiferen.

Den Roover.

Sy zijn gheheel vrolijck zonder gheſchallen,
 En haer Voefter die laet het al paſſeren,
 Sy kan wel ſimuleren,, en door den vingher zien met allen,
 Al eest dat ſy alzo te zamen ſtallen.

Liefs

Vanden handel der

Liefs ghebruyck.

Ke al zaech syse d'een op d'ander vallen,
 Sy en zoude haer hant daer niet steken tusschen
 Eenen hirtighen brant is oock quaet om blusschet.

Hero.

Ick brenght een droncxken uyt rechter minnen
 Alle die naer troost van Lieve haken.

Leander.

Dat wacht ick Lief met hert en zinnen.

Hero.

Ick brenght een droncxken uyt rechter minnen.

Leander.

Ick moet my in dat cas schuldich kinnen,
 Door dat ick in v liefde moet blaken.

Hero.

Ick brenght een droncxken uyt rechter minnen
 Alle die naer troost van Lieve haken.

Leander.

Dien dranck Lief die dunct my zoeter smaken
 Dan nectar, ypcras oft malevasen:
 Och mochten wy hier onder ons beyen
 Zonder scheyen,, in eeren en trouwen
 Onbenijt blijven wonen en huys-houwen,
 Ick verzeker v dat wy altijt zouwen
 Zonder flouwen,, oft zonder druckich,, zijn,
 Boven alle Minnaers zeer gheluckich,, zijn.

Den Roover.

Kijst Neve hoe Leander en Hero met een loncxken
 D'een d'ander brengghen een vriendelijck droncxken,
 En hoe Leander synen mont op de zelve zije
 Inyft stelt daer ghedroncken heeft syn Amije.

Liefs ghebruyck.

Nu zijn d'armen om den hals gheslegghen.

Den Roover.

Nu kussen sy mont aen mont zoo d'Amoureuken pleghen.

Liefs

406
Amoureuſheyt.

Liefs ghebruyck.

Nu zijn vergheten al de voorleden ſmertten.

Den Roover.

Nu beghinnen ſy met jonſtigher herten

D'een d'anders jonſte eerſt te kinnen,

Nu zijn ſy de veerſte van hunne zinnen.

Liefs ghebruyck.

Nu ſpeelt Cupido eerſt ſyn perſonagie.

Den Roover.

En Venus die verweët haer couragie,

Dat ſy zonder treuren, zuchten oft klaghen,

D'een d'ander ſchier zullen te beddewaerts draghen.

Liefs ghebruyck.

Sy zijn nu in liefden zoo verheucht,

Ghelijck de jonghe Voghelkens inde jeucht

Vande zoete Lenten met jolijſe

Springhen en vliegghen van rijſe te rijſe.

Den Roover.

Maer Leander beghint te gheenwen en te gapen,

En my dunct dat hy gheern waer te beddewaerts ſlapen,

Hy beghint haer keurſſen te ontrijen,

Maer Hero en willet quanshuys niet lijn.

Liefs ghebruyck.

Ke al weyghert ſy haer wat, ſy is bly touwe,

Ick en zach noyt amoureuſer Ionckvrouwe.

Den Roover.

Maer ziet nu Hero is gheheel ontdaen.

Liefs ghebruyck.

Ick heb verlanghen te zien wie voor onder zal gaen.

Den Roover.

Het zal Hero zijn, en wildy ick wedde.

Liefs ghebruyck.

Maer ziet Leander die draechtſe op't bedde,

Om dat ſy by hem zou ligghen rulten.

Den

Vanden handel der

Den Roover.

Naer v Ghebruyck van Lieve mach haer wel lusten;

Liefs ghebruyck.

Maer Cozinken ziet al dit gheveert,

Hero die wilt te S. Jacobs weert,

Sy heeft den palster alreet inde hant.

Den Roover.

Och lieve Maetken het isser al brant

In't voor-portael, en Hero en komt gheen hulpe.

Liefs ghebruyck.

En sy is al ghereet met haer open schulpe,

Om den vyerighen brant te blusschen.

Den Roover.

Ia wel Neve is daer eenighen twist tusschen

Hun beyden, dat sy zoo blifende colour krijghen,

En dat sy naer hunnen adem dus hijghen?

Liefs ghebruyck.

Ke neen't, ghy zout veel beter swijghen,

Dan ghy noch spreken zout als d'onvröede,

Sy zullen hun zelve maken al moede

Met jocken, met spelen, met kussen, met lecken,

Met kittelen, met tuymelen, met treckebecken,

'tSchijnt dat sy't al hun leven hebben gheploghen,

Maer trouwen de sneppekens zijn nu al meest vervloghen;

Hy schept nu vreucht in't aenzien der zoete emolumenten

Van Pygmaleons beelt niet om verexcellenten,

De koets die houdt nu op van kraken.

Den Roover.

Maer ziet eens sy gaen nu het bedde hermaken,

Het deckfel leyt ter aerden al verhoyt.

Liefs ghebruyck.

Het beddeken dat zoo abel was bestroyt

Met diversche bloemkens schoon van coleure

Hebben sy gheworpen het achterste veure:

De Poëten en zouden in gheen legenden schrijven

Het solaes dat twee Ghelieven bedrijven,

Den

Amoureuxheyf.

Den Wachter van op de Schepen zinghende.

Staet op ghy Amoureuxen,
Staet op 'tis meer dan tijt,
Wacht v voor d'envieusen,
Eer dat ghy verraden zijt.

Men vint veel quade tonghen,
Die noode vryagie zien,
Al waren sy afghevronghen,
Ick en zou't niemant verbien.

Vertreft al naer v palen,
Eer Phœbus op berch en dal
Laet schijnen syn goude stralen,
Zoo en krijcht ghy gheen misval.

Ghy meucht vry weder keeren,
Als Morpheus den dach verjaecht,
En jonstige vreucht vermeeren,
Al en is de Bruyt gheen maecht.

Den Roover.

Och Cozijn hoort wat den Wachter van Sesto ghewaecht,
Het worter nu al van zueren biere,
Sy hebben ligghen ravotten tot dat het daecht,
En nu zoo moet Leander maken maniere
Om te vertrecken naer synen quartiere:
Want dat syn Ouders de vryagie
Vernamen, sy zouden hem met loofen bestiere
Ten minsten uyt den Lande zenden in pelgrimacie.

Liefs ghebruyck.

Laet ons gaen luyfteren hoe sy met droeve couragie
Oorlof zullen nemen, sy zullen schier sterven van drucke.

Vanden handel der

Den Roover.

Ke Boerken draechr de Bruyt tot haerder avantage,
Om dat sy niet manck en zou gaen, dees krucke.

Liefs ghebruyck.

Way sy zal wel recht gaen tot haren ghelucke,
Al heeft sy gheleert hoe sy was ghewonnen,
Niemant en verwonder hem van desen stucke,
Wy hebben't wel gheroct, waer't wel ghesponnen.

Den Roover.

Ia maer het zuypen dat is al gheronnen,
Dat daer ghereet staet om t' inbijten.

Liefs ghebruyck.

Wilt sy een ander nu oock haer liefde jonnen,
Sy en zal nu door de pijn immers niet krijten.

Den Roover.

Ick zou's zoo veel lijden om vier mijten,
Waer't dat ick ware in haren staet.

Liefs ghebruyck.

Ghy en zouter altijt niet veel in verslijten,
Dat wil ick v wel toezegghen hoe dat gaet.

Den Roover.

En ghy kondt immers wel metter daet
Enghe Maechdekens maken van sluypratten,
En eerlijcke Dochters oock vroeck en laet
Van stille heymelijcke kamerkatten.

Liefs ghebruyck.

En ghy weet de verborghen schatten
Te krijghen van d'amoureuse zotten.

Den Roover.

En ghy verkoopt voor eerzame de vuyl motten,
En voor goet en gave de ghebroken potten.

Liefs ghebruyck.

En ghy kondt d'Amoureuken zoo versnotten,
Dat sy niet en straffen hoererije.

Amoureuſheyt.

Den Roover.

En ghy bedriechtſe wel met rotten
Appelen door de zoete melodije.

Liefs ghebruyck.

Schamelen nootdrufft en is gheen leckernije,
Men moet zomtijts den luſt der natueren verdrijven,
Men ſteect zoo menighen ſteeck op zije,
Maer ſy zijn al maecht als den buyck wilt plat blijven.

Den Roover.

Nu wy zouden hier zoo langhe ſtaen kijven,
Dat wy den aſſcheyt niet en zouden hooren.

Liefs ghebruyck.

Later ons dan naer luyſteren met open ooren.

Leander.

Den Wachter die heeft ſyn Liedt ghezonghen,
Ick heb merckelijck ghehoort ſyn ghetier,
Daer ick, ô Lief, door ben ontfpronghen,
Dus ben ick ghedwonghen, te trecken van hier:
Dus bid ick v edel Bloeme fier,
Dat ghy my nu oorlof gheeft om vertrecken,
Deſen avont zal ick ſtille en dier
Als Phœbus ſyn blinckende ſtralen zal decken,
Weder komen gheſworumen naer deſer Vlecken,
Dus bid ick v wilt uwen lanteerne uythanghen,
V ſchijnende licht zal mynen gheeft verwecken,
Dat de leden zullen herwaerts nemen de ganghen.

Hero. O Lief ick zal v zoo minlijck ontfanghen
Als ick v wederomme zal aenſchouwen,
En laet my toch niet te vergheefs verlanghen.

Leander.

Neen ick Lief, ick beloof v ter goeder trouwen,
Dat ick de ghenomen ure zal houwen,
Wilt my verwachten ter zelve tijt,
Myn vyerighe liefde en zal nimmermeer verkouwen
In deuchden en eeren, des zeker zijt.

411
Vanden handel der Amourensheyt.

Hero.

Ghetrou Minnaers zijn weert ghebenedijt,
Maer vervloect moeten de beroemers wesen:
Wilt dan t'avont weder keeren metter vlijt,
Zoo zult ghy my van alle grief ghenesen,
Ghetrouwicheyt wort boven al ghepresen.

Leander.

Nu laet ons oorlof nemen met desen,
Want wy moeten scheidende, zonder beyden,
Ick wil gaen swemmen door den vloet.

Hero.

Oorlof Alderlieffste, Venus wil v gheleyden,
Dat bid ick haer alst immers wesen moet,
En verzuymt v ure niet wat ghy doet,
Oft myn herte zou my breken van rouwe.

Leander.

Ick en zal sparen armen, vleesch, noch bloet,
Lijf, noch oock goet, in teghenspoet
Voor v myn alderlieffste Vrouwe.

Hero. Adieu hertelijck Lief.

Leander.

Adieu boet voor rouwe.

Hero. Adieu mynen troost en toeverlaet.

Leander.

Adieu myn overschoone Kerstouwe,
Daer alle myn hope en troost op staet:
Adieu dan klaer-schijnende dagheraet,
Die myn vernoy en grief kan mincken:
Adieu myn Peerle delicaet,
Die my der confortatien dranck kan schincken,

Hero.

Adieu Lief, om dat ghy om v Lief zoudt dincken,
Zoo draecht dees ghifte met dan, die v myn herte jont,
En kust my noch eens vriendelijck aen mynen mont,
Venus laet v t'avont weder keeren fraey en ghezont.

Eynde des tweeden Spels.

Prologhe oft t'zamenſpraeck van
twee Perſonagiens.

Poëreljck gheeft.

Erzame diſcrete Vriendē, Heerē en Vrouwē,
Wy hopē dat ghy noch wel hebt onthouwē,
Hoe dat Leander in't ſwemmen gebruyct ſyn
kracht,, heeft,
En hoe Hero het licht uytſtack door jonſte
vol trouwen,

En hoe ſy door vyerige liefde, die niet en wilde verkouwen,
Naer de komſte van Leandro ghewacht,, heeft.

Amoureuſe fantaſije.

En hoe dat de ſchoone Hero verpacht,, heeft
Ionſtighe vreucht ſecretelijck en ſtille,
En hoe dat Leander by haer vernacht,, heeft
Met vyerighe begheerte naer ſynen wille.

Poëtlijck gheeft.

En hoe ſy voortſtelden menighe amoureuſe grille,
Door dat den Roover van d'Amoureuſe zinnen
Hun'tverſtant beroofde, en zoo verwarde de ſpille
Met Liefs ghebruyck in't feyt van minnen,
Dat de reden natuere niet en koſt verwinnen,
Maer dat natuere ghebruycte 't vleefch melodije.

Amoureuſe fantaſije.

En nu zullen wy v ſpeelwijs beghinnen
Te vertoonen hoe d'Inborſtighe envijs,
Verghezelschap met de Valfche calumnije,
Als twee verraderſſchen hebben bevonden

PROLOGHE.

Dees secrete liefde, die sy voor een blijde
Bootschap Leandri Moeder liepen vermondend.

Poëtelyck gheest.

En hoe dat Leander ten zelve stonden
Van syn Ouders wert ghesraft en bekeven,
En hoe hy aen Hero zoo vast was verbonden,
Dat hy de zelve niet en heeft begheven.

Amoureuſe fantaſije.

En hoe dat hy oock niet t'huys en is ghebleven,
Al waren syn Ouders daerom zeer gram,
Maer hoe dat hy, om in vreuchden te leven,
Noch alle avont naer syn Liefs Borgh swam.

Poëtelyck gheest.

En hoe dat daer ten lesten zulcken onweder opquam,
Dat hy in zes nachten by Hero niet en is gheraect,
En hoe Hero daer quade presumpcie door nam,
En in syn absentie groot onghenuecht heeft ghemaect.

Amoureuſe fantaſije.

En hoe sy binnen dees zes nachten, die sy heeft ghewaect,
Haer Voestere gheklaecht heeft haren noot,
En hoe Leander oock zeer heeft ghehaect
Naer Hero syn alderlieffte Lief minjoot.

Poëtelyck gheest.

En hoe dat het synder herten was een lijden groot,
Dat hy syn Alderlieffte zoo langhe moeste derven.

Amoureuſe fantaſije.

En hoe hy van couragie was zoo swaer als loot,
Dat hy niet gheswemmen en kost naer Heros erven.

Poëtelyck gheest.

En hoe hy de Goden, die hem zochten te bederven,
En failjeren deden in syn beloften en tijt,
Wt groote mistrooslicheyt heeft vermalendijt.

Amoureuſe fantaſije.

Dit zullen wy v al speelwijs betoonen
Wt oprechter jonsten ghy Amoureuſe Scholieren,

PROLOGHE.

Wilt altijd ons fauten en abuysen verschoonen:
Dit zullen wy v al speelwijs betoonen,
Voor al de Gheesten en Amoureuſe Perſoonen
En zullen wy ons konſte niet verdieren:
Dit zullen wy v al speelwijs betoonen
Wt oprechter jonſten ghy Amoureuſe Scholieren.

Poëtelijck gheeft.

Waer't dat Apollo ons hoeft wilde verciere
Met Laurieren,, door ſyn benevolentie,
Wy zouden de konſt verheffen in alle manieren:
Waer't dat Apollo ons hoeft wilde verciere,
Wy zouden hem loven, prijſen, eeren en viere,
Dat hy ons beghifte met Hemelſche prudentie:
Waer't dat Apollo ons hoeft wilde verciere
Met Laurieren,, door ſyn benevolentie,
Wy zouden hem dienen in alder obedientie.

D d 4

Namers

*Namen der Personagens van't
derde Spel.*

- Poëtelyck Gheest.
- Amoureuse Fantasije.
- Inborstige Envije.
- Valsche Calumnije.
- De Moeder.
- Den Vader.
- LEANDER.
- HERO.
- De Vocster.

HET DERDE SPEL.

Inborstige envije.

Aer loopt ghy zo vroeck om v bejach
Valsche calumnije? wilt my dat ver-
tellen.

Valsche calumnije.

En wat maect ghy hier eer't is schoon
dach?

Inborstige envije.

Waer loopt ghy zoo vroeck om v be-
jach?

Valsche calumnije.

Ick hoop noch heden te winnen 'tghelach,
Met d'Amoureuſen te verraden en te quellen.

Inborstige envije.

Waer loopt ghy zoo vroeck om v bejach
Valsche calumnije? wilt my dat vertellen.

Valsche calumnije.

Ick loop beſpieden alzoock ick plach,
Wat regiment dat honden de Dochters en Ghezellen,
Ick en zoeck niet dan ſecrete vryagie te mellen,
De Minnaers t'accuſeren,, en te calumnieren,
En achter rugh te verhalen al dat ſy voortſtellen.

Inborstige envije.

En ick gaen al berſten en al fantaſeren,
Als ick niemant blameren,, vitupereren
Noch accuſeren,, en mach, daer ick moet by ghenenſen.

417
Vanden handel der

Valsche calumnye.

Wy plochten twee Voghels van eender pluymen te wesen,
Die ghemeynelijck gheern vlieghen te gadere.

Inborstige envye.

Zoo zijn wy noch oock, komt vry wat nadere,
Ghy zijt de verradere,, vande vryagie.

Valsche calumnye.

En ghy zijt een notabel personagie,
Die in druck doet verkeeren de blijfchap.

Inborstige envye.

En ghy sticht hooftsweer, discoort, en partijschap,
Daer vrede is daer kont ghy wel grooten twist,, maken.

Valsche calumnye.

En men ziet v altijt naer arch en list,, haken.

Inborstige envye.

En ghy zijt den roover vander eeren,
En ghy kont de waerheyt in loghenen verkeeren.

Valsche calumnye.

En ghy zijt van zoo quade conditie,
Dat ghy de deucht verkeert in malitie.

Inborstige envye.

En ghy zijt de Moeder van al d'hypocrijten,
Ghy kont meesterlijck elcx leet wel verwijten,
Zonder aenschou te nemen op vyant oft vrint.

Valsche calumnye.

En ghy sticht partijschap tusschen Vader en Kint,
En onderwint,, v alle zaken,, die v niet en raken.

Inborstige envye.

En ghy die plocht altijt vyerich te haken,
En v te vermaken,, in eens anders qualijckvaert.

Valsche calumnye.

En ghy zijt al de weerelt door vermaert,
Dat ghy zijt van q iader aert,, fel en grouwelijck.

Inborstige envye.

En ghy hebt gescheyden menich Amourens en houwelijck.

Valsche

Amoureuſheyt.

Valsche calumnie.

En ghy zijt vermaert voor 's Duyvels jonghen.

Inborſtighe envije.

En ghy hebt met uwer fenijngher tonghen
Veel Amoureuſen ghedwongben,, dat ſy in dry weken
D'een d'ander niet en mochten hooren, zien, noch ſpreken.

Valsche calumnie.

Ia wel, en wie komt ghinder voort gheſtreken
Al moeder-naect uyt den water t'ſynder oneeren?

Inborſtighe envije.

't Is Leander, hy heeft ghezocht en ghevonden ſyn kleeren,
Die hy gheborghen hadde aen den waterkant.

Valsche calumnie.

Hy en kan hier nieuwers ghekomen aen 'tlant,
Dan van den Borgh daer Hero is woonachtich.

Inborſtighe envije.

Ghy hebt ghelijck, dat is zeker waerachtich,
Ick heb ghifter avont beſpiet wonderlijcke treken,
Hoe dat Hero haren lanteerne hadde uytgheſteken,
Om dat hy te bat by haer zoude gheraken.

Valsche calumnie.

By den billen dat zijn certeyn de zaken,
Wy zullen wel maken,, dat ſy zaen zullen moeten ſcheyen.

Inborſtighe envije.

Komt laet ons dan gaen onder ons beyen
Naer Leandri Ouders raſſchelijck ſchoyen.

Valsche calumnie.

Wy zullen ons fenijn daer zoo ſtroyen,
Dat wy door ons archeyt en envieuſheyt
Wel zullen beletten dees amoureuſheyt.

Inborſtighe envije.

Laetſe ons dan gaen brenghen in ghetreure,
Leandri Moeder die ſtaet rechts voor haer deure?

Valsche calumnie.

Doet haer dan heuſheyt en reverentie,

En ver-

Vanden handel der

En verklaert haer secretelijck ons intentie.

Inborstige envyje

Tjan ick en zal, wat zou ick haer zegghen?

Doet ghy 'twoort, ghy zult de zaken beter uytlegghen.

Valsche calumnie.

Eerzame discrete Vrouwe verheven,
 Wy zouden v gheern wat te kinnén gheven
 Hier onder ons beyen in't secreten,
 Maer wy en begheeren niet dat iemant zou weten
 Dat door ons komt, wy en begheeren gheen en ondanck,
 En 'tis wel een zake daer groot verlanck
 Aen leyt, dus meucht ghy ons wel ghelooven:
 Leander v Sone heeft hem laten verdooven
 Van Hero, en hy blaect zoo in haerder minnen,
 Dat hy verloren heeft syn herte en zinnen,
 Wy hebben hem persoonlijck uyt der Zee strommen
 Al naect zien kommen,, vlijtich gheswommen,
 Mitsgaders syn kleeren, zocken, die hy hadde verborghen,
 En dit is desen morghen,, ghebeurt, ghy meucht met zorgen
 Wel slapen, want hy zonder achterdincken
 Hem stelt in't perijckel van verdrincken,
 Dus meucht ghy wel letten op ons vermaen,
 Want eens bevonden is tienmael ghedaen.

Inborstige envyje.

En dat noch meer is, alle v ghelt en goet
 Zal hy ombrengghen met Hero zoet,
 Al hadt ghy zacken vol nobels en ducaten,
 Hy zal't met haer al verteeren en daer laten,
 Want weeldighe Péerden en schoone Vrouwen
 Die kosten zeer vele om t'onderhouwen.

Valsche calumnie.

En 'tghene dat ick v noch zegghen zal,
 Dat is het quaetste en swaerste noch van al:
 De Dochter daer hy zoo zeer toe is ghezint,
 En die hy zoo hertelijcken bemint,

Die

Amoureuſheyd.

Die is van haer Vader op eenen Borgh gheſtele
By Seltos, om dat ſy niet en zou zijn ghequelt
Van eenighe Vrijers, want 'tis ghepropheteert,
Dar indien dat ſy domincert
En boeleert,, met Mans oft Ionghelinghen,
Dat ſy dezelve en haer oock om den hals zal bringhen.
Al dees zaken hebben wy v willen bedien,
Om dat ghy in tijts wel op v ſpel zout zien,
Tot uwer welvaert en tot ws Soons bate,
Want het berou komt dickwils te late:
Als den Voghel gheraect is mijt hy 'tgheschut,
Als 'tKalf verdroncken is vultmen den put,
En als 'tPeert ontloopen is ſluytmen den ſtal,
Dus meucht ghy v wachten wildy voor miſval.

De Moeder.

Lieve vriendinnen ick zalder om dincken,
Houdt neem die nobel en wilten verdrincken.

Inborſtighe envyje.

Wy bedancken v zeer doorluchtighe Vrouwe,
Wy zullen v altijd zijn goet en ghetrouwe.

De Moeder.

Ick bedanck v beyden oock noch meer,, hertelijck
Van d'advertentie die ghy my doet,
Al is v rappoort my zeer,, ſmertelijck,
Zoo eelt nochtans goet,, dat ick de zaken ben vroet.

O bedruet herte! ô beſwaert ghemoet!
O verſlaghen couragie! ô verſtroyde zinnen!
O hinderlijcke plaghe! ô laſtighen teghenſpoet!
O onlijdelijck grief! 'twelck ick ghevoel van binnen,
Wat zal ick, eylaes, nu gaen beghinnen!
Och dees deerlijcke en jammerlijcke plaghen
Zijn wel hert om draghen.

Den Vader.

Wie hoor ick daer klaghen?

Vanden handel der

De Moeder.

Eylacer ick ben't verkorene Heere,

Den Vader.

Wat miskomt v Vrouwe?

De Moeder.

'tHerte doet my zeere,

Door de vreeselijcke bestrijdinghe

Van een d'alderquaetste tijdinghe,

Die ick van stonden aen,, nu heb ontfaen.

Den Vader.

Is sy zoo quaet als ghy zeght?

De Moeder.

Sy zal my kosten zoo menighen traen,

Als daer druppelen waters ter Zeewaerts vloeyen,

Al had ick verloren al myn erf-goeyen,

Myn herte en zou niet zoo vol van swaerheden,, zijn.

Den Vader.

O beminde Vrouwe wilt toch te vreden,, zijn,

En zeght my wat lijden dat v herte bezuert.

De Moeder.

My is ghezeyt dat Leander hem avontuert,

Van die daer op hebben ghenomen goede achte,

Naer den Borgh by Sestos te swemmen by nachte,

En dat hy op Hero zoo is verblind,

Dat hy het swerte voor 'twitte niet en kint:

En dat waer is dat hy bemint,, dees schoone kare,

Dat ben ick onlancx oock wel worden gheware,

Door dat my ghebleken is metter daer,

Dat hy gheen rust en heeft waer hy gaet oft staer,

En een poinct dat my ter herten gact noch nadere,

Dat is dat Hero van haren Vadere

Op den Borgh is ghestelt ten sijne,

Om verzekert en wel bewaert te zijne,

Dat sy niet en zou worden ghedepucelleert,

Want van haer is ghepropheteert,

Amoureuſheyt.

Als ſy haer tot Mans-perſoonen begheven,, zal,
 Dat ſy haer zelve en haer Lief brenghen in ſneven,, zal.

Den Vader.

Bemide Vrouwe dat heb ick onlanghe ghehoort,
 Voorwaer ick ben miſtrooſtich en gheſtoort,
 Dat Leander ons aen doet deſe quellagie.

De Moeder.

Hy komt hier gaende bly van couragie,
 My dunct dat hy noch niet en zal weten,
 Dat ons ghekondicht zijn al ſyn ſecreten.

Leander.

Ghegroet zijt Vader en Moeder eerbare,
 Jupiter die ons alle dinghen kan gheven,
 Verleen v voorspoet, ghezontheyt, en lanck leven.

De Moeder.

O Sone, Sone, ghy doet ons groote blame,
 Ghy verliest v fame,, en krijcht eenen quaden name,
 Dat ghy in minnen dus zijt ghewont
 Op Hero, die v zal zeylen in den gront:
 Als ghy immers eenighe liefde wout draghen,
 Ghy zoudt Dochters ghenoech vinden naer v behaghen,
 Zonder v zelve in perijckel te ſtellen,
 Ick meyn wel dat ghy hebt hooren vertellen,
 Hoe dat daer is ghepropheteert van heur,
 Dat ſy haer zelve en haren Serviteur,
 Die haer toont faveur,, zal brenghen in laſt,
 En datſe den Vader daerom houdt ghesloten vaſt.

Leander.

O Vader en Moeder en zijt daerom niet ontpalt,
 Want d'onraſt,, alle ſolaes berooft,
 Hoe komt dat ghy de quade tonghen dus ghelooft,
 Myn herte en is niet doorklooft,, door iemants minne:
 Lof Venus dat ick ben gheruſt van zinne,
 Gheen Vriendinne,, en ben ick onderdaen,
 Al wiſt ick van Lieve conſoort t'onſaen,

Ick

823
Vanden handel der

Ick en zou daerom gheen straetweechs gaen,
Om de converfatie van eender Vrouwen,
En teghen uwen wille en zal ick oock gheen trouwen.

De Moeder.

Och Sone wilt dan v woort wel houwen,
Oft 't zou v berouwen,, en in swaer benouwen
Zoudt ghy ten leften v zelve bringhen,
Vwen dranck met bitter tranen minghen,
En v handen vringhen,, in swaren ghetreure.

Leander.

Ick zal't doen Moeder, en zochter niet veure,
Maer zijt in die zake wel gheruft.

Den Vader.

Myn Sone hebt ghy tot houwen lust?
Zoo zoekt, helst en kust,, een ander wat dat ghy doet,
Te Abidos is zoo menich Beeldeken zoet,
Die v, zijt ghy't vroet,, wel zullen begheeren:
Wat hebt ghy v zelve, ô armen bloet,
In perijckel te stellen, den teghenspoet
Die komt den mensch van zelve wel deeren,
Al en zoektmen niet, dus wilt v verveeren
Voor Hero ghelijck voor eenen Wolf oft Slanghe:
Ick en zegh niet dat ghy ander Dochters zoudt ontbeeren,
Maer wildy trout een al eeft metten ganghe.

Leander.

O Vader en Moeder en zijt niet meer droeve noch banghe,
Ick zal v in als obedieren metter daet,
De Kinders moeten leven naer hun Ouders raet.

De Moeder.

Iupiter bewaer v Sone waer dat ghy gaet,
Pallas wil v in deuchden verstercken.

Leander.

Adieu Vader en Moeder myn toeverlaet.

Den Vader.

Iupiter bewaer v Sone waer dat ghy gaet,

Amoureuſheyt.

Othea bevry v van alle quaet,
Zoo datmen onderdanicheyt aen v mach mercken!

De Moeder.

Iupiter bewaer v Sone waer dat ghy gaet,
Pallas wil v in deuchden verſtercken.

Leander.

O Goden der Hemelen 'tis al van't vercken,
Noyt en heb ick ontfanghen quader mare,
De Duyvel die haelfe met huyt en hare,
Die myn Ouders hebben ghedaen de wete:
Och de liefde en wilt niet blijven ſecrete,
Hoe datmenſe wilt verborghen oft bewimpelen,
Den Minnaer die ghelijct zeer wel den ſimpelen,
Want al wort hy van nijders oft valsche tonghen beſpriet,
Hy laet hem duncken dat hem niemant en ziet,
En al weet hy dat de nijders hem haten,
Zoo en kan hy ſyn Lief noch niet ghelaten:
Exempel aen my, al zoude ick ſterven,
Zoo en kan ick myn lieve Hero niet ghederven,
Noch deſen avont als myn Ouders zijn ſlapen,
Zoo wil ick by haer myn zinnen gaen rapen:
Och oft nu alle nijdighe tonghen,
Die de Minnaers verraden, waren afghevronghen,
Zoo zoude ick deſen avont vry ende vranck
Noch ſlapen in myns Liefs armkens blanck
Met haeren danck,, zonder eenich lieghen,
Koſt ick als eenen Voghel in haer veynſter vliegghen,
Oft als een Muysken in haer kamer kruypen,
Ick zou daer alle uren eens in ſluypen,
En de booſe tonghen, weert om vermalendijen,
Die en zouden myn liefde niet beſtrijen,
Noch met calumnijen,, my blameren,
Vervloect moeten ſy zijn die de Minnaers accuſeren.

Inborſtighe enwije.

Waer zijdy Calumnijer?

E e

Valsche

Vanden handel der

Valsche calumnijs.

Ick ligh hier en luyfere
Oft ick iemant kost ghevanghen in syn woorden.

Inborstige envye.

Hoe staen de zaken al wat ruystere,
Waer zijdy Calumnije?

Valsche calumnijs.

Ick ligh hier en luyfere.

Inborstige envye.

Waer staet den wind? hoe komt de locht zoo duyfere?

Valsche calumnijs.

Den windt die komt uyt den fellen Noorden.

Inborstige envye.

Waer zijdy Calumnije?

Valsche calumnijs.

Ick ligh hier en luyfere

Oft ick iemant kost ghevanghen in syn woorden.

Inborstige envye.

Ick staen hier en wachte met deser koorden,
Oft ick iemant kost krijghen inder lassen
Van myn vyanden, die ick wel zou vermoorden,
Ick staen hier en wachte met deser koorden.

Valsche calumnijs.

En ick wil gaen onkruyt zaeyen van discoorden,
Op hope dattet eer langhe overvloedich zal wassers.

Inborstige envye.

Ick staen hier en wachte met deser koorden,
Oft ick iemant kost krijghen inder lassen.

Valsche calumnijs.

Ghelijck de Honden die niet luye en bassen,
Maer secretelijck van achter inde hielen bijten,
Zoo langhen wy het fenijn nyter kassen,
En stroyen dat achter rugghe met veel verwijten.

Inborstige envye.

En ghy zijt het hoofd vande hypocrijten.

Valsche

Amoureuſheyt.

Valsche calumnye.

En ghy en deucht niet twee inckel mijten,
Maer wy moghen wel krijten,, en 'tmach ons wel ſpijten,
Dat al ons calumnye en valsch vermaen
Gheen boete noch mirakel en heeft ghedaen,
Die wy te kennen gaven Leandri Moedere.

Inborſtighe envije.

Hy en vraecht naer Vader, Suſter noch Broedere,
Hy wilt veel vroedere,, zijn dan al ſyn vrinden.

Valsche calumnye.

Hy zal hem zelve noch brenghen in allinden,
Wilt hy Heros liefde niet verſteken.

Inborſtighe envije.

De kruyck zal zoo langh te water gaen dat ſy zal breken,
Hy is nu wederkommen,, door der Zee-ſtrommen
Naer ſyn alderlieſſte Lief Hero gheſwommen.

Valsche calumnye.

Syn Ouders onderwijs en mach niet baten,
Sy en zullen d'een d'ander toch niet verlaten
Zoo langhe als ſy op der Aerden leven,, zullen.

Inborſtighe envije.

Ick en meyn oock niet dat ſy d'een d'ander begeben,, zullen,
Sy zijn in liefden veel te ghetrouwe.

Valsche calumnye.

Sy verwormen d'een d'ander nu teghen de kouwe,
Sy beghinnen d'een d'anders quale te ghenefen.

Inborſtighe envije.

Deſen nacht zal hun veel te kort duncken weſen.

Valsche calumnye.

Sy onthelſen d'een d'ander mont aen mont.

Inborſtighe envije.

En dan taſt hy haer witte borſtken s ront,
En worpt haer hemdeken zoo verre alſt vliegghen,, mach,
En joct tot dat hy het kindeken wieghen,, mach
Al ſtille en diere.

429
Vanden handel der

Valsche calumnie.

Dan gaghet aen't nijpen.

Inborstige envije.

Wat houwen sy een Honts-bruyloft dan zonder pijpen?

Valsche calumnie.

Ia sy, 'ten is voor de deur niet ghestroyt
'tIs hun ghenoech dat den gheest verfroyt
In feyten van minnen met melodijen.

Inborstige envije.

Al en is de kamer met tapijtsferijen
Niet behanghen aen allen zijen,
Al eest dat sy niet en danffen noch en springhest,
'tIs hun ghenoech dat sy een Liedeken zinghen,
Datmen niet verre en hoort.

Valsche calumnie.

Als sy d'een d'ander moghen jonnen confoort,
En dat de Kobber by de Duyvinne gheraect,
Daer sy te zamen al moeder-naect,
Zoo men de bervoete kinderkens maect
Wt jonstigher liefden moghen paren.

Inborstige envije.

Ghelijck de Conijnen verwerren in't garen,
Zoo verwerren sy dan in d'een d'andere.

Valsche calumnie.

En dan eest ô hertelijck Lief Leandere,
Ick zal v beminnen alle myn leven.

Inborstige envije.

En eer Aurora dan komt voortghedreven,
En dat de Voghelkens beghinnen te zinghen.

Valsche calumnie.

Dan beghinnen sy hun handen te vringhen,
En dan eest ick moet my gaen bereyen.

Inborstige envije.

Dan klaghen sy dat sy van een moeten scheyen.

Valsche

Amoureuſheyt.

Valsche calumnye.

Dan eest och Lief wilt toch noch wat beyen,
Tot dat Phœbus voortbringht den dach.

Inborſtighe envije.

Dan eest och Lief voorwaer ick en mach,
Ick moet voor de ſtrafheyt van myn Ouders duchten.

Valsche calumnye.

Dan beghint Hero zeer te verzuchten,
En ſy bidt hem dat hy 'ſnachts weer zou komen.

Inborſtighe envije.

En met dat den oorlof dan wort ghenomen,
Zoo beghinnen ſy de handen te douwen.

Valsche calumnye.

Dan ſcheyden ſy met het herte vol rouwen,
En als de ſchoone Hero dan is alleene,
Zoo zit ſy en treurt in bitter weene,
Tot dat Leander weder by haer,, is.

Inborſtighe envije.

Ick gheloof zeker wel dat al waer,, is,
Ick heb't noch al dickwils weten ghebeuren,
Dat abſentie van Lieve doet zuchten en treuren:
Maer zeght my Calumnije, mach Hero niet weten
Dat ontdeeft zijn al haer ſecreten,
En dat wy't ſyn Moeder hebben vertelt?

Valsche calumnye.

Iafe, ſy heeſter omme ghekreten,
Maer 'tis al vergheten,, door de liefde die haer quelt.

Inborſtighe envije.

Wy hebben ons zaken al qualijck beſtelt,
Wy hadden behooren Heros Vadere
De ſecreten t'ontdecken allegadere,
Die zou wat nadere,, daer op ghelet,, hebben.

Valsche calumnye.

Eest dat wy onsen tijt qualijck beſtet,, hebben,
Latet ons verbeteren te deſen tije.

429
Vanden handel der

Inborstige envije.

Ghy zijt Valsche calumnije.

Valsche calumnije.

En ghy Inborstige envije,
Die zulcken discoort en twist kunnen bereyen,
Dat wy wel tien duysent Ghelieven doen scheyen.

Inborstige envije.

Wel laet ons dan gaen onder ons beyen
Toonen onsen ghewoonelijcken aert
Over d'Amoureuken die minlijck zijn ghepaert.

Hero.

Ghelijck de vlieghende Voghelkens verlinghen
Naer den zoeten lieffelijcken dagheraet,
Zoo de wilde Dieren verheughen en springhen
Des morgens als de blinckende Sonne opstaet,
Zoo verlang ick, en zoo zoude ick metter daet
Van vreuchden opspringen waer myn Lief hier gearriveert:
Waer mach hy toeven? het heeft dry nachten quaet
Weder gheweest, 'twelck my obsteert,
Dat hy alhier niet en compareert:
Och! het wort t'avont den vierden nacht
Dat ick heb ghezucht en ghelamenteert,
En dat ick met groot verlanghen naer hem heb ghewacht:
Och zou ick hem oock hebben vervracht
In eenigher manieren, dat waer my leet:
Oft ick in syn herte noch hooch ben gheacht?
Daer af wild' ick wel weten het rechte bescheet:
Waer't dat hy my nu verliet, Godt weet,
My dunct dat ick als d'onzalichste der Wijven,, zoude
Wt desperatien my zelve ontlieven,, zoude.

De Voester.

My dunct dat hy niet achter blijven,, zoude,
'tEn dade de beroerte van desen tempeeste,
Het zoude oock wel zijn een grove beeste,
Dat hy zoo schoonen Dochter zoude verlaten,

Naer

Amoureuſheyt.

Naer dien dat hy gheproeft heeft der vreuchden keefte,
En d'eerſte bloemkens ghepluct heeft t'ſynder baten:
Ick vreef' alleen dat quade tonghen, die de Minnaers haten,
Zouden moghen gheſtroyt hebben hun fenijn,
En dat ſyn Ouders daerom uyer maten
Gheſtoort oft vergramt zouden moghen zijn.

Hero.

Och! het is mynder herten ſwaer ghepijn,
Dat ſyn Ouders door iemants rappoort weten,
Hoe dat hy is d'Alderlieſte mijn,
Ick vreeſe dat wy beyde zullen zijn doot gheſmeten.

De Voefter.

Om dat niemant voorts en zou ontdecken ons ſecreten,
Zoo zult ghy des daechs blijven draghen
V religieuſe habijten, zonder te zijn vervleten,
Op triumphante habijten oft langhe kraghen,
Op avontuere oft de nijders v zaghen,
Die v groote liefde mochten benijen,
Zoo zouden ſy door deſe liſten en laghen
Zulcken opinie ſtellen uyt hunder fantaſijen,
Tſdaechs zult ghy maecht ſchijnen, tſnachts zult ghy vrijen
En v Alderlieſte ghezelschap houwen:
Die hun voor de quade tonghen konnen ghemijen
Zijn noch maecht al doen ſy 'twerck van Vrouwen,
Laet ons gaen ruſten dat wy niet en verkouwen.

Hero.

Ick verlies myn couragie, hert, zin en verſtant,
Wien zal ick't wijten
Dan Leandro? die my voor een genoffel plant,
Dies myn ooghen krijten,
Myn amoureuſ herte dat wilt nu ſplijten
In vier quartieren,
Wt vreeſe dat hy als ander hypocrijten
My wilt beſtieren:
Ick en kan niet ghepeyſen in gheender manieren

431
Vanden handel der

Waer hy mach blijven,
 Kost hy niet ghekomen door't weders dangieren,
 Hy mocht my schrijven:
 Och ! zal hy nu d'onzalichste der Wijven
 Willen verachten?
 Zoo mach ick myn tranende ooghen wel vrijven,
 En druck verpachten,
 Hy heeft my hier nu ghelaten zes nachten
 In den Borgh alleene,
 Hy moet wel variabel zijn van ghedachten,
 Dat hy my laet alleene:
 Waer syn liefde te mywaerts niet vervloghen en kleene,
 Hy zou hier wel gheraken,
 Syn herte moet verhardt zijn ghelijck een steene,
 'tWelck plach te blaken
 In vyerighe liefde, ick heb nu zitten waken
 Zes nachten met pijn,
 Ick en kan niet langher ghewachten noch ghehaken,
 Want ick van vaeck verdwijnē.

De Voester.

O Dochter hoe komt ghy dus mistroostich te zijne,
 En te lamenteren?
 Waer't dat dit groot onweder ten sijne
 Wilde cesserē,
 Leander zoude v komen versolaceren,
 Daer en twijffelt my niet aen:
 Ghy ziet hoe de groote Schepen hun salveren
 Inde Havenen zaen,
 Hoe zoude Leander dan wederstaen
 De straffe winden?
 Neptunus mocht de baren over syn hoofd slaen,
 En syn leven schinden,
 En dan zoudt ghy vallen in meerder allinden:
 Dus stelt v te vreden,
 Alst weder ghestilt is zoo en zal uwen Beminden

Amoureuſheyt.

Niet ſparen ſyn leden:

Gaet in v ruſte 'twort v van my ghebeden,

Ghy zoudt v zelven krincken,

Alſt hem paſt zal hy hem vinden te deſer ſteden,

Hy ziet v licht wel blincken.

Hero. Och ick heb groote zorghe en achterdincken

Dat hy ſyn liefde jont

Iemant anders, en dat ſy nu al ſchincken en drincken,

Kuſſen d'een d'anders mont,

En dat hy de Minnaers ſlacht, die uyt gheveyſden gront

Met twee monden ſpreken,

En dat hy my, die door ſyn liefde ben ghewont,

Noch zal verſteken:

D'amoureuſe Mans zijn zoo vol ghebreken,

Datſe hun niet en lijen

Met een ghetrou Lief, ſy zoeken ('tis dickwils ghebleken)

Altijt nieu melodijen,

Sy loopen meeft al in't hondert vrijen

Oft ſy waren zot,

En ghelijck de Honden hunnen muyl ſteken t'allen tijen

Daer ſy open vinden den pot,

Zoo loopen ſy over alle zijen in't ravot

De Dochters beſtieren,

Sy en zijn niet meer op d'een dan op d'ander verſnot,

Moghen ſy vreucht hantieren,

Sy en verdrincken hun niet zoo gheern in ſchoon revieren

Als in vuyl meſ-poelen,

Voor zeedbaer Dochters kieſen ſy Veneris Kamerieren

Om den luſt te verkoelen,

Sy loopen in't wilde van bancken tot ſtoelen

Zoecken hun gherief:

En door dit natuerlijck ghevoelen

Vreef' ick dat myn Lief

Oock zal aen doen lijden en meſkief

Myn vrouwelijck herte,

Vanden handel der

En waer ick dan ghevallen in dat grief,
 Door druck en smerte
 En zou ick niet kennen het witte voor 'tswerte,
 Als den benoosten.

De Voester.

Zijt te vreden Dochter, hy zal met amoureuse perte
 V komen vertroosten,
 Wou den windt keeren uyt den Noorden in't Oosten,
 Hy zou hier zaen wesen:
 Dus bid ick v staect v droeve propoosten,
 V Lief ghepresen
 Zal ghestadich blijven, hy zal komen ghenesen
 Vwen druck die swaer,, is,
 Ghy staet in syn herte boven al gheresen,
 Zoo't openbaer,, is,
 Ghy zult bevinden dat een ghetrou Minnaer,, is:
 Dus bid ick v gaet weder v hoeft wat rusten,
 Op dat ghy niet en verdwijnt door d'onlusten.

Leander.

De Sonne gaet onder, den avont die naect,
 Dies myn herte haect,, naer die my vermaect,
 De fleur van Vrouwen:
 O Borea ghy zijt wel weert ghelaect,
 Dat ghy dus maect,, den meester naect
 In dees Landouwen,
 Door v stormende winden, niet om verkouwen,
 En kan ick ghehouwen,, ter goeder trouwen
 Mynen tijt en stont:
 Vervloect zy Oeolus dat hy my doet dit benouwen
 En swaer vergrouwen,, dat ick niet en kan aenschouwen
 Myns Liefs schoonen mont:
 Vervloect zy Neptunus den wreeden bloethont,
 Dat hy my niet en jont,, daer ick ben ghewont,
 Stille Zee-baren,
 Op dat ick zonder eenich letsel oft beswaren

434

Amoureuſheyd:

Zoude moghen varen,, by mynder karen,
 Die naer my wacht,
 Ick en zoude myn leden en armen niet ſparen,
 Maer myn ooghen verklaren,, waer't dat de winden gheſtile
 Dit is nu den zeften nacht (waren:
 Dat ick met verlangender herten heb ghewacht,
 Oft de groote macht,, vander winden kracht
 Niet en zou ceſſeren:
 O Goden hoe zijdy dus wreedelijck bedacht,
 Dat ghy myn liefde verſmacht,, nu niet en acht,
 Daer ghy oock plocht te boeleren?
 Die v ſolaſelijck domineren,
 Luſtich courtiſeren,, en hoveren
 Oock hadde belet,
 Ghy hadt miſtrooſtich al murmureren
 En lamenteren,, loopen verturberen
 Met kloeck opzet
 Al die v hadden willen brenghen in't percket,
 En ghy houdt my in't net,, waerom en hebdy dan met
 My gheen medelijen?
 O Goden hoe meucht ghy dus benijen
 Wt puerder envijen,, myn jonſtich vrijen,
 Zonder te peyſen
 Dat ghy in plaetſe van my te kaſtijen,
 Tot allen tijen,, behoort te mijen,
 En voorſpoet in't reyſen
 Te verleenen, daer ghy my ter contrarien doet deyſen,
 En druck verceyſen,, door 'tſwaer vereyſen
 Dat ghy my aen doet:
 Wel aen niet teghenſtaende deſen teghenſpoet,
 Wil ick door den vloet,, met kloecken moet
 Gaen avontueren
 Myn ghelt, myn goet,, myn vleefch en myn bloet,
 Om het ghebruycken zoet,, van dat Beeldeken vroet,
 Al zou ick de doot noch daerom bezueren.

Eynde des derden Spels.

Prologhe oft t'zamenſpraeck van
twee Perſonagiens.

Poëtelyck gheest.

Hy hebt ghehoort Vrienden hoe d'Inborſti-
ghe en vije
Met haer ghezellinne Valsche calumnije,
Leandri en Hero liefde hebben geopenbaert,
En hoe dat Leander Hero ſyn lieve Amije
Daerom niet en verliet, maer met herte blijē
Alle nachten naer ſyn Alderlieſtē overſwam de vaert,
En hoe hy ghebruyctē ſynen amoureuſen aert,
Tot dat hem 'tzelve was belet vande ſtormen en winden,
En hoe dat Hero zes nachten zat zeer beſwaert,
Om dat ſy moeſte derven haren lieven Beminden,
En hoe Leander de Goden, die hem zochten te ſchinden,
Heeft vervloect en vermalendijt al t'zamen.

Amoureuſe fantaſije.

En nu zullen wy v betoonen notabele Vrinden,
Hoe Iupiter de Goden doet vergaren om te ramen
Ghewichtighe zaken, en hoe ſy te Rade quamen,
Die Leandrum ten leſten ter doot verweſen,
En hoe Saturnus, tot Leandri onvramen,
Verweect heeft de Rampzalighe Fortuyne miſpreſen,
En de Goddinne Atropos boven deſen,
Ten eynde dat ſy Leandrum zouden krincken,
En hoe ſy door Saturni bevel zijn opghereſen
Om Leandro ſynen bayck vol waters te ſchinken.

Poëte-

PROLOGHE.

Poëtelyck gheest.

En om dat Hero oock zoude verdrincken,
Hoe dat de Rampzalighe Fortuyne vol variatie,
Die d'amoureuſheyt altijd zoekt te mincken,
Verweest heeft goddelooſe desperatie.

Amoureuſe fantaſije.

Die Hero heeft aenghedaen zulcken turbatie,
Dat ſy van zinnen gheheel was verdraeyt,
Door dat ſy Leandrum verdroncken vout ter zelve ſpatie,
Mits dat 'tgroot onweder haer licht had uytghewacyt.

Poëtelyck gheest.

En hoe dat haer Voester was gheheel ontpaeyt,
Als ſyſe by een verdroncken zach ligghen inde Haven,
En hoe ſyſe beyde in een graf heeft begraven.

Amoureuſe fantaſije.

Dit zullen wy ſpeelwijs vertoonen beſt dat wy kunnen,
Dus en wilt ons jonſtich werck niet begriipen,
Zoo zullen wy t'uwaerts altijd blijven verbonnen:
Dit zullen wy ſpeelwijs vertoonen beſt dat wy kunnen,
Wilt ons dan goede audientie jonnen,
Wy gaen terſtont beghinnen naer het pijpen:
Dit zullen wy ſpeelwijs vertoonen beſt dat wy kunnen,
Dus en wilt ons jonſtich werck niet begriipen,
Want al zijn wy bot wy en zullen ons niet doen ſlijpen.

Poëtelyck gheest.

'tWonder,, byzonder,, dat onder,, d'Amoureuſen gheſchiet,
Dat waer,, ons te ſwaer,, om uyten klaer,, de ſecreten,
Wy en zouwen,, dat niet ontfouwen,, al wouwen,, wy ziet:
'tWonder,, byzonder,, dat onder,, d'Amoureuſen gheſchiet,
Brenge veel Gelieven,, die hun verhieven,, in grieven,, die't
Gheproeft heeft,, naer jonſt ghetoeft heeft,, mach't weten:
'tWonder,, byzonder,, dat onder,, d'Amoureuſen gheſchiet,
Dat waer,, ons te ſwaer,, om uyten klaer,, de ſecreten,
Dus willen,, wy ſtillen,, de geſchillen,, van groots vermeten.

Namen

437

*Namen der Personagens van't
vierde Spel.*

Poëtelijk Gheest.

Amoureuſe Fantafije.

IUPITER.

MERCVRIVS.

SATVRNVS.

NEPTVNVS.

MARS.

VULCANVS.

OEOLVS.

APOLLO.

VENVS.

DIANA.

Rampzalighe Fortuna.

LEANDER.

ATROPOS.

Goddelloofe Desperatie.

HERO.

De Voefter.

HET VIERDE SPEL.

Iupiter.

Liecht wech Mercuri, en wilt verzamnen
 Al de Goden en Goddinnen zonder tarderren,
 Twaer noodeloos dat icse v noemdè by namè:
 Vliecht wech Mercuri, en wilt verzamnen
 Den Raedt, wy hebben ghewichtighe zaken
 t'onser vramen

Te handelen en te resolveren:

Vliecht wech Mercuri, en wilt verzamnen
 Al de Goden en Goddinnen zonder tarderren.

Mercurius.

O Vader Iupiter ick zal obedieren
 Zonder failjerèn,, v hooch commandement:
 Ziet sy staen hler al by een in 'sHemels convent,
 Bereyt om t'aenhooren v doorluchtighe Hoocheyt:
 Ghy Goden zit al neder elck naer v qualiteyt.

Iupiter.

Ghy Goden en Goddinnen aenhoort myn propositie,
 De menschen worden lancx zoo booser van conditie,
 Sy zijn zoo vol malitie,, dat sy niet een haer
 Op ons en passen, sy zijn zoo ondancckaer,
 Dat sy met sacrificien noch oratien
 Ons en dancken noch en loven vander hoogher gratien,
 Die wyse daghelijcx goedertierlijck betoonen:
 Wat dunct v behooren alzulcke persoonen
 Niet ghestrafte te zijn naer hun misdaet?
 Hier op begheer ick van v-lieden advijs en raet,

Satur.

Vanden handel der

Saturnus.

O Iupiter voor zoo vele alst my aengaet,
 Ick zou de zondaers al kreupelen en vermincken,

Neptunus.

En ick zouse al metten water verdrincken,
 Zoo ick certijts noch heb ghedaen.

Mars.

En ick zouse al met den swerde ver slaen,
 Oft vernielen met brant, hongher oft pestilentie.

Vulcanus.

Neen Iupiter, naer myn intentie
 Zoo zult ghyse al ver slaen met den blixem heet,
 Brontes, Steropos, Pyramon die staen al ghereet,
 Om dat sy my zouden helpen noch heden
 Den vyerighen blixem en donder smeden.

Oeolus.

Oft laet my met myn stormende winden
 Alle de vruchten der aerden verslinden,
 Laet my Boream uytzenden niet om versellen,
 Hy zal torens, huysen en boomen vellen,
 Hy zal de Schepen teghen de steenklippen drijven,
 Datter al in Zee verdroncken zal blijven,
 Ja hy zal maken zoo groote gheschallen,
 Dat alle creatueren ter aerden zullen vallen,
 Hy zal de locht zoo infecteren,
 En zoo veel ziecten doen genereren
 Door syn stormen vol fenijnen,
 Dat de zondaers als sneeu zullen verdwijnen.

Apollo.

O Iupiter die oyt waert zoo goedertieren,
 Versmaet al dese advijsen in alle manieren,
 En hebt compassie op't menschelijcke gheslachte,
 Die ghy tot noch toe by daghe en by nachte
 Beschermt hebt, wilt die noch sparen en beschermen,
 Peyft dat v natuere is ontfermen,

Sy zul-

Amoureatsheyt.

490

Sy zullen hun noch beteren in't leste.

Venus.

O Iupiter zyt ghy toch nu de beste,
En wilt de menschelijcke generatie niet beswaren,
Maer wiltse goedertierlijck sparen,
En laetse niemant van de Goden hinderen:
Wilt de menschen vermeerderen en niet verminderen,
Het zyn v kinderen, toch allegadere,
Zyt hun dan een ghenadich Godt en Vadere.

Diana.

O Iupiter en laet Saturnum wreet,
Noch oock Martem die van bloede is te heet,
Noch Neptunum met syn golven en vloeden,
Oeolum noch Vulcanum niet spoeden,
Noch iemant anders om de menschen te deeren,
Wiltse alleen dreyghen en wat verveeren,
Al worden sy nu zeer ghebreckich vonden,
Sy zullen hun bekeeren, en laten de zonden.

Saturnus.

Sy zouden hun bekeeren als jonghe wolven,
O Iupiter ghy hebt eertijts wel ghedolven
De Reusen en onder de berghen verfinacht:
Toont nu wederom v moghende kracht
Teghen die dus den stock teghen ons trecken,
En wiltse al t'zamen met berghen bedecken.

Vulcanus.

Oft wilt ghebruycken uwen blixem en dondere,
En keert het Aertrijck het opperste ondere.

Neptunus.

Oft laet my de zondaers doen bekoopen
Hun boosheyt, ick zal de vloeden doen loopen
Over alle berghen, zoo ick inde Diluvie heb ghedaen,
Dat zeer luttel menschen v straf zullen ontgaen.

Mars.

Als sy leven in peys, vreuchden en melodijen,

F f

Bevrijt

441
Vanden handel der

Bevrijt van teghenspoede en van tyrannijen,
 En konnen sy niet ghelijen,, noch verdraghen
 De ghemackelijcke weelde en goede daghen,
 Maer door des rijckdoms overvloedicheyt
 Zoo groeyt ter weerelt zulcken hoochmoedicheyt,
 Dat 'tvolck opgheblasen is van hoovaerdijen,
 En daer door verwecken sy het benijen,
 En den nijt die baert dan tweedrachticheyt,
 En de tweedrachticheyt doet my zonder onderscheyt
 De wapen aanveerden om te moorden en saccageren,
 Ia om Steden en Landen te destrueren,
 En om de hoovaerdighe te berooven van goede,
 Zoo dat ickse dan brenghe tot ootmoede,
 En d'ootmoedicheyt haer vindende zonder ghelt oft ceys,
 Die verweert dan wederom den peys,
 Maer want sy den peys niet en konnen ghehouwen,
 Zoo brenghen de menschen hun zelve in't benouwen.

Neptunus.

En al hou ick den ghewoonelijcken loop met myn baren,
 Zoo wilt d'een niet d'ander teghen stroome varen,
 Verhef ick mynen vloet ick hoor verwijt wedere,
 Zoo ick oock doen al laet icken nedere:
 Ick heb Leandro kortst groot faveur ghejont,
 Dat hy langhe voorspoedich den lieffelijcken mont
 Van Hero amoreuselijck heeft ghekust,
 Ick liet hem de Zee overswemmen met rust,
 En noch heeft hy my en Oeolum op eenen tijt
 Veracht, vervloeft, en vermalendijt,
 En oock ghezeyt dat hy ons noch gheen sterren by nachte
 Van doene en hadde, maer dat hy alleen nam achte
 Op het licht dat Hero t'ontsteken plach:
 Dus oetroyeert my dat ick wreken mach
 Met Oeolo op desen Leandrum myn leet,
 En dat ick syn brandende liefde heet
 Mach verkoelen in mynen vloet,

442

Amoureuſheyt.

Hy heeftet wel verdient door dat ſyn Ouders vroet
Lijden in hunnen moet,, door hem veel ſmerten,
En door dat hyſe maect zoo benaut van herten.

Jupiter.

Naer dat ick wel ghelet heb op al v allegatien,
Zoo en wil ick gheenſins tot deſer ſpatien
Alle creatueren noch niet brenghen in lijen,
Maer ick wilſe noch ter tijt bevrijen,
Op hope dat ſy hun zullen bekeeren:
Maer want Leander onſer alder eeren
En autoriteyt te naer ſpreekt met gheſchille,
Dat hy Hero mint teghen ſyn Ouders wille,
En dat ſyn liefde begoft in Veneris Tempele,
Zoo zult ghy hem ſtraffen een ander ten exemple.

Saturnus.

Waer zijdy myn Dochter ? komt voort terſtont,
Rampzalighe Fortuynne vol variatie
Ghy moet Leandrum die daer is ghewont
Met Hero liefde brenghen in tribulatie,
Hy is gheboren in voorleden ſpatie
Onder Venerem d' amoureuſe Goddinne,
Die hem gheſtiert heeft tot d' accordatie
Door Ghelijcke complectie tot Hero ſyn ghezellinne,
Die van ghelijcken oock gheboren is inne
De zelve Planete, die ſy met ſuperſtitie
Beyde ghedient hebben inden beghinne,
Dies ſy ontfaen hebben Veneris benefitie,
Sy zijn beyde van amoureuſe conditie,
Mitſgaders gheluckich, en ſy zouden gheluckich blijen,
En waer't dat en dede myn oppoſitie,
Dieſe inden gracht der oneeren wilt drijven:
Dus Rampzalighe Fortuynne, mutabelſte der Wijven,
Keert nu in hun reſpect om der Fortuynen radt,
Myn wreetheyt moet dees twee Gelieven koſten hun lijven,
Sy hebben ſolaes en vreucht ghenoech ghehad,

Vanden handel der

Ghelijck de kruycke zoo langhe te water gaet dat
 Sy ten lesten breeft dat men se hoort klincken,
 Zoo zult ghy Leandro nu synen buyck vol nat
 Brack ghezouten Zee-water schincken,
 Atropos die zal hem v helpen krincken,
 Iupiter heeftet zoo willen statueren,
 Dat hy inde Zee van Hellepont moet verdrincken,
 Dus treft derwaerts zonder langher taderen:
 Hy heeft desen nacht synen tijt van domineren
 Volbrocht, dus moet ghy Rampzalighe avontuere
 Valdaer vinden om t'exploreren:
 Myn bevel al eest zeer wreet en stuere,
 Syn zoete vreucht moet verkeeren in't zuere,
 Want 'tis vandē Goden zoo al voorzien,
 Dat de mensch te gheschien staet kan hy niet ontvlien.

Rampzalighe Fortuynne.

Saturne ick zal met subtijle treken
 Leandrum brenghen in zulcken verzeeren,
 Datmer over duysent jaer zal af spreken,
 Tot synder eeuwigher lachter en oneeren,
 Dus wil ick myn rat d'opperste onderwaerts keeren.

Springht uyt, springht uyt, wilt den hoop vermeerren,
 Ghy wreede Atropo Goddinne vander doot,
 Komt helpt my doen een rampzalich exploit
 Over Leandrum, zoo my wort bevolen,
 Hy heeft langhe ghenoech gheleest in dolen.

Saturnus.

Hoort toe Fortuynne wat ick v noch zal zegghen:
 Als ghy dat straf feyt zult hebben volbracht,
 Zoo zult ghy noch een wreeder te wercke legghen
 Terstont daer naer in desen zelven nacht,
 Hero die naer Leandri komste zit en wacht;
 En hoopt vertroost te zijn in korte spatie,
 Die zuldy oock overvallen met kracht,

Amoureuxheyt.

En verwecken Goddeloose desperatie,
Die haer zinnen zoo stellen zal in variatie,
Dat syse tot zulcken raserije bringhen,, zal,
Dat sy door 'tmeskief en groote turbatie
Haer onghebaeyicheyt niet kunnen dwinghen,, zal,
Maer dat sy mistroostich ter veynsteren uyt springhen,, zal
Op 'tverdroncken lichaem van haer zoete Lief,
En dat sy jammerlijck haer handen vringhen,, zal,
En syn doot lichaem embrasseren door 'tbitter grief:
Dus moeten sy beyde komen in 't meskief,
Al zal't voor hanlieden een hardt ghelach,, zijn,
Het moet ghemeynelijck altijt iemants dach,, zijn.

Rampzalighe Fortuyne.

Ick zal Saturne terstont gaen derwaerts trecken,
Als ick Leandrum heb doen duycken inden Vliet,
Dan zal ick Goddeloose desperatie verwecken,
Die Hero oock brenghen zal in 't verdriet:
Ick ben de gheweldighe Fortuyne die't
Al regeert, en de weereit door ben vermaert,
Maer ick en doen buyten Godts ghehinghen niet,
Al wort d'een van my verneert, d'ander ghespaert,
Dat Leander van my zal worden beswaert,
Procedeert door dat de Planeten bewijfen
Door Godts verholentheyte: maer mynen aert
Die is, d'een doen dalen en d'ander doen rijfen,
D'een bedroeven en d'ander verjolijfen,
Al naef Godts ordinantien en voorzienicheden,
Want ick en slaen noch en verhef niemant zonder reden.

Saturnus.

Adieu Fortuyne, brengh Leandrum in lijn,
En doet Hero oock sterven een bitter doot.

Rampzalighe Fortuyne.

Adieu Saturne Godt der tyrannijen.

Saturnus.

Adieu Fortuyne, brengh Leandrum in lijn.

445
Vanden handel der

Rampzalighe Fortuynne.

Ick zalse t' uwer contemplatiën zoo kastiën,
Datmen noch langhe zal spreken van 'twreet exploit,

Saturnus.

Adieu Fortuynne, brengh Leandrum in lijn,
En doet Hero oock sterven een bitter doot,

Rampzalighe Fortuynne.

Ick zalse beyde brenghen inden noot,
Daer en derft ghy niet met allen voor zorghen,
Alst Godt belieft en mach Fortuynne niet borghen,

Leander.

O kracht der Goden hoe qualijck is my te moede,
Dat ick inde Zee van teghenspoede
Met alle myn uysterste kracht labeure:
Wel ick ben daer in ick moet daer deure,
Al zou ick daer een bitter note om kraken:
Och ick en zal nu door de Zee niet gheraken,
Want ick en zien 't licht niet 't moet uyt zijn ghewaeyt,
Dies word' ick van zinnen nu gheheel ontpaeyt,
't Hooft staet so verdracyt, dat ie niet en weet waer swemmē
Ghelijck den kreupele den berch moet opklemmen,
Soo moet ick roeyen teghen wint en stromme,
Dan komen de straffe baren en drijven my wederomme
Somtijts verheffen haer de golven tot inde locht,
En dan vallen sy tot inder Hellen gheheel onzocht:
De Goden moeten verbittert zijn op my Leander,
Want de winden die strijden al d'een teghen d'ander,
Boreas die verheft hem teghen Nothus,
En Eurus die stormt teghen Zephyrus,
Die myn lichaem als een roerloos Schip vueren
Herwaerts en derwaerts daer't der Rampzaliger avontueren
Ghelieft, de gheheel locht is zoo zeer verduystert,
Datter een Planete noch Sterre niet en luyftert,
Ick en plach naer Elicen noch Arcton niet te vraghen,
Naer Ariadne kroone noch naer den waghē,

Ick

4 576

Amoureuxheyt.

Ick en hadde oock gheen zorghe voor verdrincken
 Als ick myn Liefs lanteerne zach blincken,
 Maer maer zaech ick nu de sterren schijnen,
 Soo mocht ick noch swemmen uytter pijnen:
 Nu Godt lof ick ben tot aen de steenklip gheswommen,
 Daer ick dickwils op heb gheklommen,
 Om myn vermoeyde leden wat te rusten,
 Dus wil ick daer op wederom klimmen met onlusten,
 En doen aen de Goden en Goddinnen myn oratie,
 Om dat sy my zouden helpen uyt dees tribulatie.

O Goden der Hemelen wilt mynder ontfermen,
 O ghy hooghe Goddinnen aenhoort myn kermen,
 O bystandighe Venus amoureuse Goddinne,
 Die ick voor myn Planete kinne,
 Wilt my uyt dit apparent perijckel helpen:
 O Tethis wilt ghy mynen noot toch stelpen,
 Amphitrite en Doris komt tot mynen bystande,
 O ghy Nereides helpt my nu te lande,
 O ghy Syrenen draecht my hier uyte,
 En stilt de Zee-baren met uwen zoeten gheluyte:
 O Oceane, Palemon en Protheu,
 Castor, Pollux, Melicerta en Neren,
 Phorba en Glauce en wilt my niet afgaen,
 Maer wilt my in desen uyttersten noot bystaen,
 Als ick te lande ben zal ick v met contritie
 Al te zamen en elck byzonder doen sacrifitie.

Och kost ick als Amphion spelen zoete Musijcke,
 De Dolphijnen zouden my helpen uyt versijcke,
 Als de Goden en Goddinnen hun ooren
 Niet en openen om myn ghebedt t'aenhooren.

O Borea, ghy zijt immers ghedachtich,
 Dat ghy met Orythia vreucht waert verpachtich,
 O Oeole bevrijt my ghy van alle wee,

447
Vanden handel der

Oft ghy Neptune stilt de beroerde Zee,
En helpt my uyt dit verdriet en lijn,
O waterverwighen Thriton helpt ghy my bevrijen.

'tEs verloren ghebeden de Goden zijn op my verstoort,
Nochtans moet ick myn reyse volbrengghen voort,
En swemmen naer myn Liefs Landouwen,
Want ick zoude hier gheheel verkouwen,
En dan zoude ick de bitter doot moeten bezueren,
Want ick armen noch beenen en zou konnen gherueren.

Rampzalighe Fortuyne.

Komt hier by der Rampzaligher avontueren,
Ick zal v in plaets' van wijn de bracke Zee doen smaken,
Dat ghy by Hero niet en zult gheraken:
Ghy hebt de Planeten en Sterren gheirriteert,
Ghy hebt de Goden vervloect en gheblasphemeert,
Ia verturbeert,, 'tgheheel Hemels conroot,
En nu roept ghy alst te laet is om hulp door den noot:
Haddy de Goden niet vergramt in voorleden stonden,
Sy en hadden my hier ter plaetsen niet ghezonden
Met de wreede Atropo om v te krincken;
Eest dat ghy dese Zee van Hellepont kont uyt drincken,
Soo zullen wy salveren v jonck leven,, noch.

Leander.

O Rampzalighe Fortuyne wilt my respijt gheven,, toch,
En hebt compassie met my, ten zal v niet schaeyen,
Wilt v radt het onderste opwaerts draeyen,
Op dat ick mach komen uyt dit verdriet:
En ghy ô Atropo en verdrinct my niet,
Ghy zult toch elders noch al werck ghenoech vinden,
Al en komt ghy my in myn jonghe jeucht niet schinden.

Atropos.

Neen, neen, wy moeten v brenghen in allinden,
Eer ghy dit perijckel zijt gheschappeert,
Want 'tis by de Goden zoo ghestatueert:

Ghy

Amoureuſheyt.

Ghy hadt v voor 'tperijckel moghen wachten,
 Wat zoudt ghy gaen in Zee ſwemmen by nachten?
 Daer ghy wel wiſt dat in voorleden tijen
 Helles in dit water was komen in lijen,
 Daer af deſe Zee Helleſpont heeft behouden den name,
 Soo de weerelt door daer af ſtreckt de fame.

Leander.

O alder-onzalichſte der catijven,
 Wat zal ick nu maken ? wat zal ick bedrijven?
 Myn leden verſtijven,, ick en kan niet langher gherueren
 Armen noch beenen, ick moeter blijven,
 Dies ick myn ooghen wel mach vrijven,
 Ick en kan my zelven niet meer voort gheſtueren,
 Dies ick, eylaes, eylaes ! wel ter quader uren
 Hier moet ghewonnen zijn en gheboren:
 O ghy nijdighe Vrouwe van avontueren,
 Die my in dit bezueren,, nu brenghet door toren,
 En ghy Atropo die my doet verſmoren,
 Godt moet v met fynen blixem kaſtijen,
 Dat ghy d'Amoureuſen dus brenghet in lijen.

Adieu alderlieſſte Hero Palleys van deuchden,
 Ick moet, eylaes ! nu van v Lief ſcheen,
 Wy hebben t'zamen wat tijts gheleeft in vreuchden,
 En nu komt Ramzalighe Fortuyne verhart als ſteen
 Met Atropo my brenghen in't gheween,
 Om dat wy niet meer en zouden vergaren:
 Ghy zult v zelven, eylaes ! nu vinden alleen,
 En nyt ghetrouwer herten groote droefheyt baren,
 Als ghy myn doot lichaem zult komen zien ghevaren
 Met de golven des waters naer v quartier,
 Zoo vreeſ' ick dat ghy door de quade nieumaren
 V zelven oock brenghen zult in laſtich dangier:
 Adieu welrieckende Roofſe ſchoonen Eghelentier,
 Venus wil v behoeden voor druck en allinde:

Vanden handel der

Oorlof ick moet nu fcheyden van hier,
Adieu ô Alderlieffte die ick oyt minde.

Rampzalighe Fortuynne.

Dout hem onder 'twater ick zal syn inde-
Veers v helpen zinghen op dit fayfoen,
Laet ons nu ons exploit over Hero gaen doen.

Atropos

Wel laet ons gaen naer de speloncke van drucke,
Daer de Goddeloose desperatie leent op haer krucke,
Om haer tot Hero onghelucke,, te verwecken,
Op dat sy terstont vlieghe ter plecken
Daer Hero zit en wacht naer haer zoete Lief,
In plaets dat sy Leandrum meynt kussen en lecken,
Zoo zal syse metten zelven water bedecken,
En brenghense oock in allendich meskief,
Hier staet de speloncke van alle druck en grief.

Rampzalighe Fortuynne.

Hou Goddeloose desperatie?

Goddeloose desperatie.

Wie roept my daer?

Rampzalighe Fortuynne.

'tIs Fortuynne vol variatie.

Goddeloose desperatie.

Komt naer, komt naer,

De Wolf is gheern onder de Schapen,

Naer dat den Meester is verleent hem Godt Knapen.

Rampzalighe Fortuynne.

Springht uyt, laet zien.

Goddeloose desperatie.

Trouwen zeer wel,

Hier ben ick Meesterffe.

Rampzalighe Fortuynne.

Willekom schoonspel,

Den Hof is zeer met ons beyden verciert,

Als wy'er uyt zijn.

Godde-

450
Amoureuſheyt.

Goddeloofe deſperatie.

Wat let y, dat ghy zoo roept en tiert?
Wilt my dat verhalen en uytlegghen,
Ick hebber koringhe naer.

Rampzalighe Fortuynie.

Dat zal ick y zegghen;
Ick heb Leandro ſynen buyck vol waters gheſchoncken,
Hy leyt inde Zee van Hellespont verdroncken,
En Hero die naer hem heeft zitten wachten,
Zonder te ruſten zes volle nachten,
Die is nu den zevenſten nacht in ſlaep ghevallen,
En haer lantern-licht heeft Boreas met allen
Wtgheblaſen, dat Leander niet en heeft konnen gheraken
By haren Borgh, dies ick hem heb doen kraken
Met Atropo de bitter note der doot:
Dus moet ghy Hero oock gaen brenghen in noot,
Want 'tis vande Goden zoo ghepredeſtineert,
Sy heeft langhe ghenoech gheboeleert
En gheleeft in amoureuſe delectatie,
Dus moet ghy Goddeloofe deſperatie
Haer zinnen zoo verturberen en quellen,
Daer Charon haer ziele mach voeren ter Hellen.

Goddeloofe deſperatie.

Ick zal de zaken alzo gaen beſtellen,
Dat ghy my zeere zult verheffen en prijsen,
In plaetſe dat ſy meynt te verjoliſen,
Zal ick haer in't herte gheven zulcken nope,
Dat ſy oock zuypen zal van den zelven zope
Dat Leander ghezopen heeft, ick zal de ſlechte gans
Terſtont gaen brenghen aen den zelven dans,
Daer ick aenghebrocht heb de ſchoon Cleopatra,
Portia, Lucretia, Dido en Medea,
Die haer zelven met haer tooverijen
Vande vyerighe liefde niet en koſt bevrijen.

Hero.

451
Vanden handel der

Hero.

O kracht der Goden hoe gheeuw' ick hoe gaep,, ick,
Hoe onlustich ben ick en beswaert van moede,
Gheheel bevreeft en beschroomt ontslaep,, ick,
Ick heb groote vaer van teghenspoede,
Ick duchte hoe nauwe dat ick't verhoede,
Dat ick ten eynde zal moeten vallen klachtich:
My droomde dat ick arriveren zach met den vloede
Eenen Dolphijn, en het dunct my noch waerachtich,
Die hem zelven op 'tzant werp met krachten krachtich,
En zoo hy bleef ligghen op 'tzant uyt het diep,
Zoo docht my dat hy daer sterf onzachtich,
Door dat hem 'twater van den vloet ontliet,
En doen docht my noch dat ick myn Voester riep,
Om dat sy my den Dolphijn zou helpen uyttrecken:
En want ick in desen droom gheen vreucht en schiep,
Zoo begoft ick my zelven nyt te strecken,
En zoo Morpheus my doen wilde ontwecken,
Zoo begoft ick met groot verlanghen te haken,
Ofter oock eenen Dolphijn te deser plecken
Ghekomen was daer ick zou konnen aengheraken,
En want my noch onkondich zijn de zaken,
Zoo wil icker door dees veynster eens gaen naer zien:
Och Godt mynen lanteerne die ick hadde doen blaken
Is uytghewaeyt eylaes, wat zal dit bedien?
Och, och! ick vreesse grootelijcx dat misschien
Leander eenighe Rampzalighe avontuere
Zal ghekegghen hebben, dies myn zoete vreucht moet vlien
Wter banen eylaes, en verkeerem in't zuere:
O stranghe Fortuyn! ô ongheluckighe ure!
Ick zien Leandri doot lichaem metter strommen
Hier naer 'tlant eylacen komen gheswommen.

Goddeloofse desperatie.

Syn doot lichaem mach herwaerts wel kommen,
Want Atropos heeft synen vyerighen brant verkult,

En dat

Amoureuſheyt.

En dat hy verdroncken is dat is v ſchult,
Ghy hadt naer hem vertoeft zes nachten,
Haddy niet konnen noch eenen nacht ghewachten?
Daer hy naer den Borgh quam gheſwommen zoo gheerne,
Oft hadt ghy ten minſten uwen lanteerne
Van v lieve Voefter laten gade ſlaen,
Als ghy wout ruſten oft ſlapen gaen,
Zoo en waer hy niet komen in't allendich grief.

Atropos.

Wat zoudt ghy zoo doen verdrincken v Lief
Door groote onachtzaemheyt en onzorchvuldicheyt.

Goddeloofe deſperatie.

Ghy meucht uyt grooter onverduldicheyt
V zelven wel helpen uyt de laſtighe pijn.

Atropos.

Ghy zoudt hier anders blijven leven in verdwijn
Door d'abſentie van die ghy hadt uytverkoren,
Ghelijck de Tortel die haer Gayken heeft verloren,
Want de boofe Inborſtighe enrije
Met behulp van Valſche calumnije,
Zullen openbaren al v ſecreten,
En dan zal v Vadere komen te weten
Dat ghy gheboeleert hebt, en gheen maecht en zijt,
En dan zult ghy door daghelijcx verwijt
Verteeren miſerabelijck v zelfs vleefch en bloet,
Ghelijck den leelijcken roeft het yſer doet,
Oft zoo den kancker 'tvleefch totten been af knaecht:
Ja als v Vader v bedrijf zal zijn ghewaecht,
Zoo zal hy zoo vergramt en gheſtoort,, zijn,
Dat ghy van hem zult vermoort,, zijn,
Dus helpt v uyt dees deſolatie.

Hers.

Och nu moet ick zonder confortatie
In deſperatie,, ſterven de bitter doot:
O Atropo wilt zonder tardatie

Vanden handel der

My halen, en doen v gheweldich exploit,
Oft wildy my niet helpen uyt desen noot
Zoo zal ick ten lesten my zelve ontliven,
Want ick en wil in 'sweerelts conroot
Sonder myn Lief niet langher leven blijven.

Goddeloose desperatie.

Ghy meucht wel als d'onzalichste van alle Wijven
V zelve helpen uyt dese swaer doleuren,
Want ghy de swaerheyt niet en zoudt konnen verdrijven.

Atropos.

Ghy zoudt v hayr uyttrecken,
Goddeloose desperatie.
V ooghen vrijven.

Atropos.

En ws Liefs doot daghelijcx betreuren,
Ghy zoudt v zelve vervloecken.

Goddeloose desperatie.

En v kleeren scheuren,
Sonder vrienden oft eenighe faveuren
Soudt ghy v leven hier overbringen.

Atropos.

Ghy zoudt klaghen en zuchten,
Goddeloose desperatie.

'tHerte zou splijten van doleuren.

Atropos.

Ghy zoudt uwen dranck met bitter tranen minghen.

Goddeloose desperatie.

V wanghen doorstroopen.

Atropos.

V handen vringhen.

Goddeloose desperatie.

En als den sneeu smelten van swaerder onghienuchten.

Atropos.

Ghy zoudt klaghen en kermen.

Amoureuſheydt.

Goddeloofe deſperatie.

Stenen en zuchten,

Atropos.

En door groote gheruchten op v lippen bijten.

Goddeloofe deſperatie.

Roepen en tieren,

Atropos.

Weenen en krijten,

Goddeloofe deſperatie.

En nimmermeer vreucht hebben in 'ſweereelts perck,

'tFeyt dat ghy bedreven hebt,

Atropos.

Is argher dan moort.

Goddeloofe deſperatie.

'tIs Midæ werck,

Dat ghy v Lief dus hebt brocht om den hals.

Hero.

Och ! ghy maeft hier zoo veel droef gheſchals,

Dat ghy alle myn leden doet verſtijven,

Och ! ick ben wel d'alder-onzalichſte der Wijven,

Die bat zoude ſolæes en trooft behoeven,

Dan ghy my met wanhope komt bedroeven.

Atropos.

Her, her, ghy moet den zelve dranck gaen proeven,

Die v Lief ghedroncken heeft, al is hy bitter in 't ſmaken.

Hero.

Och ! ick beghin naer de doot te haken,

Komt Serpentes en Draken,, wilt my verſlonden,

Springht uyt Cerbere met v helſche Honden,

En bijt met v fenijnighe tanden in myn hielen:

Komt voort ghy dry Furien en wilt my vernielen,

Komt voort Iupiter met uwen vyerighen donder,

Verſmacht my fortſelijck, en worpt my onder

De groote berghen, zoo ghy de Reuſen hebt ghedaen,

Oft wilt my met uwen blixem verſlaen:

Komt

Vanden handel der

Komt Neptune wilt my den buyck vol waters schinecken,
 Op dat ick ghelijck myn Lief mach verdrincken,
 Als ick immers moet schein van 'fweereelts erven,
 Soo en wil ick gheen ander doot sterven
 Dan d'alder-beleeffte van alle Ionghelinghen
 Ghestorven en is, ick en kan my niet langher dwinghen,
 Ick wil op Leandrum springhen al schreyen,
 En om datmen ons in een graf onder ons beyen
 Sou legghen zal ick hem vast houden in myn armén:
 O Goddinne Venus wilt mynder ontfermen.

Goddeloose desperatie.

Soo zoo light daer, dat zijn de losen en termen
 Daer wy naet haken.

Atropos.

Eylacen, eylacen.

Goddeloose desperatie.

Achermen, achermen.

Atropos.

Sy moet smaken

Het zelve sop dat Leander heeft gheproeft.

Goddeloose desperatie.

Hoe zijn wy nu t'onpasse.

Atropos.

Hoe zijn wy bedroeft.

Goddeloose desperatie.

Hoe zullen wy zuchten.

Atropos.

Hoe zullen wy klagen.

Goddeloose desperatie.

Men mach ons ooghen wel met eenen stroowisch vaghen,
 tSal al van droef heyt zijn daer wy af zullen spreken.

Atropos.

Wy zullen een bly aenschijn in eenen droeven capruyn gaen
 fteken,

In plaetse dat wy zonden schreyen en krijten.

Godde-

Amoureuſheyt.

Goddeloofe deſperatie.

Wy zijn certeyn wel twee groote hypocrijten,
Die ons in ander lieden qualijckvaert verblijen.

Atropos.

Wy hebben veel volcx ghebrocht in lijen,
En wy brenghen noch daghelijcx ter Hellen veel zielen.

Goddeloofe deſperatie.

Laet ons gaen ſchoyen.

Atropos.

Laet ons ons hielen
Hier nu laten zien, en gaen wy elders ons profijt,, zoeken,
Wy en komen nieuwers wy en krijghen altijt,, vloecken.

De Voefter.

Wel droom ick, waeck ick, oft ſlaep ick ſwaer,, is my
Myn herte van anxſt verſchietende ?
Ick meynde dat Hero by my was, waer,, is ſy?
Haer abſentie moet my zijn verdrietende,
Druck en vernoy ben ick ghenietende:
Her waer zijn myn kleeren, noyt zoo beſwaert,
'tHerte is in den vloet van droef heyt vlietende,
Ick en weet, niet hoe ick dus bedroeft kom' en vervaert.

Och de Rampzalighe Fortuynne, die niemant en ſpaert,
Die heeft hier een moordadich feyt bedreven,
Sy heeft twee Ghelieven die minlijck waren ghepaert,
Gheſcheen, en Leandro met Hero benomen 'tlevē,
Eylaes ! ſy ligghen hier d'een op d'ander beneven
Hero veynſter, die noch wijt open ſtaet.

O Goden der Hemelen willet my vergheven,
Dat ick den oorspronck ben van dit moordaet,
Had ickſe niet ghehouden in haer quaet

G g

Regi-

457
Vanden handel der Amouresheyt.

Regiment, dit ongheluck en waer niet gheschiet:
Och haren wreeden Vader zal my metter daet
Vermoorden oft brenghen in allendich verdriet:
Maer want den na-raet hier nu en ghebreect niet,
Zoo wil ick bey dees doode lichamen op de Haven
Met eender koorden gaen trecken uyt den Vliet,
En ick wilse beyde in een graf begraven,
Godt wil hun zielen met Hemelschen Nectar laven.

Eynde des vierden Boecx van den handel
der Amouresheyt.

450

De Naerprologhe oft t'zamenſpraeck van twee Perſonagens.

Poëtelyck gheeft.

Hy hebt gehoort Vriende de zoete Comedië;
Hoe Leander en Hero vreucht hebben ver-
pacht,

En nu hebben wy vertoont de droeve tra-
gedien,

Hoe ſy beyde zijn verdroncken in eenë nacht.

Amoureuſe fantaſije.

De vyerighe liefde, die daer wel op acht,
Is zorghelijck, al eest dat ſy d'Amoureuſen wel groeyt,
Zoo men naer ſchoon weder reghen verwacht,
Zoo verwachtmen naer voorspoet teghenſpoedicheyt.

Poëtelyck gheeft.

Als Rampzalighe Fortuynе haer nette ſpreyt,
Zoo komt ſy de Minnaers ſubijtelijck beſwaren.

Amoureuſe fantaſije.

Wat eest dan, 'tis al verloren ghezeyt,
De natuere wilt haer altijd openbaren.

Poëtelyck gheeft.

'tBlijft aen Hero, hoe mocht een Vader ſyn Dochter bat be-
waren,

Dan op eenen Borgh daer niemant en quam ontrent?
Met water wel bevrijt voor d'Amoureuſe Minnaren,
Die niet beklimmen en konnen zulcken ſtercken Convent.

Amoureuſe fantaſije.

'tIs al te vergheefs al eest datmen ghewent
Een wildt Dier ieuwers vaſt op te ſluyten,
Zoo zal't met praſtijcken door't inwendich torment
Hem zelve verloſſen en gheraken daer buyten.

Poëtelyck gheeft.

Zoo quaet om ſtoppen zijn ſpringhende conduyten,
En quaet te verberghen zijn ſpillen in zacken,

Zoo en willen d'Amoureuſe Dochters inder muyten
Niet blijven als ſy verladen zijn met der liefden packen.

Amoureuſe fantaſije.

De Voghelen moeten wel vry van tacken te tacken
Springhen zouden ſy zinghen melodieuſen zanck,
Zoo naer wilde Dieren ſpringhen de Bracken,
Loopen d'Amoureuſen gheern uyt alle bedwanck.

Poëtelyck gheeft.

Als d'Ouders hun Dochters blijven houden te lanck,
Zonder die te ſtellen, en de natuere willen dwinghen,
Zoo moeten ſy dickwils ghedooghen teghen hunnen danck
Dat ſy ſchandelyck in't wilde ſpringhen.

Amoureuſe fantaſije.

En dan zietmen d'Ouders hun handen vringhen
Door't inwendich verdriet 'twelck 'therte ghevult,
Sy beklaghen dat ſy bocleren met Ionghelinghen,
En het is nochtans hun eyghen ſchult,

Poëtelyck gheeft.

Nu dees vyerighe liefde is immers verkult,
Dees twee Gelieven en zullen geen vreucht meer verpacht

Amoureuſe fantaſije.

Dus ghy Amoureuſen houdt v ghedult,
En wilt v voor onkuyſtheyt wachten.

Poëtelyck gheeft.

Als Cupido beghint te baren ſyn krachten,
Zoo wederſtaet de liefde in't beghintſele.

Amoureuſe fantaſije.

Zoo en zult ghy met doloreuſe klachten
V dwaesheyd niet beklaghen in't intſele.

Poëtelyck gheeft.

Cupido is blind, en door verblintſele
Doet hy d'Amoureuſen dolen vroech en late,
Godt jon v'tverzintſele,, voor d'onderwintſele,
Zoo dat ghy in liefden al *Houdt middelmate.*

FINIS.

d. 5598

~~08567~~